

'Deon Meyer hoort tot de onbetwiste top
in het thrillerlandschap.' - THRILLZONE

DEON MEYER

SKORPIO

EEN BENNIE GRIESEL-THRILLER

Over het boek

Bennie Griessel en Vaughn Cupido ontvangen het goede nieuws dat ze weer zijn gepromoveerd tot de rang van kapitein. Maar hun vreugde is van korte duur. Het verminkte lichaam van een van Cupido's beste vrienden wordt gevonden onder de auto waaraan hij werkte in zijn garage.

Dan ontploft op een boerderij buiten Stellenbosch een woonwagen.

Onverklaarbaar. Nadat het vuur is geblust, wordt er een lichaam in het wrak gevonden. De identiteit van het slachtoffer zorgt voor een ongekennde mediastorm, slechts een week voordat de staatslieden van de BRICS-landentop naar de stad komen.

Wanneer er raketonderdelen opduiken met daarop de naam Skorpio leiden de sporen naar Moskou en Afrika. De klok tikt...

‘Een superieure misdaadserie.’ – *VN Detective & Thrillergids*

Over de auteur

Deon Meyer is de internationale en bekroonde bestsellerauteur van vijftien misdaadromans met Zuid-Afrika als decor. Zijn boeken verschijnen in meer dan 40 landen en krijgen stevast juichende recensies. Van Meyers boeken werden in Nederland en Vlaanderen al meer dan 300.000 exemplaren verkocht. Deon Meyer woont met zijn vrouw in Stellenbosch.

OceanofPDF.com

Van dezelfde auteur

Duivelspiek

Feniks

13 uur

Onzichtbaar

7 dagen

Spoor

Orion

Cobra

Proteus

Icarus

Koorts

Prooi

Donkerdrif

Leeuw

Lees je graag thrillers? Meld je dan aan voor onze nieuwsbrief op awbruna.nl of volg ons op social media:

 [awbrunautgevers](https://www.facebook.com/awbrunautgevers)

 [awbrunathrillers](https://www.instagram.com/awbrunathrillers)

OceanofPDF.com

Deon Meyer

Skorpio

Vertaald uit het Afrikaans door Ingrid Glorie, Karina van Santen en Martine
Vosmaer

A.W. Bruna Uitgevers

OceanofPDF.com

Oorspronkelijke titel

Skorpio

© Deon Meyer 2025

Vertaling

Karina van Santen, Martine Vosmaer en Ingrid Glorie

Omslagbeeld

© Shutterstock/Mitchell Krog

© Pexels/Carlos Cesar

© Unsplash/Stephan Louis

Omslagontwerp

Buro Blikgoed

Zetwerk

Pre Press Media Groep, Leerdam

© 2026 A.W. Bruna Uitgevers, Amsterdam en Karina van Santen, Martine Vosmaer en Ingrid Glorie

Alle rechten voorbehouden

Tekst- & datamining niet toegestaan

ISBN 978 90 449 3839 5

NUR 305

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond

van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting ^{PRO} (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl).

OceanofPDF.com

*In dank opgedragen aan
bureau Rostock van de
Duitse
Bundespolizeiinspektion*

*En, zoals altijd, aan
Marianne, met liefde*

OceanofPDF.com

De voorstelling van Scorpio als een schorpioen hangt samen met de Griekse legende van de schorpioen die Orion doodstak (wat volgens de overlevering verklaart waarom Orion ondergaat wanneer Scorpius aan de hemel opkomt). Een andere Griekse mythe vertelt dat een schorpioen de paarden van de Zon op hol liet slaan toen zij één dag werden geleid door de onervaren jongeling Phaëton.

– britannica.com

SCORPIO (23 OKTOBER-21 NOVEMBER)

Schorpioen is een van de meest verkeerd begrepen tekens van de dierenriem. Door zijn enorme passie en kracht wordt de Schorpioen vaak aangezien voor een vuurteken. In werkelijkheid is de Schorpioen een waterteken, dat zijn kracht ontleent aan het psychische en emotionele domein. Net als de andere watertekens, Kreeft en Vissen, is de Schorpioen buitengewoon helderziend en intuïtief.

– allure.com

Een handige manier om te bepalen of een schorpioen giftig is of niet, is om naar de scharen en de staart te kijken. Een schorpioen met een dunne staart en grote scharen is gewoonlijk niet giftig, maar wanneer de staart dikker is en de scharen kleiner zijn, is het gewoonlijk de giftige Parabuthus granulatus die in de West-Kaap voorkomt.

De steek van de Parabuthus granulatus-schorpioen kan een levensgevaarlijke vergiftiging veroorzaken die vooral bij kinderen noodlottig kan zijn. Een uitgesproken rusteloosheid kan vooral bij kinderen voorkomen.

– Universiteit Stellenbosch

OceanofPDF.com

1

Dinsdag 6 juni Metropol Hotel, Moskou

Voor de spiegel in de grote badkamer, de lippenstift stevig tussen haar vingertoppen. Ze brengt hem aan zonder erbij na te denken, haar gedachten bij morgen, ze voelt de onderdrukte spanning in haar lijf.

Ze weet dat het door de naderende vergadering komt, ondanks het gebruikelijke diplomatieke voorspel en haar degelijke voorbereiding. Want de Russen zijn deze keer... Het lijkt alsof het volume van hun jovialiteit, hun gastvrijheid en hartelijkheid net een tandje teruggeschroefd is.

Vermoeden ze waarom ze hier is? Of is het misschien alleen de invloed van de oorlog met Oekraïne op de Russische nationale psyche? Of het feit dat alles veranderd is sinds haar laatste bezoek, tien jaar geleden, toen ze nog adjunct-directeur-generaal Wet- en regelgeving Kernenergie was. Want in beide landen – en ook wereldwijd – is het politieke landschap sterk veranderd. Zij is nieuw, haar Russische collega's zijn nieuw, en er zijn geen oude, gevestigde contacten en vertrouwensrelaties.

Morgen wordt lastig. Ze zal het heel voorzichtig moeten aanpakken. Ze is hier niet om de belangen van Zuid-Afrika te schaden. Integendeel. Ze is hier om de belangen van haar land te behartigen. En ook die van de bondgenoten. Zij zal het ultimatum stellen. Diplomatiek. Kordaat.

Hoe zullen ze reageren?

Dat is de grote vraag.

Ze draait de lippenstift dicht, inspecteert haar uiterlijk. Haar grotendeels grijze haar gaat schuil onder een vrolijke bontgekleurde hoofddoek. Haar lichaam is slank in haar *umbhaco*¹, de traditionele omslagjurk, ze is nog op blote voeten, haar schoenen staan naast een van de leunstoelen in de voorkamer van de Deluxe Suite.

Goed genoeg voor een avond in het Groot Moskous Staatscircus, denkt ze.

Ze kijkt op haar Apple Watch. Tijd om haar personal assistant en de Russische attaché in de lobby te ontmoeten. Ze loopt naar de slaapkamer. Door het open raam hoort ze het gedruis van de avondspits op de brede Teatral'nyy Proyezd. Het is nog licht buiten. Ze kijkt weer uit over het Revolutieplein, naar de Vitalifontein en het nurkse, bonkige monument van Karl Marx.

Dit deel van de stad doet haar altijd aan Parijs denken: de brede boulevards, de drie verdiepingen tellende woonblokken.

Ze trekt het raam dicht, pakt haar handtas van het bed en loopt door naar de voorkamer om haar schoenen aan te trekken.

Ze hoort het piepje van een elektronisch slot, maar denkt dat het uit de kamer naast de hare komt.

Haar kamerdeur gaat open. Onverwachts en abrupt.

Ze komen binnen. Zes kerels. Groot en genadeloos.

Ze hapt naar adem, woordeloos verstard.

De voorste grijpt haar en drukt een hand voor haar mond.

Haar naam is Aishah Fernandez. Ze is tweeënzestig.

¹Traditionele Xhosa-kleding van stevig katoen, vaak met kralenwerk, gedragen bij ceremoniële gelegenheden.

2

Meestal zijn het indrukwekkende figuren: de mannelijke chercheurs in ons collectieve onderbewustzijn. Onder invloed van films, televisie en romans, en soms bevestigd door de werkelijkheid, koesteren we een geromantiseerd beeld van forse, formidabele ridders op een eeuwige kruistocht naar gerechtigheid. Eerder terriërs dan bloedhonden, roofdieren op jacht naar misdadigers, doelgericht en meedogenloos. Want zo willen we het zien in dit land, omdat de heerscharen van het kwaad groot en angstaanjagend zijn. Onze verdedigingswerken, onze fortificaties, onze tegenaanvalstroepen moeten sterk, agressief en imposant zijn. Kapitein Bennie Griessel is dat niet.

DEERTIG JAAR MOORDZAKEN — DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

Donderdag 9 oktober Kaapstad

Kort voor zessen loopt Griessel haastig de apotheek in het winkelcentrum aan de Kloofstraat binnen.

Het is er vol. Druk. Hij zucht en sluit achteraan aan bij een van de drie lange rijen mensen die wachten om een apotheker te spreken.

Er zit geen beweging in de rij. De moed zakt hem in de schoenen.

Hij kijkt in gedachten naar zijn nieuwe witte Nikes. Een cadeau van zijn vrouw, Alexa. Ze had hem vanochtend van top tot teen bekeken. ‘O, dat staat prachtig,’ had ze met haar hese griepstem gezegd. ‘Sexy.’

Sexy. Hij had het maar zo gelaten. Hij vindt de sneakers niet passend voor een man van zijn leeftijd. Bovendien steken ze veel te opzichtig af

tegen zijn bruine Jonsson Workwear-broek, lichtblauwe overhemd en donkerblauwe jasje. Ze trekken aandacht. Wat hij niet wil. Maar wat moet je als je vrouw zo iets zegt?

Hij kijkt weer naar de rij. Die heeft nog steeds niet bewogen. Hij wordt zich bewust van de apotheeklucht, het bekende mengsel van pillen en parfum. Zachte muzak. De helft van de wachtenden kijkt op hun telefoon om de tijd te doden, anderen voeren gedempte gesprekken en hoesten en snuiven in disharmonie. Lente. Hooikoorts- en griepseizoen. Hij mag nu niet ziek worden, morgen wacht hem een bureau vol dossiers.

In zijn ooghoek is iets wat zijn aandacht trekt en zijn gedachten terugbrengt naar het hier en nu.

Hij moet even omschakelen, zijn focus verleggen, de winkel zorgvuldiger doorkijken.

Het is de man bij het raam. Daar klopt iets niet.

Griessel focust op hem. De man staat met zijn rug naar de apotheek, al zijn aandacht op buiten gericht. Zwarte hardloopschoenen, blauwe jeans, dik zwart windjack, te dik voor het milde weer vandaag. Blauwe muts diep over zijn voorhoofd. Mobiel in de linkerhand geklemd, rechterhand in de zak van zijn jack. Hij is lang, misschien één meter negentig, brede rug, redelijk atletisch, halverwege de dertig. Een donkere stoppelbaard van een dag oud.

Het bovenlijf is doodstil. Gespannen. Fijn zweet boven de wenkbrauwen, onder de rand van de muts. Een frons, opeengeklemd kaken. Kleine nerveuze bewegingen van de rechterknie.

Alsof de man Griessels blik op zich voelt, kijkt hij om en snel weer weg. Een fractie te snel.

Een kanteling van het hoofd, kleine nerveuze bewegingen om de druk op de nekswervels te verlichten, de spanning van zich af te schudden.

Waar kijkt hij naar, daarbuiten?

Griessel kijkt. Denkt na. Dan beseft hij: Blauwmuts staart naar de juwelierswinkel aan de overkant.

Hij voelt de adrenaline stromen, kijkt scherper naar de bolling van het windjack waar Blauwmuts' rechterhand verstopt zit.

Een handwapen?

Zijn hartslag versnelt, hij overweegt mogelijkheden en scenario's. Er moeten er meer zijn. Daarbuiten. Wachtend. Minstens één, mogelijk twee of drie. Griessel kijkt op zijn horloge. Vijf voor zes. Ze wachten tot de juwelier

dichtgaat. De mobiel in de hand: Blauwmuts wacht op een bericht. Of een telefoontje.

Het dichtstbijzijnde politiebureau is Kaapstad-Centraal, verderop in de Buitenkantstraat. Griessel weet dat ze niet op tijd zullen zijn, ook al belt hij nu meteen.

Hij moet iets doen. Heel omzichtig, want er zijn te veel mensen, zowel hier binnen als daar buiten. Griessel schuift zijn hand onder zijn jasje, naar de holster van zijn dienstpistool, rechts aan zijn riem. Hij verlaat de rij, loopt langzaam op de man af. Gaat naast hem staan.

Hij ziet het zweet op zijn bovenlip. En in zijn nek, vlak onder het rechteroor, de tatoeage. Alleen de nek en kop van de kraai steken uit. Hij kent het. Blauwmuts was lid van de Restless Ravens, een voormalige misdaadbende op de Kaapse Vlakte.

‘Mijn naam is Bennie,’ zegt Griessel.

‘Fuck off,’ zegt Blauwmuts zacht, zonder op te kijken.

‘Ik dacht dat de Ravens allang verleden tijd waren.’

‘Fuck off.’

Griessel houdt zijn stem gemoedelijk, rustig. ‘Ik ben rechercheur. Adjudant-officier. In Stellenbosch. Ik heb mijn hand op mijn Z88. 9mm Parabellum, vijftien in het magazijn.’

Geen reactie.

‘Volgens mij heb jij zelf ook een pijp in je zak,’ zegt Griessel. ‘Het probleem is, als jij en ik hier nu beginnen te schieten, raken er mensen gewond. Dat kan een lelijke zaak worden.’

Blauwmuts blijft staan. Stokstijf.

‘Mijn vrouw is er beroerd aan toe,’ zegt Griessel. ‘Het enige wat ik wil, is medicijnen voor haar halen en naar huis. Als ik jou nu arresteer, ben ik pas om tien uur vanavond bij haar. Met al dat papierwerk en gedoe. Dat wil jij niet, en dat wil ik niet.’

De mobiel van Blauwmuts maakt een geluid. Nu kijkt hij Griessel aan. Intens en taxerend.

Het is een onopvallende man. Negenenveertig jaar, van gemiddelde lengte (één meter vijfenzeventig, om precies te zijn), met vier of vijf

kilo te veel, vooral rond zijn middel. Zijn warrige, bijna kleurloze bruine kapsel ontbeert elke stijl, zijn kledingsmaak wordt gedicteerd door een staatssalaris, zijn aura lijkt zich vaag te verontschuldigen voor wie hij is. Niet wat je verwacht als je een van Zuid-Afrika's ervarenste rechercheurs ontmoet.

Je moet beter kijken om de sporen van dertig jaar wetshandhaving te zien. De licht gebogen schouders vormen een aanwijzing – hij draagt immers het gewicht van talloze moorden doodslagdossiers met zich mee. Zijn verweerde gezicht vertelt het verhaal van te veel help-me-vergeten-borrels in rokerige, schemerige kroegen. ('Ja, ik ben alcoholist. Ik ben vandaag zeshonderdvierendertig dagen nuchter,' zegt hij met een gelaten eerlijkheid, de manier waarop hij al mijn vragen beantwoordt.)

Uiteindelijk zijn het zijn ogen die hem verraden. Vreemde ogen. Met de vorm én kleur van amandelen. Ogen die alles hebben gezien. Ogen waaraan nog steeds niets ontgaat.

DETTIG JAAR MOORDZAKEN – DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

'Zeg tegen je mannen dat er hier Boeren² zijn. Zeg dat jullie het moeten opgeven.'

Blauwmuts staart hem aan. Kille ogen.

'Oké,' zegt Griessel. 'Jij wil weten wat ik ga doen. Als jullie nu weggaan, ga ik weer in de rij staan voor mijn medicijnen. En terwijl ik wacht, bel ik Kaapstad-Centraal. En ik zeg dat er volgens mij hier mannen de juwelier stonden te observeren. Voor een roofoverval. Ik zeg dat ze de camerabeelden moeten ophalen, want ik denk dat jullie foto's in het systeem staan. Dus als ik jullie was, zou ik me een tijdje gedeisd houden. Dat is het beste wat ik nu kan doen. Jouw keuze. Laatste bod.'

Blauwmuts kijkt naar buiten, naar de juwelierswinkel.

Griessels telefoon trilt in zijn jaszak. Hij negeert het.

De man pakt zijn eigen telefoon. Aarzelt. Tikt een bericht. Dan steekt hij de mobiel in zijn zak en beweegt naar de deur – zonder naar Bennie te

kijken.

Griessel houdt hem in de gaten. De deur uit, de gang af. Aan de andere kant van de juwelierszaak komt er nog eentje uit de Crazy Store, zwart jack, hoodie over zijn hoofd. Blauwmuts knikt naar hem. Dan kijkt de andere man om naar de apotheek, waar Griessel staat. De twee blijven lopen. Tot ze uit het zicht zijn.

Griessel haalt diep adem om de spanning van zich af te zetten. Laat zijn jasje over de Z88 vallen. Gaat weer achter in de rij staan.

Hij haalt zijn telefoon tevoorschijn. Het is een bericht van Alexa. *Hoestdrank zonder alcohol, alsjeblieft, mijn lief.*

Hij stuurt haar een duimpje.

Zijn vrouw. Alcoholist, net als hij.

Hij zoekt tussen zijn contacten het nummer van Kaapstad-Centraal.

Plotseling gaat zijn telefoon. Hij schrikt ervan.

Hij ziet dat het zijn collega Cupido is en neemt op: ‘Vaughn?’

‘*Kôn* ik met *kôptein* Benjamin Griessel *prôten*, *ôsseblief*?’ Cupido is opgewekt en gebruikt sinds een winkeldiefstal-arrestatie twee dagen geleden constant een geaffecteerd, overdreven Pretoriaans accent.

Het duurt even tot Griessel de boodschap achter Vaughns grappenmakerij begrijpt. ‘Dat meen je niet,’ zegt hij.

‘*Damn straight*, pappie. De bevelen kwamen zojuist binnen. In ere hersteld, jij en ik. Weer helemaal kapitein. *About fucking time, too.*’

Ogen die telkens naar de deur loeren, alsof hij wil ontsnappen, nog steeds weinig zin in dit gesprek.

We zitten in de keuken van het ruime huis van de Griessels aan de Brownlowweg in Tamboerskloof. Ik vraag waarom hij aanvankelijk zo’n weerzin had tegen een interview over zijn werk en zijn leven.

‘Ik vind het niet prettig om in de schijnwerpers te staan. Dat is meer Alexa’s wereld,’ zegt hij.

Alexa Griessel (meisjesnaam Barnard) is zijn vrouw. Zij is degene die hem overgehaald heeft om met mij te praten. We kennen elkaar al dertig jaar, vanaf de tijd dat zij als de zangsensatie Xandra de

Afrikaanse hitlijsten aanvoerde met liedjes als ‘Soetwater’, ‘’n Donkiekar net vir twee’ en ‘Tafelbaai se wye draai’.

Ze zijn zes maanden geleden getrouwd. Het is een bijzondere liefdesgeschiedenis met een tragisch-sensationeel begin: Bennie, die tien jaar geleden verbonden was aan de West-Kaapse afdeling Recherche en Criminele Inlichtingen van de Zuid-Afrikaanse politiedienst, had de moord op Alexa’s overleden man, Adam Barnard, onderzocht. En opgelost.

DETTIG JAAR MOORDZAKEN – DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

Hij zit naast het bed en houdt Alexa’s hand vast tot ze slaapt.

Ze zouden vanavond samen op de vaste donderdagavondbijeenkomst van Anonieme Alcoholisten gezeten hebben. Naast elkaar. Zij zou, zoals altijd, zijn hand vastgehouden hebben en het hardst hebben geklapt wanneer hij opstond om te zeggen hoe lang hij nu al droogstond.

Met de palm van zijn hand voelt hij aan haar voorhoofd. De medicijnen werken. De koorts is afgenomen en haar ademhaling is nu diep en rustig.

Hij zakt langzaam terug in zijn stoel en bekijkt haar in het zachte licht van het bedlampje.

Zijn vrouw.

Zoals steeds verwondert hij zich over haar schoonheid. Het is alles bij elkaar. Haar uitstraling, zo zacht en mooi, en haar lieflijke mond en ogen. Hij krijgt weer dat onwezenlijke gevoel, alsof zij en deze relatie, dit huwelijk, dit leven samen met haar, dat alles een droom is waaruit hij op een gegeven moment wakker zal schrikken.

Te mooi om waar te zijn. Vooral voor hem. Die dit niet verdient.

Onderweg naar huis heeft zijn zoon, Fritz, gebeld. Zoals altijd tegen het eind van de donderdagmiddag, de afgelopen maanden. Zogenaamd alleen maar om te kletsen. Maar eigenlijk om te horen of hij naar de AA gaat.

Deel van de schade die hij heeft aangericht. Die hij Fritz en zijn dochter, Carla, aangedaan heeft.

Daarnet, in de auto, plaagde zijn geweten hem over zijn besluit in de apotheek, onzeker of hij er goed aan had gedaan. Vertroebelde zijn

vastberadenheid om dit huwelijk te laten slagen zijn oordeelsvermogen? Alexa is zo goed voor hem. Probeert hij té hard om die ereschuld terug te betalen? En Fritz en Carla, die ook van haar zijn gaan houden. Hij zegt tegen zichzelf dat hij ze wil behoeden voor nog een echtscheiding, maar hij weet dat de eigenlijke drijfveer is dat hij niet nog eens hun respect wil verliezen.

Hij denkt aan Alexa's dankbaarheid over de medicijnen, over het feit dat hij vroeg uit zijn werk is gekomen om haar te verzorgen. Dat heeft zijn geweten tot rust gebracht. En het feit dat hij eigenlijk niet veel meer had kunnen doen. Niet in een apotheek vol mensen.

Hij zal het morgenochtend goedmaken.

¹ (Witte) politiemannen; kan ook verwijzen naar Afrikaners.

3

Vrijdag 10 oktober

Hoog tegen de zuidwestelijke helling van de Bottelary-heuvels stapt kapitein Vaughn Cupido even na zevenen 's ochtends uit zijn rode Volkswagen Golf GTI.

Hij is lang en breedgeschouderd, zijn haar is kort en zorgvuldig opgeschoren, zijn kleding comfortabel maar stijlvol. Met het Vector SP1-pistool aan zijn riem en een strakke, chagrijnige uitdrukking op zijn gezicht, is hij ogenschijnlijk de perfecte belichaming van een 'forse, formidabele ridder op een eeuwige kruistocht naar gerechtigheid'.

Het probleem met dit beeld is dat Cupido doorgaans niet chagrijnig is. Zijn natuurlijke stemming is er een van opgewekte levenslust, optimisme en kwikzilveren kwinkslagen. Zijn huidige norse uitdrukking heeft een zeer recente geschiedenis. Hij was onderweg naar zijn werk, vijftien minuten geleden, toen zijn mobiel ging. De bevelvoerder van de recherche van Stellenbosch, kolonel Waldemar 'Witkop' Jansen, vroeg half verontschuldigend: 'Ken jij het wijnlandgoed Paradijs, Vaughn?'

'Nee, kolonel.'

'Aan de weg naar Stellenboschkloof. Ik krijg de indruk dat de boer een belangrijke figuur is. Kent de bureaucommissaris bij zijn voornaam, heeft hem zojuist gebeld en gezegd dat het geen zin heeft een stel agentjes voor het onderzoek te sturen, hij wil iemand hoger in rang. Wil jij gaan kijken? Om de vrede te bewaren?'

'Wat voor onderzoek, kolonel?'

'Brandstichting.'

Dat is een ernstig en interessant misdrijf, daarom zei Cupido: '*Cool bananas*, kolonel. Ik ga erop af. Laten de dienders effe een speld droppen.'

‘Doe ik. Bedankt.’ Maar toen voegde Jansen eraan toe: ‘Het klinkt alsof er een pomphuisje afgebrand is.’

‘Een pomphuisje?’

‘Zoiets.’

Cupido liet deze informatie, samen met de impliciete verontschuldiging in Jansens stem, even bezinken, toen zei hij: ‘Roger, kolonel, over en uit,’ en hij hing op.

De Google Maps-locatie van de Grote Brand kwam een paar minuten later binnen. Toen reed hij. En het begon aan hem te vreten. Een stinkend rijke witte boer die de dienst uitmaakt? Die ontevreden is omdat uitstekende, hardwerkende agenten de mogelijke brandstichting van een fokking pomphuisje kwamen onderzoeken? Zodat hij, Cupido, al zijn andere dossiers in de steek moet laten, om de lieve vrede te bewaren? Hij is immers een senior lid van het team Ernstige Delicten, de enige elite-eenheid van de recherche van Stellenbosch. Een pomphuisje dat in de fik staat is niet ernstig, en het is niet gewelddadig.

Nee, o, bliksem.

En toen bleek het onverharde weggetje van het proeflokaal tot hier ook nog eens een hindernisbaan van kuilen en hobbels, erosie en stof, alleen maar om hem nog verder op de kast te jagen.

Nu bekijkt hij de plaats delict met een gezicht als een donderwolk, veel te humeurig om het mooie uitzicht te kunnen waarderen. Het wijngoed ligt als een lappendeken van wijngaarden en natuurlijke vegetatie over de golvende heuvels uitgespreid. De kloof slingert vanaf hier helemaal tot in de Eersteriviervallei daar beneden. De majestueuze bergen aan de overkant leiden het oog tot aan Jonkershoek, de dramatische drakenrug van de Simonsberg omlijst de oostelijke horizon en dertig kilometer naar het westen houdt de betoverende Tafelberg de wacht.

Het enige wat Cupido ziet, is het kleine, uitgebrande gebouwtje boven op de heuvel, waar drie brandweerlieden aan het werk zijn terwijl een sliertje rook nog traag uit de resten omhoogkringelt. Twintig meter lager hebben de wagens en pick-ups van de gemeentelijke brandweer en de Volunteer Wildfire Services, samen met drie patrouillevoertuigen, zich in een kring opgesteld. Daar staan geüniformeerde agenten en brandbestrijders nu in een groepje honderduit te praten. En pal voor hem staan twee Toyota Land Cruisers met het logo van Paradijs Wijnen op het voorportier.

Twee mannen, tegen de neus van de rechterauto geleund, bekijken het tafereel. De ene is groot, grijs, gezet en in de zestig, zijn armen ontevreden over elkaar geslagen. De andere is jong en mager. Beiden dragen hetzelfde tweekleurige overhemd en dezelfde kaki korte broek.

Ze kijken om als Cupido aankomt, en lopen op hem af. De oudste steekt zijn hand uit. 'Fred Metzinger,' zegt hij.

'Cupido,' zegt Vaughn stug en hij schudt zijn hand.

'Aangenaam. Dit is mijn bedrijfsleider, Tertius Bam.'

'U bent de baas van dit wijngoed,' zegt Cupido tegen Metzinger, want hij kent zijn soort.

'Dat klopt.'

'Dus, is kapitein hoog genoeg?'

'Hoe bedoelt u?'

'Mijn rang is kapitein. Ma' ik hoor dat u eist dat iemand met een hoge rang de brand in uw pomphuisje komt onderzoeken. Nu wil ik eerst weten of kapitein hoog genoeg is. We hebben een kolonel op kantoor, maar hoger dan dat wordt het niet, hier ter plekke. In Paarl zit een brigadier, in de Kaap een generaal. *You tell me*, dan laat ik ze komen. Ik wil natuurlijk niet uw tijd verdoen.'

Hij ziet aan de ogen van de grote man dat hij moet schakelen. Hij wacht op de woede-uitbarsting, de grote confrontatie, hij is er klaar voor.

Maar die blijft uit.

'Ik denk dat er sprake is van een misverstand,' zegt Metzinger en hij wrijft verlegen over de kale plek op zijn achterhoofd.

'O?'

'Ik heb niet gevraagd om iemand met een hogere rang. Ik heb alleen gevraagd om iemand uit Stellenbosch.' Hij ziet dat Cupido het niet begrijpt. 'We zitten hier op de grens met Brackenfell. Vorige keren kregen we hier soms mensen van bureau Brackenfell, dan wordt het een enorm gedoe met jurisdictie en extra papieren rompslomp, want wij vallen onder district Stellenbosch en zij moeten het dossier dan elke keer weer doorsturen.'

'*I see*,' zegt Cupido, de wind is hem uit de zeilen geslagen.

'Toen zei jullie commissaris dat hij een hoger geplaatste rechercheur zou sturen. Ik heb daar niet om gevraagd.'

Cupido begrijpt hoe het is gelopen, want hij kent Witkop Jansens irritatie bij elke vorm van inmenging. En hij kent de commissaris, die altijd in een goed boekje wil blijven staan bij voorname mensen. 'Oké,' zegt hij, nog

niet helemaal bereid om zijn ergernis te laten varen. ‘Vorige keren? Hoe vaak fikt de boel hier dan?’

Metzinger zucht. ‘Nee, de andere gevallen waren diefstal, bij het proeflokaal,’ zegt hij geduldig. ‘Dit is onze eerste brand in jaren. O...’ Metzinger wijst met een dikke vinger naar de smeulende bouwval, ‘... en dit was geen pomphuisje. Dit was een schaapherdershuisje. Meer dan tweehonderd jaar oud. Een stuk geschiedenis dat in rook is opgegaan.’

‘Bliksem,’ zegt Cupido onder de indruk. ‘Is de schaapherder oké?’

‘Nee, er zijn hier al tientallen jaren geen schapen meer. We gebruiken het tegenwoordig alleen als opslag. Voor sproeiers en leidingen. En kunstmest.’

‘En wanneer was de brand?’

‘Vanochtend vroeg. Ters heeft het allemaal zien gebeuren,’ zegt Metzinger en hij keert zich naar zijn bedrijfsleider.

Tertius Bam lijkt zich ongemakkelijk te voelen nu de aandacht opeens op hem gericht is. Hij is pijnlijk mager en zijn borstelkop laat zijn oren en adamsappel nog scherper uitkomen. ‘Vanochtend, meneer. Ik... eh... Het was rond halfzes.’

‘Heb je gezien wie het was?’

‘Eh... Ik... Nee, meneer...’

‘Vertel hem wat je hebt gezien, Tertius.’

‘Oké. Meneer... eh... Ik reed daar beneden, toen zag ik... Het was zo’n klein ontploffinkje, meneer.’

Cupido beseft dat Bam een beetje zenuwachtig is. Hij vraagt zich af of het mannetje bang is voor zijn baas. ‘Een klein ontploffinkje?’

‘Ja, meneer. Ik... Het was net alsof... Ik weet niet wat het was. Ik wil niet...’ Hij kijkt naar Metzinger, zwijgt even, alsof hij zich bedenkt. ‘Er was niets, en toen ineens, toen leek het of het huisje... alsof het dak zomaar ontplofte. En toen stond het in brand, meneer. Toen ben ik gelijk naar boven geracet en heb ik de VFS gebeld en gezegd dat ze moesten komen, ik wilde zolang proberen te voorkomen dat het vuur oversloeg naar het veld...’

‘De VFS?’

‘Volunteer Wildfire Services, meneer. We hebben ze onder een sneltoets. Vanwege de veldbranden. Dit is een beschermd gebied voor *renosterveld*...’³ Hij maait met zijn arm om de wijde heuvels te omvatten.

‘In de hele West-Kaap is er nog maar vier procent oorspronkelijk *renosterveld* over,’ zegt Metzinger. ‘Dat is kostbaar erfgoed. U kunt zich voorstellen dat we bang zijn voor brand.’

‘*Seriously?*’ zegt Cupido. ‘Nog maar vier procent?’

‘Ja, meneer,’ zegt Tertius Bam. ‘In de Kaap vind je vooral *fynbos*⁴. Fynbos groeit op schrale grond. Renosterveld houdt van vruchtbare aarde. Zoals hier.’

‘Weet u waar de naam “Bottelary-heuvels” vandaan komt?’ vraagt Metzinger.

‘Dit was vroeger een plek waar ze wijnflessen maakten?’ Dat had Cupido tot nu toe gedacht.

‘Nee,’ zegt Metzinger. ‘De VOC – de Verenigde Oost-Indische Compagnie – voorzag de Hollandse schepen eind zeventiende eeuw toch van fruit, groente en vlees?’

Cupido knikt.

‘Het was destijds lastig om op de Vlakte gewassen te telen. Vanwege de zandgrond, en de wind, alleen ’s winters regen... Maar hier, aan de andere kant van de heuvels, floreerde de boel. Toen noemden de VOC-ambtenaren ze de “bottelarij-heuvels”. Want “bottelarij” is in het Nederlands een ander woord voor “provisiekamer”. Zeventig, tachtig procent van de verse producten die ze aan de schepen leverden, kwamen hiervandaan.’

‘Cool bananas,’ zegt Cupido. Hij kijkt naar Bam. ‘Jij wou voorkomen dat dit veld in brand vloog.’

‘Ja, meneer. Toen ben ik naar boven geracet. Maar gelukkig staat het huisje ver genoeg van het veld, en er was niks geen wind. Toen heb ik maar op de VFS gewacht. Die hebben het ook aan de gemeentelijke brandweer laten weten, ze waren er allemaal binnen een kwartier. Maar toen was het huisje al naar de maan. Toen dacht ik dat het beter was om de politie ook te laten komen. Vanwege dat ontploffinkje.’

‘En jullie denken dat iemand dat ontploffinkje heeft gemaakt?’

Tertius Bam knikt alleen maar kort.

‘Moet wel,’ zegt Metzinger. ‘U weet het zelf, er was geen wolkje aan de lucht. Bliksem of zoiets kan het niet zijn geweest.’

¹Letterlijk ‘neushoornveld’, soortenrijke vegetatie die typerend is voor een bepaalde streek in het Overberg-gebied in de West-Kaap.

²Soortenrijke vegetatie die typerend is voor de kuststrook van de West-Kaap, met vooral veel soorten protea’s, erica’s, grassen en bolgewassen, waaronder gladiolen. Ook rooibos, de

struik waar de bekende Zuid-Afrikaanse thee van wordt gemaakt, behoort tot de *fynbos*-begroeiing.

OceanofPDF.com

4

‘Ja,’ zegt de brandweerofficier tegen Cupido. ‘Brandstichting is de logische conclusie.’

‘Waarom?’

De brandweerofficier kijkt Tertius Bam aan. ‘Jullie weten heel zeker dat er alleen ammoniumnitraat-kunstmest in het huisje lag?’

‘Ja, meneer,’ zegt Bam. ‘En zo’n honderd sproeiers en twee rollen druppelslang van dertig meter elk. Dat is een plastic pijp voor irrigatie. Verders niks.’

‘En de kunstmest zat in plastic zakken?’

‘Ja, meneer.’

‘Right,’ zegt de brandweerofficier. ‘Nou, ammoniumnitraat vliegt niet zomaar in brand. Het heeft een vlam nodig. Een grote, hete vlam en ander brandbaar materiaal. Plastic brandt wel, maar ook niet vanzelf. Dus iets moet de hele zaak in gang gezet hebben. En als ik naar het brandpatroon kijk, is het boven tegen het houten dak begonnen.’

‘Hoe zit het met dat “ontploffinkje”?’ vraagt Cupido.

De brandweerofficier schudt zijn hoofd. ‘Ik denk dat wat Tertius gezien heeft, het moment was waarop het ammoniumnitraat ontplofte. Zo wérkt dat. Ammoniumnitraat ontbindt als het extreem heet wordt en dan komen er gassen vrij. Nou, die zakken zijn zwaar, ze liggen op elkaar gestapeld. Dat zorgt voor interne druk. Als dat gas vlam vat, zet het zich met geweld uit, tegen die druk in. Dat is die explosie van jullie. En dan fikt het pas écht.’

Cupido kan zien dat Tertius Bam sceptisch is over deze uitleg. ‘Kunt u vertellen hoe ze de brand gesticht hebben?’ vraagt hij de brandweerofficier.

‘Moeilijk. Het probleem met ammoniumnitraat is dat de intensiteit enorm is als het eenmaal brandt. Vooral in zo’n kleine ruimte. Er is weinig over waar je iets aan kunt zien. De meeste brandstichters gebruiken benzine als brandversneller. Die ruik je soms na afloop. Maar dit... Het vuur was te

hevig. Ik zal monsters nemen, dan kunnen jullie die meenemen voor Forensisch...'

In het rode bakstenen gebouw van bureau Kaapstad-Centraal aan de Buitenkantstraat 28 is Griessel om zeven uur begonnen met zijn poging om Blauwmuts te identificeren.

Samen met twee rechercheurs van hun eenheid Misdaadonderzoek heeft hij het videomateriaal bekeken dat ze gisteravond van de beveiliging van het winkelcentrum hebben gekregen. Daarna hebben ze een screenshot gemaakt van het beste beeld van Blauwmuts, als hij met zijn kompaan de gang uit loopt, langs de juwelier.

Met het gezicht van de man nog vers in zijn geheugen en de geprinte schermafbeelding naast hem op het bureau, raadpleegt Bennie op een computer het Centrale Misdaadregister, het actuele strafregister van de SAPD.

Griessel heeft het vermoeden dat dit niet Blauwmuts' eerste misdaad was. Daarvoor was de overval te goed gepland en de man in de apotheek net iets te beheerst in zijn uiteindelijke beslissing. Hij zoekt op geslacht, leeftijd – tussen de dertig en veertig – en eerdere veroordelingen: gewapende overval, inbraak, diefstal, carjackings. Verdachten die vastzitten kan hij uitsluiten en hij beperkt zijn zoektocht tot mannen met een huisadres in de West-Kaap. En hij heeft twee sleutelwoorden die de doorslag kunnen geven: Restless Ravens.

Om zeventien over acht kijkt hij naar de arrestantenfoto op het scherm, dan naar de geprinte schermafbeelding van het videomateriaal, en zegt: 'Dat is hem. Dit is Blauwmuts. Je ziet de kraai in zijn nek.' Hij leest de informatie op het scherm: 'Ronald Raymond Joster. Voormalig lid van de Restless Ravens. Zevenendertig jaar oud. Laatste huisadres was Clarkerylaan 64, Elsiesrivier. Vier jaar voor woninginbraak in 2007, na twee jaar voorwaardelijk vrij. Zes jaar voor een gewapende roofoverval op een benzinepomp in Bellville in 2012, vijf jaar gezeten. Niets sinds 2017.'

'Great,' zegt de adjudant van Kaapstad-Centraal. 'En nu?'

Griessel heeft zo'n vraag al verwacht. 'Nu verspreiden we deze informatie in de West-Kaap, en geven we zijn foto aan de SSU van de

gemeente Kaapstad.’

De twee rechercheurs lijken niet onder de indruk. Griessel weet waarom. Het komt door zijn verwijzing naar de Strategische Observatie-Eenheid, of Strategic Surveillance Unit. De meeste leden van de SAPD staan nog steeds wantrouwig tegenover het uitgebreide gemeentelijke systeem van bewakingscamera’s met een centrale controlekamer, ondanks de aanzienlijke successen hiermee.

Daarom voegt hij eraan toe: ‘En nu weten jullie met wie jullie als eerste moeten gaan praten als er weer een gewapende roofoverval in de stad wordt gepleegd.’

Hij staat op en groet.

Terwijl hij naar buiten loopt, bedenkt hij dat hij nu aan zijn verantwoordelijkheid heeft voldaan. Meer kan hij niet doen.

Cupido loopt tot het hoogste punt van de heuvel. Hij neemt de omgeving in zich op. Het smalle paadje van een mountainbikeroute die helemaal van west naar oost om de top cirkelt, door de natuurlijke begroeiing. Het lage prikkeldraadhek een eindje daarachter.

Hij kijkt naar de ruïne van het schaapherdershuisje. De plantengroei eindigt tien meter achter het huisje, dan is er alleen maar keiharde aarde tot waar het staat. De wijngaarden beginnen vlak onder het huisje en strekken zich uit tot aan het riviertje daar beneden.

Het zou heel makkelijk zijn om te voet hier binnen te sluipen, vanaf welke kant je ook komt.

Hij loopt naar de ruïne – alleen de vier zwartgeblakerde muren staan nog overeind. Als er al sporen waren, zijn die nu vertrapt door de brandweerlieden.

Hij ziet Metzinger en Bam nog steeds bij de Land Cruisers staan wachten. Hij loopt naar ze toe.

‘De enige manier om met een auto hierboven te komen, is zoals ik gereden ben?’ vraagt hij de boer.

‘Klopt.’

‘Langs het proeflokaal?’

‘Ja.’

‘En er staat altijd *security* bij dat hek?’

‘Als het open is. Van acht uur ’s ochtends tot twaalf uur ’s avonds.’

‘Ma’ te voet heb je eigenlijk overal *entry*?’

‘Ja.’

‘Geen *wildlife*-sensorcamera op het mountainbikepad?’

‘Nee.’

‘Oké. Ik schat dat er maar twee opties zijn. Of het was random vandalisme slash fikkie stoken. Zomaar. Bijna onmogelijk om op te lossen. Of het is iemand die kwaad op jullie is. Een pissige werknemer, een jaloerse buur, een ontevreden businesspartner, dat soort types. Iemand die wist dat dit huisje bijzonder was...’

‘Dat dacht ik ook,’ zegt Metzinger. ‘En er is maar één mogelijkheid. Gawie Bakkes. Mijn vorige bedrijfsleider. Die klootzak heeft in drie jaar tijd bijna tweehonderd kisten van mijn Boschkloof 2018 gestolen. Twee miljoen rand⁵ schade.’

‘Uw Boschkloof?’

‘Dat is onze premium wijn. Een bordeaux-blend van cabernet sauvignon, merlot, petit verdot en cabernet franc. Die uit 2018 was fantastisch, vijf sterren in Platter, dubbel goud bij Veritas, zeventienhonderdvijftig rand per fles in de detailhandel. En toen heeft Bakkes die uit mijn pakhuis gesmokkeld en aan een of andere agent verkwanseld.’

‘En toen?’

‘Ik heb hem er natuurlijk uit gesodemierd. Meer kon ik niet doen. Het probleem was dat hij de flessen uit de kisten had gehaald en in de loop der jaren met zo’n twee dozijn tegelijk hier weggehaald heeft. Tegen de tijd dat we erachter kwamen, was die wijn het land al uit. We hebben hem met vierentwintig flessen betrapt. Meer konden we niet bewijzen. Nou, je weet het zelf, de rechter geeft hem hooguit een boetetje, nog voorwaardelijk ook. Vier kisten, meer niet, eerste overtreding, een man met vrouw en kinderen... Dus ik ontsla hem en ga verder.’

‘En u denkt dat hij het kan zijn geweest?’

‘De enige die nog een appeltje met me te schillen heeft.’

‘Wanneer hebt u hem de laan uit gestuurd?’

‘December vorig jaar al.’

‘Waar is hij nu?’

‘Het laatste wat ik hoorde, is dat hij bij een kousenfabriek in Bellville werkt.’

‘Hebt u zijn nummer nog?’

‘Op kantoor zullen ze het nog wel hebben.’

‘Oké,’ zegt Cupido. Hij wijst naar de agenten die bij de politieauto’s op hem staan te wachten. ‘Ik laat ze even weten dat we klaar zijn, en dan kom ik eraan.’

Er zijn drie agenten en een sergeant. Cupido zegt dat ze terug kunnen naar het bureau, hij zal het papierwerk wel afhandelen.

‘Gefeliciteerd met de promotie, kapitein,’ zegt de sergeant.

‘Dank je, *sarge*,’ zegt Cupido. Hij staat op het punt om te gaan.

‘We horen dat jij die *Varsity Cup*⁶ *rugby-playing shoplifter* ook nog het ziekenhuis in hebt gewerkt.’

Cupido lacht. ‘Fok, verhalen gaan bij de SAPD snel een eigen leven leiden, hè? Daai is fake news, broer. Het meeste.’

‘Hoe is het dan wel gegaan?’ vraagt een agent. Alle vier de mannen staan nu om Cupido heen, afwachtend, nieuwsgierig.

‘Jullie willen het nú horen?’

‘Graag,’ zegt de sergeant. De andere drie knikken enthousiast.

‘Oké, in een *nutshell*, want ik moet ervandoor. Twee dagen geleden, eind van de middag, Sportsman’s Warehouse, winkelcentrum Eikestad. Daai mannetje wandelt da’ binnen. Ziet eruit als een *rugby player*, dat geef ik toe. Ma’ als je ’t mij vraagt, is hij meer van bodybuilding om indruk te maken op de *girls* op Instagram. *Big boy*, makkelijk één meter negentig, puilende biceps, zo’n wijd sporthemd aan om met z’n spieren te showen. En een basketbalshort en van die zwarte badslippers. Nou wil hij een padelracketje jatten, dus als niemand kijkt, laat hij dat racketje achter zijn rug onder zijn hemd en in zijn shorts verdwijnen. En hij slentert ermee naar buiten. En precies bij de security aan de uitgang glipt dat racket onder het elastiek van zijn shorts vandaan, vast door die billen die zo heen en weer bewegen als hij loopt...’

‘Een padelracketje?’ vraagt de sergeant. ‘Daai was alles wat hij wou stelen?’

‘Hoe bedoel je, “daai was alles”?’ zegt Cupido. ‘Adidas Metalbone-racket, pappie, verkoopprijs bijna tienduizend rand.’

‘Jirre,’ zegt een agent.

‘Wat ik zeg, het is crazy. Anyway, dat racket valt precies voor die *auntie*² van de security op de grond. Zij kijkt naar Muscles en hij kijkt naar haar, en dan zet hij het op een rennen. Naar de roltrap. Die auntie is zo’n schommel, minstens dertig kilo te veel, dus Muscle Man denkt, welnee, zij krijgt hem nooit te pakken. Ma’ de fout die hij maakt, hij vergeet welke roltrap omhooggaat en welke omlaag, die dingen zijn zo onlogisch, da’ naast de liften. Dus hij rent de trap af die naar boven gaat, en auntie erachteraan, blaast op haar fluitje, schreeuwt moord en brand. Hij ligt ruim voor, twee passen van *first floor freedom*. En dan blijven zijn voeten in die badslippers steken in de roltrap die omhooggaat en die hij áf wil, en gaat hij tegen de vlakke, spectaculair, glijdt over de pas gedweilde tegels, zijn hoofd knalt tegen de muur ertegenover, de ruiten rammelen ervan. Einde verhaal, pappie, *lights out, world goes dark*, zeg maar dág Petula Clark.’

‘Jô, jô, jô,’ zegt een agent.

Cupido ziet dat Tertius Bam nu alleen bij zijn Land Cruiser staat. Het lijkt alsof de man op hem wacht.

‘Lang verhaal kort,’ zegt hij, ‘de security van de mall belt de ambulance en de SAPD, de ambulance brengt hem naar het ziekenhuis, de SAPD boeit hem aan het bed, en zo vind ik hem. Beetje dizzy, kop als een mummie in het verband, sixpack haast te breed voor dat bedje. Ik ID mezelf en hij zegt dat hij Boeta Prinsloo heet. Ik vraag, vanwaar Boeta? Hij zegt, Pretoria, meneer. Ik zeg, ai, Boeta, wat *gôôt* je moeder van deze capriolen zeggen? Je toekomst vergooid voor een *pôdelracketje*? Nou, een gewone shoplifting-verdachte, op heterdaad betrapt, gaat gelijk heavy protesteren: misverstand, ik wou nog betalen, daai soort dingen. Maar Muscles niet, pappie. Het eerste wat Boeta zegt, met dat Pretoriaanse accent van hem, is: “Me *mô* vermoórdt me, meneer, alstublieft, alstublieft, me *mô* vermoórdt me.” En hij huilt zo hard, pappie, dat grote lijf schokt ervan, snot en tranen...’

De agenten lachen en schudden het hoofd.

‘Volgens de tamtam is de aanklacht ingetrokken,’ zegt de sergeant. ‘Omdat u met die mensen van de mall bent gaan praten.’

‘De tamtam heeft gelijk. Die jongen z’n ma is een *single mom*. Gesappeld om hem op de uni te krijgen. Laat zij hem maar onder handen nemen. Anyway, ik denk dat hij zijn lesje wel geleerd heeft. Mannen, ik moet daar even gaan praten,’ zegt hij en hij knikt in de richting van Bam.

Cupido herinnert zich hoe slecht op z'n gemak en zenuwachtig de bedrijfsleider was. Hij denkt dat Bam met hem wil praten zonder Metzinger erbij. En dat kan interessant zijn.

1 In februari 2026 was 100 rand € 5,28.

2 Rugbycompetitie tussen Zuid-Afrikaanse universiteiten.

3 Letterlijk 'tante'; aanspreektitel voor een oudere vrouw, uit respect of vertrouwdsheid (niet per se een familielid).

OceanofPDF.com

5

‘Meneer, ik weet dat het gek klinkt,’ zegt Tertius Bam naast zijn Land Cruiser. Zijn lichaamstaal verradt dat hij bang is.

‘Try me,’ zegt Cupido.

‘Het gaat over wat ik gezien heb, meneer. Vanochtend.’

‘Wanneer vanochtend?’

‘Toen ik daar beneden reed. Halfzes. Het was nog donker, meneer.’ Hij maakt geen oogcontact met Cupido en zijn duim tikt nerveus tegen de riem om zijn kaki korte broek.

‘Er was geen ontploffinkje,’ zegt Cupido.

‘Jawel, meneer, dat was er wel. Maar het gaat om wat er vóór de ontploffing gebeurde.’

Bam zwijgt, als om moed te verzamelen.

‘Ik ben een en al oor,’ zegt Cupido.

Bam ademt langzaam in: ‘Het was een uap, meneer.’ Hij lijkt opgelucht nu het uit zijn systeem is.

‘Een uap?’

‘Ik weet dat het gek klinkt, maar dat is wat ik heb gezien.’

‘Een uap? Wat is een uap? Een soort auto?’

‘Nee, meneer. Een *unidentified aerial phenomenon*.’

‘Een unidentified aerial phenomenon?’

‘Ja, meneer. Wat het is, ik denk dat ik hem eerst hoorde. Zo’n... *hummmm*. En toen ik keek, zag ik een lichtje, en zo’n streep. Zo half oranje. En toen kwam dat ontploffinkje.’

‘Bro, ik kan je niet volgen. Een unidentified aerial phenomenon? Daai snap ik niet.’

‘Het is... eh... het is wat ze vroeger een ufo noemden, meneer.’ De angst is weer terug.

‘Je bedoelt zoals groene mannetjes van Mars?’

‘Nee, meneer, ik... Ik weet dat marsmannetjes niet bestaan, meneer. Maar uap’s... Die zijn echt. In Amerika... U kunt het googelen. Er zijn piloten die ze de hele tijd zien. Ze hebben een hele Congresszitting over die dingen gehouden. Echt waar. Ik zweer het. Ik... Meneer, dit is wat ik heb gezien, ik wil alleen de waarheid vertellen.’ Dan zegt hij mismoedig: ‘Misschien had ik niets moeten zeggen.’

Er gaat Cupido een licht op.

‘Je hebt je baas verteld over de uap.’

‘Ja, meneer.’

‘En toen zei hij, je bent knettergek als je zulke kul aan de politie gaat lopen vertellen.’

‘Hij vroeg of ik iets gerookt had, meneer.’

‘En?’

‘Nooit, meneer.’

‘Even voor de goede orde. Jij reed daar beneden in je Land Cruisertje... Waarom zo vroeg, in het donker?’

‘Dan gaat de irrigatie aan, meneer. Ik was onderweg naar het waterreservoir om de pompen te controleren. Dat doe ik elke ochtend.’

‘En je hoorde dat hummm-geluid door het gesloten raam, over de motor heen?’

‘Het raam stond open. Onder het rijden kijk ik naar de sproeiers. Toen hoorde ik het. Daarom keek ik die kant uit.’

‘En toen zag je dat *spaceship*?’

Hij schudt moedeloos zijn hoofd. ‘Meneer, ik zeg niet dat het een spaceship was. Ik zag een licht dat bewoog. Een wit licht. Een ding in de lucht, een ding dat ik niet kan... En toen die streep, zo vaaloranje, zo’n streep, vanaf het witte licht tot op het schaapherdershuisje. En toen ontplofte het, en ging in de fik.’

‘Als een gammastraal,’ zegt Cupido doodserieus.

Bam maakt een handgebaar uit radeloze frustratie. ‘Ik weet niet wat het was. Maar dit is wat ik heb gezien.’

‘Relax, bro, ik loop je maar te dissen,’ zegt Cupido lachend. ‘Laten we naar jullie kantoor gaan, dan neem ik je verklaring op.’

‘Nee, meneer. Ik zeg het alleen hier en nu. Ik wil mijn baan niet kwijt.’

‘Cool bananas, ik snap je dilemma. Dit blijft onder ons. Oké?’

‘Bedankt, meneer,’ zegt hij, opnieuw opgelucht.

Cupido stelt zich al voor hoe hij zijn collega belt en tegen hem zegt: 'Benna, je gelooft je oren niet.'

Griessel staat in een garage in de Kahlerstraat in Idasvallei, een wijk in Stellenbosch, en kijkt naar het lijk van de man die naast de oude BMW 3-serie ligt.

Hij hoort zijn mobiel overgaan.

'Sorry,' zegt hij tegen de twee ambulancemedewerkers naast hem. Hij moet naar zijn mobiel graven, want hij heeft zijn pbmpak aan, dat rechercheurs van de SAPD op een plaats delict moeten dragen om veilig hun werk te doen. Hij krijgt eindelijk de telefoon te pakken, ziet dat het Cupido is, en denkt dat het telepathie moet zijn, want ze kennen de man naast de BMW allebei. En Griessel heeft op dit moment niet de moed om Vaughn het nieuws van zijn dood te vertellen.

Hij moet eerst vaststellen wat hier is gebeurd. Hij stopt de telefoon terug in zijn zak.

De boodschap die hij een kwartier geleden kreeg van kapitein Rowen Geneke, rechercheur van dienst bij bureau Stellenbosch, was: 'Ze zeggen dat het eruitziet als een ongeluk, Bennie. Wil jij gaan kijken? Om het zekere voor het onzekere te nemen?'

Toen is hij gegaan.

Idasvallei is een arbeidersbuurt, met kleine huisjes uit de late jaren zestig met twee of drie slaapkamers, en daken van asbest of zinkplaat. Sommige zijn netjes en goed onderhouden, andere verkommeren langzaam onder armoede en de Afrikaanse zon. Dat van de overledene is onberispelijk, de muren en de betonnen omheining zijn ivoorwit, het rode, zinken dak is onlangs geverfd, de houten kozijnen zijn geschilderd, het plaveisel is ontdaan van onkruid. Het gazonnetje is groen en gemaaid. Onder een grote vijgenboom naast de oprit staat een één jaar oude oranje Isuzu D-Max Double Cab geparkeerd.

Buiten, achter het gele misdaadlint voor het hek, wordt de smalle straat geblokkeerd door twee patrouillewagens van het bureau van de SAPD in Cloeteville, de ambulance en een kleine schare nieuwsgierigen.

De garage is naar achteren doorgetrokken en ingericht als werkplaats. De grote kanteur aan de voorkant staat nu wagenwijd open, de zijdeur aan de kant van het huis ook. Aan het plafond branden twee tl-buizen. In het midden staat de BMW, zo te zien een model uit de vroege jaren negentig. De naven aan de achteras rusten op de grond, de voorkant is opgelicht met twee hydraulische Mac Afric-krikken. De lak van de auto is verbleekt, de motorkap en wielen zijn verwijderd en staan tegen de muur. Voor, achter en onder de auto liggen vier omgekantelde metalen bokken die vermoedelijk gebruikt zijn om het voertuig in de lucht te houden. Het lijkt ligt ernaast, op zijn rug. Hij heeft een blauwe overall aan, opengeritst bij de borst. Er zitten snijwonden en een kneuzing op zijn gezicht en bovenlichaam.

Griessel trekt de kanteur dicht. Hij wil de scène reconstrueren zoals het is gebeurd. En de nieuwsgierige ogen van buiten weghouden.

Hij loopt langzaam om de BMW heen.

‘Hebben jullie de auto omhoog gekrikt en hem eronderuit getrokken?’ vraagt hij aan de ambulancemedewerkers, terwijl hij naast het lichaam bukt en het bestudeert.

‘Nee,’ zegt de oudste. ‘De buurman. Mansour. Hij vond hem vastgepind onder de auto. Hij dacht dat hij nog leefde.’

‘Heeft Mansour jullie gebeld?’

‘Dat klopt.’

‘En hij was toen al overleden?’

‘Wij denken dat het gisteravond laat moet zijn gebeurd. De rigor mortis is bijna volledig.’

‘Tien uur? Elf uur?’ Griessel weet namelijk dat rigor mortis één tot twee uur ná de dood intreedt en pas na twaalf uur volledig is ontwikkeld.

De oudste ambulancemedewerker haalt zijn schouders op. ‘Dat moet de patholoog bepalen.’

‘Jullie hebben zijn overall opengemaakt?’

‘Ja.’

Griessel wijst op de zijdeur van de garage. ‘Stond die open toen jullie aankwamen?’

‘Ja.’

‘Hebben jullie de krikken en de bokken aangeraakt?’

‘Nee. Alleen hem.’

‘De auto?’

‘Nee,’ zegt de oudste.

De jongste ambulancemedewerker fronst en vraagt: 'Waarom vraagt u dat? Het was toch een ongeluk.'

'Misschien niet.'

De ambulancemedewerker kijkt sceptisch. 'De auto is boven op hem gevallen. Aan het trauma te zien.'

'Kijk eens naar zijn handen,' zegt Griessel.

De ambulancemedewerkers kijken naar de handen van het slachtoffer, die met de handpalmen naar boven naast het lichaam op de cementvloer liggen, dan weer vragend naar Griessel.

'Zijn handen zijn schoon,' zegt Griessel.

'Misschien was hij net begonnen met werken toen de krikken omvielen,' zegt de jongste.

'Er ligt geen gereedschap op de vloer.' Griessel wijst onder de auto. 'Als je onder een auto werkt, neem je het gereedschap mee. Het is lastig om eronderuit te komen, op te staan, het daar van de muur te gaan halen, en weer terug.'

'Misschien wilde hij even snel iets bekijken.'

'Je trekt geen overall aan als je even iets wilt bekijken.'

'Voor hij aan het werk ging?'

'Dat is mogelijk,' zegt Griessel. 'Maar zijn handen... schoon, geen vlekken of wonden. Als je ziet dat de krikken omvallen, probeer je de zaak tegen te houden met je handen.'

'Oké...' Ze klinken niet overtuigd.

Griessel bukt weer bij het lichaam en doorzoekt zorgvuldig de zakken van de blauwe overall.

Alle zakken zijn leeg.

'Het punt is,' zegt Bennie en hij knikt naar de overledene, 'dit is Brandon Maarman. En hij was een privédetective. Bij Regal Investigations. Zijn specialiteit was internetfraude.'

'Bliksem,' zeggen de ambulancemedewerkers in koor.

6

‘Had ik het maar eerder gezien, meneer, had ik het toch maar eerder gezien,’ zegt Wilton Mansour, de buurman, en hij kijkt met ontzetting naar de open garagedeur. Zijn ogen zijn nog rood van het huilen, zijn stem klinkt hees. Hij is ergens tussen de zestig en zeventig, zijn gezicht is doorgroefd, het korte grijze haar vormt een kroon rond zijn kale kruin. Hij heeft een mank rechterbeen, waardoor hij een beetje hinkt.

‘We vermoeden dat het gisteravond al is gebeurd, meneer Mansour,’ zegt Griessel. ‘Het is niet uw schuld.’

Ze staan op de oprit, voor de grote garagedeur, die door het ambulancepersoneel nu weer geopend is. Mansour staat met zijn rug naar de BMW, alsof hij die niet meer wil zien. ‘Ach, meneer. Brandon... Het was een fantastische man,’ zegt hij. ‘Zijn soort... In deze gemeenschap... Daar heb je er niet veel van.’

‘Gecondoleerd met jullie verlies.’

‘Groot verlies, meneer. Groot verlies.’

‘U woont hiernaast?’

‘Ja, meneer. Met mijn dochter en de twee kleinkinderen.’

‘Ik neem aan dat u met pensioen bent?’

‘Zes jaar geleden al bij de Simonsrust Superspar.’

‘Wanneer hebt u meneer Maarman voor het laatst gezien?’

‘Voor vanochtend, bedoelt u?’

‘Dat klopt.’

Mansour wrijft met zijn hand in zijn nek. ‘Dat moet... Woensdagmiddag, toen ik een biertje bij hem in de werkplaats ging drinken.’

‘Kunt u mij vertellen hoe de auto toen stond?’

‘*Jissou*, meneer, dat is wat ik niet begrijp. Brandon zou de auto nooit alleen maar op de vier bokken hebben gezet. Die houten blokken daar vooraan bij zijn gereedschap... Als hij de auto opkrikte, met of zonder

wielen eraan, zette hij die er altijd zó onder dat ze de auto zouden tegenhouden. Voor de veiligheid, als de bokken omvielen.'

'Maar hoe stond de auto toen u woensdag hier was?'

'Niks opgekrikt. De wielen zaten er nog aan, alleen de motorkap was eraf. Hij was bezig om het hele koelsysteem te vervangen. Dát is het probleem met E30's, zei hij, na dertig jaar begeven de thermostaat, de waterpomp en de radiator het.'

'Zei hij dat hij de wielen eraf wilde halen?'

'Hij zei dat de auto bijna klaar was, hij wilde hem wegbrengen voor een *paint job*.'

'Was dat zijn hobby? Auto's opknappen en verkopen?'

'Alleen E30's. Voor *spinning*⁸. Er is ontzettend veel vraag naar.'

'U hebt gisteren niets gezien of gehoord?'

Hij schudt zijn hoofd.

'Ook gisteravond niet? Zo na negenen?'

'Nee, meneer. Om die tijd brengen we de kinderen naar bed, en dan kruipen we er zelf ook maar in. Mijn dochter moet vroeg op. Zij werkt bij De Oude Werf, in de keuken, de ontbijtshift begint al om vijf uur.'

'En vanochtend?'

'Ik was op weg naar de winkel op de hoek, toen zag ik dat het hek openstond en de...'

'Hoe laat was dat?'

'Even voor negenen, de winkel gaat pas om negen uur open.'

'Toen zag u het hek.'

'Het hek én de deur van de garage, dat kleine deurtje, daar aan de zijkant. Brandon laat dat nooit openstaan, meneer. In deze buurt wordt gestolen, wie je ook bent. Het hek stond half open, en de zijdeur van de garage stond zó'n beetje open...' Mansour houdt zijn handen dertig centimeter uit elkaar. 'En ik ga binnen kijken, en ik zie, de auto staat op z'n naven, en de bokken liggen scheef. Toen dacht ik, hier klopt iets niet, maar ik zag niet dat Brandon eronder lag, het was te donker. En ik klopte daar aan...' Hij wijst naar het huis.

'Het was te donker in de garage?'

'Ja, meneer.'

'Het licht was uit?'

'Ja, meneer, ik heb het onderweg aangedaan. Maar eerst heb ik aangeklopt, en er was niemand...'

‘Woonde hij hier alleen?’

‘Moederziel alleen, hij is immers gescheiden, twee jaar geleden al, Pearl woont in Grassy Park. Treurige zaak, want ze hielden van elkaar. Maar het leven kan vreemd lopen, meneer.’

‘U weet het heel zeker van het licht?’

‘Heel zeker, meneer. Toen ik de eerste keer de garage in keek, kon ik niet goed zien. Het licht was uit.’

‘Toen niemand de voordeur opendeed, ging u toen terug naar de garage?’

‘Nee, meneer, ik ben achter gaan aankloppen, bij de keuken. Die is het dichtst bij de garage. Ik klopte en klopte, toen deed ik de deur maar open en riep ik naar binnen. En toen was het alsof ik bekropen werd door een verschrikkelijk voorgevoel. Toen holde ik naar de garage, en ik deed het licht aan, en toen zag ik hem. Toen schreeuwde ik, meneer. En ik greep de krik en wilde de auto oplichten, maar toen zag ik dat hij in het midden lag, ik kon de krik er niet onder krijgen. Ik kon alleen onder het linkerviel komen. Toen pakte ik ook de andere krik, en ik lichtte hem op aan de ene kant en aan de andere kant, en toen trok ik Brandon eronder vandaan, maar... Jirre, meneer, het was verschrikkelijk,’ zegt Wilton Mansour en zijn lichaam schokt van het huilen.

Even over elven. Griessel heeft zijn pbm-pak aan, draagt blauwe nitril handschoenen en heeft zijn moordtas in zijn hand. Hij doet de achterdeur achter zich dicht. Het is plotseling stil in Brandon Maarmans keuken, het enige geluid komt van de compressor van de koelkast.

Het is er schoon en netjes – geen afwas in de gootsteen, geen pannen op het fornuis. Geen borden of bestek op de kleine houten vierpersoonstafel. Aan de muur naast de deur is een houten balkje met haakjes waar sleutels aan hangen – die van de Isuzu KB, andere met een plastic label: VOORDEUR. HEK. GARAGE.

Op de keukenbar ligt een laptoptas. Griessel legt zijn moordtas ernaast – de grote, verweerde aktetas die hij al sinds zijn dagen bij de voormalige Moord- en Roofeenheid meesleept. Hierin bewaart hij zijn beschermende kleding en extra handschoenen, samen met bewijszakjes,

vingerafdruk materiaal, tangetjes, een zaklantaarn, een camera, een paar SAPD-formulieren, pennen, extra opschrijfboekjes en een meetlint.

Hij maakt de laptop tas op de keukenbar open. Brandon Maarmans laptop zit erin.

Hij laat hem daar, voor later onderzoek, pakt een stoel en gaat zitten. Hij moet Witkop Jansen bellen, daarna Vaughn. Maar hij wil eerst op verhaal komen.

Zojuist, in de garage, had hij weer zo'n moment.

Hij was bij de voorkant van de BMW gaan zitten en had geprobeerd te visualiseren hoe het gegaan is.

Brandon Maarman die onder de auto schuift, recht onder de motor. Nietsvermoedend. Hij wil iets controleren, iets doen. Hij duwt of slaat ergens tegen, verstoort de balans van de staal massa op de bokken. Hij hoort het schrapen en kraken van de constructie die het begeeft. Op dat moment, de doodsangst, het lichaam dat in shock is en wanhopig wég wil, de wereld die stilstaat. Geen tijd om zijn handen uit te steken, alles valt, het geluid van bot en vlees die vermorzeld worden.

De dood is hier.

En nu, in de keuken, probeert Griessel het duister af te schudden, de oerkreet die hij in zijn hoofd heeft gehoord uit te bannen.

Hij moet het 'verwerken', zoals de psychologe hem heeft geleerd.

Want zo heeft hij het altijd gedaan. De mogelijke gebeurtenissen die tot een gewelddadige dood leiden visualiseren. Reconstrueren. In detail. Zodat hij de plaats delict kan begrijpen, de puzzelstukken in elkaar kan passen. Het is zijn sterkste wapen, zijn unieke talent. Het is ook wat hem de meeste schade toebrengt. Want, zo zegt de psychologe, hij gaat daarin te ver. Hij beleeft het moment van de dood te intens. Alsof het hém overkomt, alsof hij het zelf is die zich schreeuwend aan het leven vastklampt terwijl de dood hem opslokt.

Als hij er niet mee leert omgaan, zullen de vier ruiters van de psychologische apocalyps hem blijven bezoeken – overlevingsschuld, scheidingsschuld, algehele verantwoordelijkheidsschuld en zelfhaat. De geleerde woorden die ze hem heeft uitgelegd. Het gif van zijn posttraumatische stress, de katalysatoren van de angst dat hij zijn geliefden niet voor onheil kan behoeden. De aanjagers van zijn begeerte om het op een zuipen te zetten.

De psych met de fokking teddybeer in haar spreekkamer, die hem dit alles in de loop van maanden en jaren heeft geleerd.

En hij wil nooit meer zuipen. Hij heeft nu domweg te veel te verliezen. Zijn huwelijk, de broze relatie met zijn kinderen waaraan hij zo hard heeft gewerkt. En zijn carrière. Als je negenenveertig bent, heb je geen kansen meer over.

Daarom zit hij nu met zijn hoofd in zijn handen. Hij haalt adem, langzaam in, langzaam uit. Om kalm te worden. Alles te overdenken. Perspectief te krijgen.

Cupido vindt dat Gawie Bakkes eruitziet als iemand die vroeger in een sigarettenreclame voor Camel had kunnen paraderen: halverwege de dertig, hoekige kaak, donkere schaduw van een baard, rechte neus, groene ogen en goed haar. Blakend van zelfvertrouwen.

Ze zitten tegenover elkaar in Bakkes' kantoor in de Sock It To Me-fabriek aan de Cecil Morganstraat in Stikland. Aan de muur grote affiches van de verschillende series sokken met de opschriften *Leisure Ware*, *Active Wear* en *Active Anklet*. Op het bureau, zó gedraaid dat Bakkes én een bezoeker het kunnen zien, staat een foto in een zilveren lijst van hem met een mooie jonge vrouw en een staffordshireterriër. Zelfs de hond ziet er gelukkig en verliefd uit.

'Wat kan ik voor u doen, meneer Cupido?' wil Bakkes weten, want Vaughn heeft nog niet gezegd wie hij is en waarom hij hier is.

'Wat is een "Active Anklet"?' vraagt Cupido.

'O, dat is voor atleten die aan duursportwedstrijden doen. Een uitstekende sok.'

'Wat is er mis met een gewone sportsok?'

'De Active Anklet zorgt dat je geen blaren krijgt. En hij houdt je voeten droog en koel. Een mengsel van mohair en synthetisch, een fantastisch product.'

'*Amazing*,' zegt Cupido. 'En jij bent de manager van de hele fabriek?'

'Inderdaad. Waarmee kan ik u helpen?'

Cupido's mobiel gaat over. Hij zegt 'Sorry,' en haalt hem tevoorschijn. Hij ziet dat het Bennie is, die kennelijk terugbelt. Hij drukt het gesprek

weg, kijkt dan naar Bakkes: ‘Waar was je om halfzes vanochtend?’

Bakkes licht zijn borstelige wenkbrauwen. ‘Pardon?’

Cupido haalt zijn politie-ID uit de zak van zijn windjack, geeft die Bakkes over het bureau aan. ‘Ik ben kapitein bij bureau Stellenbosch. En ik vraag nogmaals: waar was je om halfzes vanochtend?’

Hij ziet hoe Bakkes’ lichaamstaal verandert, hoe het zelfvertrouwen wijkt. Hij is nu op zijn hoede. En gespannen. Hij bekijkt de kaart en geeft hem terug. ‘Thuis. In bed.’

‘Kun je dat bewijzen?’

‘Wat is er aan de hand, kapitein? Waarom vraagt u dat?’

‘Beantwoord gewoon mijn vraag.’

‘Ja. Mijn vrouw kan het bevestigen. We zijn pas om zeven uur opgestaan.’ De wenkbrauwen zijn nu gezakt tot een diepe frons. ‘Ik heb het recht te weten waar dit over gaat.’

‘Daai’s waar. Dat heb je. Herinner je je Fred Metzinger nog, de baas van Paradijs, waar je zo lekker wijn hebt gejat?’

Geen reactie. Alleen de hoekige kaak verstrakt.

Cupido wijst naar het portret. ‘Daai’s je vrouw, neem ik aan?’

‘Ja.’

‘Wist zij van het wijn jatten?’

Weer zit Bakkes er als een sfinx bij. Alleen zijn ogen flitsen naar de foto, en dan weer naar Cupido.

‘Daai vat ik op als een “nee”. Wat heb je haar verteld toen Metzinger je eruit sodemieterde?’

Bakkes aarzelt even, zegt dan zacht: ‘Ik heb tegen haar gezegd dat het vroege opstaan me te veel werd.’

‘Ze lijkt me een *solid girl*, Gawie. Solid, en totaal onwetend van jouw sluwe streken. En nu moet ik haar vragen om je alibi te bevestigen, en dan gaat ze natuurlijk vragen waarom jij verdacht bent in een *case of arson* bij Paradijs Wijnen.’

‘Arson? U bedoelt brandstichting?’ vraagt hij met grote opluchting.

‘Precies, pappie. Het schaapherdershuisje dat jij vanochtend hebt laten afbranden. Of heb je een van de *sweatshop slaves* in die fabriek van je betaald om het te doen?’

Cupido hoopt de man uit zijn tent te lokken. Het lukt niet.

Bakkes leunt langzaam naar voren. Hij legt zijn armen op het bureau, tuurt naar zijn handen. ‘Kapitein, ik heb een goeie baan bij Paradijs vergooit

omdat ik een stomme klootzak ben. Nou kan ik zeggen dat ik arm ben opgegroeid en ik mijn vrouw een beter leven wilde geven. Ik wou haar een fijne auto en fijne vakanties geven, en toen heb ik verkeerde dingen gedaan. Ik zou kunnen zeggen dat ik hard heb gewerkt voor Metzinger en vond dat ik niet genoeg betaald kreeg, en dat bedrijf van hem maakt veel winst. Dat zou ik allemaal kunnen zeggen, maar het maakt niet uit.’ Bakkes kijkt op naar Cupido, maakt een wanhopig gebaar en gaat verder: ‘Ik was een stomme klootzak. En oneerlijk. En ik had mazzel dat ik alleen maar ontslagen ben. Dat wéét ik. Je krijgt in je leven maar één keer zo’n kans, en als je daar niet van leert, fok... Ik heb mijn les geleerd, en ik zal beslist niet nog een keer zo stom zijn. Waarom zou ik een schaapherdershuisje in de fik steken? Waarom?’

De man zakt langzaam en vermoeid terug in zijn stoel.

Cupido heeft hem strak geobserveerd. ‘Ik hoor wat je zegt. Maar jij bent mijn *prime suspect*. Ik móét je alibi checken. Wat zeg ik tegen je vrouw als ik haar bel? *Cause why*, ik wil niet dat haar zeepbel uiteenspat. Volgens mij heeft ze dat niet verdiend.’

¹ Zuid-Afrikaanse autosport met gecontroleerd slippen, cirkelbewegingen en stunts; in de jaren tachtig in Soweto ontstaan als begrafenisritueel.

In de stille keuken van wijlen Brandon Maarman belt Griessel kolonel Witkop Jansen, de kleine en korzelige grijze terriër met zijn spierwitte chaplinsnorretje, die al bijna met pensioen mag.

‘Kolonel, kapitein Geneke heeft me naar een plaats delict in Idasvallei gestuurd. Man van in de veertig, auto die op bokken in de garage stond is op hem gevallen. Vanochtend, na negen uur, dood aangetroffen. Nou hebben we twee problemen. Het eerste is dat ik er niet van overtuigd ben dat het een ongeluk was. En het tweede is dat Vaughn beslist deel zal willen uitmaken van het onderzoek. De overledene is Brandon Maarman, de privédetective...’

‘Maarman? Een oud-politiemedewerker, toch?’

‘Dat klopt, kolonel, hij...’

‘De man die vorig jaar de Facebook-fraude heeft opgelost, Vaughn heeft toen de arrestaties verricht?’

‘Ja, kolonel. Hij werkte voor Regal Investigations. Vaughn en hij... Ze waren collega’s, destijds, ze zijn samen als rechercheur begonnen bij Narcotica. En ze waren vrienden. Ik moet het Vaughn laten weten...’ Daar laat hij het bij, nu hij met tegenzin zijn ambtelijke plicht heeft gedaan.

‘Ik begrijp het. Hij zal emotioneel betrokken zijn...’

‘Vaughn kan het aan,’ probeert Griessel.

‘Nee, kapitein, je kent het protocol. Vooral als je denkt dat er sprake is van kwade opzet.’

‘Kolonel, dat weet ik nog helemaal niet zeker.’

‘Waarom denk je het dan?’

‘Een paar dingen, kolonel. Wat me het meest dwarszit, is het licht. In de garage. De buurman zegt dat hij het eerst aan moest doen voor hij Maarman onder de auto kon zien liggen. Nou, je werkt ’s avonds niet in het donker aan een auto op bokken, kolonel.’

‘Het kan gistermiddag al gebeurd zijn.’

‘Dat is mogelijk, kolonel. Het tijdstip van overlijden staat nog niet vast, maar het ziet ernaar uit dat het gisteravond gebeurd is, tegen tien. Het probleem is, de zijdeur van de garage stond op een kier, er is maar één raampje achter in de garage. Zelfs overdag is het te donker om onder een auto te werken.’

‘Wat nog meer?’

‘Geen gereedschap bij hem onder de auto. En Maarmans handen waren brandschoon. Dat is niet logisch. En de buurman zei dat als hij de wielen eraf had gehaald, er altijd houten blokken waren als de auto opgekrikt was. En de wonden, kolonel. De bloeding... Ik weet niet... Volgens mij klopt er iets niet.’

Griessel wacht lang voor Jansen antwoord geeft. Hij weet dat de kolonel lang over alles nadenkt terwijl hij hoogstwaarschijnlijk over het kleine snorretje wrijft. ‘Oké. Je komt door. Bel Vaughn, vertel het hem, en zeg dat hij bij me langs moet komen.’

‘Kolonel, ik wil dat professor Pagel de lijkschouwing doet. En we moeten PCSI erbij halen.’ Want de autopsie en het forensisch onderzoek zullen doorslaggevend zijn. Hij wil dat veteraan-patholoog Phil Pagel en de elite-eenheid van Provincial Crime Scene Investigation erbij betrokken worden.

Weer blijft Jansen een tijdje stil. Dan zegt hij: ‘In orde, kapitein. En laat het me weten als je nog meer nodig hebt...’

Griessel hoort de ernst in Jansens stem. Hij weet wat daarachter zit. Geen enkele misdaad zet de politie zo op scherp als de mogelijke moord op een lid of oud-lid van de SAPD.

Hij staat op, loopt van de keuken naar de woonkamer. Het huis van een politieman, denkt hij. Een vrijgezelle politieman met een ambtenarensalaris. Tien jaar oude meubels van Lewis Stores of House & Home: een tweezitsbank, twee leunstoelen en salontafeltjes met kleedjes erop. Alleen het tv-toestel en de soundbar zijn recente modellen, gekoppeld aan een oude Philips dvd-speler. Op de onderste plank van het tv-meubel staan vijftig of

zestig dvd's netjes geordend – hoofdzakelijk actiefilms van de afgelopen twintig jaar.

Hij ziet een Samsung-mobiel op een van de salontafels. Als hij hem gaat halen, ruikt hij hier vaag een zure geur, een vleugje maar – bedorven melk, een ongewassen lichaam, zoiets. Hij pakt de telefoon, probeert hem te activeren. Het scherm vraagt om een code.

Hij neemt de telefoon mee naar de keuken, haalt een plastic bewijszakje uit zijn moordtas, stopt de telefoon erin en plakt de lijmstrook dicht. Hij haalt zijn opschrijfboekje tevoorschijn en maakt een aantekening over de tijd en de plek waar hij de telefoon gevonden heeft.

In de gang is de vloerbedekking al enigszins versleten. In de hoofdslaapkamer staan een opgemaakt tweepersoonsbed en twee nachtkastjes. Geen opvallende geuren. Op het kastje het dichtst bij het raam ligt een oplader voor een mobiel, het snoer is opgerold. In de tweede slaapkamer staan een hometrainer met een handdoek erover, een verzameling handgewichten op de grond tegen de muur en een boekenkastje met Haynes-reparatiehandleidingen voor verschillende automodellen.

Als hij zich ervan verzekerd heeft dat niets verstoord lijkt, loopt hij terug naar de keuken, haalt zijn opschrijfboekje weer tevoorschijn en zoekt het nummer dat buurman Wilton Mansour hem heeft gegeven. Hij belt de dochter.

De telefoon gaat niet lang over.

‘Met Chrystal,’ zegt ze.

Hij noemt zijn naam.

‘Daddy zei al dat u zou bellen,’ zegt ze.

Hij hoort de emotie in haar stem, dan: ‘Gecondoleerd met jullie verlies.’

‘Ach, meneer,’ zegt ze, en hij hoort haar snikken.

‘Mag ik een paar vragen stellen?’

‘Ja. Vraag maar.’

‘U was vanochtend vóór vijf uur al de deur uit?’

‘Halfvijf,’ zegt ze.

‘Hebt u iets of iemand in de buurt van Maarmans huis gezien?’

‘Ik heb niet echt gekeken.’

‘Hebt u gezien of het hek openstond?’

‘Ik loop de andere kant uit, meneer. De taxi pikt me op in de Helshoogte Road.’

‘Ik begrijp het. Bedankt. Uw kinderen... Zouden zij onderweg naar school iets kunnen hebben gezien?’

‘Ze zijn drie en vijf, meneer.’

‘Gistermiddag, toen u thuiskwam? Iemand bij Brandons huis gezien?’

‘Meneer, daddy zegt dat het een ongeluk was...’

‘Ik wil het gewoon zeker weten, mevrouw.’

‘Nee. Ik heb niets gemerkt.’

Hij kan het telefoontje met Cupido niet langer uitstellen.

Hij gaat in de woonkamer staan en trekt de gordijnen open. De kamer kijkt uit op de kleine voortuin en de straat. Hij ziet door de lichte vitrage de vuurtorengestalte van Hein Sauls, hoofd van Regal Investigations, die staat te praten met de agenten die mensen bij het hek weghouden.

Hij belt.

Cupido neemt meteen op. ‘Jis, Benna,’ zegt hij, opgewekt en geestdriftig.

‘Vaughn... Ik heb...’

Cupido praat erdoorheen. ‘Benna, niet te geloven wat ik heb meegemaakt. Ufo’s, pappie. *War of the Worlds*, *the aliens have arrived*, en ze hebben iets tegen onze schaapherdershuisjes...’

‘Vaughn...’

‘Gammastralen en explosies, Benna, en ze noemen het uap’s tegenwoordig. Klinkt als een nieuw Chinees automerk...’

‘Vaughn, ik heb slecht nieuws.’

‘Wat is er, Benna?’ Onmiddellijk klinkt er bezorgdheid in Cupido’s stem.

Er is geen makkelijke manier om het te zeggen. ‘Brandon Maarman is dood. Vannacht, bij hem thuis.’ Hij laat doelbewust zijn verdenkingen nog niet horen. ‘Een auto waaraan hij werkte is boven op hem gevallen. Het spijt me, Vaughn.’

Hij hoort Cupido’s ademhaling, snel en oppervlakkig. Hij wacht om het te laten doordringen.

‘Skinny?’ Cupido gebruikt Maarmans⁹ bijnaam uit zijn tijd bij de SAPD. ‘Jirre, Benna. Nee...’

‘Slechte zaak, Vaughn, zeer slechte zaak.’

‘Skinny. Fok, Benna.’

‘Het spijt me echt.’

Stilte.

‘Skinny,’ zegt Vaughn weer, want hij kan het niet geloven.

‘Vaughn, de kolonel vroeg of je naar hem toe gaat. Zo gauw mogelijk.’

Stilte.

Griessel weet dat Cupido zal begrijpen wat er achter die opdracht schuilt.

‘Wacht effe’ zegt Cupido. ‘Je denkt aan kwade opzet.’

‘Vaughn, ik weet het echt nog niet...’

‘Waar ben je? Bij zijn huis?’

‘Alsjeblieft, ga eerst met de kolonel praten.’

‘Ma’ je *suspect* iets, right? Je suspect...?’

‘Ik... Het is nog te vroeg om te...’

‘Fok, Benna. Het zijn de *Nigerians*, ik zweer het. De fokkers, ik pak die klootzakken. Ik maak ze kapot.’

‘Vaughn,’ zegt Griessel sussend. ‘Rustig aan.’ Hij geeft zijn collega de tijd om het nieuws eerst te verwerken.

‘*Jissis*, Benna. Skinny. Daai was mijn broer.’

‘Ik weet het, ik weet het, het is een slechte zaak... Ga met de kolonel praten. Alsjeblieft.’

‘Hij zegt natuurlijk dat ik te betrokken ben.’ Want Cupido kent de voorschriften.

‘Ja.’

‘Jirre, Benna.’

‘Als het kwade opzet was, dan pak ik ze, Vaughn. Dat beloof ik je.’

Cupido maakt een geluid van pijn en frustratie.

‘Het spijt me, Vaughn.’

Griessel ziet door het raam hoe het witte busje van de PCSI voor het hek stopt.

De forensisch onderzoekers zijn de kleine, gezette Arnold en de lange, magere Jimmy. Ze staan in politiekringen algemeen bekend als Dik en Dun, omdat ze tegen iedereen die het maar wil horen zeggen: ‘*Moenie worry nie*¹⁰, de PCSI steunt je door Dik en Dun.’

Als Griessel naar het hek loopt, komen ze met hun gebruikelijke brede glimlach aan. ‘Hé Bennie, hoe bevalt het getrouwde leven?’ vraagt Jimmy.

Griessel weet wat er komt. Ze hebben voor elke situatie een constante stroom flauwe grappen klaar, waar ze zelf het hardst om moeten lachen. Hij heeft groot respect voor hun aanzienlijke professionele vaardigheden, maar na zijn gesprek met Cupido kan hij vandaag hun humor niet aan.

‘Jongens, nu niet. Het slachtoffer is een oud-lid van de Dienst. Vraag het volgende keer nog maar eens.’

De vrolijkheid verdwijnt. ‘Wie?’ wil Arnold weten.

‘Brandon Maarman.’

‘Skinny Maarman? Die bij Narcotica zat?’

Griessel knikt.

‘Het laatste wat ik hoorde is dat hij PI¹¹-werk deed,’ zegt Arnold.

‘Dat klopt.’

‘Doodsoorzaak?’ vraagt Jimmy.

‘Werk ik nog aan.’

Griessel licht de omstandigheden en de plaats delict toe, en zegt wat hij in de garage gedaan wil hebben. Hij zegt dat hij later met hen Maarmans huis en de Isuzu-pick-up zal bekijken, maar nu moeten ze hem excuseren. Hij moet Hein Sauls spreken.

Boven in de Stellenboschkloof stopt Cupido tussen wijngaarden en granaatappelboomgaarden bij een eenzame cipres, zet de motor van de Golf af en stapt uit.

Hij is onderweg om Metzinger te vertellen dat Bakkes *clean* is. Als er niemand anders is die nog een appeltje met hem te schillen heeft, moeten ze accepteren dat het een willekeurig geval van brandstichting is geweest. Of, waarschijnlijker, afgedwaalde vuurwerk.

Hij heeft een plan voor daarna.

Hij zal zijn geliefde, Desiree Coetzee, bellen en tegen haar zeggen: Skinny is er niet meer. Hij zal wachten tot ze uitgehuild is, en dan zal hij zeggen dat hij nu onderweg is om Pearlíe het nieuws te vertellen. Zodat Pearlíe iemand kan vasthouden als ze het bericht krijgt. En Desiree moet

ook komen, want Pearlie zal meer troost nodig hebben dan Vaughn Cupido in z'n eentje kan bieden.

Daarna zal hij naar de kolonel gaan. Om te horen dat hij niet aan Skinny's zaak mag werken.

Maar eerst wil hij het zelf proberen te verwerken.

Hij loopt een eind de heuvel op. Hij kijkt uit over de grootsheid van de vallei en de bergen erachter, voelt de zon op zijn huid, en alles vervult hem met een intense weemoed.

Skinny zal dit nooit meer voelen.

Skinny. Hij weet het nog. Ze waren jonge, voortvarende rechercheurs, allebei nieuw bij Narcotica. Op een avond zaten ze op kantoor te praten over hun afkomst. Ze kwamen allebei uit Mitchells Plain, hun ouderlijk huis maar een paar kilometer bij elkaar vandaan, maar waren elkaar nooit tegengekomen voor ze bij Narcotica werkten. Ze hadden het die avond over geluk gehad. Want het was puur geluk dat zij aan de bendes en de drugs en de drank en de ellende waren ontsnapt, dat ze bij de politie waren gegaan. Op het rechte pad waren gebleven. Rechercheur waren geworden. Sergeant, fok, wie had dat kunnen denken? En toen, allebei aanstormend talent, geheadhunt door de hoge piefen. Skinny voor de VIP Protection Unit van de SAPD, en hij voor John Afrika's Provinciale Eenheid voor Ernstige Delicten.

Ze hadden zoveel geluk gehad.

En nu was Skinny's geluk voorbij.

'Skinny' vanwege zijn achternaam, al sinds school. De bijnaam was tijdens zijn politiejaren blijven hangen. Alleen Pearlie en die lui bij Regal hadden hem 'Brandon' genoemd.

Al was er niets magers aan Skinny. Hij was fit en sterk.

Hoe was het hun gelukt om hem onder een auto vast te pinnen? Het moeten er meer dan één geweest zijn. Er moeten verdedigingswonden zijn, want Skinny zou gevochten hebben – hij moet niet vergeten tegen Bennie te zeggen dat hij goed moet kijken.

Nee, Benna zal hebben gekeken.

Vaughn, ik weet het echt nog niet.

Hij kent Benna. Er is een reden waarom hij het nog niet weet. Een reden om te vermoeden dat het geen ongeluk was.

Het kon geen ongeluk zijn. Skinny was systematisch in alles wat hij deed. Systematisch, slim en verantwoordelijk, in al zijn onderzoeken altijd kalm en beredeneerd. Laatst met die Nigerianen ook – hij had zeven

maanden lang onderzoek gedaan voordat hij de dossiers naar Vaughn had gebracht, netjes, waterdicht, alles op zijn plek. Die Nigerianen zaten nu in de nor, maar het was een fokking netwerk, en nu had dat netwerk een tentakel uitgestoken en Skinny te pakken genomen, en hij, Vaughn Cupido, zal ze krijgen. Wat Witkop Jansen ook zegt.

Skinny zal die auto systematisch, slim, verantwoordelijk, kalm en beredeneerd opgekrikt hebben.

No fucking way dat dit een ongeluk was.

Nu moet hij weg. Om het aan Pearlie te vertellen.

Skinny en Pearl, vijftien jaar getrouwd, kind noch kraai.

Dat had de scheiding makkelijker gemaakt, dat ze geen kinderen hadden. Skinny was weggegaan bij de SAPD, vanwege Pearl. Omdat hij van haar hield en zij een verstandige vrouw was, *'a real catch, my Pearl'*, dat was Skinny's refrein. Hij had ontslag genomen omdat ze had gezegd: 'Je bent met je werk getrouwd, Brandon. Ik zie je bijna nooit. En als ik je zie, ben je er niet. Je bent óf bekaf, óf je verstopt jezelf onder een of ander barrel in de garage. Daarvoor ben ik niet met je getrouwd.' Toen was Skinny op zoek gegaan naar ander werk, een *nine-to-five job*, en hij had er een gevonden als hoofd beveiliging bij het De Zalze Golf Estate, en vond het er vreselijk. Ja en amen op alles waar die stinkrijke *whiteys* over klagen. 'Dat ze lopen te zeiken over onbenullige First World-problemen, Vaughnie, dat trek ik nog wel. Ma' als ze minachting en racisme proberen te camoufleren met nepjovialiteit, en als ze me almaar "meneer" en "chef" of zelfs fokking "chief" gaan noemen – dan word ik passief-agressief en neem ik het mee naar huis.' En toen kwam die baan als privédetective bij Regal, hij greep zijn kans en hij blonk uit, wat dacht je. Maar toen was hij terug bij alles waarover Pearl had geklaagd – lange uren, veel reizen, PTSS en burn-out. Toen zei ze, twee jaar geleden: 'Skinny, ik hou van je, en precies daarom laat ik je vrij. Want je verdient een job waar je van houdt, en je verdient geen vrouw die de hele tijd aan je kop zeurt. We kunnen nog steeds dates doen, en Valentijnsdag, en met onze vrienden optrekken, en ik zal altijd je bestie blijven, en op die manier kunnen we allebei gelukkig zijn.'

Toen verhuisde ze naar Grassy Park om dichterbij haar werk in Observatory te wonen, en ze bleven beste vrienden en deden nog steeds dates en Valentijnsdag samen, en ze waren nog steeds *in love*, en nu is Skinny er niet meer en moet hij het haar gaan vertellen...

En hij zal Benna een appje sturen. Want Benna, *ace detective* als hij is, zal de ex als verdachte beschouwen, want dat doe je altijd.

Hij zal hem laten weten: je hoeft niet naar de ex te kijken. Daar is niks. Alleen verlies en verdriet. Ik zal het haar vertellen.

1 In het Afrikaans klinkt Maarman als Magerman, vandaar de bijnaam Skinny.

20 Maak je geen zorgen.

31 Private Eye, privédetective.

OceanofPDF.com

Griessel gebaart naar de agenten dat ze Hein Sauls kunnen doorlaten. De privédetective komt met statige passen aangelopen, zijn gezicht staat stroef. Hij is achter in de veertig, bijna twee meter lang, maar pijnlijk mager in zijn antracietkleurige pak met wit overhemd en blauwe spikkeltjesdas. Het komt alleen door zijn kaalgeschoren hoofd en zijn bril met gouden montuur dat hij er meer als een boekhouder dan als een uitvaartondernemer uitziet.

Ze kennen elkaar van een paar vergaderingen bij Griessel en Cupido op kantoor in het gebouw van de recherche in Onder-Papegaaiberg, tijdens de overdracht van de Facebook-fraudezaak. Bennie had hem toen ervaren als een stille en introverte man; het was vooral Skinny Maarman geweest die het woord had gevoerd. Hij herinnert zich dat Sauls is opgegroeid in Jamestown, even ten zuiden van Stellenbosch – lang vóórdat die gekleurde wijk de afgelopen tien jaar te maken kreeg met zogeheten gentrificatie en overspoeld werd door yuppen. Zijn achtergrond is een studie criminologie en de leerschool als privédetective bij een kantoor in Johannesburg. Twaalf jaar geleden heeft hij samen met zijn vrouw Regal Investigations opgericht. Zij doet de administratie van het bedrijf dat, voor Maarmans overlijden, over vier fulltimeonderzoekers beschikte.

‘Gecondoleerd, Hein,’ zegt Griessel, terwijl hij Sauls de hand schudt.

‘Bedankt, Bennie,’ zegt de man langzaam en afgemeten met zijn diepe basstem, de emotie dicht onder het oppervlak. ‘Ik vind het nog onwerkelijk. Brandon... Hij was... een fenomeen.’

‘Ik begrijp het.’

Sauls wijst naar het witte busje van de forensische dienst. ‘PCSI,’ zegt hij nadrukkelijk.

‘Ik wil het zeker weten.’

‘Er gaan veel verhalen rond,’ zegt Sauls.

Griessel knikt. Hij weet dat de patrouille-agenten de neiging hebben om de rechercheur uit te hangen. 'Laat ik je vertellen wat ik weet.'

Hij geeft Sauls een samenvatting van wat Mansour vanochtend aantrof, zijn opmerkingen over de houten blokken en de veilige manier waarop Maarman zijn werkplaats runde. Dan noemt hij zijn eigen vraagtekens bij de schone handen, het ontbreken van gereedschap onder de BMW, het hek en de deur die opstonden, en het licht dat uit was.

'Het probleem is dat het tijdstip van overlijden nog niet vaststaat. Het is mogelijk dat hij gistermiddag alleen snel iets onder de auto wilde bekijken, te veel haast had om het licht aan te doen en de houten blokken onder de auto te zetten. Maar hij had een overall aan...'

Sauls knikt.

'Hoe belangrijk was het voor hem om zijn mobiel bij zich te hebben?'

'Heel belangrijk.'

'Zijn mobiel lag binnen. In de woonkamer. Wat ook kan betekenen dat hij alleen snel iets wilde bekijken.'

'Maar die overall...'

'Ja. Ik wil nu niet te snel...' zegt Griessel, zoekend naar de juiste woorden om zijn terughoudendheid voor een directe conclusie uit te drukken.

'Je bent bang voor tunnelvisie.'

'Precies.'

'Zoals ik hem heb gekend...' zegt Sauls. 'Hij zou eerst de houten blokken op hun plek hebben gezet. Maar we worden allemaal weleens afgeleid...'

'Wie heeft je op de hoogte gebracht?'

'Niemand. Hij was te laat voor onze vergadering van tien uur. Toen heb ik gebeld. Vier keer. Toen kwam ik hierheen...'

'Dronk hij, Hein?'

'Zo'n beetje. Niets bijzonders, af en toe een biertje. En nu ga je me vragen naar drugs.'

'Ja.'

'Niets.' Na een ogenblik stilte: 'Weet Vaughn het al?'

'Ja.'

'Redt hij het een beetje?'

'Nee.'

Sauls knikt langzaam. Begrijpend.

‘Als het kwade opzet was... Wie zou er een motief hebben?’ vraagt Griessel.

Sauls neemt de tijd, buigt zijn hoofd terwijl hij nadenkt.

Griessel wacht af.

‘Het kan wraak zijn,’ zegt Sauls. ‘Iemand die hij achter de tralies heeft gekregen. Maar... Waarom dan niet gewoon een *drive-by shooting*? Of hem bij het stoplicht opwachten met een AK-47. Je wilt duidelijk zeggen: jullie hebben mij gepakt, nu heb ik jullie gepakt.’

‘Waarom al die moeite om het op een ongeluk te laten lijken?’ wil Griessel weten.

‘Precies. Mijn gevoel zegt dat het eerder om lopend onderzoek gaat. Dat zijn er maar drie, en... Ik zie het niet, om eerlijk te zijn. Die onderzoeken zijn nog niet in het stadium dat de verdachten reden tot paniek hebben.’

‘Liggen zijn dossiers op kantoor?’

Sauls knikt. ‘Geef me een uur. Uit professionele coulance. Om de cliënten te laten weten dat ik ze aan jullie ga laten zien.’

‘Bedankt, Hein. Nog iets anders? In zijn gedrag...?’

Sauls bewegingen zijn langzaam, net als zijn spraakritme. Hij slaat zijn handen achter zijn rug in elkaar, het hoofd gebogen. Het is niet voor het eerst dat het formele en het postuur van de man Griessel aan een secretarisvogel doen denken.

De privédetective kijkt op, in de richting van de straat. ‘Hij was de laatste tijd anders. Moeilijk om de vinger erop te leggen. Stiller. Al is dat misschien niet het juiste woord. Het was gewoon... alsof de vlam minder fel brandde. Alsof er een schaduw was binnengeslopen. Heel subtiel. Als een fantoom; je ziet het niet, maar ergens voel je het.’

‘Sinds wanneer?’

Weer gepeins. ‘Moeilijk te zeggen, Bennie. Margerie... mijn vrouw, het is haar als eerste opgevallen. Juli? Augustus? Rond die tijd. Weet je, Brandon werkte erg zelfstandig. We zagen hem elke vrijdag, voor het afstemmingsoverleg, dat hij het vrijdagse appèl noemde. Verder hooguit een paar keer per week, als hij een dossier kwam bijwerken, of onkosten kwam declareren...’

‘Heb je hem ernaar gevraagd?’

‘Ik heb hem een keer gevraagd of alles oké was. Toen zei hij, “yes, no worries”. Margerie dacht dat het kwam doordat hij Pearlie miste.’ Sauls trekt zijn schouders op in een gebaar van: wie zal het zeggen?

‘Bedankt, Hein. Ben je vanmiddag op kantoor?’

Sauls knikt plechtig. ‘Natuurlijk. Ik help graag, Bennie. Op elke mogelijke manier.’ Hij loopt weg. Dan blijft hij staan, keert zich om. ‘Bennie, zijn mobiel. En zijn computer. De wachtwoorden liggen bij mij. Andersom had hij die van mij altijd bij zich. Risicospreiding...’

‘Bedankt, Hein. Ik kom ze halen.’

Pearl Maarman werkt op een school voor dove en slechthorende kinderen in Observatory. Cupido gaat eerst bij de directeur langs, want hij wil het Pearlíe privé vertellen, ergens waar haar reactie de leerlingen niet van slag zal brengen.

De directeur begrijpt het. Hij laat Pearl halen. Als zij het kantoor binnenkomt, verontschuldigt hij zich.

Pearl hoeft Cupido maar aan te kijken en ze weet het. De schok op haar gezicht, plotseling is ze lijkleek. ‘Wat, Vaughn? Wat is er gebeurd?’

Hij gaat voor haar staan, pakt haar handen in de zijne en vertelt haar wat ze moet weten: ‘Skinny is er niet meer, Pearlíe. Vannacht. Een auto in zijn garage is op hem gevallen.’

Hij houdt haar vast terwijl de pijn en het verdriet bezit van haar nemen. Ze kermt en ze huilt. Veel later, nadat de secretaresse haar sterke, zoete thee heeft gebracht, zegt ze: ‘Ik had niet verwacht dat hij zó zou gaan, Vaughn.’

Hij begrijpt wat ze bedoelt. En hij laat het erbij.

Desiree arriveert, en ze zitten samen bij Pearl, houden haar hand vast, drogen haar tranen. Totdat ze zegt dat ze oké is.

Vaughn wil haar vragen of Skinny iets verteld heeft over doodsbedreigingen, over problemen op het werk. Maar hij kan het niet over zijn hart verkrijgen. Laat ze nog maar een dag of twee geloven dat het een ongeluk was.

Na tweeën rijdt Griessel door het trage, drukke verkeer van het centrum van Stellenbosch en vraagt zich af hoeveel erger het nog zal worden.

Hij heeft honger, hij moet iets eten, maar hij wil nu niet de omweg maken naar kantoor. Hij parkeert in de Parkstraat, dicht bij de ingang van de proefboerderij van de universiteit, en hij herinnert zich hoe Vaughn en hij hier een maand voor zijn trouwen een telefoon kwamen zoeken, na de dood van de twintigjarige studente Le-Lanie Leibrandt boven op de berg.

Hij stapt uit, haalt het lunchtrommeltje uit zijn moordtas, stapt weer in en draait de ramen van de Toyota open om het koele briesje binnen te laten.

Hij maakt de plastic trommel op zijn schoot open. Gewoonlijk is het Alexa die zijn lunch voor hem verzorgt en inpakt. En wanneer hij die op kantoor voor Cupido's ogen openmaakt, komt de gebruikelijke jaloerse vraag: 'Wat voor *fancy* smörgåsbord hebben we vandaag, Benna?' Cupido is voortdurend op een streng dieet dat hij met een app bijhoudt. Hij staat nu op honderdeen kilo; zijn streefgewicht is negenennegentig. Want dan kan hij Desiree om haar hand vragen. 'No way dat ze tegen Fats Domino "ja" gaat zeggen, pappie, niet zo'n hoogst intelligente, perfect geproportioneerde, bloedmooie chick als zij.' Dan stalt Bennie de door Alexa gekozen Woolworths-lekkernijen met een licht schuldgevoel op het bureau uit. En Vaughn zegt: 'Jissis, Benna, *life is not fair*, en jij bent wreed.'

Vanochtend heeft Griessel Alexa laten slapen, omdat ze nog niet beter is. Hij heeft fijngesneden runderbiltong in de kast gevonden, en witte broodjes. Die heeft hij belegd, dik besmeerd met boter. Dat eet hij nu, terwijl hij uitkijkt over de wijngaard van de proefboerderij. Hij moet Alexa bellen, om te horen of ze al beter is. En omdat hij haar moet vertellen over zijn ochtend. Over Brandon Maarman en de plaats delict. Hij vindt het nog steeds moeilijk, na zoveel jaar alles oppotten. Maar zijn psychologe zegt dat het noodzakelijk is dat hij erover praat, vooral met Alexa. Ze zegt dat het allerbeste verweer tegen zijn soort PTSS open communicatie met geliefden is, het delen van zijn ervaring met zijn ondersteuningsnetwerk.

Hij weet dat hij hierin volledig door zijn vrouw wordt ondersteund, maar zijn instinct is nog steeds om te proberen haar tegen zijn wereld te beschermen. Daarom gaat hij meestal niet op de details in.

Net voor hij zijn tweede broodje op heeft, komt er een bericht van Cupido binnen: *Je hoeft niet naar de ex te kijken. Daar is niks. Alleen verlies en verdriet. Ik heb het haar verteld.*

Als Alexa de telefoon opneemt, kan hij aan haar stem horen dat ze op de been is en zich een stuk beter voelt. Ze zegt dat de medicijnen hun werk doen en dat ze morgen weer naar kantoor gaat. ‘En Marinda heeft Floo Juice van Kauai¹² meegebracht. En bloemen! Het was zo gezellig. Ze denkt dat het de nieuwe coronavariant is, iedereen heeft het. Ik hoop niet dat jij het ook krijgt, Bennie. Hoe is jouw dag?’ Hij vertelt Alexa in grote lijnen over de Maarman-zaak, en als hij klaar is, zegt ze als gewoonlijk: ‘Fijn dat je dit gedeeld hebt. Gaat het een beetje?’

‘Met mij wel. Maar ik denk dat Vaughn het moeilijk heeft.’

‘Ach, Bennie...’

‘Ik ben blij dat jij je beter voelt. Ik moet nu naar Jamestown...’ ‘Bennie, even snel: je weet dat Marinda voor het *Vrye Weekblad* werkt...’

‘O ja...’

‘Ze vroeg of jij bereid bent om met haar te praten.’

‘Praten?’

‘Je weet wel, een interview.’

‘Waarover?’

‘Je werk. Je loopbaan, je ervaring. Hoe het is om rechercheur bij de politie te zijn.’

‘Wil ze dáárover schrijven?’

‘Ze is een geweldige journalist. Je kunt haar absoluut vertrouwen.’

Hij is Marinda Ferreira al een paar keer tegengekomen op de feestjes van Alexa’s platenmaatschappij. Hij mag haar wel, maar hij dacht dat ze alleen interviews met popsterren deed.

‘Ik weet ’t niet...’

‘Het kan een fantastisch artikel worden: “Het leven van topspeurder Bennie Griessel”...’

Topspeurder. Zo noemt Alexa hem vaak. Zelf vindt hij zich een topspeurder van likmevestje.

‘Ik... Zeg dat ze met Vaughn moet praten. Hij is veel beter in dat soort dingen.’

‘Ze vroeg specifiek of jij met haar wilt praten. En ze zei dat je het artikel eerst mag lezen. Voor het verschijnt...’

Hij heeft er helemaal geen zin in. Om verschillende redenen. Waar zijn geschiedenis er maar een van is. Maar hij kan horen dat Alexa enthousiast is. En zij doet zoveel voor hem. ‘Ik moet erover nadenken,’ zegt hij. ‘Met de kolonel praten. En Marinda moet toestemming vragen aan onze afdeling Communicatie.’

‘Ik zal het tegen haar zeggen. Bedankt, Bennie. Ze heeft in mijn loopbaan al zoveel voor mij betekend.’

Griessel rijdt naar het kantoor van Regal Investigations aan de Pajoralaan in Jamestown, tegenover Roxanno’s Picture Framers. Hij is met zijn gedachten nog half bij het moordtoneel in de garage, het gesprek met Alexa, Maarmans mobiel en laptop in zijn moordtas en de kleine kluis die hij in Maarmans slaapkamerkast heeft gevonden.

En dan zijn er de verwachte gevoelens van verlies en rouw op het detectivebureau over de dood van een collega.

Alles zweert samen om hem in eerste instantie te misleiden, om ervoor te zorgen dat hij dingen over het hoofd ziet.

Margerie Sauls is onverwacht sensueel in haar kleding en uiterlijk, ondanks haar zachte stem en neerslachtige, afwezige uitstraling. Ze is misschien tien jaar jonger dan Hein. Ze stelt zich voor en neemt hem mee naar het kantoor van haar man. Griessel voelt dat er een geladen sfeer tussen de twee hangt als ze vraagt of ze koffie of thee willen drinken. Hij neemt aan dat het door het verlies van hun vriend en collega komt.

Hij vraagt om koffie. Ze wacht Sauls bestelling niet af en loopt weg, met hakken die klikklakken op de tegelvloer.

Sauls vraagt hem te komen zitten.

Het kantoor is keurig maar spartaans, met wandmeubels, boekenkasten en een bureau in een combinatie van licht eikenhout en witte hoogglans.

Aan de muur hangt het ingelijste certificaat van PSIRA, de toezichthouder waar privédetectives geregistreerd moeten zijn. Daarnaast, in een tweede lijst, de PSIRA-gedragscode.

Griessel zet zijn moordtas naast de stoel en gaat tegenover Sauls zitten. Hij vraagt of Sauls de code van de wapenkluis in Brandons huis heeft. De lange man haalt een zwart A4-formaat notitieboek uit een bureaula en slaat het open. Hij scheurt een gele post-it van een stapeltje af en begint te schrijven.

‘Weet je wat er in de kluis zit?’ vraagt Griessel.

‘Zijn Glock. Model 45. Munitie. De vergunning zal ook in de kluis liggen.’

Dan schrijft hij weer. Hij geeft het briefje over het bureau aan. Hij zegt dat het de combinatie van het elektronische kluisslot is, en eronder de code van Maarmans mobiel, en de laatste regel is het wachtwoord voor de laptop.

Griessel bedankt hem, haalt zijn opschrijfboekje uit zijn borstzak en plakt de notitie erop.

Sauls schuift hem een stapeltje bruine mappen toe. Hij zegt dat het de drie lopende zaken zijn waarmee Maarman bezig was. ‘We houden het werk digitaal tot we de dossiers voor jullie uitdraaien, vlak voordat we alles overdragen. Dit zijn alleen de hoofdlijnen, Margerie heeft ze voorlopig geprint. Je zult zien dat onze dossiers sterk op die van jullie lijken: deel één bevat de ondervragingen, verslagen en foto’s, deel twee de correspondentie en deel drie het logboek. In het eerste deel staan altijd alle telefoonnummers van de mensen die hij heeft ondervraagd, voor het geval je die wilt vergelijken met zijn oproepregister.’

‘Bedankt, Hein...’

‘Zoals ik zeg, dit zijn alleen de hoofdlijnen, maar we kunnen je het complete materiaal van elke zaak mailen. Het probleem is, de Bamberger-zaak... Dat is nogal een groot dossier.’

‘Dit is voorlopig voldoende. Als ik nog iets nodig heb, dan hoor je het wel.’

‘Oké, Bennie, ik heb ze snel doorgelezen. Ik denk niet dat het een van deze zaken is, het is alleen... Nou ja, je mag zelf je oordeel vormen.’

Margerie Sauls komt binnen met een dienblad, bakers met koffie, melk en suiker. Ze zet het zonder iets te zeggen op het bureau neer, draait zich om en loopt weg.

Sauls kijkt haar na. ‘Het heeft haar aangegrepen,’ zegt hij neerslachtig, alsof hij nu zwaarder belast is.

‘Ik begrijp het...’

Sauls zucht, schuift zijn stoel naar voren, vormt met zijn vingers een kerktoeren. Dan geeft hij een samenvatting van de drie zaken.

Het eerste noemt hij het ‘Bamberger-dossier’. Mevrouw Bamberger is in de zestig en woont in Somerset West. Ze is al zeventien jaar weduwe, haar kinderen wonen in het buitenland. Ze is eigenaar-directeur van een bedrijf dat thuiszorg biedt aan ouderen. Ze stond er financieel goed voor. Zoals veel vrouwen van leeftijd en in haar omstandigheden, bracht ze in haar eenzaamheid heel wat tijd op Facebook door. In januari vorig jaar was ze digitaal bevriend geraakt met ene Fanus Brits, eind veertig, schijnbaar directeur van een mijnbedrijf.

‘Hij had haar al voor een miljoen opgelicht nog vóór hij in november bij haar introk, daarna heeft hij ook nog haar huis leeggeroofd, en toen was hij weg. Totale schade zo’n twee komma twee miljoen rand. Brandon pakte de zaak in maart op en identificeerde de dader als ene Rudie Fritz, een oplichter met een voorwaardelijke straf wegens het verkopen van niet-bestaande buffelsafari’s. Fritz is slim met mobiele telefoons, elke paar weken een nieuwe, dus hem opsporen was Brandons grootste uitdaging. Daar was hij mee bezig. Tijdens het appèl afgelopen vrijdag zei hij dat hij heel dichtbij was. Fritz zit in de omgeving van Polokwane en Brandon ging ervan uit dat hij tegen het einde van de maand het dossier aan jullie zou kunnen overdragen. Je zult zien, het is een lijvig pakket. Maar je zult ook zien dat Fritz een lone wolf is, Bennie. Typische oplichter, laf, als de pleuris uitbreekt maakt hij zich uit de voeten. En voor zover wij weten, had hij geen idee dat Brandon onderzoek naar hem deed. Ik zie gewoon niet hoe hij...’

‘Oké...’

‘Right. Zaak nummer twee: Karl-Heinz Fechter...’

Griessel herkent de naam. ‘Dé Karl-Heinz Fechter?’

‘Yes. Je hebt het vast gezien, een jaar geleden stonden de media vol over het syndicaat dat deepfake-video’s van hem had gemaakt om op social media een crypto-scam aan de man te brengen...’

Griessel knikt. Hij herinnert zich de grote lijnen. Fechter heeft twintig jaar geleden miljoenen verdiend met de oprichting van een goedkope bank voor Zuid-Afrika, en bezit en beheert nu het magnifieke wijngoed Goeder

Trouw bij Knorhoek. Toen zijn gezicht en goede naam gebruikt werden voor het crypto-bedrog, heeft hij met veel moeite en voor veel geld een advertentiecampaigned opgezet om goedgeblovigen te waarschuwen.

‘En Fechter heeft ons gevraagd ze te pakken te krijgen. De scammers. Brandon werkt al zes maanden aan de zaak. We weten dat het een Amerikaans syndicaat is, we weten dat ze werken vanuit Nevada, en we hebben vier potentiële namen, maar de eisen van de FBI zijn heel hoog als het om uitlevering gaat. Dus er moet nog veel werk verricht worden om het laatste bewijs rond te krijgen. Om alle puntjes op de i te krijgen, bij wijze van spreken. Maar zij konden onmogelijk van het onderzoek weten. Dat zij achter Brandon aan zouden gaan en hem te grazen zouden nemen... Nogmaals, ik zie het niet.’

Weer knikt Griessel, want hij is het er in grote lijnen mee eens.

‘Tot slot, zaak nummer drie. Brandon is daar drie weken geleden aan begonnen. Een gepensioneerd echtpaar, meneer en mevrouw Jack en Olivia Taylor uit Canterbury in Engeland, heeft in juli een aanbetsaling gedaan van vijftigduizend pond – zo’n miljoen rand – voor een huis met rivier- én zeezicht in Rooi-Els dat ze op Facebook te koop hadden zien staan. Mooie foto’s van het perceel van vierduizend vierkante meter en het huis met vier slaapkamers, totale verkoopprijs zes miljoen rand. Eind september kwamen ze om de transactie af te ronden, en toen bleek het een scam. De verkoper opereerde onder de naam Pierre-Louis Lichtenberg. Er bestaat niemand met die naam. Brandon was bezig het geld te volgen, maar je weet wat een bureaucratische rompslomp dat kan zijn. Ook deze zaak, Bennie... Ik denk niet dat die iets te maken heeft met, je weet wel, het ongeluk.’

Dan kijkt Hein Sauls op, naar zijn vrouw die het kantoor binnenkomt. Ze loopt naar het bureau, zet een bordje *besluit*¹³ neer, draait zich om en loopt weer weg.

Op de verweerde bruine overheids-wandkast achter luitenant-kolonel Waldemar ‘Witkop’ Jansen staat een foto van hem en zijn vijfjarige kleinzoon. Beiden staren in de camera, met een hengel in de hand.

Cupido kijkt ernaar en denkt dat het kind er net zo nukkig uitziet als zijn opa. Elke foto vertelt een verhaal.

‘Kolonel, alstublieft,’ begint hij.

‘Nee, kapitein.’

‘Kolonel, eerlijk gezegd, ik vat het protocol. Ik snap waarom het er is, ik snap wat het moet doen. Ma’ dit zijn de feiten: ik ben betrokken bij elke zaak die u mij hebt gegeven. Ik ben altijd intellectueel en emotioneel betrokken, *cause I care*. Ik geef om ieder slachtoffer. Stuk voor stuk. Daarom ben ik een goeie politieagent. Kijk naar mijn staat van dienst...’

‘Daar gaat het niet om.’

‘Oké, ik geef toe: tuurlijk ben ik emotioneel meer betrokken bij de Skinny-zaak. Ma’ daai motiveert me, het leidt me niet af. Ik zal me volledig inzetten. Meedogenloos zijn, maar professioneel. *Cause why, I owe it to my friend*. Een ereschuld.’

Jansen schudt langzaam zijn hoofd. Nee.

‘Wat ik weet van de overledene is een voordeel, kolonel, geen zwakke plek. Ik kan Benna en het onderzoek veel tijd besparen, impasses en doodlopende sporen vermijden. Ik heb het vertrouwen van zijn ex-vrouw, en ik ken veel van zijn contacten persoonlijk. En u kent mij, kolonel. Ik ben integer, zowel privé als op het werk. Ik geef u mijn woord: Benna zit achter het stuur, ik volg gewoon...’

Jansen wrijft over zijn snorretje. Dat geeft Cupido moed.

‘Kolonel, nou moet u me vertellen: als Benna vanmiddag, wanneer mijn gekleurde *brothers* thuis zijn na hun werk, met zijn buurtonderzoek begint, als hij door de straten van Idasvallei loopt en aanklopt om te vragen wie wat gezien heeft... Hoeveel van daai mensen zullen hun deur en hart openen voor een witte Boeren-politieman? Vertel me dat eens.’

‘Ik kan sergeant Riddles sturen. Of kapitein Geneke.’

‘Kolonel, dan verbreekt u uw puike partnership, uw dynamische duo, uw dreamteam. En is dat dreamteam niet precies wat u nodig hebt als het gaat om de mogelijke moord op een van ons, een lid van de Dienst?’ Jansens zwijgen is een teken dat hij twijfelt, dat hij wankelt, denkt Cupido. Hij zegt: ‘Kijk gewoon naar de feiten, laat onze resultaten voor zich spreken: Benna en ik. Vijfennegentig procent opgeloste zaken. Top van deze *cop-shop*. We hebben een eigen manier, kolonel, een ritme, hechte samenwerking. Samen zijn we beter. We vullen elkaar aan.’

Opnieuw wrijft Jansen over zijn snor. Cupido weet zeker dat hij achter zijn vingers heel even een glimlach ziet. Hij vuurt zijn laatste salvo af.

‘Kolonel, dit is mijn voorstel: laat Benna beslissen. Vraag hem of hij mij erbij wil, of niet. Zegt hij nee, Vaughn wordt een risico, een emotioneel betrokken lastpak en een struikelblok, dan leg ik me daarbij neer, *no hard feelings*, dan laat ik u met rust en ga ik aan de nachtelijke hemel op zoek naar uap’s, *the Empire strikes back* om onze schapwachtershuisjes met gammastralen aan flarden te schieten.’

12 Vers sinaasappel-wortelsap en een trendy koffiehuis.

23 Traditionele Zuid-Afrikaanse beschuit, grover en minder luchtig dan Nederlandse beschuit; vaak gegeten bij thee of koffie.

OceanofPDF.com

Onderweg naar kantoor belt Griessel professor Phil Pagel. Hij wacht geduldig, gewoonlijk gaat de telefoon lang over als de staatspatholoog met een lijkschouwing bezig is. Uiteindelijk antwoordt de welluidende stem: ‘Nikita, altijd een voorrecht.’

Pagel is al een eind in de zestig en werkt nog steeds minstens acht uur per dag. Een formidabele verschijning met een adelaarsneus en een dikke bos grijs haar – nog aantrekkelijk genoeg, luidt de legende, om de rol van patriarch in een ziekenhuissoap te kunnen spelen. Griessel respecteert hem in de eerste plaats om zijn encyclopedische kennis en tientallen jaren ervaring als patholoog. Daar komt bij dat de professor gecultiveerd, belezen, bereisd en een liefhebber van ondoorgrondelijke klassieke muziek is. Maar bovenal, Pagel behandelt chercheurs altijd als waardige gelijken, als onmisbare mede-spaken in het grote wiel van gerechtigheid. Daarom stoort Griessel zich niet aan de bijnaam. Pagel noemt hem al negenentwintig jaar ‘Nikita’, omdat hij destijds vond dat de twintigjarige Bennie op de jonge Nikita Sergejevitsj Chroesjtsjov, de voormalige Sovjetleider, leek, ‘alleen met veel meer haar’.

Hij zegt tegen Pagel dat hij hem niet wil storen.

‘Jij stoort nooit, Nikita. En los daarvan, ik heb een telefoontje van jouw formidabele kolonel gehad. Hij zegt dat onze overledene een voormalig lid van de Dienst is en dat spoed geboden is.’

‘Dat klopt, prof.’

‘Dan ben ik paraat en klaar voor actie. Iets specifiek waar ik naar moet kijken?’

Hij geeft Pagel een kort overzicht van de omstandigheden in de garage. ‘Het tijdstip van overlijden is het belangrijkste, prof.’

‘Hou moed, Nikita. De omstandigheden zijn gunstig.’

Hij weet wat Pagel bedoelt. Het tijdstip van overlijden kan veel nauwkeuriger worden vastgesteld als het sterven niet langer dan vierentwintig uur geleden heeft plaatsgevonden. Algor mortis, het afkoelen van het lichaam; rigor mortis, het verstijven van de spieren; en livor mortis, het stollen van het bloed, kunnen nog redelijk accuraat worden vastgesteld. De omgevingsfactoren, zoals temperatuur, luchtvochtigheid en blootstelling in de garage, zijn bekend of relatief makkelijk te reconstrueren. Ook de kaliumconcentraties in het oogglasvocht zijn nog goed bruikbaar. Pagel moet het tijdstip van overlijden met een precisie van vier tot zes uur kunnen vaststellen, wat veel zal helpen.

‘Professor, het andere punt is de toxicologie. Het slachtoffer was begin veertig, een fitte en gezonde man. Als het geen ongeluk was... Het punt is, ik kon geen verdedigingswonden aan zijn armen en handen zien. Om hem onder de auto te krijgen en die op hem te laten vallen...’

‘Slim, zoals altijd, Nikita. Ik laat het hele spectrum voor je doen.’

‘Bedankt, professor.’

‘En hoe gaat het met je charmante wedderhelft? En het getrouwde leven?’

Het kantoor van de recherche bevindt zich in het oude Commandogebouw in de wijk Onder Papegaaiberg in Stellenbosch. Naast het barokke hek waar de witte verf vanaf bladdert, staat een groot bord dat in drie van Zuid-Afrika's elf officiële landstalen en in elegante schreefloze hoofdletters verkondigt:

STELLENBOSCH
MISDAADONDERSOEKEENHEID
CRIME INVESTIGATION DEPARTMENT
ELEZOPHANDO NGOLWAPHULO MTHETHO

Het twee verdiepingen hoge complex staat midden in een uitgestrekt parklandschap met gras en bomen. Als Griessel om het gebouw heen rijdt om in de schaduw te parkeren, belt Witkop Jansen hem.

‘Kolonel?’ antwoordt hij.

‘Waar ben je, kapitein?’

‘Net aangekomen.’

‘Kom naar me toe.’ En dan is de verbinding verbroken.

Hij heeft een vermoeden dat de kolonel met hem wil overleggen wat ze de media over de dood van Maarman zullen vertellen. Hij stopt, pakt zijn moordtas uit de achterbak, loopt naar binnen en gaat de trap op. Jansens kantoor ligt in de oostelijke hoek, op de eerste verdieping. De deur staat open en de chef zit aan zijn bureau over een dossier gebogen, zwarte pen in de hand.

Griessel klopt op de deurpost.

‘Ga zitten.’

Hij gaat zitten, de moordtas naast hem.

Zonder op te kijken vraagt Jansen: ‘Schiet je al op?’

Griessel geeft een overzicht van zijn bezoek aan Regal. ‘Ik ben het met Sauls eens, kolonel. Als dit kwade opzet was, moet het een oude zaak zijn geweest. Ik zal ze allemaal moeten bekijken, zodra we het autopsierapport en het verslag van Forensisch binnen hebben.’

‘Cloete wil weten wat hij tegen de media moet zeggen. Want Maarman stond vorig jaar met de Nigerianen op alle voorpagina’s. De kranten zullen bloed ruiken.’

‘We moeten, denk ik, zeggen dat het waarschijnlijk een ongeluk was, maar dat het onderzoek nog gaande is.’

‘Eens. Wat is het volgende?’

‘Ik kom alleen mijn Deel A en C doen. En ik wil beginnen om Maarmans oproepregister in kaart te brengen. Daarna wil ik terug naar Idasvallei, tegen vijven. Om de deuren langs te gaan.’

Jansen knikt tevreden. Hij vindt het belangrijk dat zijn rechercheurs nauwkeurig hun dossiers bijhouden. Hij kijkt voor het eerst op en legt zijn pen neer. ‘Hoeveel mensen heb je nodig?’ Voor Griessel kan antwoorden, zegt de bevelvoerder: ‘Cupido was hier. Zweert bij hoog en bij laag dat hij zich zal gedragen als hij deel is van jouw onderzoek. Ik zie dat de zaak hem aangrijpt. Kan een probleem zijn. Jij mag beslissen.’

Hij aarzelt niet: ‘Kolonel, het wordt geen probleem. Ik wil hem hebben.’

Jansen wrijft over zijn snor. ‘Kapitein, ik hoop dat ik luid en duidelijk overkom: jij staat aan het roer bij deze zaak. Ik weet dat jullie dikke vrienden zijn, maar als zijn emoties gaan meespelen... Ik hou jou verantwoordelijk.’

‘Begrepen, kolonel.’

‘Iets wat ik kan doen?’

‘Forensisch, kolonel. Als we die onder druk kunnen zetten...’

De kamers in het oude Commandogebouw zijn ruim. In het kantoor van Griessel en Cupido is genoeg plek om twee grote oude merantihouten bureaus – het soort met één lade in het midden – kop aan kop te schuiven. Cupido zit aan het bureau het verst van de deur zijn Paradijs-dossier bij te werken. Naast hem staat een plastic bakje met zijn lunch, het deksel er nog op. In de vakjes van het bakje zit precies vijfhonderdachtendertig calorieën aan eten: geroosterde stukjes kippenborst, licht bestrooid met cajunkruiden, een half kopje quinoa (met een drupje olijfolie en citroensap), een half kopje gestoomde broccoli, een kwart avocado en een klein appeltje. En daarnaast liggen de lege kartonnen verpakkingen van een afhaalmaaltijd van RocoMamas en een leeg blikje cola.

Griessel komt binnen. ‘Gaaf het, Vaughn?’

Cupido zucht diep. ‘Benna, ik heb zojuist een Rockstar-burger met patat gegeten en een blikje cola gedronken. Bijna vijftienhonderd calorieën in totaal. Ik heb mijn dieet belazerd, en ik heb mezelf belazerd, en het kan me geen donder schelen. Het is comfortfood, en ik had het nodig. Hard nodig.’

‘Het spijt me echt van Skinny.’

‘Bedankt, Benna. Gewoon zo’n schok. Ma’ ik kom er wel overheen. Langzaam maar zeker. Je weet, met het werk dat wij doen... Het is niet de eerste keer.’

‘Ja,’ zegt Griessel, terwijl hij zijn moordtas op het bureau zet en de gespen openmaakt.

‘Wat het meest helpt,’ zegt Cupido, ‘is bezig blijven. *Speaking of which*, ik denk dat de kolonel je wil spreken.’

‘Ik kom net bij hem vandaan.’

‘En?’

Griessel pakt de dossiers van Regal, Maarmans mobiel en laptop en zijn aantekeningen uit de tas. ‘Hij vroeg of ik hulp nodig had.’

‘En toen?’

‘Toen zei ik graag. Maar dan wel de beste rechercheur van de eenheid. Toen zei hij dat Rowen Geneke te veel ander werk had.’

‘Je neemt me in de zeik.’

‘Toen zei ik tegen hem, en de op één na beste? Toen zei hij, Bennie, jij zit al op het onderzoek.’

‘Benna, jouw probleem is, ik ken je. Als jij mij in de zeik neemt, betekent dat dat ik meedoe.’

Hij vertelt Cupido hoe de plaats delict eruitziet en licht zijn onzekerheid over kwade opzet toe. Hij kan zien hoe Vaughn zich de hele tijd enorm moet beheersen en alleen luistert, zonder commentaar.

Als hij klaar is, vraagt Griessel zijn collega om Brandon Maarmans oproepregister samen te stellen, vooral oproepen van de laatste achtenveertig uur. De rest kunnen ze later vergelijken met de aantekeningen in de dossiers van Regal. Hij geeft hem de telefoon en de codes.

Griessel doet de administratie van zijn zaak, ze werken in stilte door tot even voor vieren. Dan pleegt Cupido een telefoontje dat niet beantwoord wordt. ‘Weird,’ zegt hij en hij legt de mobiel neer.

‘Wat?’ vraagt Griessel.

Cupido schuift een papier naar Griessel toe. ‘Dat is het oproepregister van de laatste achtenveertig uur. Ik kon alle nummers met Truecaller identificeren, op eentje na. Gisterochtend heeft Skinny twee keer de Discovery Bank en twee keer de Tyme Bank gebeld. En een keer Beeline Motor Spares in Midrand. Hij is vóór twaalf uur twee keer gebeld, een keer vanaf de mobiele telefoon van Margerie Sauls, een keer door iemand van het wijngoed Goeder Trouw. Op het eerste gezicht niets verdachts. Ma’ dan: na tweeën krijgt Skinny een oproep vanaf een nummer dat Truecaller niet kent. Gesprek van vier minuten en eenenvijftig seconden. Ik heb daai nummer zojuist gebeld, partner, en ik krijg “Het door u gekozen nummer is niet in gebruik”. Nog een keer gebeld, nog een keer gecheckt, ik heb het goede nummer gedraaid.’

‘Ja, dat is vreemd.’

‘Damn straight. Kijk hier...’ Cupido wijst naar het papier met de tijdlijn van de oproepen. ‘Zeven over twee kwam de oproep van het verdachte nummer. Twaalf over twee, toen waren ze uitgepraat. Dertien over twee belt Skinny de plaatwerkers. Praat iets meer dan drie minuten. Om tien voor halfdrie belt hij Margerie Sauls. Gesprek duurde iets meer dan vier minuten.

Daai zijn zeventien onwijs drukke minuten. De drukste van zijn hele dag. Allemaal in gang gezet door een nummer dat niet meer in gebruik is. *I smell a rat.*

Griessel denkt even na, vraagt dan aan Cupido om de plaatwerkers te bellen terwijl hij met mevrouw Sauls praat. 'Laten we horen wat er gezegd is.'

Ze bellen.

De stem van Margerie Sauls is nog steeds bedeesd en gedempt. Hij vraagt of ze zich Maarmans telefoontje van gistermiddag tien voor halfdrie kan herinneren.

'Ja. Dat was de laatste keer dat ik hem sprak.'

'Weet u nog waarom hij belde?'

'Hij zei dat hij geen tijd had het concept van de 205 voor de Discovery Bank op te halen, hij zou het pas morgenochtend, vandaag dus, doen.'

Griessel begrijpt wat ze bedoelt. Privédetectives stellen vaak een Artikel 205-dagvaarding op voor de aanvraag van bankafschriften. Dan vragen ze een contact bij de politie om deze namens hen bij de rechtbank in te dienen ter goedkeuring.

'Zei hij waarom hij het gisteren niet kon doen?' vraagt hij.

'Hij zei dat er iets tussen was gekomen.'

'Zei hij ook wat?'

'Nee.' Ze zucht. 'En nu wou ik dat ik het gevraagd had.'

'Bedankt, mevrouw.'

Hij hangt op en luistert hoe Cupido zijn gesprek afhandelt. Dan zegt Cupido neerslachtig: 'Ik moest hun eerst het nieuws vertellen, Benna. F1 was zijn vaste autospuiterij, die mensen huilen tranen met tuiten, ze waren gek op hem. Net als iedereen. Anyway, *missus* April zegt dat Skinny belde om te vragen hoe snel hij de BMW kon brengen. Want hij had potentiële kopers gevonden, ze zouden gistermiddag komen kijken hoe de auto eruitziet.'

Ze rijden naar Idasvallei om de kluis in de kledingkast open te maken.

Als ze vanaf de R44 de Helshoogteweg in slaan, ziet Griessel hoe Cupido stil wordt, hoe zijn ogen naar de Simonsberg turen en daarop gevestigd blijven.

In de Kahlerstraat staan de agenten bij het patrouillevoertuig met een fotograaf en verslaggever van *Die Son* te praten. Er staat nog steeds een groepje nieuwsgierigen achter het gele afzetlint. De agenten houden het omhoog zodat Griessel tot voor de gesloten garagedeur kan rijden.

Als ze uitstappen, is de lange lens op ze gevestigd, de sluiters van de camera klikt. De verslaggever roept. Ze negeren het.

Cupido schiet naar de zijdeur van de garage en gaat naar binnen. Griessel volgt hem. Het licht is nu weer uit, in het halfdonker staat alleen de BMW, de voorkant wordt nog steeds door de krikken in de lucht gehouden. De sporen van het zoeken naar vingerafdrukken van Forensisch vormen doffe patronen op de carrosserie.

Vaughn staat daar maar, alsof hij iets wil absorberen.

Ze werken al jaren en jaren samen, maar zó heeft Griessel hem nog nooit gezien. Op een plaats delict is Cupido normaal gesproken geanimeerd, spraakzaam en steeds in beweging.

Eindelijk steekt Vaughn zijn hand uit naar de lichtsakelaar en doet het licht aan. Hij loopt langzaam om de auto heen, bekijkt de stapel wielen tegen de muur, de plank en laden vol gereedschap. Dan zegt hij alleen maar 'oké', doet het licht weer uit en loopt naar buiten.

Onderweg naar de achterdeur horen ze de journalist weer roepen. Cupido blijft bij de deur staan en kijkt naar de oostelijke hoek van de tuin. Daar staan vier draadstoelen, een tafel, een roestvrijstalen barbecue op wielen en er ligt een stapeltje hout. Hij kijkt er in gedachten naar. Griessel vraagt zich

af of hij zich de keren herinnert dat hij bij Maarman kwam. Hij geeft zijn collega de tijd. Hij hoort weer 'oké' en doet de achterdeur open.

Ze lopen langzaam door de keuken. Het lijkt alsof Cupido Maarman wil inademen, hem wil terugbrengen. Of misschien is het alleen maar om zijn emoties in bedwang te krijgen, want hier zullen veel herinneringen liggen.

In de woonkamer wijst Cupido naar de kleine salontafel. 'Zijn mobiel lag hier?'

'Ja.'

Cupido knikt.

In de hoofdslaapkamer trekt Griessel de deur van de ingebouwde kast open, raadpleegt zijn aantekeningen, tikt de elektronische code van de kluis in, maakt hem open. Ze trekken hun forensische handschoenen aan en halen alles uit de kluis. Helemaal bovenin ligt Maarmans Vektor SP2-pistool in een kunststof holster, een vol magazijn in de kolf, een vol reservemagazijn ernaast. Acht doosjes Hornady 165-grains-munitie, tienduizend rand in een stapel van vijftig briefjes van tweehonderd rand, netjes vastgebonden met een elastiekje. Twee reservesets autosleutels, een voor de Isuzu-pick-up buiten, een voor de BMW in de garage. Helemaal onderin ligt een vaalgele map. Griessel pakt hem en opent hem op het bed. Het zijn de registratiepapieren van de twee auto's, Maarmans ID, zijn registratie als privédetective, zijn wapenvergunning, zijn schietvaardigheidscertificaat, de akte van levering van het huis, een testament en de echtscheidingsakte die zijn voormalige huwelijk met Pearl Maarman ontbindt.

Het testament is kort en krachtig. Pearl erft alles.

Onderweg naar buiten pakt Griessel de sleutels van de garage en het hek die aan haakjes bij de achterdeur hangen. Hij moet alles nu op slot doen.

Buiten is het licht zacht, de zon hangt laag.

Griessel sluit de achterdeur af. Cupido staat buiten, met zijn rug tegen de muur, zijn hoofd gebogen. Hij haalt langzaam adem.

'Jirre, Benna,' zegt hij, 'het is alsof hij er nog is.'

Ze gaan de deuren langs om te vragen of iemand sinds gistermiddag drie uur bij Maarmans huis of in de straat iets gezien heeft.

Ze horen het verdriet, de ontsteltenis en woede van de mensen uit de buurt over het verlies van een gerespecteerde, geliefde inwoner, over de criminaliteit die uit de hand loopt. Ze luisteren naar klachten en zorgen over de overheid die hun gemeenschap in de steek laat. Ze horen beweringen en beschuldigingen over kwajongens en *tikkoppe*¹⁴, over auto's van de SAPD die drugs helpen verspreiden, politiemensen die onder één hoedje spelen met de bendes, maar niets wat licht werpt op de kwestie-Maarman. Ze krijgen hulp en koffie en thee en frisdrank en eten aangeboden. Ze nemen het pas aan, hongerig en dorstig, tegen acht uur, als de zeventigjarige mevrouw Carolina September zegt dat ze net *daltjies*¹⁵ uit de olie heeft gehaald. Cupido glimlacht voor het eerst sinds vanochtend.

Ze zitten aan tafel in haar keuken te eten, terwijl zij om hen heen dartelt, als er aan de deur wordt geklopt. Het is een jongen van een jaar of zestien met een dun groeisel op zijn bovenlip, een wilde haarbos en versleten zwarte Converse Chuck Taylor All Stars. Hij is gespannen, kijkt Griessel maar één keer aan, en concentreert zich dan op Cupido. Hij zegt dat hij Bobby Stravino heet. 'Ik was *uncle*¹⁶ Brandons hulpje. In de garage, 's avonds, maar alleen als mijn schoolwerk klaar is, en alleen maar tot negen uur. Ik woon hier om de hoek in de Proteastraat samen met mijn *mommy*. Nu zegt ze dat uncle Brandon is overleden, onder de auto, is daai waar, meneer? Dat kan toch niet?' De woorden tuimelen in een stortvloed over zijn lippen, alsof hij bang is dat ze hun belangstelling zullen verliezen.

'Het is waar, Bobby,' zegt Cupido.

'Jirre, meneer,' zegt de jongen, en er loopt een traan over zijn wang. Hij veegt hem geïrriteerd weg. 'Daai is krankzinnig. Daai kan niet.'

'Waarom, Bobby?'

'Uncle Brandon was altijd safety first. No way was dit een ongeluk.' Hij perst zijn lippen op elkaar om zijn emoties te bedwingen. 'Mommy zegt dat ik jullie moet vertellen van die twee brothers, meneer. Van gistermiddag.'

'Wat voor brothers?'

'Gistermiddag loop ik langs en zie ik de 2.8 GTX hier op de stoep staan en ik zie twee brothers met uncle Brandon *twala*¹⁷, da' bij de garage...'

Cupido steekt zijn hand op. 'Ga zitten, jongen,' zegt hij. 'Kom eerst even op adem.'

De jongen kijkt naar mevrouw September voor toestemming. ‘Zitten, Bobby,’ zegt ze. ‘Ik heb limonade en daltjies. Wil je wat?’

‘Nee, bedankt, auntie. Door dit gedoe is mijn eetlust helemaal weg.’ Hij veegt weer tranen weg, pakt een stoel, werpt een snelle blik op Griessel die zijn opschrijfboekje tevoorschijn haalt, en gaat zitten.

‘Wat is een 2.8 GTX?’ vraagt Cupido.

‘Een Nissan Skyline, meneer. Hij is super voor spinning. Niet zo great als zo’n *Gusheshe*, ma’ die is best zeldzaam. Vandaar dat hij me opviel.’

‘Gusheshe?’

‘Daai is een Beemer E30. BMW 3-serie.’

‘Oké. Moest jij Skinny... uncle Brandon gisteren helpen?’

‘*Nai*, meneer, we hadden geen afspraak. Hij whatsappte altijd zo tegen vijven als ik moest komen. Als mijn huiswerk af was. Ik liep gewoon langs, gisteren, om m’n zusje op te halen.’

‘Hoe laat?’

‘Zeker zo kwart over drie.’

‘Toen zag je twee brothers met hem staan twala?’

‘Ja, meneer.’

‘Keek je over de schutting?’

‘*Nai*, toen ik omkeek, toen zag ik ze door het hek.’

‘Ken je die brothers?’

‘*Nai*, meneer.’

‘Stonden gewoon met Brandon te kletsen? Alles cool?’

‘Ja, meneer, alles leek cool.’

‘Bobby, welke kleur had de Skyline?’ vraagt Griessel.

‘Champagne, meneer. Daai wil zeggen dat hij gesprayd is, je had ze vroeger alleen in het grijs en het wit.’

‘Je weet een hoop, hè,’ zegt Cupido.

‘Meneer, spinning is mijn *destiny*. Uncle Brandon zei, als ik mijn rijbewijs heb, zorgt hij ervoor dat ik les krijg bij de pro’s. Hij kent ze. We hadden het altijd over de beste auto’s. De Skyline is er een van, ma’ dan de middelgrote, de GT-R van 1981 tot 2002.’

‘Die van gisteren, welk model was dat?’ vraagt Griessel.

‘Weet ik niet precies, meneer. Begin jaren tachtig, schat ik.’

‘Die twee brothers, Bobby,’ vraagt Cupido, ‘waarom dacht je dat je ons dat moest vertellen?’

‘Mommy zegt dat de Boeren rondvragen of iemand iets gezien heeft. Daarom ben ik gekomen. Want weet u, dit kan geen ongeluk zijn geweest. Uncle Brandon was *bulletproof* op veiligheid.’

‘Dus, toen je die brothers daar bij hem zag – da’ was niks verdachts?’

Bobby Stravino denkt even na. Dan schudt hij alleen maar zijn hoofd.

‘Twee gekleurde brothers?’

‘Ja, meneer.’

‘Kun je ze beschrijven? Oud, jong, lang, klein...?’

‘Oud, meneer. Zeker dertig. Niet zo klein...’

‘Langer dan uncle Brandon?’

‘Een beetje.’

‘Wat hadden ze aan?’

Hij haalt zijn schouders op. ‘Zo goed heb ik nou ook weer niet gekeken. Ik... Gewoon. Spijkerbroek. Misschien chino. Zonnebril, allebei. O, die ene had zo’n hoedje, meneer. Wit hoedje. Zoals een... hoe noemen ze daai...?’

‘Baseballcap?’

‘Nee, meneer, een echte hoed. Het is... volgens mij noemen ze het een panamahoed.’

‘Baarden, snorren?’

‘Daai zou ik niet kunnen zeggen, meneer.’

‘En toen, wat deed je toen je ze zag?’

‘Ik groette uncle Brandon. Hij groette terug. Toen ging ik ma’ door, ik moest m’n zusje bij de crèche da’ op de hoek halen. Toen we terugkwamen, toen zag ik dat ze vast binnen waren.’

‘Uncle Brandon en de brothers.’

‘Ja, meneer.’

‘Ma’ de Skyline staat nog op de stoep?’

‘Ja, meneer.’

‘Bobby, toen ik vroeg of er iets verdachts was, leek je niet overtuigd.’

‘Meneer, het is alleen... Misschien is het niks... De banden... De velgen van de GTX... Het was niet de goede maat. Daai was *mystifying*.’

‘Mystifying?’

‘Ja, meneer.’

‘Daai is een fijn woord, Bobby, ma’ wat bedoel je?’

‘Spinningbanden passen niet bij daai velgen. En geen *self-respecting* spinner zet dat soort gegroefde 8 inch-banden op zijn auto. Niet eens om

gewoon mee rond te rijden. Daai is mystifying. Dus vraag ik me alleen ma' af, hoezo?'

'Hoezo?'

'Daai Gusheshe... Uncle Brandon zei dat dit ons beste werk is tot nu toe. We verkopen daai Gusheshe niet aan wannabe's.'

'Waarom denk je dat ze de Beemer wilden kopen?'

'Uncle Brandon zei dat hij een bericht ging plaatsen. De auto hoefde alleen nog gesprayd.'

[14](#) Crystalmethverslaafden.

[25](#) Gefrituurde linzenballetjes.

[36](#) Letterlijk 'oom'; aanspreektitel voor een oudere man, uit respect of vertrouwdeheid (niet per se een familielid).

[47](#) Babbelen, liefst met een drankje erbij.

12

Cupido komt pas tegen halftien aan bij het huis in de gated community Welgevonden waar hij woont met Desiree Coetzee en haar zoon uit een eerdere relatie, de dertienjarige Donovan.

Ze zit met het kind voor de tv. Ze kijken *Friends*, een poging om hun aandacht af te leiden van het verlies en verdriet van de afgelopen dag.

Donovan zit stil, met grote ogen, en luistert aandachtig als Cupido zegt dat er nog geen nieuws of uitsluitsel is. Het kan een ongeluk zijn geweest. Of niet.

Desiree vraagt of ze eten voor Vaughn kan opscheppen. Hij zegt nee, hij heeft daltjies en limonade gekregen van een auntie in Idasvallei. De lekkerste daltjies die hij ooit heeft geproefd. Hij denkt dat hij er twaalf heeft gegeten, hij kon zich niet inhouden. Misschien was het omdat hij het gat in zijn binnenste wilde proberen te vullen. En vanmiddag heeft hij een burger van RocoMamas en patat gegeten, met een cola. Hij wil het er niet over hebben. Hij zal morgen zijn dieet weer oppakken, vandaag was gewoon best zwaar.

Desiree omhelst hem. 'Je weet dat ik van je hou, precies zoals je bent.'

Donovan zegt geen woord, kijkt nadenkend naar hen.

'Waar blijf je met je eeuwige "doe niet zo stom"?' vraagt Cupido. 'Ben je oké?'

'Uncle V, als het geen ongeluk was...' zegt Donovan. 'In wat voor land wonen we, als ze mensen als uncle Skinny doodmaken?'

Cupido weet niet wat hij daarop moet zeggen.

Hij gedraagt zich zo normaal mogelijk tot Donovan gaat slapen. Dan doet hij het licht in de woonkamer uit en gaat hij in het halfdonker op de bank zitten, met Desiree tegen hem aan.

'Nu mag je huilen,' zegt ze.

Hij kijkt naar het zwarte tv-scherf. Lang. Hij zucht diep, en zegt: 'Ik huil als het moment daar is.' Ze blijven lang zo zitten. Vlak voordat hij opstaat, bijna middernacht, zegt hij tegen haar: 'We verliezen de battle, Dezzie. In ons geliefde land. We verliezen de battle. Wat laten we voor Donnies generatie achter?'

Zijn geboorteplek is de Tweedelaan in Parow, enig kind van een eenvoudige arbeider en een huisvrouw. 'Ik weet niet waarom ze niet meer kinderen hadden. Ik denk dat er bij mijn moeder complicaties waren, maar in die tijd praatten mensen niet over dat soort dingen. En het is niet dat ik alleen opgroeide. In de Tweedelaan woonden in bijna elk huis kinderen. 's Zomers speelden we cricket op straat tot onze moeders ons riepen.'

Van armoede was hij zich in zijn kinderjaren niet bewust. 'In Parow zat iedereen in hetzelfde schuitje. Auto's, wasmachines en koelkasten die stukgingen, dan hielpen de vaders elkaar om ze te repareren. Pas toen ik als blougat in Durban ging werken, zag ik hoe rijke mensen leefden. Toen dacht ik: oké, dan moeten wij behoorlijk arm zijn geweest.' ('Blougat' was hoe bij de Zuid-Afrikaanse politie destijds naar leerling-agenten werd verwezen.)

Hij was negentien toen hij de trein naar Pretoria nam voor zijn opleiding aan de politieacademie, die toen nog het politiecollege heette. Ik vraag waarom hij die loopbaankeuze heeft gemaakt, en voor het eerst tijdens ons gesprek glimlacht hij, een tikje verlegen. Hij zegt dat hij op zijn negentiende besepte dat hij als muzikant niet goed genoeg was om ervan te kunnen leven. En voor jongens uit Parow met matige eindexamencijfers en ouders die geen studie konden betalen, waren er maar een paar opties: een opleidingsstage als ketelsmid, elektricien of loodgieter. Of bij de politie of het leger.

Het kost heel wat aansporing voordat hij iets zegt over de 'muziekloopbaan' die niet voor hem was weggelegd. 'In het laatste jaar voor mijn eindexamen, tijdens een garagefeestje, was er een vierkoppige band uit Rondebosch, Engelse jongens, even oud als ik. Ze waren niet erg goed, de drummer was zozo en de leadgitarist kende

maar zes akkoorden. Maar de meiden maakte dat niet uit. Ik zag hoe ze naar de bandleden keken. En ik wilde ook zo bekeken worden. Toen de band pauzeerde heb ik met de leider gepraat. Ik zei tegen hem dat ik zo'n beetje akoestisch speelde en een beetje piano op gehoor – mijn moeder had van haar oma een piano geërfd en ik had twee jaar geleden met mijn krantenwijk genoeg gespaard om een gitaar te kunnen kopen. Hoe dan ook, toen zei die gast dat ik een basgitaar moest kopen. Want iedereen speelt zes snaren en iedereen speelt drums, maar basgitaristen zijn schaars.

Toen kocht ik voor een spotprijs een bass van een of andere army-vent uit Goodwood die nieuwe zuigerveren voor zijn Cortina nodig had. En ik leerde het mezelf, in mijn kamer, uit een boek dat ik bij Bothners in de Voortrekkerstraat had gekocht. En van mijn vaders platen. Mijn vader was gek op blues. Ook op ouderwetse rock-'n-roll, maar toch vooral blues. W.C. Handy, Ma Rainey, hij had zelfs een lp van Blind Lemon Jefferson. Ik heb nu spijt dat ik daar niet met hem over heb gepraat, ik vraag me nog steeds af waar die liefde vandaan kwam. Hoe dan ook, in mijn eindexamenjaar speelde ik in een paar bands in Goodwood en Parow, en een jaar na school ook. En toen zag ik: als je niet meer dan gemiddeld bent, als je een doorsnee bassist bent, kom je om van de honger. Toen werd het de politie. Want dat was echt de enige optie.'

En keken de meisjes naar hem ook zó op het podium?

'Ja. Maar toen ontdekte ik, het zijn de jongens op de dansvloer die de meisjes krijgen. Niet de bassist op het podium.'

DETTIG JAAR MOORDZAKEN – DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

Alexa slaapt al, want de medicijnen hebben haar loom gemaakt. Ze is nog niet helemaal over het virus heen.

Griessel zit bij de hifi in de woonkamer. Hij heeft Muddy Waters' album *Father and Sons* opgezet. Een van zijn favoriete basgitaristen, Donald 'Duck' Dunn, speelt erop. Hij wil nu niet met zijn gewone concentratie

luisteren. Hij heeft nu alleen de structuur van de muziek op de achtergrond nodig, zodat hij kan nadenken.

Over vanmiddag. Iets wat in zijn achterhoofd is blijven hangen, stukken en brokken op zoek naar verbinding. Sindsdien was zijn aandacht opgeëist door andere verwickelingen. En door Cupido's verdriet. Hij weet dat hij pas naar bed kan als hij het helemaal doordacht heeft, want morgen is het misschien al weggezakt.

Hij gaat op zoek naar de trigger, het moment dat hij voor het eerst beseft dat er iets was, net buiten zijn bereik.

Pas wanneer 'Blow Wind Blow' speelt, met het pulserende ritme van Dunns basgitaar, valt het kwartje. Margerie Sauls, aan de telefoon: *'Hij zei dat hij geen tijd had het concept van de 205 voor de Discovery Bank op te halen, hij zou het pas morgenochtend, vandaag dus, doen.'*

Margerie Sauls.

Er hing een ongemakkelijke sfeer tussen haar en Hein Sauls. Zeker vanwege het verlies, het verdriet, de schok. En de ontwrichting: een ervaren detective, een noodzakelijke schakel in de machine van het bedrijf, plotseling weg. De implicaties zijn niet-afgehandelde dossiers, cliënten die vragen gaan stellen, die antwoorden en actie willen. Grotere druk.

Maar er was ook iets anders.

Het is een vreemd stel. De ernstige giraf van een man en de sensuele vrouw met die mond, die ogen en dat figuur.

Hij weet dat hij er niet te veel achter moet zoeken. Als mensen hem en Alexa samen zien, vragen ze zich waarschijnlijk ook af hoe zo'n charmant, stijlvol muziekicoon zo'n vent van niks heeft kunnen kiezen.

Maar toch. Er wás iets met Margerie Sauls, afgezien van de omstandigheden. Een vrouw die zich vermoedelijk over het algemeen bewust is van haar uiterlijk, van de impact daarvan op mannen. Niet opzichtig. Gewoon een kalm besef. Die vanochtend een nauwsluitende broek en een laag uitgesneden blouse en hoge hakken aanhad. Keurig opgemaakt. Toen ze nog dacht dat Brandon Maarman zou komen.

Misschien ziet ze er altijd zo uit. En niets hiervan zou iets hebben uitgemaakt of hem aan het denken hebben gezet als die spanning tussen haar en Hein er niet was geweest. Een beladen stilte. Onenigheid? Een onuitgesproken verwijt? Want Griessel kent verdriet, hij kent rouw, hij kent de uiterlijke tekenen van verlies, en hij heeft vanmiddag bij Regal iets anders gezien.

Dan vraagt hij zich onwillekeurig af: Maarman was al twee jaar gescheiden. Een aantrekkelijke man met normale behoeften en driften, een man die om de paar dagen bij Regal op kantoor contact zou hebben met de wulpse Margerie, de vrouw die getrouwd is met die sombere introvert, die op-een-haar-na-begrafenisondernemer.

Zou er iets tussen haar en Maarman zijn geweest? Hij had wel vreemdere dingen gezien.

Iets om over na te denken. Tussen al die andere mogelijke mensen die Brandon Maarman zouden willen uitschakelen.

Als het geen ongeluk was.

Hij zal het morgen met Cupido bespreken. Voorzichtig.

Toch had hij de muziek niet helemaal losgelaten. Griessel speelt soms basgitaar – als zijn werkdruk het toelaat – in een vierkoppige band met de naam ROEST. Deze naam hebben ze gekozen, als vier kerels van middelbare leeftijd uit de voorstedelijke middenklasse, omdat het ze destijds vijf maanden heeft gekost om hun gezamenlijke, aanzienlijke muzikale roest af te schudden. Ze spelen op bruiloften, reünies en feestjes, met een repertoire van gouwe ouwen. ‘Alles van blues en rock-’n-roll uit de jaren vijftig tot metal uit de jaren zeventig.’ ‘En zo nu en dan,’ zegt hij met verbazing op zijn gezicht, ‘zingt Alexa met ons mee. Dan tilt zij het niveau op tot...’ Hij maakt de zin niet af. Hij heft alleen zijn hand zo hoog mogelijk.

Zijn muziek is ontspanning voor hem, een vlucht uit de druk van zijn werk, en onderdeel van zijn chercheursfilosofie. Alexa had me van tevoren ingefluisterd dat ik hem naar dit laatste moet vragen. Wanneer ik het doe, is hij alweer verlegen en beschaamd. ‘Nee, het is niets. Het is gewoon hoe ik denk,’ zegt hij.

‘Hoe?’ vraag ik.

‘De baslijn... De meeste mensen horen hem niet. Tot je hem weglaat. Die is als een fundering. Van een huis. Je ziet hem niet, maar hij moet er zijn. Anders... De rechtsorde is ook zó.’

‘Maar niet in alle muziek zit een basgitaar,’ zeg ik.

‘Dat is waar. En soms hebben gemeenschappen, op een specifieke tijd en plaats, ook geen rechtsorde nodig. Die controleren zichzelf. Maar de meeste tijd...’

Touché.

Even zwijgt hij. Dan zegt hij bedachtzaam: ‘De bas... Je voelt hem hier,’ en hij tikt met zijn rechterhand tegen zijn borst. ‘Als een hartslag. Als je hart nog klopt, gaat het goed met je. Dat geldt ook voor de politiedienst. Als die nog functioneert, gaat het goed met ons.’

Functioneert onze politie nog?

‘Er zijn nog veel goede mensen.’

Maar ook grote problemen?

‘Iedereen heeft problemen. Grote bedrijven, de regering, de gemeentes... Iedereen.’

‘Maar zij zijn niet onze hartslag,’ speel ik advocaat van de duivel.

Hij heft zijn handen en schudt zijn hoofd. ‘Er zijn nog genoeg goede mensen.’

DEFTIG JAAR MOORDZAKEN – DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

OceanofPDF.com

Zaterdag 11 oktober

De gemeente Stellenbosch beslaat negenhonderdtachtig vierkante kilometer, inclusief adembenemende bergen, dalen, valleien, rivieren en beekjes, en meer dan honderdvijftig wijnboerderijen – het dekt het hele spectrum, van wereldklasse, magnifiek en groot tot klein en sappelend.

Het gebied omvat ook de dorpen en voorsteden Raithby, Klapmuts, Kayamandi, Franschhoek, Pniel, Cloetesville, Idasvallei en Jamestown.

Binnen de gemeentegrenzen wonen bijna honderdvijfenzeventigduizend mensen in meer dan tweeënvijftigduizend huishoudens en vijftien informele nederzettingen – naast de dertigduizend studenten aan de universiteit die op het tij van weekends en vakanties komen en gaan.

Om al die burgers te beschermen, heeft de politie zes bureaus. Het hoofdkantoor van de SAPD is aan de Du Toitstraat in Stellenbosch, met vijf bureaus in Cloetesville, Franschhoek, Kayamandi, Klapmuts en Groot-Drakenstein.

Ter aanvulling van deze wetshandhavers hebben de gemeenteraadsleden in 2022 een ‘veiligheidsinitiatief’ gelanceerd. De kern daarvan was onder meer de installatie van honderden beveiligingscamera’s en zevenenzestig zogenaamde ANPR-camera’s die nummerborden kunnen herkennen – op palen bij kruisingen en tegen gebouwen door het hele gebied heen. Het zenuwcentrum van dit systeem is een indrukwekkende controlekamer in het centrum van Stellenbosch.

Griessel en Cupido zijn om negen uur samen met een operator op een van de twaalf werkplekken begonnen het historische videomateriaal door te nemen van de twee kruisingen die toegang bieden tot Idasvallei: bij de

Lelie- en bij de Rustenbergstraat. Ze concentreren zich op het tijdvak tussen drie uur 's middags op 9 oktober en negen uur 's ochtends op 10 oktober.

Het kost ze iets meer dan elf minuten om de champagnekleurige Nissan Skyline bij de kruising met de Rustenbergstraat te identificeren, waar die om 15.08 uur vanuit de Helshoogte weg aan komt rijden, en meteen weer rechts afslaat, de Sonnebloemstraat in.

De HD-video toont duidelijk het registratienummer van de perfect opgeknapte auto, en de twee inzittenden.

Ondanks de lichtgetinte ruiten en de afstand tussen camera en voertuig, is het duidelijk dat het om twee mannen gaat. Met zonnebrillen op. De ene heeft een wit hoofddekseel op, mogelijk een panamahoed, hoewel de hoge hoek van de camera ruimte voor twijfel laat. De andere draagt een grijsbruine muts.

Het systeem van de controlekamer is rechtstreeks gekoppeld aan de West-Kaapse autoregistratiedatabase. Die verschaft binnen enkele minuten de naam, het adres en het telefoonnummer van de geregistreerde eigenaar van de Nissan, en de informatie dat het gaat om een GTX uit 1984 met een motorcapaciteit van twee komma acht liter.

Terwijl Griessel en de operator het materiaal doornemen om te kijken hoe laat de auto weer uit de buurt vertrokken is, belt Cupido het nummer van Bilal Ahmed Moodie uit de Glenferriestraat in Athlone.

Wanneer er wordt opgenomen, vraagt Cupido: 'Mister Moodie?'

'Yes.'

'U spreekt met Vaughn Cupido. Ik ben kapitein bij de recherche van de SAPD in Stellenbosch...'

'Alhamdulillah¹⁸, u hebt hem gevonden!'

'Wat gevonden?'

'Mijn auto. Mijn Skyline.'

'Nee, meneer, we hebben uw auto niet gevonden. Wanneer bent u hem kwijtgeraakt?'

'Kwijtgeraakt? Ik ben hem niet kwijtgeraakt. Hij is gestolen. Donderdagmiddag... Wacht even. Waarom belt u mij eigenlijk?'

'Uw voertuig is gistermiddag door beveiligingscamera's opgepikt in de buurt van een mogelijke plaats delict in Idasvallei.'

'Idasvallei? Waar is Idasvallei?'

'Stellenbosch, meneer. Kunt u vertellen waar hij gestolen is?'

‘Nou, vraag dat maar aan uw collega’s aan de Klipfonteinstraat. Ik ben donderdag ruim twee uur bezig geweest om aangifte te doen. Foto’s erbij en alles.’

‘Zal ik doen, meneer. Ma’ kunt u alstublieft zeggen waar de auto gestolen is?’

‘Access Park. In Kenilworth. Donderdagmiddag tussen twaalf en één. Wat voor delict?’

‘Pardon?’

‘U zei “een mogelijke plaats delict”. Wat voor delict is het?’

‘Een inwoner van Idasvallei is dood in zijn garage aangetroffen, en het voertuig waar we het over hebben is voor zijn huis gezien.’

‘*Ya Allah*. Moord, dus?’

‘Dat proberen we nog uit te zoeken, mister Moodie.’

‘*Ya Allah...*’

Het videomateriaal laat zien hoe de Skyline om 17.36 uur op de kruising met de Rustenbergstraat weer de Helshoogteweg in slaat. Met allebei de inzittenden erin. Daarna rijdt hij over de R44 naar het noorden, en wordt vijftien kilometer verderop voor het laatst op het gemeentelijke systeem gezien, in Klapmuts, op de kruising met de Simondiumstraat.

Griessel weet dat de N1 maar een kilometer verder ligt. Naar de Kaap, naar Paarl. Of ze konden rechtdoor zijn gereden, naar Wellington.

En dan, alsof het telepatie is, belt professor Phil Pagel en hij zegt: ‘Nikita, ik heb een geschatte tijd van overlijden voor je. Donderdagavond tussen zeven uur en middernacht.’

Hij vraagt de patholoog of er geen kans is dat het tijdstip van overlijden eerder dan zeven uur was, al weet hij precies wat Pagel gaat zeggen.

‘Nikita, dat is niet helemaal onmogelijk, het is alleen redelijk onwaarschijnlijk. Donderdag om vijf uur ’s middags was de temperatuur in Stellenbosch drieëntwintig graden, en vrijdagochtend tegen vier uur twaalf graden. In die garage was het hooguit drie of vier graden kouder. We zijn

uitgegaan van een marge van maximaal vijf graden naar elke kant. Als ik dat allemaal in beschouwing neem, gegeven de mate van ontbinding van het lichaam, is dit het beste wat ik kan doen. Als ik móét speculeren, zou ik zeggen dat het nog een uur ná middernacht zou kunnen zijn.'

'Ik begrijp het, bedankt, prof. Doodsoorzaak?'

'We hebben een beetje een keuze, Nikita. Alles duidt erop dat de aanzienlijke impact van het gewicht van de auto op zijn thorax ernstige schade aan het hart heeft aangericht. Wat we myocardische contusie noemen, oftewel extreme kneuzing van de hartspier. Maar er zijn ook zeven gebroken ribben, pulmonaire contusies, met andere woorden: ernstige kneuzing van het longweefsel. Beide longen zijn ingeklapt, en er is aanzienlijke hemothorax, oftewel bloedopeenhoping in de borstholte. Mijn theorie is dat zijn dood veroorzaakt is door een combinatie van al deze trauma's.'

'Geen verdedigingswonden, prof?'

'Niets. Zijn dood is uitsluitend veroorzaakt door de impact van een massief, zwaar gewicht op zijn borst.'

'Geen kwade opzet.'

'Ockhams scheermes, Nikita.'

'Prof?'

'Willem van Ockham. Veertiende-eeuwse theoloog. Hij heeft het concept ontwikkeld dat entiteiten niet meer dan noodzakelijk vermenigvuldigd moeten worden. Wat gewoon betekent dat de eenvoudigste verklaring meestal de juiste is.'

'Oké. Bedankt, prof.'

'Nikita, het zal je misschien interesseren: er was iets...'

'Wat, prof?'

'Ik heb deze specifieke omstandigheden al een paar keer in mijn loopbaan gezien. Je zult verbaasd zijn hoeveel auto's op mensen vallen wanneer ze eraan werken, of een lekke band omwisselen. Maar het is voor het eerst dat ik een slachtoffer zie met zulke schone handen...'

Ze staan op straat naast Griessels Toyota. Cupido zegt: 'Benna, dit ben ik, mijn emoties volledig onder controle. *Rational, cool, calm en collected*

Vaughn, die de feiten objectief afweegt. En ik geloof er geen zak van. Pagel maakt een fout. Ockham kan de pot op.'

'Vaughn...'

'Benna, kijk naar wat we weten: twee brothers jatten een auto, een superspecifieke auto, zodat ze kunnen doen alsof ze *spinning dudes* zijn. Op de dag dat Skinny Maarman overlijdt, niet meer dan negentig minuten voordat ze een wegwerptelefoon gebruiken om hem te bellen, om zeven over twee. Nou, geef toe, daai is behoorlijk verdacht.'

'Dat is het.'

'Right. Ik prakkekeer dat die brothers in daai telefoontje tegen Skinny hebben gezegd dat ze de Beemer komen kopen. Als je het mij vraagt, heeft Skinny de auto geadverteerd. Dat is wat Mansour tegen je zei, dat is wat Bobby Stravino tegen ons zei: Skinny wil de auto alleen gauw laten sprayen, het is tijd om te verkopen. We zullen op zijn laptop kijken waar hij het gepost heeft. Ik schat zo dat deze twee brothers Skinny op Facebook volgden. Ma' Benna, ze kwamen niet om de Beemer te kopen, ze kwamen om Skinny uit te schakelen. En dat hebben ze gedaan, en Pagel heeft het helemaal mis, en ik weet niet waarom, ma' we komen er wel achter.'

Griessels vertrouwen in Phil Pagel is onwrikbaar: 'Allemaal waar wat je zegt, maar het is niet de enige mogelijkheid.'

'Hoe dan, Benna? Welk ander scenario is hierbij te bedenken?'

'Die gasten in die Skyline... Stel nou dat auto's stelen hun ding is. Ze zien Maarmans advertentie, ze willen komen kijken, zodat ze de BMW kunnen stelen wanneer hij klaar is. Ze zijn twee uur lang bij Maarman, genoeg tijd om de boel goed te bekijken. Ze bieden Skinny een heel goeie prijs, maar ze hebben haast. Ze willen de BMW klaar hebben. Wanneer ze wegrijden, wil Skinny gauw een paar dingen doen om de auto klaar te maken voor de verfbeurt. Hij heeft haast. En dan maakt hij een fout. Dat gebeurt, Vaughn. Professor Pagel zegt dat het vaker voorkomt dan we denken. Het gebeurt met mannen die heel voorzichtig en precies zijn.'

Vaughn schudt zijn hoofd, niet overtuigd. 'Benna, er is te veel wat niet klopt. Ik ken Skinny. Twee brothers komen bij hem een auto kopen, dan zegt hij, ga zitten, laten we een biertje pakken, vertel op, houden jullie van spinning? En dan gaan ze daar in die hoek bij de braai zitten, of ze gaan in de woonkamer *chatten*, en nemen een borrel, of koffie, zo was Skinny, altijd de perfecte gastheer. Nou vraag ik je, waar zijn de lege blikjes, waar is de vuile vaat? Jij zegt dat daai keuken *spotless* was toen je binnenkwam...'

‘Hij kan hebben afgewassen en opgeruimd. Je zegt zelf dat hij zo netjes was.’

‘Maar volgens jouw theorie had Skinny haast, Benna. Zoveel haast om die auto in orde te krijgen dat hij vergeet de houten blokken onder de wielen te zetten, zoveel haast dat hij de krikken totaal achterlijk onder de Beemer zet? Dan heeft-ie niet ook nog eens tijd om glazen af te wassen en op te ruimen.’

Griessel heeft geen weerwoord.

‘Benna, kan ik gaan kijken? Naar Skinny’s keuken? Met wat we nu weten?’

‘Alsjeblieft,’ zegt Griessel en hij diept de sleutels van Maarmans huis uit zijn zak op.

14

Griessel worstelt met dit alles wanneer hij naar kantoor rijdt om het dossier bij te werken.

Hij zit tussen twee vuren. Hij wil Vaughn en zijn gevoelens respecteren, hij wil met een open geest naar zijn punten luisteren, maar hoe objectief is zijn collega, ondanks zijn dappere poging om zijn emoties buiten het onderzoek te houden?

Hij moet weer naar de feiten kijken, de elementaire gegevens, het kader waarbinnen zij hun conclusies moeten trekken.

In gedachten stelt hij het tijdschema voor die donderdag op.

12.30 uur (ongeveer): De Skyline wordt gestolen in Kenilworth.

14.07 uur: Maarman krijgt een oproep vanaf een ongeregistreerde telefoon.

14.13 uur: Maarman belt de plaatwerkers.

14.20 uur: Maarman belt Margerie Sauls.

15.08 uur: De Skyline rijdt Idasvallei binnen.

15.15 uur (ongeveer): Bobby Stravino ziet de twee mannen bij Maarmans huis, en de Skyline buiten.

17.36 uur: De Skyline verlaat Idasvallei, met beide mannen erin.

18.53 uur: Zonsondergang in Idasvallei (volgens de weerapp op zijn mobiel).

19.00 uur: Vroegste tijd van overlijden volgens Pagel.

Dat zijn de feiten. Hij zal het netjes in zijn opschrijfboekje zetten zodra hij bij zijn bureau is.

Vaughn heeft gelijk: je kunt logisch concluderen dat de Skyline gestolen is met het doel om ermee naar Maarman te gaan. Waarschijnlijk als bewijs dat ze deel uitmaken van de spinning-wereld, of minstens betrokken zijn bij

of interesse hebben in auto's uit die tijd. Dat is de enige conclusie die ergens op slaat. Maar die is niet doorslaggevend als je wilt vaststellen of hun motief moord was.

Ockhams scheermes.

De rest is indirect bewijs. De schone handen van het slachtoffer die hem en Pagel dwarszitten. Het licht in de garage. Maarmans reputatie als een nette man bij wie veiligheid vooropstond. Alles ondersteunt Vaughns standpunt, het zijn de dingen die de zaak verdachter maken. Maar ze zijn op geen enkele manier doorslaggevend.

De twee mannen vertrekken rond halfzes bij Maarmans huis. Feit. Min of meer honderd minuten voor het vroegst mogelijke tijdstip van overlijden. Feit. Skinny heeft, zeg maar, tegen zes uur zijn huis opgeruimd nadat hij met de twee bezoekers een biertje of koffie heeft gedronken. Vermoeden. Hij is – als Cupido gelijk heeft over de biertjes met de mannen – mogelijk niet helemaal nuchter. Vermoeden. Dan gaat hij naar de garage om de wielen eraf te halen. Het is nog licht buiten, hij doet geen licht aan. Krikt de auto op, en dan kruipt hij onder de auto. Ergens voor. Het chassisnummer? Een laatste controle van iets? Het was nog licht. En hij had haast...

Alleen maar vermoedens.

Alles wijst erop dat het een ongeluk was. En als het een ongeluk is, hoeft hij niet met Cupido te praten over de mogelijkheid dat er iets tussen Maarman en Margerie Sauls was.

Dat is voor hem een opluchting, want Vaughn is er vast van overtuigd dat Brandon Maarman een heel integere man was. Cupido zal de mogelijkheid van een buitenechtelijke relatie met de vrouw van de baas moeilijk kunnen verteren.

En nu vraagt Griessel zich af of díe opluchting, de tegenzin om het met Cupido te bespreken, zijn denken beïnvloedt. Of het hém minder objectief maakt, gretiger om kwade opzet uit te sluiten.

Fok, wat is het moeilijk. Hij durft niet eens zichzelf te vertrouwen. Het probleem is dat Cupido en hij de afgelopen jaren elkaars betrouwbare klankbord waren. Ze konden onbevangen hun theorieën en twijfels delen, de een kon rekenen op de eerlijke mening van de ander, ze konden samen tot de beste conclusies komen. Maar deze keer...

Hij is bij het hek van het kantoor van de recherche wanneer hij beseft dat hij nu iemand nodig heeft om hem een onbevangen mening te geven, om

zijn standpunten ter discussie te stellen, hem te wijzen op denkfouten. Iemand met ervaring en inzicht.

Hij kan maar één iemand bedenken.

Hij staat stil, belt kolonel Witkop Jansen en vraagt of hij kan komen praten.

Jansen klinkt niet zo happig. 'Ik ben thuis,' zegt hij, en hij geeft het adres. Griessel is nog nooit bij de chef thuis geweest.

Cupido doet Skinny Maarmans keukendeur achter zich dicht.

Een gevoel overvalt hem, een beklemming, iets onbestemds. Hij doet de deur weer open, maar het helpt niet.

Het voelt alsof Skinny hier nog steeds is.

Ik moet het van me afschudden, denkt hij. Rationeel en klinisch blijven. Hij heeft het Griessel beloofd. Hij is het aan Skinny verplicht.

Hij legt zijn sleutels, mobiel en lunchtrommeltje op de keukentafel, blijft bij de tafel met de vier stoelen staan. Hij wil alles langzaam en rustig bekijken.

Het is alsof hij Skinny hier nu kan zien zitten. Bierglazen op tafel, het bakje pinda's. Altijd gekruide pinda's. Piri-piri, of chili met limoen. Cupido zucht gelaten, zegt dan hardop: 'Oké, Skin, omdat jij er per se bij wilt zijn. Ik hoor wat je zegt. "Pinda's moeten bijten, *cause why*, bier moet troosten." *True that...*'

Hij zoekt in de besteklade naar een vork, pakt een stoel, gaat zitten. Maakt zijn lunchtrommeltje open. Er zitten twee avocado's in, geschild en in blokjes gesneden, en besprenkeld met appelazijn en zwarte peper. Vijfhonderd calorieën, maar het is tenminste lekker. Hij prikt een stukje avocado aan de vork en steekt het in zijn mond. 'Voor mij geen pinda's, Skin. Te veel calorieën per ons; je sterft nog van de honger, en dan zit je al aan je quotum.'

Hij eet nog een stukje.

'Het spijt me, Skin. Ik ben te lang niet meer bij je geweest. Te weinig, de laatste twee jaar. Sinds de scheiding. Daai's moeilijk als je zelf in een *great* relatie zit, en je bro heeft het zo moeilijk met de scheiding, daai's lastig. Ma' zo gaat dat. Life. Al hebben we samen veel lol gehad, hier aan deze

tafel. Diepe gesprekken. Die laatste paar keer ging het altijd ma' over relaties. Ik hoorde je wel, Skin. Zo bedachtzaam, zo filosofisch, ik dacht bij mezelf, dat filosoferen was jouw balsem, Skin. Om de pijn te verzachten. Om te proberen er chocola van te maken.'

Hij hoort zijn eigen stem in de lege keuken, schudt zijn hoofd over zichzelf, eet de rest van de avocado.

'Ja, Skinna, ik hoor je lachen. Big bad Vaughn Cupido die nu zo met de geesten zit te babbelen. Ma' ik schat in dat je het wel snapt. Jij, die altijd zo vol zorg was. Voor de *feelings* van anderen, voor hun *safety*. Weet je nog die *late-night schnapps*, het afzakkertje, elke keer? "Nog eentje dan, Vaughnie, ik wil dat je safe thuiskomt." Zo was jij. Nu weet ik, Skin, als die twee brothers bij jou aanbellen, dan zeg jij, oké, hier in de garage staat de Beemer, bekijk wat je wilt bekijken, en kom dan binnen. Dan pakken we een biertje en kletsen wat. Ma' je laat ze niet hier in de keuken zitten. Niet vreemde brothers, dit was jouw private *space*, zoals wij opgegroeid zijn. De keuken als het hart van het huis. Je zei tegen ze, kom maar naar de living...'

Hij loopt de keuken uit, naar de woonkamer.

'Hier is niks bijzonders te zien, Skin. Helemaal niks. Alsof er hier niemand is geweest. Ma' Benna zegt dat je je mobiel hier hebt laten liggen. Mystifying, om jouw jonge protégé Bobby Stravino aan te halen. *Nice kid*, die jongen. En ik wed dat jij dacht dat hij een vaderfiguur nodig had. Hoe vaak hebben we het niet gehad over de afwezigheid van vaderfiguren als een van de belangrijkste redenen voor *gangsterism* en *crime* in onze community's? En het wordt er niet beter op. Ma' Skin, waarom liet je je mobiel hier achter? Geen enkel self-respecting oud-lid van de Dienst, nu PI, laat zomaar zijn telefoon in de living om in de garage aan een car te gaan werken. Stel dat een bekende belt, of een informant, of een cliënt, een collega, een bro? Of je ex? Het klopt niet. Een dilemma. Om over na te denken.'

Hij loopt terug naar de keuken.

'Oké, Skin, twee brothers en jij. Jij haalt voor iedereen een tinnetje...'

Hij maakt de koelkast open.

'Dit voelt vreemd, broer. Alsof je een man in zijn soul kijkt, als je zijn koelkast opendoet. Hier staan jouw dagelijkse dingen. Melk. Yoghurt. Eieren. Boter. Een halfje wit, nog in het plastic. Kaas, ham, en maar twee blikjes Zamalek FC. Jij was de enige *coloured* die ik kende die zijn Black Labels zo noemde. Waarom maar twee blikjes? Je had altijd een voorraad.

“Je weet maar nooit, Vaughnie.” Hebben jullie de rest opgedronken? Jij en die brothers? Hoeveel stonden er in de koelkast voor dit bezoek? Zes? Twaalf?’

Hij doet de koelkast dicht.

‘Dus jij, Nette Skinny, jij laat de blikjes of glazen niet in de living staan. Je gooit ze bij het vuilnis, wa’ ik ze uit kan halen voor *fingerprints...*’ Hij loopt naar de vuilnisbak in de hoek, maakt hem open.

Leeg. Er zit zelfs geen vuilniszak in.

‘Skinny, dit is gewoon weird.’

Er zit een geur aan de vuilnisbak. Zuur. En akelig. Niet de gewone mix van stinkend afval. Het is iets anders. Het is een lucht die hij kent, uit zijn dagen als straatagent. Dronkenlappen die op vrijdagavond de cellen onderkotsen.

Kolonel Jansen woont in de Kinkelstraat in Brackenfell.

Zijn vrouw, Jana, doet de deur open. Net als haar man is ze in de zestig – klein en fijn, met hemelsblauwe ogen en een onvermoeibare glimlach die twee diepe kuiltjes in haar wangen aftekent. Griessel heeft haar elf maanden geleden voor het eerst ontmoet, bij de kerstborrel voor de chercheurs. Hij had zich toen al afgevraagd waarom zo’n levenslustige vrouw met een man als Witkop Jansen zou trouwen.

Ze laat hem binnen en leidt hem door het huis, naar achteren. De keuken ruikt naar versgebakken koekjes – ze is bezig om ze in blikken te stoppen. ‘De kleinkinderen komen morgen. Hier, proef maar,’ zegt ze en ze geeft hem er twee. Bij de achterdeur wijst ze: ‘Hij zit in zijn *mancave*. Zorg alsjeblieft dat hij er niet uit komt.’ Er is een sprankeling in haar ogen.

De ‘mancave’ is een aangebouwde kamer achter het huis. Griessel klopt op de deurpost en gaat naar binnen.

Een werkplaats. Er hangt een sterke geur van hout, schaafsel en olie. Er staan draaibanken, zaag- en schaafmachines. Aan de muur hangen vijlen, beitels, hamers en klemmen. Jansen zit aan een werkbank. Hij is op blote voeten, in korte broek en T-shirt, zijn tengere, gerimpelde ledematen zijn zichtbaar. Griessel vindt het maar een vreemd gezicht, want hij heeft zijn bevelvoerder alleen nog in werkkleding gezien.

Jansen kijkt op van de ruwe, uit hout gedraaide en gesneden geweercolf, die in een bankschroef is vastgezet. Hij was bezig hem met fijn schuurpapier te bewerken. Hij ziet Griessel naar de verste punt van de werkbank kijken, waar drie perfect voltooide geweerkolven en voorgrepen van glanzend, diepbruin walnoothout naast elkaar liggen.

‘Dit is wat mij nuchter houdt,’ zegt Jansen. ‘Al vijftwintig jaar lang.’

Griessel is met stomheid geslagen door deze bekentenis. Het enige wat hij kan uitbrengen is: ‘Kolonel, ik...’

‘Jij staat nu bijna twee jaar droog?’

‘Ja, kolonel.’

‘Een goede vrouw en iets wat je hoofd en je handen bezighoudt. Dat is het enige wat werkt.’

‘Die heb ik nu tenminste alle twee,’ zegt Griessel.

‘Het gitaartje?’

‘Ja, kolonel.’

‘Dat kan werken. Wat kan ik voor je doen, Bennie?’

Hij vertelt Witkop Jansen alles: de gestolen Skyline, de tijdsberekening, de schattingen van de patholoog, Cupido’s theorieën en die van hemzelf. De bevelvoerder gaat door met schuren en blaast af en toe zacht over het hout, maar hij luistert ondertussen aandachtig. Wanneer Griessel klaar is, blijft hij nog een tijdje doorwerken. Dan legt hij het schuurpapier neer, veegt zijn handen af aan een poetsdoek en staat op. ‘Ik heb cola light,’ zegt hij en hij loopt naar de hoek, waar onder het werkblad een kleine barkoelkast staat.

‘Bedankt, kolonel.’

Jansen pakt twee blikjes, geeft er een aan Griessel en gaat weer zitten. Hij trekt het zijne open en zegt: ‘Als Maarman niet Cupido’s vriend was, of als Cupido niet jouw collega was, wat zou je dan nu doen?’

Griessel denkt eerst goed na. ‘Ik zou op het toxicologieverslag wachten, kolonel.’

‘Waarom?’

‘Omdat er maar twee mogelijkheden zijn. Maarman was onder invloed, en dat is waarom het ongeluk gebeurd is. Of iemand heeft hem op de een of andere manier gedrogeerd om hem onder de auto te krijgen.’

Jansen knikt, wrijft over zijn snorretje. ‘Dan weet je wat je moet doen, Bennie. En geef Vaughn de ruimte. Laat hem alles bekijken. Luister naar zijn theorieën. Dat heeft hij nodig. Hij moet dit op zijn eigen manier verwerken.’

OceanofPDF.com

Cupido kijkt in de grote gemeentelijke vuilnisbak buiten naast de garage.

Die is leeg, afgezien van een doorzichtige plastic vuilniszak die op afval wacht.

Hij probeert een verklaring te vinden. Terug in de keuken pakt hij zijn telefoon en googelt ‘Gemeente Stellenbosch schema vuilnis ophalen’. Niets op de website van de gemeente. ‘Jirre, Skinny, onze gemeente. Superfancy veiligheidsinitiatief met honderden camera’s, bloemen in elke middenberm, ma’ zoiets simpels als een vuilophaalschema op de website zetten kunnen ze niet? Om van parkeren en verkeer maar niet te praten. *Useless motherfuckers*, precies wat jij altijd zei.’

Hij vindt het eindelijk wanneer hij de vijfde link naar Facebook volgt: in Idasvallei wordt de vuilnis op woensdag opgehaald.

Een dag voor Skinny’s dood.

Wat de lege grote vuilnisbak verklaart. Maar niet de stinkende lege pedaalemmer in de keuken.

Hij begint dicht bij de achterdeur en doorzoekt systematisch de keukenkasten.

In het kastje onder de wasbak ruikt hij dezelfde geur, maar nu gemengd met de ammoniak van de fles Handy Andy die daar staat. Naast het schoonmaakmiddel liggen drie gele doekjes. Hij bukt en ruikt eraan.

‘Yebo¹⁹, yes, de onmiskenbare, subtiële geur van braaksel,’ zegt hij tegen Skinny. ‘Niet te zwaar. Een vleugje. Iets meer dan een zweem. Was je misselijk, broer?’

Naast de doekjes liggen twee rollen doorzichtige vuilniszakken naast elkaar.

Hij trekt zijn forensische handschoenen aan en haalt eerst de twee rollen eruit. De grote zakken zijn voor de gemeentelijke vuilnisbak buiten, de

andere voor de pedaalemmer in de keuken.

‘Meneer Opgeruimd Staat Netjes, in jouw vuilnisbakken zouden zakken hebben gezeten. Als die in de keuken vol is, haal je hem eruit en doe je er een nieuwe in. Jou kennende, ga jij zo te werk. Zeker weten. Dus wat is hier aan de hand? Er klopt iets niet.’

Hij pakt de doekjes en stopt ze een voor een in een afzonderlijk bewijsmateriaalzakje. Voordat hij het derde zakje dichtplakt, trekt hij zijn handschoenen uit en voelt met zijn vinger aan het doekje.

Dat is nog vochtig.

‘Skinny,’ zegt hij, ‘ik beloof je hier en nu in jouw keuken, dat ik ga uitvogelen what the fuck hier gebeurd is. En ik *nail* deze Skyline-jattende *maaifoedies*²⁰. Mijn woord van eer, *swear to God*.’

Zijn oog valt op de rol keukenpapier naast het fornuis. Alleen de lege bruine kartonnen koker zit nog in de houder.

Waldemar ‘Witkop’ Jansen is ook alcoholist.

Griessel eet mevrouw Jansens koekjes tijdens het terugrijden naar kantoor terwijl hij probeert om déze wetenschap te bevatten.

Hij kan het begrijpen, kan zien hoe het is gegaan. De kolonel komt uit de oude tijd. Harde kerels die hard werkten en stevig dronken. Zo is hij ook gaan zuipen, destijds bij Moord en Roof in Bellville-Zuid.

Vijfentwintig jaar droog al. Fok, hij heeft grenzeloos respect voor de man. En voor zijn vrouw. Dat zij nog steeds een sprankeling in haar ogen kan hebben.

Het geeft hem hoop. Voor zichzelf. Voor zijn huwelijk.

Vijfentwintig fokking jaar.

Geen wonder dat die ouwe soms zo loopt te brommen.

Geweerkolven. Wie had dat kunnen denken?

Zo zie je maar. Je denkt dat je mensen kent...

De koekjes zijn heerlijk.

Zijn mobiel gaat. Hij ziet dat het Cupido is.

‘Benna, waar ben je?’

‘Polkadraai, onderweg naar kantoor.’

‘Oké, ik zie je daar. Ma’ intussen heb ik een weird *question* voor je: heb jij iets geroken, da’ in Skinny’s keuken?’

‘Nee...’

‘Oké. *Just checking.*’

‘Niet in de keuken. De woonkamer. Er was iets in de woonkamer...’

‘Ja?’

‘Het was... Ik weet niet, het was alleen zo’n...’

‘Vleugje. Als een zweem?’

‘Ja.’

‘Waarvan?’

‘Melk. Die zuur is geworden.’

‘Een tweeliterfles melk in zijn koelkast, nog bijna vol.’

‘Kan vast iets anders zijn geweest...’

‘Kots, Benna. Daai is wat ik schat. Zoals de geur in het cellenblok op een vrijdagavond.’

‘Dat zou kunnen...’

‘Yes, pappie. *Mystifying. Very mystifying.*’

‘Je hebt een nieuw stopwoord.’

‘Damn straight, pappie. En ik denk dat ik ook een aanwijzing heb. Zie je op kantoor.’

De plastic bewijszakjes van de SAPD zijn van dik plastic. Wanneer de lijmstrook dichtgeplakt is, moet het zakje opengesneden worden om weer bij de inhoud te komen. Daarom gebruikt Cupido nu het lemmet van een zakmes uit zijn moordtas zodat Griessel aan het gele doekje daarin kan ruiken.

‘Ja,’ zegt Griessel, ‘ik denk dat je gelijk hebt.’

‘Yes, partner, en daai is nog niet alles. Ik heb het bij de pedaalemmer in de keuken ook geroken, ma’ iemand heeft de zak eruit gehaald en meegenomen, hij ligt niet in de vuilnisbak van de gemeente buiten. En het keukenpapier bij het fornuis is op. Nieuwe theorie, Benna, luister goed naar me, zeg dat ik gek ben...’

‘Oké...’

‘Die twee brothers bellen Skinny, ze zeggen dat ze naar de auto komen kijken, die uit de advertentie. Hij zegt, cool bananas, jullie kunnen komen, ma’ hij moet nog gesprayd worden. Zij zeggen, daai snappen we, ma’ we willen vast komen kijken, als hij ons bevalt, willen wij er als eerste bij zijn. Skinny zegt, right, kom tegen drieën, en dan belt hij de plaatwerkers en Margerie Sauls, en wacht op die brothers...’

Griessel knikt. ‘Oké.’

‘Oké. Het punt is, het gaat die brothers niet om de Beemer. Ze komen met een moordagenda. Ze willen Skinny uitschakelen. Het “waarom” moet nog vastgesteld worden. Ze weten dat Skinny geen *push-over* is, vandaar deze dekmantel. Ze nemen een of andere drug mee. Een drug die Skinny moet verdoven. Skinny zegt, broers, zin in een biertje? Tuurlijk, zeggen ze. Ze gooien de drug in Skinny’s bier. Hij raakt verdoofd, ma’ hij wordt er misselijk van. Daar in die woonkamer, wa’ jij het rook. Die brothers weten dat ze dat soort *evidence* niet kunnen achterlaten. Dus, ze nemen Skinny mee naar buiten, naar de garage. Krikken de auto op, halen de wielen eraf, *do the evil deed*. Gaan het huis weer in. Pakken de bierblikjes, gooien ze in de pedaalemmer. Ruimen de kots op met het keukenpapier en de doekjes. Ze denken, misschien is er een auntie die het huis schoonmaakt, misschien zal zij de doekjes missen en dat tegen de politie zeggen. Ze spoelen de doekjes gauw uit, gooien het keukenpapier en de bierblikjes in de pedaalemmer. Nemen de volle vuilniszak mee, en daar gaan ze. Hoe klinkt daai?’

Griessel denkt aan Jansens woorden. *Geef Vaughn de ruimte*. Hij knikt, aarzelend, en zegt: ‘Het is mogelijk. Maar het is veel speculatie.’

‘Klopt. Misschien was Skinny door zijn biervoorraad heen, misschien hebben ze koffie gedronken. Misschien is er daarom hooguit een klein laagje melk uit de fles. Ma’ de brothers hebben afgewassen en schoongemaakt en de vuilniszak meegenomen, Benna.’

‘Zou kunnen...’

‘Damn straight. En daarom ga ik deze doekjes laten testen, Benna. Op drugs in het braaksel.’

‘We zullen Pagel moeten bellen en het zeggen. Hij zal de toxicologie moeten aanpassen.’

‘Yebo, yes, pappie. We gaan deze maaifoedies *nailen*, Benna. We gaan ze nailen. Ik heb het Skinny beloofd.’

‘Je hebt het hem beloofd?’

‘Yes, pappie. Da’ in zijn keuken.’

Griessel is pas tegen halfvier thuis.

Alexa komt de trap van haar kantoor-aan-huis af en omhelst hem. Hij vraagt haar hoe het gaat. Ze zegt dat ze zich veel beter voelt, ze heeft heel wat werk kunnen verrichten, en nog tijd gehad om lekker te koken ook. Ze hoopt dat hij honger heeft, ze wil zo graag dat hij proeft. ‘Het is een nieuw recept. Balsamicokip. Met een beetje honing en citroen en een beetje tomatenpuree, maar een hoop knoflook. Ik vind het lekker, maar jij moet het zeggen. Schenk zolang voor ons kombucha in.’

Hij haalt glazen en het drankje, gaat aan de keukentafel zitten terwijl zij opschept. Hij weet niet wat hij van het gerecht kan verwachten. Zijn vrouw runt haar muziekbedrijf met groot succes, is nog steeds een fantastische zangeres die haar publiek weet op te zwepen, en ze speelt uitstekend piano. Maar koken behoort niet tot haar vele talenten, al noemt ze het zelf een van haar ‘passies’. Haar aandacht, die zo geconcentreerd en trefzeker is in haar werk als ondernemer en artiest, laat haar in de keuken op onverklaarbare wijze in de steek, zodat ze niet kan onthouden welke – of hoeveel – van de bestanddelen van het recept er al in de pan zitten. En haar smaakzintuig is soms wankel. Ze kan met haar ogen dicht heel zorgvuldig een gerecht proeven, dit vol enthousiasme ‘perfect’ verklaren. En wanneer ze het opdient en ze beginnen te eten, zegt ze fronsend: ‘Nu is er iets niet goed. Proef jij het ook?’

Ze zet het bord voor hem neer en gaat tegenover hem zitten.

Hij eet. Ze wacht in spanning op zijn oordeel.

‘Echt lekker,’ zegt hij.

‘Klink niet zo verbaasd, Bennie.’

Hij grinnikt. ‘Misschien komt het alleen doordat ik zo’n honger heb.’

‘Ach, Bennie, had je een drukke dag?’

Hij vertelt het haar. Over Witkop Jansens alcoholisme-bekentenis en Cupido die met de doden praat. Over zijn twijfel aan zijn eigen oordeel. Ze luistert, zoals altijd, heel betrokken en meevoelend.

Ze praten tot ná zessen. Dan gaat hij douchen, pakt zijn basgitaar en vertrekt. Vanavond speelt ROEST in het gemeentehuis van Goodwood, bij de

reünie van de eindexamenklas uit 1985 van de J.G. Meiring High School. Griessel is een beetje zenuwachtig. Hij moet het voortouw nemen met de tekst van 'Memphis'. Ze spelen voor het eerst de versie van Johnny Rivers. Vince Fortuin, de leadgitarist en vaste leadzanger, heeft gezegd dat hij zich bij dit liedje op zijn spel wil concentreren, want 'dat is de motor die de song voortstuwt'. Daarom moet Griessel zingen.

Misschien, denkt hij, is het precies wat hij nodig heeft om zijn hoofd leeg te krijgen.

In de woonkamer spelen Donovan en zijn beste vriend op de PlayStation.

Desiree hoort Cupido binnenkomen en roept van buitenaf: 'Ik zit op de veranda, lovey.'

'Ik kom eraan,' zegt Cupido, en hij zet zijn lunchtrommeltje in de gootsteen en pakt zijn telefoon. Hij belt het politiebureau in Athlone. Hij identificeert zich en vraagt 'wie er dan ook op zaterdag de leiding heeft' te spreken.

Ze verbinden hem door naar een kapitein. Cupido vraagt of ze al een rechercheur op de autodiefstalzaak van Moodie hebben gezet, de Skyline uit 1984 die donderdag gestolen is. De kapitein laat hem bijna vijf minuten lang wachten, zegt dan dat er niets over in hun systeem staat en hij betwijfelt of de zaak naar een rechercheur zal gaan. 'Je weet hoe het is.'

Cupido weet het. Een bureau als Athlone behandelt tientallen autodiefstallen per maand. Er zijn gewoon niet genoeg medewerkers om ze allemaal te onderzoeken, en de meeste eigenaars van de auto's willen alleen maar een zaaknummer voor de verzekering.

Hij vraagt de kapitein of hij dan tenminste een aantekening kan maken zodat ze het hem laten weten, mocht de auto opgespoord worden.

'Ik kan niks beloven, maar ik noteer het.'

Hij hangt op en loopt naar de woonkamer. 'Gaan we niet naar de wedstrijd van de Stormers kijken?' vraagt hij Donovan.

'Nai, oom. Kansloos. Je weet toch dat Sacha geblesseerd is.'

'Oké, cool,' zegt hij en hij loopt naar de veranda.

Desiree zit languit in haar stoel. Ze heeft een boek van Ray Kurzweil op schoot: *The Singularity Is Nearer: When We Merge with AI*.

‘Vast een echte pageturner,’ zegt hij.

‘Wacht maar tot AI jouw baan inpikt.’

‘*Not going to happen*, lovey. Voor daai gebeurt, is de invasie van de aliens ons al komen halen.’

‘*That AI shit is real*,’ zegt Donovan vanuit de woonkamer.

19 (Uit het Zoeloe en Xhosa, overgenomen in Zuid-Afrikaans Engels): ja; instemmende uitroep.

20 Uit het Maleis-Portugees, letterlijk: motherfucker, schoft.

OceanofPDF.com

Zondag 12 oktober

Griessel slaapt tot bijna negen uur.

Hij vindt Alexa in de keuken, waar ze de bestanddelen van een maisbrood staat te mengen, haar handen vol deeg. Hij kust haar in haar nek.

‘Groot nieuws,’ zegt ze. ‘Carla brengt iemand mee.’

Carla is Griessels zesentwintigjarige dochter. Ze werkt als marketeer bij een wijngoed in de buurt van Stellenbosch en was de afgelopen zeven maanden single.

‘Wie?’ vraagt hij, terwijl hij het koffiezetapparaat aanzet.

‘Een jongen die ze op Hinge ontmoet heeft. Een ingenieur, zegt ze. Ik hoop zo dat het een leuke jongen is.’

‘Hinge?’ vraagt hij. ‘Is dat een van die datingapps?’

‘Ja,’ zegt Alexa. ‘Ik heb het gegoogeld. Ze zeggen dat die veel beter is dan Tinder en Bumble, want hij is gemaakt voor langetermijnrelaties.’

‘Langetermijnrelaties? Waarom wil ze nu opeens een langetermijnrelatie? Met een ingenieur?’

‘Bennie, het is een fantastische meid. Ze doet geen domme dingen,’ zegt Alexa.

Hij schudt zwijgend zijn hoofd, neemt zijn beker koffie en gaat aan de keukentafel zitten. De last van zijn verleden drukt weer op hem. Hij voelt zich verantwoordelijk voor de beslissingen van zijn kinderen, voor de invloed die zijn alcoholisme en de echtscheiding op zijn kinderen en op zijn relatie met hen hebben gehad. Zijn psychologe heeft hem daar al zo’n beetje mee geholpen. Maar zij wordt door de SAPD betaald om te helpen met de PTSS die door moord en doodslag is veroorzaakt, niet om zijn familieproblemen op te lossen.

Carla is de oudste. Degene die hem altijd heeft gesteund, die zei dat ze het begreep, dat ze van hem hield, wat er ook gebeurde. Zij was degene die Fritz elke keer weer overhaalde hun vader nog een kans te geven. Fritz, wiens woede tegen Griessel soms een verterende witte vlam was. En hij zal het zijn zoon nooit kwalijk nemen. Want de schade die hij heeft aangericht, was groot. Pas de laatste twee jaar beginnen Fritz en hij weer dichterbij elkaar te komen. Het is een instabiele relatie – hij ziet en hoort bij zijn zoon nog steeds de angst dat zijn vader weer gaat drinken. Het was Alexa's standvastigheid, haar genereuze aanwezigheid, haar en Carla's bemiddeling, die alles uiteindelijk beter hebben gemaakt.

Zijn bagage bepaalt hoe en hoeveel hij durft te reageren als hij het woord 'langetermijnrelaties' hoort. Enerzijds omdat hij al lang het recht heeft verbeurd om raad te geven over zulke onderwerpen, anderzijds omdat hij de broze vader-dochterband niet wil beschadigen.

De slimme en sociaal vaardige Carla is een zondagskind. Hij vindt haar zo mooi, met haar zwarte haar en bruine amandelvormige ogen. Ze heeft van hem en zijn ex-vrouw Anna de beste gelaatstreken geërfd. Ze verdient een tegenpool van haar vader – een zorgzame, succesvolle, goede, betrouwbare man. Hij denkt dat ze die voor het uitkiezen heeft. Maar de kereltjes die ze tot nu toe mee naar huis heeft genomen... Hij mocht ze allemaal niet. De rugbyspeler, de dominee in spe, de programmeur, de touroperator of de kandidaat-actuaris. Ze waren allemaal maar saai, of vol van zichzelf. De touroperator had zijn speurdersinstincten wakker gemaakt, er was iets verdachts aan dat ettertje. En hij had het zich al vaak afgevraagd: is hij verantwoordelijk voor haar zwakke keuzes omdat hij zo'n mislukkeling was en is als vaderfiguur?

Of misschien is hij gewoon té kritisch? Want Carla is zijn dochter, zijn oogappel.

En bovendien: hij begreep niet hoe een app korte- óf langetermijnrelaties kan doen ontstaan. De beste manier om iemand te ontmoeten, denkt hij nog steeds, is hem of haar in de ogen te kijken. Uit de eerste hand te leren kennen. En Carla is nog jong. Ze moet niet dezelfde fouten maken als hij.

Hij zucht en drinkt zijn koffie.

Alexa hoort zijn zwaarmoedigheid. Ze kust hem op zijn slaap, houdt haar deeghanden in de lucht. 'Wij zijn fossielen, Bennie,' zegt ze. 'Datingapps, zo doet de jeugd dat vandaag de dag. En wees maar voorzichtig met dat

ingenieurtje. Ter wille van haar. Wil je muesli, of zal ik een eitje voor je bakken?’

Aan tafel in restaurant Hygge Hygge in de Kerkstraat in Stellenbosch bekijkt Donovan de menukaart en vraagt: ‘Wat is dit...?’ Hij tikt met zijn vinger op een gerecht. ‘Hoe spreek je dat woord uit?’

‘Shakshuka, Donnie,’ zegt zijn moeder. ‘Een ontbijtgerecht uit Noord-Afrika. *Very spicy*. Neem liever een omelet.’

‘Spicy. Yes, baby, dat is wat ik nodig heb,’ zegt Vaughn Cupido, ‘na deze helse week. Ma’ er zitten zeker te veel calorieën in.’

‘Onzin,’ zegt Desiree. ‘Het is niet veel meer dan tomaat, ui en ei. En je verdient het.’

‘Mommy, ik ben geen tien meer,’ zegt Donovan. ‘Ik kan tegen spicy. En anyway, mijn week was ook waardeloos.’

‘Je kent de regel, Donnie,’ zegt Desiree. ‘Als je het bestelt, dan eet je het op. Wij zijn niet zo rijk als de Ruperts.’

‘Waarom was jouw week waardeloos, partner?’ vraagt Cupido.

Donovan zucht. ‘Het is Esmeralda.’ Hij is nu al zes maanden verliefd op Esmeralda Daniels, een meisje uit zijn klas.

‘Wat is er mis?’ vraagt Cupido.

Donovan pakt zijn mobiel, begint erop te tikken.

‘Donnie, geen telefoon aan tafel,’ zegt zijn moeder.

‘Mommy, uncle V vraagt het toch. Ik wil hem alleen laten zien...’ Hij opent de TikTok-app, zoekt een video, drukt op play en draait het scherm naar Cupido. Een jongen en een meisje dansen op straat in Cloetesville op de maat van ‘Dance Monkey’ van Kidz Bop. ‘Daai is Esmeralda,’ zegt Donovan. ‘En Clint Robyn.’

‘Clint Robyn?’

‘Ja.’

‘Welke self-respecting gekleurde ouders noemen hun kid nou “Clint”?’

‘Lovey...’ zegt Desiree vermanend.

‘Ik zeg het maar, Dezzie.’ Hij wendt zich tot Donovan: ‘Dus, wat is het probleem, partner?’

‘Uncle V, voor een ace detective ontgaat je heel wat evidence. Daai betekent dat zij aan Clint gevraagd heeft, “doe een TikTok-video met me”. Niet aan mij. En ze hebben uren en uren geoefend. Samen, de hele tijd. En ze heeft het mij niet eens verteld.’

‘Donnie,’ zegt Cupido. ‘Je worryt voor niks. Brothers die zo mooi dansen... Moet je hem zien. Hij is zo...’

‘Vaughn!’ roept Desiree waarschuwend.

‘Ma’ kijk dan, lovey...’

‘Wij hebben geen vooroordelen.’

‘Ik heb geen vooroordelen, ik zeg het alleen maar.’

‘Denk je dat hij een flikker is, uncle V?’ vraagt Donovan hoopvol.

‘Donnie!’ zegt Desiree. ‘We hebben het hier al over gehad. Niet van die beledigende taal.’

‘Oké, oké. Sorry.’

Dan zegt Cupido tegen Donovan: ‘Laat ik het zo zeggen, partner. Als de aliens komen en ze zoeken een alfamannetje, zullen ze Clint niet nemen.’

Desiree rolt met haar ogen.

‘Uncle V, bedankt voor de support, ma’ daai alien shit is real,’ zegt Donovan ernstig.

‘Donovan Coetzee, alweer? Waar haal je dat vandaan?’ wil zijn moeder weten.

‘Real?’ zegt Cupido. ‘Wa’ kom je echte aliens tegen? Daai is *Looney Tunes* ik-hoor-stemmen-in-mijn-hoofd-kolder, Donnie.’

‘Nietes. Er is evidence. Ze zijn hier. In de Kaap.’

Cupido lacht. ‘In de Kaap. Nou vraag ik je.’

‘Ik meen het, uncle V. Kijk hier...’ En hij pakt alweer zijn telefoon.

‘Als je me maar niet een site over een of andere complottheorie laat zien...’

‘Nooit, uncle. Het is vorige week gebeurd. Kijk zelf maar, *seeing is believing*,’ zegt Donovan. Hij heeft de juiste TikTok-video gevonden en laat hem aan Cupido zien.

Het scherm is bijna zwart. Er beweegt een lichtje over het bovenste deel van het beeld. Iemand heeft aan de onderkant in flikkerende rode letters de woorden *ALIENS BOVEN VALSBAAI!!!!!!* gezet.

Een mannenstem zegt opgewonden: ‘Kijk daar, kijk daar!’

Dan een vrouwenstem: ‘Ja, ja, het is gewoon een van die satellieten van Eon Musk.’

De man: 'Elon. Het is Elon Musk. En satellieten zitten veel hoger dan...'

Op dat moment ontstaat er bij het lichtje een geeloranje streep. De streep wordt steeds langer, scherp naar beneden.

De man zegt: 'Hij valt, hij valt!' De hand die de telefoon of camera vasthoudt schokt en beeft, zodat de streep heel even buiten beeld is. De stem van de vrouw is hoog en opgewonden: 'Wauw! Wauw!'

De camera wordt stabiel en focust op een kleine roodoranje gloed die heel even uitwaaiert, zoals iets wat ontploft.

De mannenstem: 'Fok!!!'

En dan is het scherm weer zwart. De video eindigt.

'Zie je?' vraagt Donovan. 'Real.'

'Daai is vuurwerk, Donnie,' zegt Cupido.

'Daai is uap's.'

'Rustig aan, tijger. Bij dit soort dingen moet je altijd Ockhams scheermes toepassen.'

'Ockhams scheermes? Wat betekent daai?'

'Ik dacht dat je 't nooit zou vragen. Laten we ontbijt bestellen, dan vertel ik je er alles over.'

Om kwart over tien belt kapitein John Cloete, de persvoorlichter van de SAPD.

'Bennie, sorry dat ik je op zondag lastigval. Je hebt gisteren vast niet *Die Son* gezien...'

'Nee.'

'Foto van jou en Vaughn bij het huis van Maarman, en veel speculaties. Ik lees je even één alinea voor: "Maarman was de privédetective die vorig jaar de Nigeriaanse Facebook-fraudeurs achter de tralies kreeg. Een bron dicht bij het onderzoek van het Stellenbosche politieteam zegt dat kapitein Bennie Griessel, de rechercheur die de leiding heeft in deze zaak, er vast van overtuigd is dat het iets met Maarmans dood te maken heeft en benadert het als een moordzaak.'"

'Ai, John,' zegt Griessel.

'Enig idee hoe die bron hieraan zou kunnen komen?'

Hij denkt even na, dan zegt hij: 'Ja. Ik stond vrijdag op straat met Hein Sauls van Regal te praten. Over alle mogelijkheden. De dienders hingen daar ook rond.'

'Oké. Nu wil Netwerk24 weten, Bennie: is het waar? Vermoed je kwade opzet?'

'John, we weten het echt nog niet. We wachten nog op het toxicologierapport. Dat komt morgen of overmorgen pas.'

'Kan ik dat tegen ze zeggen?'

'Vraag eerst ook maar aan de kolonel of dat oké is.'

'Doe ik. Bedankt, Bennie.'

OceanofPDF.com

Ze staan buiten in de lentezon bij het vuur van de barbecue.

Griessel is in de weer met de kolen, Fritz zit aan de lange tuintafel met een alcoholvrije cider in zijn ene hand en zijn telefoon in de andere. Hij doet alsof hij naar social media kijkt, maar Griessel kan zien dat zijn zoon Carla's nieuwe vriend even scherp in de gaten houdt als zijn vader.

Lourens Erasmus heet de jongeman. Hij is lang, bebaard en een beetje verlegen. Carla staat beschermend naast hem, allebei met een glas van de rode wijn die zij heeft meegebracht.

Lourens is heel beleefd. Hij bedankte hen bij aankomst voor 'het voorrecht te mogen komen eten', noemt Griessel 'meneer' en Alexa 'mevrouw', ondanks haar bezwaren: 'Kayla noemt ons bij onze voornaam. Dat kun jij ook doen.'

Kayla is nog in de keuken, bij Alexa. Zij is Fritz' vriendin, al twee jaar. Ze hebben samen aan de AFDA-filmschool gestudeerd en werken nu allebei in die sector. Ze is levenslustig en niet op haar mondje gevallen, een vegetariër die zowat elke maand van haarkleur verandert. Haar armen en rug zijn bedekt met een heel tafereel aan tatoeages: Chinese letters die kracht, liefde en moed uitdrukken. Ze heeft Fritz ook geïnspireerd om zich te laten inkten. Hij heeft al een kompas op zijn linkerborst, want 'dat viert de reis van het leven', en een veer op zijn rechterarm, want dat betekent 'vrijheid van geest, moed en kracht', aldus Kayla, die nu naar buiten komt. Ze draagt met tegenzin de aluminium bak met vlees voor de braai. Ondanks haar alternatieve levensstijl heeft ze tot Griessels opluchting een goede invloed op zijn zoon, en ook op zijn eigen relatie met Fritz.

'Zeg, wat voor ingenieur ben jij?' vraagt Fritz aan Erasmus.

'Ach, de saaie,' zegt Lourens. 'Civiel.'

'Helemaal niet saai,' zegt Carla. 'Hij is maritiem ingenieur.'

'Wat houdt dat in?' vraagt Kayla.

‘Dat is... Ik werk voor een firma die gespecialiseerd is in dijken, kades en waterkeringen.’

‘O, cool,’ zegt Kayla. ‘Hoe hebben jullie elkaar leren kennen?’

‘Hinge,’ zegt Carla.

‘De GOAT,’ zegt Kayla. ‘Zoveel cooler dan Bumble en Tinder.’

‘Tinder is *cheugy*,’ zegt Fritz en hij trekt zijn neus op.

Griessel neemt aan dat het iets negatiefs betekent. Hij kan de manier waarop de kinderen praten niet bijhouden.

‘Zó cheugy,’ zegt Kayla. ‘Bennie, wil je iets drinken?’

‘Kombucha graag,’ zegt Griessel. Kayla heeft hen dit gezonde drankje leren drinken, en hij vindt het best lekker.

Fritz’ mobiel gaat. Hij kijkt, zegt met een hoge, verbaasde stem ‘Wat?’ en houdt Kayla het scherm voor.

‘Babe!’ zegt ze opgewonden.

Fritz springt op, loopt weg terwijl hij antwoordt: ‘Hi Mariya, hoe gaat het met je?’

‘Mariya is de personal assistant van Viktor Sokolov,’ fluistert Kayla tegen de anderen. ‘Misschien is dit onze *big break*.’

‘Wat voor grote doorbraak?’ vraagt Alexa, die uit de keuken komt met een dampend maisbrood op een dienblad met boter en abrikozenjam ernaast.

‘Laten we eerst horen wat Mariya zegt,’ antwoordt Kayla.

Ze zitten rond de tafel, geven de schalen met karbonaadjes, groentespiesjes en gemengde salade door en scheppen op.

‘Heb je nog nooit van Viktor Sokolov gehoord, pa?’ vraagt Fritz verwonderd.

Griessel schudt zijn hoofd.

‘Die kerel is *amazing*. Miljardair. Hij woont dicht bij de Bergrivierdam in Franschhoek in een gigantische *mansion*, het lijkt wel een fort, met zijn eigen wachten en alles...’

‘Vertel eerst over onze *company*,’ zegt Kayla.

‘O ja. Kayla en ik zijn ons eigen productiebedrijf begonnen...’

‘Want de filmwereld is compleet patriarchaal,’ vertelt Kayla.

‘Compleet,’ zegt Fritz.

‘Dus, wij gaan ons eigen ding doen,’ voegt Kayla eraan toe.

‘Ja...’ zegt Fritz. ‘En...’

‘Hoe gaan jullie dit financieren?’ vraagt Griessel.

‘No worries, pa, we gaan niet meteen onze baan opzeggen,’ antwoordt Fritz.

‘Voorlopig is het alleen maar iets wat we erbij doen,’ zegt Kayla. ‘Docu’s. Voor Netflix.’

‘Netflix heeft veel documentaires, én ze zoeken plaatselijke content,’ zegt Fritz.

‘En docu’s zijn onze passie.’ Kayla begint uit te leggen. ‘Want die zijn real. Letterlijk. Ze kunnen een verschil maken, ze kunnen mensen veranderen. Hoe we naar dingen kijken. Je weet wel, zoals in “als je de wereld wilt veranderen, begin dan bij jezelf”...’

‘Een uitspraak van Gandhi,’ voegt Fritz eraan toe.

‘Goed voor een tattoo, babe,’ zegt Kayla.

‘Awêh²¹,’ reageert Fritz.

‘Viktor Sokolov...’ Carla wil duidelijk meer weten. ‘De miljardair...’

‘O ja. Een *buddy* van mij heeft samen met hem gegolfd bij Pearl Valley. Hij was een wapenhandelaar, betrokken bij de grote wapendeal...’

‘Die vriend van jou?’ vraagt Carla.

‘Nee, idioot. Sokolov. Mijn buddy heeft me alleen het verhaal verteld. Sokolov was destijds een van de mensen die de dienst uitmaakten toen Zuid-Afrika al die wapens kocht. Hij komt eigenlijk uit Katarinaburg.’

‘Jekaterinenburg,’ zegt Kayla.

‘Yes. Maar toen hij hier die wapendeal kwam sluiten, werd hij verliefd op Franschhoek. Dus ging hij hier wonen, in dat fort. Met zijn hele entourage. Stel je voor, die vent uit Rusland, alleen maar sneeuw en ijs en wodka, en hij komt naar zonneschijn en wijn en bergen... Anyway, toen ik het verhaal hoorde, wist ik, daar zit een fantastische docu in. Ik bedoel, hij was een great influencer in Afrika...’

‘Wij willen vertellen hoe hij geholpen heeft een einde te maken aan de onderdrukking door de koloniale imperialisten,’ zegt Kayla.

‘Yes!’ Fritz neemt het weer over. ‘Die gast heeft geschiedenis geschreven. Hij had een hele luchtmacht, in die tijd. De CIA heeft geprobeerd hem te ontvoeren...’

‘Hij is zelfs bevriend met Poetin,’ vult Kayla aan.

‘Yes,’ zegt Fritz. ‘Hij is nu met pensioen, daarom maakt de CIA zich geen zorgen meer. Maar de verhalen die hij kan vertellen...’

‘De grote uitdaging worden de visuals,’ zegt Kayla.

‘Maar we horen dat hij zestienmillimeter-footage heeft, hij had zelfs zijn eigen filmcrew, *back in the day*.’

‘Fritz heeft het nummer van zijn pa gekregen. Dat is die Mariya...’

‘Yes. Al twee maanden geleden. En toen hebben we elkaar gesproken. Over een mogelijke docu over hem. Hij mag van ons de eindmontage goedkeuren, we zijn alleen op zoek naar, soort van, *the man behind the legend*, en de nooit vertelde verhalen. Ze zei dat ze het met hem zou bespreken. Nooit meer iets gehoord. We hadden de moed al opgegeven. En nu belt ze. We zijn binnen.’

‘Amazing, babe,’ zegt Kayla.

‘Totally,’ zegt Fritz.

Griessel spreekt Carla alleen in de keuken als ze de vaatwasser inruimen.

‘Is het waar? Hebben Lourens en jij een langetermijnrelatie?’

‘Wat?’

‘Alexa zegt dat Hinge alleen voor langetermijnrelaties is.’

Ze lacht hoofdschuddend. Ze geeft haar vader een knuffel. ‘Pa, Hinge is om mensen te leren kennen. Zoals al die datingapps. Als je het instelt, kun je zeggen dat je alleen geïnteresseerd bent in langetermijnrelaties. Maar dat heb ik niet gedaan.’

‘O.’ Hij probeert zijn opluchting te verbergen. ‘Oké.’

‘Vind je hem niet aardig?’

‘Hij lijkt heel fatsoenlijk...’

‘Hij is fatsoenlijk. En zorgzaam en attent.’

‘Ik vind hem aardig, Carla. Ik vroeg me alleen af of ik moet beginnen te sparen voor de bruiloft.’

Het is zondagmiddag, drie uur. Desiree ligt te slapen. Cupido ligt naast haar, maar hij vindt geen rust. Zijn hoofd is bij de garage in de Kahlerstraat,

Idasvallei. En in Skinny's keuken.

Wat is daar gebeurd?

De brothers zijn honderdvijfendertig minuten, om en nabij, bij Skin geweest. Het is niet weinig tijd, het is niet veel tijd, en de vraag is: is het genoeg tijd om te doen wat hij denkt dat ze gedaan hebben?

En hij denkt dat Benna dezelfde visie heeft als Skinny's buurman, maar er is nog iemand die hem een perspectief kan geven: de jonge Bobby Stravino. Die op zondagmiddag zeker thuis zal zijn.

Hij staat langzaam van het bed op, want hij wil Desiree niet storen. Zondag is de enige dag waarop zij ook een beetje kan rusten. Ze is projectmanager bij een bedrijf in Technopark dat applicaties voor mobiele telefoons ontwerpt. Ze heeft een druk schema en maakt lange dagen. En dan is ze ook nog moeder van een dertienjarige wiens vader al lang geen deel meer uitmaakt van zijn leven.

Hij pakt zijn schoenen en loopt naar de woonkamer. Donovan ligt voor de televisie, bezig om de samenvatting van de wedstrijd van de Stormers tegen de Bulls te kijken, het geluid staat uit.

'Ik ga gauw even naar Idasvallei, zeg tegen je moeder dat ik om vijf uur terug ben.'

'Als ik tenminste niet eerst een hartaanval krijg,' zegt Donovan. '*No-look passes* werken alleen als Damian en Sacha spelen. Weten die gasten dat dan niet?'

¹¹ Informele groet of uitroep; bijvoorbeeld 'hé', 'oké', 'prima' (contextafhankelijk).

Cupido ziet dat de jongen niet op zijn gemak is. Voor de garage van Maarmann vraagt hij: ‘Vind je het oké, Bobby? Om in de garage te kijken?’

‘Ja, meneer.’

‘Er is niets meer wat je van streek kan maken.’

‘Oké, meneer.’

‘En de keuken? Kun je daar gaan kijken?’

‘Is goed.’

‘Zat je daar weleens met uncle Brandon? In de keuken?’

‘Eigenlijk niet.’

‘Ma’ je bent er weleens geweest?’

‘Ja, meneer. Ik was zijn hulpje. Soms zei uncle Brandon: “Bobby, ga eens koffie voor ons halen...”’

‘Oké. Het eerste wat ik wil weten: wanneer heb je hem voor het laatst gezien?’

‘Daai was dinsdagmiddag.’

‘Nu, afgelopen dinsdag?’

‘Ja, meneer.’

‘Hoe lang was je daar?’

‘Zo van vier tot zeven.’

‘En? Hoe was hij?’

‘Zoals altijd.’

‘Niet ziek?’

‘Ziek, meneer?’

‘Hij klaagde niet over misselijkheid of maagproblemen?’

‘Nai, meneer. Niks. Hij had KFC voor ons besteld bij Mister Delivery. Hij was... zoals altijd. *Tops.*’

‘Oké. Durf je het aan om de garage binnen te gaan?’

De jongen knikt alleen maar, haalt diep adem.

Bobby Stravino staat in de open zijdeur van de garage en kijkt zonder iets te zeggen naar de BMW die nog steeds met zijn neus in de lucht staat opgekrikt.

‘Bobby, werkte uncle Brandon zó? Met het licht uit?’

‘Nai, meneer.’

Cupido doet de tl-buizen aan.

‘Zo?’

‘Ja.’

‘Altijd?’

‘Ja. En hij deed de ledlichtjes ook aan, da’ bij de werkbank. Zodat we de tools goed konden zien, vooral de dopsleutels. Die moet je goed kunnen bekijken: is het een acht of een tien.’

‘Wijs dat eens aan.’

Bobby loopt naar de achterwand. Naast de werkbank zit een kleine schakelaar, die hij aandoet. Een slinger ledlampjes verlicht het houten bord waaraan verschillende stukken gereedschap hangen.

‘Hij werkte zo? Met die lampjes ook aan?’

‘Ja, meneer. En als hij onder de auto werkte, nam hij ook altijd de looplamp mee.’

‘Daai looplamp?’ Cupido wijst naar de lamp die aan de werkbank gemonteerd is, het oranje elektrische snoer netjes opgerold en vastgebonden.

Bobby knikt.

‘Hij gebruikte hem altijd als hij onder de auto werkte?’

‘Altijd.’

‘Oké, Bobby. Nu wil ik dat je goed kijkt. Wat vind je vreemd?’

‘Bijna alles, meneer.’

‘Leg uit, Bobby.’

‘De manier waarop de auto opgekrikt is...’

‘Oké, dat was toen ze uncle Brandon eronderuit moesten halen. Alleen de bokken stonden onder de auto, die zijn omgevallen.’

Hij kan zien dat dat beeld de jongen van streek brengt, want hij sluit heel even zijn ogen.

‘Ik weet dat het heftig is, Bobby. Ma’ net als jij wil ik hem recht doen door het tot op de bodem uit te zoeken. Snap je?’

De jongen knikt. Dan wijst hij naar de houten blokken bij de werkbank en zegt zacht: ‘Die houten bokken die daar nog liggen. Daai klopt niet. De wielen die hier opgestapeld zijn...’

‘Wat is er mis met de opgestapelde wielen?’

‘Uncle Brandon zette ze altijd daarachter neer, tegen de hoofddeur. Want hij deed de hoofddeur nooit open. Te veel nieuwsgierige blikken... Het enige wat hij hier tegen de muur zou zetten, was de motorkap en de klep van de achterbak. Hij had graag ruimte naast de auto, zodat hij de krikken kon rondschuiven. Daai hydraulische krikken zijn zwaar. En ruimte voor als hij de auto in wilde, om de portieren open te maken, daai *stuff*.’

‘Oké. Toen je dinsdag hier was, hoe zag het er toen uit?’

‘Wielen zaten eraan, motorkap lag eraf.’

‘Waarom zou hij de wielen er weer af halen?’

Bobby haalt zijn schouders op. ‘Geen idee. Daai deden we als eerste, toen de auto binnenkwam. Net zoals bij de vorige auto.’

‘Waarom?’

‘Op roest checken, die E30’s krijgen vaak roest in de wielkasten. De voorwielophanging checken, fuseekogels en draagarmen. En de stuurbekrachtiging, daai is ook iets wat vaak misgaat. En tuurlijk ook uitlaatsysteem, remleidingen... Voor al die inspecties moeten de wielen eraf.’

‘En deze Beemer? Hoe zat het met roest en zo?’

‘We hebben er passende nieuwe schokdempers en de juiste remmen in gezet, en ook een uitlaat, tweedehands. Remmen ontluicht, de hele zooi... We waren klaar daaronder. Toen kwamen de nieuwe velgen en banden van de *tyre shop*, en hebben we die erop gezet.’

‘En toen?’

‘Toen waren de motor en het koelsysteem aan de beurt. Motor was oké, maar de radiator was naar z’n moer. Ma’ daai, zei uncle Brandon, zou hij woensdag afmaken, want vrijdag krijgt de auto een spuitbeurt.’

‘Zou het kunnen dat die twee brothers, toen ze kwamen kijken, iets onder de auto hebben gezien? Iets wat nog niet in orde was?’

‘Lijkt me sterk, meneer. Heel sterk. Uncle Brandon... Hij was trots op zijn reputatie. Mensen wisten: als hij een auto adverteerde, dan klopt het.’

‘Misschien zochten ze het chassisnummer?’

Bobby schudt zijn hoofd. ‘Het chassisnummer zit bij de ruitenwisserbak of op de veerpoot. Ma’ het kan zijn dat hij het motornummer zocht. Dat is

in het blok geslagen.'

'Ma' daarvoor hoef je de wielen er niet af te halen.'

'Precies. En dan had hij vast die looplamp meegenomen.'

In de keuken ziet Bobby niets wat hij anders of vreemd vindt. Hij herinnert zich niet echt of er altijd een plastic vuilniszak in de pedaalemmer zat.

'De laatste twee weken of zo, Bobby... heeft uncle Brandon niks gezegd over gasten die kwaad op hem waren? Oude zaken, mensen die hij opgepakt had, van die dingen?'

'Nai, meneer. Wij praatten nooit op daai level.'

'Mensen die hem op zijn mobiel belden, als je hier was?'

Bobby krabt door zijn haar. 'Ja...' Hij aarzelt, nu wat verlegen. Hij denkt diep na. Schudt zijn hoofd. 'Ik weet het niet echt.'

'Nooit klanten die hem belden?'

'Ja. Ma' als het werk was, dan zei hij, wacht, ik bel je terug. Dan zei hij sorry tegen mij en ging binnen praten.'

'Was hij ooit van slag, als hij zo'n oproep kreeg?'

'Dat zou ik niet kunnen zeggen.'

'Oké, dank je, Bobby.' Hoewel hij vermoedt dat er meer is, maar dat de jongen het lastig vindt om erover te praten.

Voor ze weggaan, gaat Cupido op zoek naar medicijnen in Maarmans badkamerkastje en nachtkastjes. Hij vindt niets wat op maagproblemen of een andere chronische aandoening wijst.

Ze vertrekken.

Als hij Bobby voor het huis van zijn moeder wil afzetten, vraagt hij nog één keer: 'Bobby, weet je zeker dat er niet nog iets is?'

De jongen friemelt met zijn handen op zijn schoot, alsof hij worstelt met een gedachte. Hij zegt: 'Meneer...'

'Ja, Bobby?'

'Er was iets...' Mompelend.

'Ja?'

‘Ik weet niet of het... Misschien is het niks...’
‘En misschien is het wel iets, Bobby. Vertel het me.’
‘Misschien is er iemand die beter zal weten of hij ziek was. Of hij worries had over mensen die hem kwaad wilden doen.’
‘Wie dan, Bobby?’
‘Meneer, het is gewoon... Ik wil hem nou geen... onrecht doen, maar...’
‘Je doet hem alleen onrecht als je niet alles vertelt wat kan helpen, Bobby.’
‘Ik denk dat hij een *girlfriend* had...’
‘Een girlfriend?’
‘Ja, meneer...’
‘Auntie Pearl, bedoel je?’
Bobby haalt zijn schouders op. ‘Misschien...’
‘Hoezo, “misschien”?’
‘Ik... Het is gewoon... Twee weken geleden stuurde hij mij weg om koffie te maken. Toen ik de koffie naar de garage bracht, toen stond uncle Brandon daar bij de werkbank, en hij was aan de foon. En...’ Hij valt weer stil.
‘Bobby, je kunt het me vertellen. Hij was mijn bro.’
‘Hij hoorde me niet binnenkomen. Toen zei hij door de foon...’ Bobby kijkt naar buiten, zijn hoofd gebogen, zijn stem bijna onhoorbaar. ‘Je bent een supersexy vrouw, en dat is het grote probleem...’
‘En toen?’
‘Toen ging ik weer naar buiten, en ik zei van daarbuiten: “De suiker is bijna op, uncle Brandon, ik heb er maar één in gedaan.”’
‘En toen?’
‘Toen zei hij alleen maar “ik moet gaan” in de foon. En legde de foon neer. Toen gaf ik hem zijn koffie.’
‘Bobby, dat is precies wat hij tegen auntie Pearl zou hebben gezegd.’
‘Is zo, meneer.’
‘Ik heb zijn oproepregister, ik kan het checken. Weet je nog precies wanneer het was?’

Om halfzes gaat Cupido in het kantoor dat Griessel en hij delen achter zijn computer zitten en vindt de spreadsheet van Brandon Maarman oproepregister.

Hij zoekt de datum en de geschatte tijd, twee weken geleden, toen Bobby Stravino het gesprek hoorde met iemand die Skinny 'een supersexy vrouw' had gevonden.

In dat hele tijdvak heeft Maarman slechts één telefoontje gekregen. Vanaf een mobiel. Het oproepregister heeft alleen het nummer, maar geen informatie over de eigenaar ervan. Hij zal dit bij de provider moeten opvragen, nadat ze eerst een gerechtelijk bevel hebben gekregen volgens Artikel 205 van de Strafproceswet, nummer 51 uit 1977. En dat kan een paar dagen duren.

Cupido pakt zijn eigen telefoon, legt hem op het bureau. Hij vergelijkt het nummer uit de spreadsheet met dat van Pearl Maarman in zijn lijst met contacten.

Het is niet hetzelfde.

Hij kan het niet geloven. Hij was ervan overtuigd dat het Pearl zou zijn. De liefde van Skinny's leven, de vrouw van wie hij nog steeds had gehouden, naar wie hij nog steeds had verlangd.

Hij denkt lang na. Het is een risico om dit nummer nu te bellen. Slapende honden...

Er is een andere optie. Die misschien kan werken.

Hij opent de browser op zijn computer en tikt het nummer in op Google.

Het allereerste resultaat is: *Contact Us – Regal Investigations Ltd. Neem contact met ons op voor particuliere en vertrouwelijke onderzoeken. Wij bieden discrete dienstverlening door het hele land.*

Met een e-mailadres en vier telefoonnummers: een vaste telefoon, en de mobiele nummers van Hein en Margerie Sauls, en van Brandon Maarman.

Het is Margeries nummer dat overeenkomt met dat in het oproepregister.

Maandag 13 oktober

De ochtendbriefing, voor alle leden in actieve dienst die verbonden zijn aan de recherche van Stellenbosch, begint om 7.30 uur in de oude vergaderzaal op de begane grond. Het verloop is meestal – ook díé ochtend – precies hetzelfde. Zestien rechercheurs rond of bij de grote tafel, boven op elkaar, want het vertrek was nooit bedoeld voor zo'n grote groep mensen. Sommigen zitten met een beker koffie en een stukje beskuit, hier en daar ritselt de verpakking van een energiereep. Iedereen is stil en bedaard na de uitspattingen van het weekend.

Griessel kan zien dat Cupido uit zijn humeur is, alsof hij niet goed heeft geslapen. Hij neemt aan dat het een combinatie is van Vaughns dieet en zijn verdriet over het verlies van zijn vriend. Daarom stelt hij geen vragen.

Kolonel Jansen opent zoals altijd met een gebed waarin hij de zegen vraagt over hun werkzaamheden, en een Beschermende Hand over de leden van de eenheid. Alles in het Afrikaans.

En meteen daarna, in het Engels met een zwaar Boerenaccent, begint hij ze met gefronste wenkbrauwen en een beschuldigende stem onbarmhartig de les te lezen over al hun zonden: onvoltooide én slordige dossiers, te langzaam vorderende onderzoeken, gebrekkig registreren van de bewijsketen, en slonzige kantoren en voertuigen.

Daarna informeert hij naar de stand van de belangrijkste zaken, vooral zaken zoals het Maarman-onderzoek dat veel media-aandacht krijgt.

Griessel brengt in algemene termen verslag uit en bevestigt dat ze geen definitief besluit over kwade opzet kunnen nemen voordat het toxicologierapport er is.

Nadat Jansen de briefing afgesloten heeft verklaard, vraagt hij de acht leden van Ernstige Delicten achter te blijven.

De andere rechercheurs schuifelen kletsend naar buiten. Jansen staat op en doet de deur achter de laatste dicht. Dan gaat hij zitten, wrijft over zijn snorretje en zegt: 'Wat ik te zeggen heb, is vertrouwelijk. Het komt van heel boven. En jullie houden het zo. Als het uitlekt, weet ik je te vinden, en dan degradeer ik je, helemaal tot gewoon agent. Dan loop je tot in lengte van dagen te patrouilleren in de achterstraten van Klapmuts. Kom ik luid en duidelijk over?'

Ze mompelen hun 'ja'.

'Kom ik over?' vraagt Jansen driftiger.

Alle acht laten ze een duidelijk 'Ja, kolonel' horen.

'Weten jullie wat BRICS is?' En dan spelt hij de afkorting voor ze, letter voor letter.

'U bedoelt dat verbond van landen?' zegt de slimme sergeant Erin Riddles. 'Brazilië, Rusland, India, China, wij?'

'Precies,' zegt Jansen. Hij raadpleegt zijn aantekeningen voor hem op de grote vergadertafel. 'Iran en de andere Arabieren maken er nu ook deel van uit. En Ethiopië.' Het klinkt alsof hij niet blij is met deze toevoegingen.

De rechercheurs knikken. Het lijkt alsof ze allemaal vaag weten waarover het gaat.

'Goed. Zoals bekend vindt de volgende grote vergadering van staatshoofden van de BRICS-landen op 23 oktober in Kaapstad plaats, jullie hebben dit misschien al in de media gezien. Iedereen komt, behalve die Rus...'

'Poetin,' helpt sergeant Riddles.

'Correct. Nu het deel dat strikt vertrouwelijk is: Stellenbosch zal dit circus niet bespaard blijven. Een van de subcommissies van BRICS komt op 23 en 24 oktober hier op Lanzerac bijeen.'

Lanzerac is een driehonderddrieëndertig jaar oud wijngoed, nu ook met een luxueus hotel, spa en een keur aan restaurants. Het ligt aan de oostelijke rand van de gemeente Stellenbosch. Geen van de rechercheurs had zich ooit de luxe van die faciliteiten kunnen permitteren, maar meerderen van hen hadden er weleens kleine diefstallen onderzocht. Daarom knikken ze alle acht dat de kolonel 'doorkomt'.

'Vraag me niet hoe ze dit alles stil gaan houden, maar de SSA neemt op 22 oktober de gemeentelijke controlekamer en veiligheidssystemen over. In

feite de hele verdomde stad...'

Griessel en Cupido kijken elkaar steels aan. De staatsveiligheidsdienst is de reden waarom ze meer dan een jaar geleden bij het Directoraat van Prioriteitsmisdaadonderzoeken – de nationale elite-eenheid die algemeen bekendstaat als de 'Valken' – de laan uit zijn gestuurd. Ze moeten niets van deze schimmige en vermoedelijk corrupte instelling hebben.

'De mensen van de SSA zullen beide ingangen van Lanzerac afsluiten, en de toegangscontrole en beveiliging overnemen. Je kunt er alleen in of uit als je op een lijst staat. Nou, de reden waarom ik dit jullie kan en moet vertellen: zouden zich die drie dagen op of in de buurt van Lanzerac ernstige criminele overtredingen voordoen die de aandacht van een lid van de Dienst vereisen, dan zijn jullie de enige leden van wie de naam op de lijst staan. Het omvat ook de wijken Mostertsdrift, Rozendal en Jonkershoekvallei. Let er alsjeblieft op dat je te allen tijde je legitimatiebewijs bij je hebt – niet alleen dan, je moet dat ding altijd bij je hebben. En je belt eerst mij of de bureaucommissaris voor je daar probeert binnen te gaan.'

'Kolonel,' vraagt sergeant Erin Riddles, 'weten we om welke subcommissie het gaat?'

'Sergeant, hoe minder we weten, hoe beter voor ons allemaal. Als ik moet gissen, is het de subcommissie voor onheilige apenstreken. Maar ik weet het werkelijk niet.'

Op hun kantoor, achter gesloten deuren, vertelt Cupido Griessel met een somber gezicht dat hij op iets pijnlijks is gestuit, gistermiddag. En dan vertelt hij het verhaal van Bobby Stravino en het 'supersexy vrouw'-telefoontje.

Als hij klaar is, deelt Bennie zijn indrukken tijdens zijn bezoek vrijdagmiddag aan Regal Investigations – opgelucht dat de aap uit de mouw is, en hij geeft tactvol zoveel details als hij kan.

Cupido luistert met gebogen hoofd. Griessel besluit: 'Het is gewoon... Het is niets specifiek wat ze zeiden. Het waren gewoon... dié dingen, de sfeer en de stiltes. En Brandon zou vrijdagavond een 205 voor de bank bij

Margerie Sauls komen ophalen. Dus, ze verwachtte hem, Vaughn. En ze had moeite gedaan. Met hoe ze eruitzag. Alsof ze verleidelijk wilde zijn...

‘Misschien ziet ze er altijd zo uit...’

‘Zou kunnen.’

‘Waarom heb je het me vrijdag niet verteld, Benna?’

‘Omdat ik weet hoe jij over Brandon denkt. En het wordt pas iets wanneer we zeker weten dat het geen ongeluk was.’

‘Oké. *Fair enough*. Shit, partner, dit had ik niet zien aankomen. Ik heb Skinny nooit gezien als iemand die huwelijken molt. Hij was een *straight shooter*, altijd. Heel straight. Misschien zat zij achter hem aan. Misschien was dat “je bent een supersexy vrouw, en dat is het grote probleem” zijn manier om te zeggen: laat me met rust, ik wil dit niet... Ik bedoel, we hebben geen idee van de context van het gesprek.’

Griessel kan horen dat Cupido moeite heeft om de mogelijkheden te aanvaarden. Hij zegt: ‘Dat zou kunnen. Het probleem is, als je dit tegen de vrouw van je baas én je werkgever zegt. Dat is...’

‘Toegegeven, het is best ongepast. Ma’ misschien was hij gewoon eenzaam, Benna. Misschien was het alleen maar wat ze sexting noemen, een beetje meegaan in haar belangstelling voor hem...’

‘Vaughn, dit is wat ik vrijdag bij Regal heb gezien... Er hing spanning. Ik denk dat Hein het wist. Van hen. En dat maakt hem een verdachte.’

Cupido schudt zijn hoofd. ‘Nee, Benna. Dat zie ik echt niet. Ik bedoel... Hein? Die zo’n ingewikkeld plan uitbroedt?’

‘Je weet dat niets onmogelijk is.’

Cupido zucht, want hij weet dat het waar is. ‘Ai,’ zegt hij.

‘We zullen met Margerie alleen moeten praten,’ zegt Griessel. ‘En voorzichtig.’

Cupido staat op uit zijn stoel, loopt naar het raam, kijkt een moment naar buiten. Dan komt hij terug. ‘Benna, voor we aannames maken, voor we haar ophalen...’

‘Ja?’

‘Pearlie. Laten we eerst met Pearlie gaan praten. Als er iemand is die Skinny’s *state of mind* kende, is zij het wel.’

Pearl Maarman is weer aan het werk. 'De kinderen hebben me nodig, Vaughn. En ik ben min of meer oké,' zegt ze als hij zijn bezorgdheid uitspreekt.

Maar ze kunnen zien dat ze het moeilijk heeft.

Cupido en Griessel spreken met haar in de personeelskamer van de school voor doven en slechthorenden in Observatory. De geur van de theepot en boterhammen met pindakaas en stroop vullen de ruimte.

Als ze in de hoek van het vertrek gaan zitten, ieder met een kopje in de hand, vraagt Cupido: 'Heb je *Die Son* gezien, Pearlie?'

'Zelf niet, maar ik ben er een paar keer over gebeld.'

'Daai is fake news...'

'Vaughn, ik ben vijftien jaar de vrouw van een politieagent geweest. Ik weet hoe dat gaat, met kranten. Ik weet ook dat jij het me zult vertellen als je zover bent.'

'Oké. Feit is dat we nog niets zeker weten. Daarom zijn we hier. Om zo veel mogelijk helderheid te krijgen. Kun je het aan? Een paar vragen?'

'Ik verwachtte het al. Ik kan het aan,' zegt ze.

'Spraken jullie elkaar nog regelmatig?'

Ze pakt een theelepel van het schoteltje, laat het door haar vingers gaan, haar blik op haar handen. 'Steeds minder. Wat te verwachten was. Ik bedoel, het is twee jaar geleden... En...' Ze kijkt op naar Cupido: 'Ik heb weer iemand in mijn leven, Vaughn. Brandon wist dat. En hij vond het oké. Hoewel, typisch Brandon...' Ze glimlacht vluchtig. 'Hij heeft Martin eerst doorgelicht, om zeker te weten dat hij oké is.'

'Martin?'

'De vader van een van de kinderen. Werkt voor Transnet, bij de Haven Autoriteit. Een goeie man, Vaughn, je hoeft je geen zorgen te maken.'

'Ma' jij en Skinny, spraken jullie elkaar nog?'

'Ja. Misschien een keer per week, de laatste tijd.'

'Ook over zijn werk?'

'Nee. We hadden het over mijn moeder die ziek is, en over mijn broer in Engeland. En over de mensen in Idasvallei. Over onze vrienden. En over mijn relatie met Martin, natuurlijk...'

'Wanneer hebben jullie elkaar voor het laatst gesproken?'

'Woensdagavond.'

'Hoe was hij?'

‘Net als altijd. Bezorgd en nieuwsgierig over mij en allerlei andere mensen.’

‘Hij zei niet dat hij worries had over mensen die hij achter de tralies heeft gekregen?’

Ze schudt haar hoofd, legt het lepeltje neer en haalt diep adem. ‘Vaughn, je moet begrijpen, een van de dingen die ervoor heeft gezorgd dat ons relatiebootje gezonken is, was dat Brandon niet over zichzelf praatte. Niet over zijn werk, niet over zijn gevoelens, niet over zijn binnenwereld... Hij was afwezig. Hij was emotioneel afwezig. Altijd afwezig voor zijn werk. Of hij was afwezig in de garage, bij zijn auto’s. Hij hield van me, Vaughn, dat weet ik. Maar ik weet niet of hij me ooit... nodig had. En ik wilde nodig zijn, en... Snap je wat ik bedoel? Is dit niet hoe de liefde in elkaar zit? Geven en nemen? Je moet iets van jezelf geven om iets van de ander terug te krijgen...’

Ze veegt een traan van haar wang.

‘Pearlie, we hoeven niet...’ zegt Cupido.

‘Nee, nee, het is oké. Het spijt me, ik ratel maar door. En luister goed: het was een lieve man, zacht en attent. Hij keek hetzelfde tegen het leven aan als ik. Daardoor klikte het tussen ons, in het begin. Hij praatte nooit luid tegen me, of boos. Hij was niet jaloers en niet gemeen. Gewoon goed en degelijk en nuchter en betrouwbaar, het soort man waar de meeste vrouwen een moord voor zouden doen. Ik weet dat hij van me hield. En ik hield van hem, meer dan ik ooit van iemand heb gehouden, daar mag absoluut geen twijfel over bestaan...’

Ze reikt naar haar tas, maakt hem open en haalt er een zakdoek uit. Ze veegt geïrriteerd haar neus af.

‘Het spijt me, gewoon zoveel emoties... Het punt is, Vaughn, Brandon zat opgesloten in zijn eigen hoofd, die deur was dik en die deur zat dícht. Hij was er goed in om een gesprek over iemand anders te laten gaan, over jouw dag, jouw zorgen, jouw gevoelens... Ik heb het hem gevraagd, waarom bén je zo? Dan zei hij alleen maar dat hij ’t niet wist, dat hij nu eenmaal zo is, en dan sloot hij af met: ik hou van je, schatje. Misschien is het zijn afkomst, je weet het zelf, die vader van hem... En de armoede, het ploeteren... En toen, het werk, het trauma van wat jullie als detectives zagen, al die moord en ellende... Hij wilde er nooit over praten. Weet je wat ik tegen hem zei toen we uit elkaar gingen? Ik zei tegen hem: ik ken jou niet. Dat is de tragedie, Vaughn, ik heb de echte Brandon Maarman nooit

gekend. Vijftien jaar getrouwd en hij was nog steeds een raadsel. Een dik vet vraagteken...'

Ze droogt haar tranen.

'Sorry, Vaughn. Jij stelt een eerlijke vraag, en ik heb er een vreselijk zootje van gemaakt.'

Net voor ze weggaan, vraagt Cupido Pearl Maarman of Brandon ook een nieuw persoon in zijn leven had gehad.

Ze schudt haar hoofd. 'Ik denk het niet, Vaughn. Maar ik kreeg de indruk dat hij eenzaam was. Dat was, denk ik, de belangrijkste reden waarom hij me bleef bellen. Zelfs nadat hij wist van Martin.'

OceanofPDF.com

Cupido zit achter het stuur. Ze nemen de N2 terug naar Stellenbosch. Het verkeer is druk tot voorbij het vliegveld, en ze zijn allebei met hun eigen gedachten bezig.

Tot Vaughn zegt: ‘Benna, weet je wat mij bang maakt?’

Griessel weet dat hij niet hoeft te antwoorden.

Cupido knippert met de koplampen naar langzaam verkeer op de snelle rijstrook en zegt: ‘Dat van vrouwen die verwachten dat mannen emotioneel meer beschikbaar moeten zijn. Kwetsbaarder. *That scares the shit out of me.* Want het voelt alsof wij beoordeeld worden volgens hun maatstaven. Ik bedoel, partner, wij zijn mannen. Wij zitten anders in elkaar. Door de eeuwen heen, volgens onze rol in de evolutie. Je kunt niet even op pad om een sabeltandtijger om te leggen of het spek van een mammoet mee naar huis te slepen, en dan bij het kookvuur gaan zitten en zeggen: “Oké, lovey, ik ben nu kwetsbaar, laten we het over mijn gevoelens hebben.”’

‘Ja...’ verzucht Griessel.

‘En ga me nu niet vertellen dat daai seksistisch en toxisch is,’ zegt Cupido. ‘Daai is een feit. Wij gaan anders met dingen om. Zo is het altijd geweest en zal het altijd zijn. Ik ben niet ouderwets, ik snap de uitdagingen van de werkende vrouw, de vervagende grenzen tussen de traditionele genderrollen. Ik doe thuis mijn deel, het is niet alsof ik voor de tv zit en roep, “honey, breng even een biertje”. Ik help met het huishouden, ik zorg voor Donovan. En het gaat verder dan zorgen, ik probeer een vader te zijn voor dat joch, een vader die aanwezig en beschikbaar is, net zo goed als ik aanwezig en beschikbaar ben in mijn relatie met Dezzie, als zij over haar gevoelens wil praten. En ik luister, Benna, actief, en ik neem haar gevoelens serieus, en probeer opbouwende suggesties te doen. Cause why, ik ben iemand die in oplossingen denkt. Als je met gevoelens worstelt, betekent het dat er iets mis is. En wat doe je als er iets mis is? Je zorgt dat het goed

komt. Zo hebben wij dat geleerd, toen we opgroeiden, van jongen tot man – het helpt niet om over je gevoelens te praten, je moet iets dóén. Wij zijn doeners, Benna, en vrouwen zijn voelers, en dat kun je niet veranderen.’

‘Dat is waar,’ zegt Griessel.

‘Nou, laat me je vertellen waar ik bang voor ben,’ zegt Cupido, die zich steeds meer begint op te winden. ‘Ik doe heel erg mijn best. Als detective, als partner in een relatie, als man. Ma’ wat doe ik als daai niet genoeg is? Wat doe ik als Dezzie morgen tegen me zegt: “Vaughn, de lat is hoger komen te liggen; je bent emotioneel niet voldoende beschikbaar, volgens de nieuwe normen van vrouwen wereldwijd, vastgelegd door podcastmakers, influencers en relatiegoeroes.” Wat moet ik dan, Benna? Of er is iemand op haar werk, of een van haar klanten, die zijn kans schoon ziet. En hij verradt zijn sekse en doet alsof hij helemaal *touchy-feely* is, o zo happig om zijn gevoelens te delen, want je hebt dat soort maaifoedies, Benna, van die klootzakken die elke vorm van zwakte uitbuiten. En Dezzie besluit dat daai is wat ze wil. Wat moet ik dan, Benna? Cause ik kan niet doen alsof, en ik kan niet veranderen. Ik ben wie ik ben.’

‘Je maakt je zorgen om niets,’ zegt Griessel, die begint te vermoeden wat er werkelijk aan de hand is. ‘Desiree weet wat ze aan je heeft.’

‘Daai kun je niet zeggen. Het is precies wat er met Skinny gebeurd is, en hij heeft het niet zien aankomen.’

Griessel wist al dat dat de eigenlijke reden achter Cupido’s betoog is, maar voor hij iets kan zeggen, gaat Vaughns telefoon via het Android Auto-systeem van de Golf.

Vaughn kijkt op het scherm. ‘Het is bureau Athlone, sorry, Benna,’ zegt hij en hij antwoordt: ‘Met Cupido.’

‘Ze hebben je Skyline gevonden,’ zegt de kapitein die Cupido zaterdag gesproken heeft.

‘Geweldig! Waar?’

‘Een onverharde zijweg van de Vrygunsweg, in de buurt van Paardeberg. Zo te zien halverwege Wellington en Malmesbury, *in the middle of nowhere*.’

‘Kapitein, dat is echt geweldig nieuws. Ik wil dat PCSI dat voertuig uitgebreid onderzoekt. Waar brengen ze het naartoe?’

‘Nou, dan heb ik slecht nieuws, kapitein. Ze hebben de auto in de fik gestoken. Hij is volledig uitgebrand. Er valt weinig meer te analyseren.’

‘Jissis,’ zegt Cupido en hij slaat op het stuur. ‘Deze zaak... De klappen blijven maar komen.’

Het duurt even voor Cupido alles heeft verwerkt. Dan zegt hij: ‘Partner, je steekt een classic als daai Skyline niet in de hens als je niet iets groots te verbergen hebt.’

‘Dat is zo,’ zegt Griessel.

‘Het was moord, en daarmee basta.’

‘Dat lijkt mij ook.’

‘Oké, misschien hadden Skinny en Margerie Sauls iets met elkaar. Ma’ ik zeg je, dit is gewoon een te uitgekiend moordplan om het in de schoenen van een jaloerse echtgenoot te schuiven, vind je niet?’

‘Ja, we moeten toch...’

‘Ik bedoel, de hele opzet: de telefoontjes om naar de Beemer te komen kijken, de Skyline die gestolen is, ze hebben een of andere drug meegenomen... En toen alle sporen verbrand. Een hoop planning, gevaarlijke capriolen, slimme uitvoering... Daai is Hein Sauls niet, Benna. Daai is iets groters.’

Griessel haalt diep adem, kiest zijn woorden voorzichtig. ‘Vaughn, dat lijkt mij ook. En ik beloof je dat we elke mogelijkheid zullen overwegen. Maar daar hoort Hein Sauls bij. Want hij weet wat forensisch onderzoek is, hij kent het hele systeem. We gaan alles bekijken, tot we het absoluut zeker weten.’

Cupido zwijgt tot ze de afrit van de R300 gepasseerd zijn, dan zegt hij zuchtend: ‘Sorry, Benna. Je hebt gelijk. Ik liet me een beetje afleiden door mijn gevoelens, en ik had de kolonel beloofd dat ik daai niet zou laten gebeuren.’

‘Het is oké.’

‘Zo zie je maar dat wij mannen ook gevoelens hebben. We uiten ze alleen anders. Te laat om daai tegen Pearl te zeggen. Ma’ hoe zeg ik daai tegen Dezzie?’

Was er een moment dat hij beseftte dat de politie zijn roeping en zijn loopbaan zou worden?

‘Ja, maar het heeft vrij lang geduurd... Het begin was zwaar. In Durban. Als gewone diender... Je ziet al die slechtheid. Huiselijk geweld en steekpartijen op een vrijdagavond. Mishandeling, aanranding, verkrachting, kinderen die aan een overdosis doodgaan. Auto-ongelukken, er waren er een paar die... En jij bent gewoonlijk als eerste ter plekke, wat voor plek ook, voor de rechercheurs komen, en je ziet het allemaal en dat... Het zijn mensen die elkaar dit aandoen, en dat is wat je aangrijpt. Durban was rauw, het is niet alsof ik niet wist dat het bestond. Maar om het zó te zien, van zo dichtbij, elke dag weer. Het grijpt je aan, dat mensen elkaar dit aandoen, en jij bent zelf ook een mens, dan vraag je je af wat zijn wij voor een soort? En de burgers, het publiek, ze vloeken tegen je en schelden je uit en... Ik heb een paar keer gedacht, ik wil eruit, maar dan wist ik niet waarheen, hoe ik een bestaan ging opbouwen. Maar toen, voor ik ontslag kon nemen, werd ik overgeplaatst naar Paarl. Toen was ik weer in de Kaap, dichterbij de plekken en de mensen die ik kende, en het werk was een beetje makkelijker, en ik had een beetje tijd om mijn examens te doen. En ik begon bij de recherche. Als agent. En ik werkte onder rechercheur-sergeant Nollie Meintjies. Hij was toen al in de vijftig. Stille man, kwam uit Namakwaland, hij had alleen lagere school gedaan, daardoor was hij nooit verder gekomen dan sergeant. En je moest goed luisteren, want dat accent... Maar allemachtig, wat was hij een fantastische rechercheur. Hij heeft het mij geleerd. Grondigheid. Nauwkeurigheid. Overal aantekeningen van maken, dossiers die je bijbel zijn, heilig, ze moeten netjes zijn en ze moeten kloppen, want dit is het licht op je pad, de lamp voor je voet, zoals hij altijd zei.

Hij heeft mij geleerd om altijd verder te kijken dan wat je zag. Hij vertelde het verhaal over die vliegtuigen uit de Tweede Wereldoorlog die vol gaten veilig terugvlogen. Dan brachten die technische jongens staalplaten aan waar de meeste gaten zaten. Tot een slimme gast zei dat ze een fout maakten. Dit waren de vliegtuigen die teruggekomen waren, dus die schoten hadden niet goed geraakt. Ze moesten de platen juist aan de andere kant aanbrengen, want daar hadden ze de vliegtuigen geraakt die níét teruggekomen waren. Volgens sergeant Nollie had die slimme gast het gevecht in zijn hoofd afgespeeld, hij had

het in zijn verbeelding gezien – en niet alleen wat achteraf zichtbaar was. Toen gaf hij me een reeks inbraken en... Het is gek, dat hele proces. Als je begint is het alsof je onder water bent, je ziet niets, het is alleen maar donker. En dan, langzaam maar zeker, begin je een patroon te herkennen, je begint verbanden te leggen. En dan, op een dag, is het alsof je bovenkomt en licht ziet, en alles valt in elkaar en het klopt allemaal. Het is... alsof je bloed ruikt. Eindelijk kun je een paar van die gasten van straat halen, denk je, kun je laten zien dat onze soort niet alleen maar slecht is. Die arrestatie, met die inbraken. Het was als een drug, dat gevoel. En het is jóú gelukt. En dan heeft het je te pakken. Want je wilt het nog een keer doen.’

Hij staart in het niets. Hij zegt: ‘Op dat moment dacht ik: ik wil bij de politie. Want dit is iets wat ik kán. De eerste keer dat ik voelde: oké, dit is iets waar ik goed in kan zijn.’

DETTIG JAAR MOORDZAKEN – DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

Griessel belt Margerie Sauls op haar mobiel en zegt dat het onder de omstandigheden protocol is om afzonderlijk met haar en Hein over Brandon Maarman en zijn werk te praten. Zou ze bereid zijn om op het onderzoekskantoor te komen praten?

Ze vraagt niet verder, wil alleen weten hoe laat ze er moet zijn, met een zachte, beleefde stem.

Ze komt tussen een en twee. Ze ontvangen haar in de briefingkamer. Ze is heel wat stemmiger gekleed en opgemaakt dan toen Griessel haar voor het laatst zag. Hij merkt ook dat de neerslachtige, afwezige uitstraling die hij vrijdag waarnam, grotendeels verdwenen is.

Ze gebaren naar de stoel waar ze kan gaan zitten, met haar rug naar de deur. Ze knikt, en gaat zitten. Alle twee merken ze de over elkaar geslagen armen op, de strakke mond. Margerie Sauls is in de verdediging.

Ze nemen aan de andere kant van de tafel plaats en Griessel bedankt haar voor haar komst.

‘Geen probleem,’ zegt ze.

‘Margerie,’ zegt Cupido, ‘ik zal er geen doekjes om winden, we zijn allemaal volwassen mensen. Op woensdag 1 oktober hielp Bobby Stravino Brandon in de garage met het herstellen van zijn spin-Beemer, van vier uur ’s middags tot zeven uur ’s avonds. Brandon stuurde Bobby rond kwart over vijf naar de keuken voor koffie. Toen Bobby terugkwam, ik schat zo drieëntwintig over vijf, hoorde hij Brandon zeggen: “Je bent een supersexy vrouw, en dat is het grote probleem...”’

Cupido wacht even, zodat ze haar reactie kunnen zien.

Ze zit daar maar. Stil. Stoïcijns.

‘Nou, je snapt wel dat we de zaak van alle kanten bekijken, cause why: Brandons dood was geen ongeluk. En daai betekent dat we allerlei mogelijke motieven overwegen. En je weet zelf, in ons beroep is het in tachtig procent van de gevallen persoonlijk. Dus toen ik over dat “supersexy vrouw”-telefoongesprek hoorde, heb ik Brandons oproepregister bekeken. En kijk nou eens, jij hebt hem op 1 oktober om negentien over vijf gebeld, en het gesprek duurde vier minuten. Dus moeten we vragen, Margerie: wat was jouw relatie met Brandon?’

Ze kijkt eerst naar Cupido, dan naar Griessel. Ze laat haar gekruiste armen zakken en legt ze op tafel, alsof ze de spanning uitademt, alsof ze opgelucht is.

‘We vertelden elkaar alles,’ zegt ze. ‘Dát was onze relatie. Hij zei tegen mij hoeveel verdriet hij had over Pearlie en haar nieuwe vriend, en ik kon hem vertellen over Heins... nukken. Hij was de enige met wie ik over mijn huwelijk kon praten.’

‘Wat voor nukken?’

‘Verwacht je soms dat ik jullie twee vertel wat er in de privacy van mijn eigen huis gebeurt? Sorry, hoor. Daar begin ik niet aan.’ De armen worden weer over elkaar geslagen.

‘Ma’ je vond het prima om het met een werknemer te bespreken?’ vraagt Cupido.

‘Brandon was voor mij veel meer dan een werknemer. Hij was een vriend. Een betrouwbare vriend. Vier jaar hebben we samengewerkt, dag in, dag uit. En het ging niet altijd zo...’

‘Dat geloof ik graag,’ zegt Cupido, expres sarcastisch.

Ze schudt haar hoofd, een fijne glimlach om haar mond. ‘Ik begrijp jullie achterdocht. Dus ik heb zeker geen keuze. We hadden een professionele, collegiale relatie, meer dan drie jaar lang. En toen, ergens in juli, zag ik dat

hem iets dwarszat. En ik vroeg hem of het wel goed ging. Want hij was heel belangrijk voor Regal, en Hein... Laten we het erop houden dat hij niet zo sterk is in personeelszaken, dus ben ik degene die naar het welzijn van de medewerkers omkijkt. En ik vroeg hem, Brandon, wat is er aan de hand? Toen barstte hij los, ik denk dat hij zo graag gewoon met iemand wilde praten. Toen vertelde hij het. Over de nieuwe man in Pearlies leven, en dat hij dacht dat er geen kans meer was om haar terug te winnen, zij was verdergegaan. Het was voor het eerst dat hij persoonlijke kwesties met mij besprak. En het is mijn plicht om te luisteren, mee te leven, te ondersteunen, advies te geven. En zo zijn die gesprekken ontstaan. Over relaties. Brandon opende zijn hart over van alles. Over hoe moeilijk het voor hem was om emotioneel aanwezig te zijn, en waarom hij dacht dat dat zo was. En onze vriendschap verdiepte zich en onze gesprekken breidden zich uit. Zo gaat dat, als je iemand eenmaal in vertrouwen neemt. Dus ik vertelde hem over onze problemen. Van Hein en mij. Om hem advies te vragen. Want ik heb mijn issues en hij heeft de zijne. Een daarvan is dat Hein... Laten we maar zeggen dat hij “onzeker” is, hij voelt zich onzeker in onze relatie, hij is bang dat hij... dat hij niet stoer genoeg, knap genoeg, dynamisch genoeg is voor mij. En God weet, ik heb alles al geprobeerd, maar hij blijft erover zeuren. En daarover hadden Brandon en ik het, die dag aan de telefoon. Dat is toen hij zei: “Je bent een supersexy vrouw, en dat is het grote probleem...” En weet je, kapitein? Het was fijn om te horen. Van een vriend, een vertrouweling. Want dat is wat ik voor mijn man wil zijn. Dat is wat alle vrouwen voor hun man willen zijn. Een sexy vrouw.’

Ze lopen zwijgend en gelaten de trap op naar hun kantoor. Op dit punt zijn ze al vaak geweest, met lege handen na de eerste tweeënzeventig uur van het onderzoek. De adrenalinetank van de jacht is plotseling leeg, de voor de hand liggende aanwijzingen zijn uitgeput, en het besef dat ze niets hebben komt hard aan. Ze zullen van voren af aan moeten beginnen. En het enige wat er verder te doen valt, is geestdodend, langzaam routinewerk.

Ze weten allebei dat Margerie Sauls de waarheid heeft gesproken. In hun gezamenlijke halve eeuw recherchewerk hebben ze alle tekens van De Leugen al gezien, de kleine en de grote. En bij haar was er niets.

Bovendien klopt haar verklaring met het verhaal dat ze van Pearl Maarman hebben gehoord.

Cupido is niet echt gelukkig met het feit dat hij gelijk had, dat de moord op Skinny Maarman gewoon té omslachtig was om hem aan Hein Sauls toe te schrijven.

Griessels teleurstelling is groter, want ergens in zijn achterhoofd knaagt steeds: wat hij vrijdagmiddag bij Regal voelde, de lichte spanning tussen man en vrouw, het onderdrukte conflict, was echt. En op de een of andere manier van belang voor dit onderzoek. Maar nu heeft hij geen idee wat het kan zijn, en of het Margerie en Hein Sauls op enige manier als mogelijke verdachten zou kunnen aanwijzen.

Achter hun computers verdelen ze het werk. Cupido begint alvast met het analyseren van Brandon Maarmans mail op zijn computer, terwijl Griessel het verzoek voor een Artikel 205-dagvaarding voor de rechtbank gaat voorbereiden, en indienen. Want hoewel de geschiedenis van de telefoon alle inkomende en uitgaande oproepen van de laatste zes maanden laat zien, kan hij er niet zeker van zijn dat de dode er niet een paar heeft gewist. En bovendien zijn er een hoop nummers die niet in Maarmans contacten stonden – mensen en instanties die hij zal moeten identificeren.

Zoals Cupido al verwachtte is Skinny Maarmans mail in logische mappen georganiseerd en zelfs op datum. Hij gebruikte Microsoft Outlook, ook voor zijn agenda en contacten.

Er zijn twee hoofdmappen, een voor elk van de twee mailadressen. Het ene, bm@regal.co.za, gebruikte hij uitsluitend voor werk, het andere, brandon.maarman.1987@gmail.com, voor alle persoonlijke zaken zoals correspondentie met Pearl en hun echtscheidingsadvocaat, zijn bank, rekeningen van verzekeringen en de gemeente, en alle communicatie over zijn autoherstelbedrijf – de aankopen, bestellingen en communicatie met mogelijke verkopers en kopers.

Cupido concentreert zich aanvankelijk uitsluitend op de mappen met mail over Maarmans afgehandelde zaken. Vooral die ene over de Nigeriaanse Facebook-fraudeurs. Hij werkt zich erdoorheen terwijl Griessel het dagvaardingsverzoek opstelt en is er nog steeds mee bezig als Griessel terugkomt van de rechtbank en Maarmans mobiel van voren af aan begint te analyseren.

Tegen vier uur heeft Cupido nog niets gevonden. Hij maakt zich steeds meer zorgen dat hij op de verkeerde weg is.

‘Benna, kan ik een theorie testen?’

Griessel kijkt op van de mobiel. ‘Ja?’

‘De moord op Skinny was geraffineerd. Niet zo’n lowbudget-, alledaagse drive-by shooting, right?’

‘Right.’

‘Deze fokkers zijn met een groot plan gekomen. En het voornaamste doel, het primaire doel van dat grote plan, was dat het eruitzag als een ongeluk. Right?’

Griessel knikt. Hij zal voorlopig meespelen.

‘Dat roept de vraag op: why? Waarom niet gewoon de garage in lopen met twee AK’s en hem afknallen? En het antwoord is: ze willen geen aandacht. Ze willen niet de laserfocus van de twee beste detectives van het land die naar motieven gaan lopen zoeken. En waarom willen ze dat niet? Ze hebben een lopende criminele onderneming die ze willen beschermen. *Something big...*’

‘Dat is een mogelijkheid,’ zegt Griessel. ‘Maar...’

‘Ockhams scheermes, Benna. Ik bedoel, al die *gangsta* wraakmoorden zijn drive-by of stoplicht-hinderlagen, simpel en dodelijk. Het motief is simpel en duidelijk: laat dit een waarschuwing zijn voor alle andere motherfuckers – *don’t mess with us*. En Ockhams scheermes brengt me weer terug bij de Nigerianen. Want ik weet en jij weet dat ze een *enterprise* zijn, een octopus, een internationaal darkweb van scammers en fraudeurs die vanuit de bajas een hit kunnen bestellen, als ze willen.’

Griessel begint met zijn hoofd te schudden: ‘Ik zie niet hoe...’

‘*Wait*, partner. Er is meer. Ik schat dat ze een ingewikkelde hit hebben besteld die op een ongeluk moet lijken, want ze zijn bezig met de *mother of all scams*. Misschien het oplichten van een of ander overheidsding of een bank, ma’ het is groot, Benna. En Skinny moet worden opgeruimd, want hij zou het hebben geweten. Hij zou hun MO, hun werkwijze, hebben herkend. Of zoiets...’

Griessel knikt nadenkend. ‘Het is mogelijk...’

‘Damn straight.’

‘Heb je al iets gevonden?’

‘Geen fokking shit.’

En dan werken ze in stilte verder.

Tegen 17.30 uur is hun hoofd daas en hun frustratie groot. Want ze zien geen licht. Ze zitten onder water, in het donker, waar ze niets herkennen.

’s Werelds luxueuste vervoer over het spoor is die maandag om 16.00 uur vanaf het station van Kaapstad vertrokken. Het is een reis van zestienhonderd kilometer, in drie dagen, naar Pretoria. Deze trein van Rovos Rail volgt aanvankelijk een route die het Schiereiland in verschillende van zijn vele facetten laat zien – eerst oostelijk door Soutrivier en Maitland, Goodwood en Bellville, Kraaifontein en Klapmuts. En dan, na Paarl, dwingen de majestueuze bergen van de Du Toitskloof de spoorlijn naar het noorden af te buigen, langs townships en boomgaarden, wijngoederen en korenvelden, op weg naar Tulbagh.

Zo’n zeventig minuten nadat hij is vertrokken, net voorbij Gouda en al langs de loop van de Klein-Bergrivier, gaat de trein iets langzamer door het

fraaie natuurschoon van de Nuwekloofpas, waar hij vrij snel voor de derde keer onder de R44 door zal denderen.

De machinist van de diesellocomotief is een werknemer van de PRASA, de Passenger Rail Agency of South-Africa. Hij is een veteraan met vijftien dienstjaren die aan het gezonde geluid van de motor kan horen dat alles als een zonnetje gaat. Daarom hoeft hij de talloze instrumenten voor zich niet voortdurend in het oog te houden.

Het is toeval dat hij precies op dat moment naar bakboord kijkt en de twee mannen naast het spoor ziet liggen, een tafereel dat op zichzelf niet zo vreemd is. Er zijn wel vaker mensen die langs de spoorlijn staan, zitten of liggen, vooral in de bewoonde gebieden. Maar hij schrikt erg van wat zijn aandacht trekt in de paar seconden dat ze door zijn blikveld schuiven, namelijk dat het gezicht van een van de mannen een verwrongen, bloederige massa is. De ander ligt met zijn rug naar het spoor. Alle twee roerloos.

De machinist pakt de hoorn van de treinradio en probeert wanhopig contact te maken met de treinverkeersleider die verantwoordelijk is voor dit deel van het traject. Er komt geen reactie en de machinist vloekt. Aan de radio mankeert niets, maar het is het netwerk van Transnet, en dat betekent dat je slechts sporadisch antwoord krijgt. Hij haalt haastig zijn telefoon uit zijn gereedschapsriem en belt de controlekamer van de PRASA in Kaapstad. De mobiele verbinding in de pas aan deze kant van Tulbagh is niet goed, en het kost hem bijna tien minuten om de boodschap over de vermoedelijke lijken onder het viaduct te rapporteren.

De eerste patrouillewagen van de SAPD in Tulbagh stopt om 18.04 uur op het viaduct van de R44 over het spoor. Een ervaren zevenenvijftigjarige sergeant springt eruit, rent naar de metalen reling en kijkt omlaag. Met de zon die pas tegen 18.57 uur onder zal gaan is het tafereel helder en duidelijk te zien in het zachte namiddaglicht: twee lichamen die daar in het hoge dorre gras naast het spoor liggen. Van een van de twee is het achterhoofd zichtbaar. Er is een duidelijke schotwond, een zwartrode ronde bloedvlek. De andere persoon ligt met wat over is van zijn gezicht naar de weg gekeerd.

De sergeant draait zich om naar de agent achter het stuur van de patrouillewagen en roept: 'Moordlocatie, Mandla, roep versterking in.'

Als hij zich terugdraait om weer naar beneden te kijken, trekt iets bij zijn voeten zijn aandacht.

Als hij goed kijkt, ziet hij dat het een met bloed besmeurde zonnebril is.

Om 18.38 uur is de linkerrijbaan van de R44 over het viaduct afgesloten, want er staan zeven politie-, medische en provinciale verkeersvoertuigen. Als laatste is de auto van twee rechercheurs uit Paarl gearriveerd. Doordat de oorspronkelijke twee agenten de plaats delict goed hebben beschermd, is de dienstdoende rechercheur de eerste die zich – in zijn pbm-pak – voorzichtig van de helling af naar de lichamen laat glijden.

Hij heet kapitein Luzuko 'Luzo' Zinti.

Terwijl agenten, ambulancemedewerkers en verkeersagenten nieuwsgierig naar hem daar beneden kijken, neemt Zinti eerst vanuit verschillende hoeken foto's van de lijken – ook van de witte deukhoed die half verscholen onder de arm van een van hen ligt.

Dan komt hij dichtbij. Hij ziet dat beide slachtoffers gekleurde mannen zijn, vermoedelijk in de dertig. Hij voelt in hun overhemd- en broekzakken. Op zoek naar portemonnees of telefoons, in de hoop dat hij ergens een naam of adres vindt waardoor ze geïdentificeerd kunnen worden. Maar er is niets.

Hij bekijkt de wonden van dichtbij. Die bevestigen zijn eerste vermoeden, want de in- en uitschotwonden maken het heel duidelijk: ze zijn allebei in hun achterhoofd geschoten, als een liquidatie.

Hij zucht.

Het zijn de problemen van de stad die naar het platteland zijn gekomen. Bendegegeweld. Drugs.

Het zijn zaken die niemand kan oplossen.

Hij kijkt naar de handen van de overledenen, op zoek naar ringen waarin mogelijk een naam is gegraveerd. Hij ziet dat de vingertoppen roodbruin verkleurd zijn, met een concentrisch patroon. Hij bukt zich om ze beter te bekijken.

Elke vingertop is zorgvuldig met een auto-aansteker verbrand. Iemand heeft veel moeite gedaan om identificatie zo moeilijk mogelijk te maken.

Fok.

Hij wenkt zijn collega en de forensisch onderzoekers om ook naar beneden te komen zodat ze kunnen beginnen de omgeving hier beneden uit te kammen.

Pas als de ambulancemedewerkers twee uur later voorzichtig de lichamen optillen en op brancards leggen, vindt kapitein Zinti in de heldere gloed van de schijnwerpers nog een kapotte bebloede zonnebril. En een vaalbruine wollen muts.

OceanofPDF.com

Cupido heeft kippenlevertjes met piri-piri gemaakt. Ze eten pas om kwart voor acht, want Desiree Coetzee moest overwerken.

Als Donovan de tafel heeft afgeruimd en naar zijn kamer is, zegt Desiree dat het eten heel lekker was, dank je.

‘Easy-peasy,’ zegt Cupido. ‘En ook weinig calorieën. Nog geen driehonderd per portie.’

‘Ik snap niet waarom je je nog aan je dieet wilt houden,’ zegt ze. ‘Je ziet er prima uit.’

‘Ik heb zo mijn redenen,’ zegt hij, want ze weet niet dat hij onder de honderd kilo wil komen voordat hij haar ten huwelijk vraagt. ‘Dus, Benna en ik waren vandaag bij Pearlie...’

‘Is ze oké?’

‘Zo oké als ze maar zijn kan. Ma’ weet je, ze zegt: het probleem in hun huwelijk was dat Skinny emotioneel niet beschikbaar was...’

‘Ai,’ zegt Desiree.

‘Nu wil ik weten, lovey, ben ik beschikbaar genoeg?’

‘Emotioneel?’

‘Yebo.’

‘Vaughn Cupido, je bent de emotioneel beschikbaarste man die ik ken.’

‘Daai zegt niet veel. Is het genoeg voor jou?’

Ze ziet de ernst op zijn gezicht. Ze staat op uit haar stoel en slaat haar armen om hem heen. ‘Ja,’ zegt ze. ‘Meer dan genoeg.’ En ze kust hem.

Donovan komt de kamer in. ‘Ieuw,’ griezelt hij. ‘*Get a room.*’

Cupido stoort zich er niet aan. Zijn opluchting is te groot.

Na negenen zit Griessel met Alexa voor de tv.

Ze kijken naar een truecrimeserie op Netflix – weer een internationale virtuele vrouwenoplichter die bij aflevering drie gepakt zal worden. Alexa is dol op het genre. Ze maakt van haar hart geen moordkuil en leeft enorm mee met de levensdrama's. Ze levert voortdurend hardop commentaar. Aanvankelijk is het haar diepe afkeer van de geniepigheid van de oplichter. Dan zegt ze: 'Jemig, Bennie, die man is een varken, echt een varken.' Of: 'Ik hoop dat ze hem voor altijd opsluiten.' Hij reageert dan niet, want het is zijn verantwoordelijkheid om de dialogen te volgen, voor het moment dat zij zegt: 'Nu snap ik er niets meer van.' Zodat hij het kan uitleggen. Want met al haar opmerkingen tussendoor mist ze soms details. Ze plengt altijd een traantje voor het lot van de slachtoffers en laat op het laatst haar voldoening blijken wanneer de schurk wordt opgepakt. Ze zegt ook vaak tegen de misdadiger: 'Je mag blij zijn dat mijn man niet op jouw zaak zit.' Griessel moet daar meestal stiekem om lachen, dat zo'n geweldige, ondernemende vrouw zich zo kan laten meeslepen.

Maar hij is vanavond met zijn hoofd niet bij de tv. Hij denkt aan de laatste theorie van Cupido, en hoe lastig het zal zijn om erachter te komen hoe de vork in de steel zit. Tenzij ze ergens een meevallertje hebben.

Hij denkt aan het grote gat in het onderzoek: het feit dat het geschatte tijdstip van overlijden veel later is dan het vertrek van de twee mannen in de Skyline. Het is iets wat maar niet wil kloppen, wat ruimte schept voor legio mogelijkheden.

Op dit moment, hier voor de tv, denkt hij niet aan de emotionele beschikbaarheid van mannen, want hij heeft vanmiddag op weg naar huis over dat deel van de dag gepiekerd. En na een degelijk zelfonderzoek beseft hij dat hij in een overgangsfase zit. Tot een jaar of twee geleden was hij voornamelijk emotioneel beschikbaar voor de fles. En sindsdien gaat het merendeel van zijn emotionele energie – wat ervan over is na een dag werken – naar de worsteling om de aanbevelingen van zijn psychologe om gezond te worden zo goed mogelijk na te volgen. Alexa weet dat hij dol op haar is. Ze weet dat hij zijn best doet. En hij vermoedt dat dat het enige is wat zijn vrouw nu van hem verwacht.

Pretoria, 23.01 uur

Een tweekamerflat in het appartementencomplex Sunnyside Sands. Cheswill Kammies komt die avond pas om elf uur thuis.

Hij is buiten adem en nat van het zweet, want de lift doet het weer eens niet. Hij moest zeven verdiepingen met de trap. Tot hier. Hij zal verdomme weer moeten trainen. Maar op z'n veertigste, met de extra kilo's om zijn middel en zijn werktijden en zijn geldstress, valt dat niet mee.

Het blauwe uniformjasje van het beveiligingsbedrijf heeft hij al op de derde verdieping uitgetrokken. Hij sluit de deur achter zich, doet het licht aan, hangt het jasje over een van de stoelen bij de kleine vierpersoonstafel en maakt zijn das los. Daarna loopt hij naar de koelkast voor een biertje.

Cheswill gaat ermee aan de tafel zitten en neemt een flinke slok. Zet de fles naast zijn oude Dell-laptop. Steekt een sigaret op. Blaast langzaam de rook uit.

Het helpt niet om de spanning te verlichten.

Hebben ze het geld overgemaakt? De tweede betaling moet vandaag komen. Hij weet niet waar hij op hoopt. De vijftigduizend rand, of een kans om onder het hele gedoe uit te komen.

Laat hij even kijken of het geld binnen is.

Hij logt in bij zijn bank.

Het geld is er. Stipt op tijd, het volledige bedrag. Skinny had gelijk. Hij kan die mensen vertrouwen. Maar zijn maag trekt samen. De betaling betekent namelijk dat hij de informatie voor hen te pakken moet krijgen.

Skinny was bij hem langsgekomen. Begin augustus. Stond hier in Pretoria, enorm geheimzinnig en discreet en alert over zijn schouder loerend, voor zijn huis hem op te wachten. Alleen: 'Jis, Chessie, laten we naar binnen gaan, dat is veiliger.' Had pas iets gezegd toen ze aan deze tafel zaten. Had hem het grootste deel van het verhaal verteld, alleen de climax niet. 'Beter dat je die niet weet.'

Toen had Skinny heel slim op zijn gevoel gespeeld. Hem week gemaakt met: 'Laat haar dood niet vergeefs zijn. We zijn het aan haar verplicht, Chessie. Allebei. Het is een ereschuld.'

En toen kwam ook nog het aanbod. Vijftigduizend rand. Voor wat informatie. Ergens in oktober.

Cheswill liep achter met de alimentatie voor zijn ex, Ruby, en zijn dochter Skye. Ver achter. De advocaten die hem voor de rechter willen

slepen begrijpen niet hoe duur het leven hier in het noorden is. Toen zag hij een uitweg en zei tegen Skinny, ereschuld of niet, hij wil meer. Want hij is degene die de risico's moet nemen. Grote risico's. En er zal nog iemand moeten helpen. Een insider, die ook betaald moet worden. Als hij het voor elkaar kan krijgen, en dat is een grote 'als', dan is de prijs honderdduizend rand. In drie betalingen. Twee keer een kwart voorschot, de rest op de vastgestelde datum.

Toen zei Skinny: 'Oké.' Zomaar, onmiddellijk. En Cheswill had spijt dat hij niet meer had gevraagd. Toen zei Cheswill dat hij tijd nodig had. Om na te denken. Hij zou het laten weten.

Goed, had Skinny gezegd, maar er zijn protocollen. Om iedereen te beschermen. Mobiel en e-mail waren uitgesloten. Geen sporen, Chessie. Niets. We gaan Gumtree gebruiken. Kleine annonces, onder *Find Sports & Sports Partners*, met de ID-code *VIP United Football Club*.

En toen was Skinny de nacht in gelopen.

Cheswill had nagedacht. De gevaren afgewogen tegen de betaling en de dreigbrieven van de advocaat en de tirades van Ruby. En toen is hij met Sello gaan praten, die binnen werkt, heel voorzichtig, want fok, deze gasten moet je niet belazeren.

Twee weken later plaatst hij de advertentie: *VIP United Football Club. Keeper gevonden. Mijn carrière op het spel. You sure they will p(l)ay?*

Toen kwam het antwoord: *VIP United Football Club. 100% zeker. Winnend team, je carrière is veilig. S is de real deal. Betrouwbare, bonafide, aanvallende middenvelder. Game on, 16 augustus.*

En op 16 augustus stonden de eerste vijftigduizend op zijn rekening, zoals Skinny had beloofd.

En nu is ook de tweede betaling gedaan.

Opluchting. En spanning.

Nu zal hij moeten leveren.

Cheswill drukt de sigaret uit en stort vijftienduizend rand op Ruby's rekening. Nu is hij bij. Nu kan hij weer met Skye op stap wanneer hij in december naar de Kaap gaat.

Hij logt uit bij zijn bank, opent Gumtree en navigeert naar *Find Sports & Sports Partners*.

Hij ziet *VIP United Soccer Club*, vraagt zich af waarom Skinny het van 'Football' in 'Soccer' heeft veranderd. Hij leest de toegevoegde boodschap snel, zonder die goed te begrijpen: *Geschokt door verlies van onze beste*

middenvelder bij verschrikkelijk ongeluk. Lees erover. Wedstrijd wordt niet afgelast. Bevestig z.s.m. deelname.

Wat moet dat verdomme voorstellen?

Hij leest het nog een keer met groeiende paniek.

Verschrikkelijk ongeluk? Onze beste middenvelder? En 'Football' nu ineens 'Soccer'?

Hij leest het nog een keer. En dan, de onrust in hem. Als het is wat hij denkt dat het is...

Lees erover.

Hij googelt 'Brandon Maarman verschrikkelijk ongeluk'.

De eerste link is naar een artikel in *Die Son*: PRIVÉDETECTIVE UIT IDASVALLEI DOOD – ONGEVAL OF OPZET?

Er gaat een schok door zijn lichaam. Hij steekt eerst nog een sigaret op voordat hij erop klikt.

Pas na één uur 's ochtends plaatst hij de boodschap: *VIP United Soccer Club. Game on.*

Dan zoekt hij pen en papier en schrijft een briefje aan Ruby. Hij zal morgen een envelop zoeken en haar naam erop schrijven. En de envelop bij zijn pistool in de kluis leggen.

Voor het geval dat.

Dinsdag 14 oktober

Om 3.27 uur wordt Cupido gebeld door kapitein Rowen Geneke, de dienstdoende rechercheur op het politiebureau van Stellenbosch.

Vaughn komt uit een diepe slaap, zijn stem klinkt schor en geschrokken als hij opneemt. ‘Jis?’

‘Vaughn, het spijt me erg, maar we hebben nog een brandstichtingszaak, zelfde MO als waar je vrijdag mee bezig was, daarom moet ik jou vragen om erop af te gaan.’

Cupido zwaait zijn voeten van het bed, nog ergens tussen slapen en waken. Hij ziet Desiree naast hem bewegen en legt een geruststellende hand op haar schouder. ‘Is oké, Rowen,’ fluistert hij. ‘Waar moet ik heen?’

‘Die plek heeft zo’n fancy Franse naam, ik weet niet hoe je het uitspreekt. Het is een wijngoed in de Devonvallei, ik zal vragen of ze een speld droppen.’

‘Schaapherdershuisje?’

‘Nee, zo te horen is het deze keer een caravan. En blijkbaar was er iemand in de caravan toen die ontplofte.’

‘Fok,’ zegt Cupido.

‘Wat is er, Vaughnie?’ vraagt Desiree naast hem.

‘Word opgeroepen, sorry, lovey,’ zegt hij tegen haar.

‘Vaughn, er is nog een complicatie,’ zegt Rowen Geneke door de telefoon.

‘Shoot,’ zegt Cupido.

‘Dat landgoed is eigendom van Lynette Morkel. De actrice.’

Wanneer de lentezon een paar uur later opkomt, zal die de pittoreske schoonheid van de Devonvallei onthullen – de uitbottende wijnstokken en boomgaarden, paardenweiden, meren, de zwierig Kaaps-Hollandse én modern-minimalistische gebouwen.

Dit alles ligt, welgesteld en zelfbewust, ten westnoordwesten van Stellenbosch en reikt van het beroemde wijngoed voor mousserende wijn, J.C. le Roux in het noorden van de Bottelary-heuvels, tot aan, zes kilometer zuidelijker, de woonwijk Papegaaiberg en de provinciale weg R310.

Historisch gezien was dit door de eeuwen heen een streek zonder een specifieke naam. Pas halverwege de jaren zestig begonnen de Bolanders ernaar te verwijzen als de ‘Devonvallei’, naar aanleiding van de naamsverandering van een hotel. De bescheiden houtskeletbouw van het Cedarwood Hotel uit 1947 – aan de noordkant van het gebied – is in 1964 herdoopt in Devon Valley Hotel. Niemand herinnert zich waarom dat was, en of het enig verband houdt met de streek Devon in Engeland. Maar dit hotel is een baken, een uitgaansgelegenheid en uiteindelijk een icoon geworden die aan het natuurlijke dal zijn naam heeft gegeven.

Cupido weet hier allemaal niets van, maar hij kent het hotel wel. Hij is er een keer geweest, een paar jaar geleden, tijdens een personeelsuitje van Desiree. En als hij in het pikdonker van de vroege ochtenduren, terwijl het hem nauwelijks lukt helemaal wakker te worden, door de stille straten van Stellenbosch rijdt, tobt hij daar niet over. Hij houdt één oog op Google Maps dat de route op zijn telefoon aangeeft.

Hij heeft gezien bij de speld dat de naam van het wijngoed Jardin des Joyaux is. Hij weet niet hoe je dat uit moet spreken of wat het betekent. Hij vraagt zich weer af: hoezo kunnen die rijke whiteys geen eenvoudige, goede Afrikaanse namen voor hun landgoederen bedenken? Of op z’n minst Engelse. Of Xhosa, hier in de West-Kaap.

Dat landgoed is eigendom van Lynette Morkel. De actrice. Geneke zei het met ontzag in zijn stem. Alsof Morkel of heel erg beroemd of een verwend kreng is. Of allebei.

Ergens in de mist van zijn hersenen doet haar naam een belletje rinkelen. Maar Cupido kan zich niet herinneren hoe ze eruitziet, wat voor actrice ze is en of hij haar ooit ergens in heeft gezien.

Hij zal er snel achter komen.

Hij rijdt om 3.53 uur de Adam Tasweg af, langs de donkere stille rekerchekantoren van Stellenbosch, slaat dan rechts af Winerystraat in, volgt het hobbelige asfalt van de smalle Devonvalleiweg en denkt, dat is nou typisch politie-logica: geef het dossier aan de man die onlangs een brandstichting in min of meer hetzelfde gebied heeft onderzocht. Zelfde MO? M'n neus. Dit klinkt hem totaal niet zoals de brand in de Bottelaryheuveld. Niemand gaat kunstmest opslaan in een caravan waarin ook nog iemand slaapt.

Een caravanbrand betekent negen van de tien keer een gasfles die is ontploft. Klaar is Kees.

Daai is een ander verhaal.

Niet noodzakelijk brandstichting.

Maar... nou ja.

Daai is de SAPD.

Een kilometer voor het Devon Valley Hotel zegt Google Maps dat hij bij de ingang is en hij ziet het hek van Jardin des Joyaux aan zijn rechterhand. De naam is met grote, zwarte sierletters op een witgekalkte muur aangebracht, met daarachter de vorm van een diamant.

Hij rijdt erdoorheen en het verharde pad op. In het licht van de koplampen van de Golf ziet hij links en rechts wijnstokken. Hij wist niet dat plaatselijke filmsterren zoveel geld hadden. Is dit er een die naar Hollywood is gegaan? Zoals Charlize Theron, die daar al zo lang woont dat ze denkt dat er nog maar zo'n veertig mensen in Zuid-Afrika zijn die Afrikaans spreken. Hij zou daai *dollie* graag een keer op een zaterdagochtend mee de straat op willen nemen hier in Elsie'srivier en zeggen: 'Luister, *sista*, welkom in de echte wereld.'

Dan komt het huis tevoorschijn: wit, oud, mooi en nu felverlicht, met het gebruikelijke gekrioel van de hulpdiensten eromheen. En vijfhonderd meter naar het oosten, op de heuvel, de laatste gloed van de brand bij de twee brandweerwagens.

Het gedreun van een generator, schijnwerpers die de plaats delict spookachtig verlichten, de geur van verbrand plastic en polystyreen en hout en vlees. Cupido ziet het lichaam liggen, bedekt met een zwarte lijkenzak, zo'n twaalf meter van waar alleen nog de wielas en delen van de vloer van de caravan staan.

Hij knielt ernaast en tilt de zak op.

'Jissis,' zegt hij, want het is lang geleden dat hij zoiets heeft gezien. Of geroken. De man is onherkenbaar verminkt door veelvuldig scherventrauma en brandwonden, en de explosie heeft de kleren van het lichaam gestroopt.

Hij onderdrukt de neiging om te braken en schuift de zak weer over het lijk.

Hij komt overeind. Achter de smeulende resten van de caravan zijn brandweerlieden bezig de laatste vlammen van een brandend schuurtje met golfplatendak te blussen. De leidinggevende brandweerofficier komt op hem af – dezelfde die vrijdag bij de brand op het Paradijs-wijngoed was. Naast hem lopen twee mannen van de SAPD, een sergeant en een agent.

'Ja, het is verschrikkelijk,' zegt de brandweerofficier die aan Cupido's gezicht kan zien hoe geschrokken hij is van het lijk.

Cupido knikt alleen maar en geeft ze alle drie een hand. Dan vraagt hij: 'Gasfles die is ontploft?'

'Beslist niet,' zegt de brandweerofficier. 'Ik heb maar twee keer van mijn leven zo'n soort explosie gezien – een *tik*²²-laboratorium daarboven in Assegaaibosch, en een opslag vol explosieven bij Somchem in Somerset West. Ik ruik hier geen gas van een tiklab. Dus als je het mij vraagt, was dit een of andere bom.'

'Dat meen je niet.'

'Nee.' De brandweerofficier wijst naar het afgedekte lijk. 'De brandwonden zijn pas na de explosie ontstaan. Een zijpaneel van de caravan is tweehonderd meter de heuvel op geblazen. En de gasfles ligt honderdvijftig meter naar die kant, de enige schade daaraan is een joekel van een deuk.'

'Een fokking bom?' zegt Cupido. 'Hier?'

'Het is nog te vroeg om te zeggen of het echt een bom was,' zegt de brandweerofficier. 'Maar ze zeggen dat er niets in de caravan was wat een explosie kan hebben veroorzaakt. Alleen de dode, zijn kleren en spullen. We zullen moeten wachten op Dok Immelman...'

'Wie is Dok Immelman?'

‘Hij is professor aan de universiteit. Bij FiresUN, de ingenieurs die aan brandveiligheid doen.’

‘Beetje laat voor brandveiligheid,’ zegt Cupido.

‘Dok is de beste analist van brandlocaties in de Kaap. Hij leest ze als een boek.’

‘Hoezo was hij niet bij daai brand van vrijdag?’

‘Dok komt alleen als er slachtoffers zijn.’

‘Oké,’ zegt Cupido. Hij richt zich tot de sergeant: ‘Weten we wie het slachtoffer in de caravan was?’

‘Ja, kapitein. Tragisch geval. Het is Gerrie van Graan.’ Als hij ziet dat Cupido geen idee heeft wie dat is, zegt hij: ‘De zanger. En acteur.’

‘Ik dacht dat de eigenaar die actrice was.’

‘Dat is ook zo. Dat is Lynette Morkel. Van *Wynland*.’ Met veel ontzag gezegd.

‘*Wynland*? Daai *daily soap*? Op tv?’

‘Precies. Gerrie van Graan zit daar ook in. Hij is haar zoon.’

‘Hoezo slaapt haar zoon in de caravan, met zo’n megagroot huis?’

‘Haar zoon in de sóáp, kapitein,’ zegt de sergeant, die verbijsterd is dat Cupido dat niet weet.

‘Maar wat had hij in dat caravannetje te zoeken?’

‘Naar wat ik heb gehoord, woonde hij daar.’

‘Zeg maar permanent? Why?’

‘Dat zult u aan mevrouw Morkel moeten vragen, kapitein.’

¹² De Zuid-Afrikaanse straatnaam voor crystal methamfetamine, een zeer verslavende stimulerende drug die een ernstig maatschappelijk probleem vormt in Zuid-Afrika, met name in de West-Kaap.

Hij treft Lynette Morkel in haar smaragdgroene kamerjas op de bank in de grote woonkamer van het Kaaps-Hollandse huis. Ze zit kaarsrecht, met in haar linkerhand een zakdoekje op haar schoot vastgeklemd terwijl haar rechterhand wordt vastgehouden door een gekleurde vrouw die naast haar zit.

Cupido heeft een aha-moment als hij de filmster herkent, ondanks haar roodomrande ogen van het huilen, het gezicht zonder make-up en het blonde net-uit-bed-haar. Hij heeft dit gezicht al op veel covers van tijdschriften in de supermarkt gezien. En in een of twee Afrikaanse films, het romantische soort waar Desiree zo dol op is. Morkel is ergens in de veertig, haar schoonheid onconventioneel en tijdloos, met haar sterke, fraaie kaaklijn en jukbeenderen, een lange smalle neus en heldergroene, intense ogen. Haar mond is breed en vol, zelfs in deze omstandigheden. Ze is totaal indrukwekkend.

Hij stelt zich voor en verontschuldigt zich voor de omstandigheden.

Ze knikt. ‘Ga zitten, kapitein,’ zegt ze met hese maar beheerste stem. ‘Kunnen we u koffie aanbieden?’

‘Graag,’ zegt hij en hij gaat links van haar op de modieuze fauteuil naast de bank zitten, zich bewust van het moderne interieur, de vele abstracte kunstwerken aan de muur. Dit hier zijn megarijke whiteys.

‘Saartjie, alsjeblieft?’ vraagt ze zacht en hoffelijk aan de gekleurde vrouw, met een ondertoon waaruit blijkt dat ze iemand is die gewend is opdrachten uit te delen.

De vrouw knikt, staat op en loopt weg.

‘Ik zal u een heleboel werk besparen,’ zegt Lynette Morkel. ‘We weten wie het gedaan heeft.’

‘Right,’ zegt hij en hij pakt zijn opschrijfboekje en pen. Hij is zich bewust van zijn mechanische bewegingen en het wazige gevoel dat alles

een beetje onecht is. Alsof het scherpe deel van zijn hersenen nog wakker moet worden. Vaughn, kom op, partner, denkt hij. *Don't fuck this up.*

‘Mijn man heeft het gedaan, Beyers,’ zegt Lynette Morkel, haar stem een mengeling van afkeer en onderdrukte woede.

‘Beyers Morkel?’ vraagt hij, met zijn pen in de aanslag om het op te schrijven.

‘Kapitein, ik neem aan dat u geen lezer van de *Huisgenoot* bent?’ vraagt ze met nauwelijks onderdrukte irritatie.

‘Nee, mevrouw.’

‘Mijn man is Beyers Botha. U hebt vast wel van hem gehoord.’

‘Ik ben bang van niet.’

‘Beyers Botha van Hunting for Africa?’

‘De shop naast winkelcentrum Zevenwacht?’

‘De nationale keten van handelaren in de dood, kapitein. De kwartiermeesters van moord op mens en dier.’

Hij weet niet precies wat die laatste zin betekent. ‘Even voor de goede orde, mevrouw, u hebt het nu over die lui van die grote flagshipstore hier in Zevenwacht? Verkopen geweren, telescopen, munitie, kleding en uitrusting voor de jacht?’

‘Precies. Beyers is de hoofdaandeelhouder. En directeur.’

‘*I see,*’ zegt hij en hij maakt aantekeningen.

‘We zijn vervreemd,’ zegt ze. ‘Om het zwak uit te drukken.’

‘Check.’ Hij maakt een aantekening.

‘Omdat hij een egocentrische, wraakzuchtige megalomaan is. Een bewezen geweldpleger. En nu ook een moordenaar.’ Er vormt zich één traan in haar linkeroog die over haar wang naar beneden biggelt.

Hij knikt alleen, schrijft het niet meer op.

De traan drupt op de kamerjas. ‘U moet me verontschuldigen. Ik ben in shock. En in de rouw. Ik heb een kalmeringsmiddel genomen, dus ik klink misschien incoherent. Maar wat ik nu tegen u zeg, is onweerlegbaar: Beyers heeft het karakter en de middelen, kapitein, om een explosief te maken. En het motief ligt voor de hand.’

Als ze daar niet verder op ingaat, vraagt hij: ‘En dat zou zijn?’

‘Jaloezie, kapitein. Afgunst en wraak en jaloezie. Hij wilde mijn carrière verwoesten, hij wilde mijn relatie met...’ De tranen glanzen in beide ogen en dan gaat de kraan open. Ze brengt het zakdoekje naar haar gezicht en

veegt het af. Haar schouders schokken en haar mooie mond vertrekt van verdriet.

Hij wacht, zijn pen in de aanslag.

‘Vergeef me,’ zegt ze.

‘Alstublieft, mevrouw, neem de tijd.’

Saartjie, vermoedelijk een assistent of hulp in de huishouding, komt binnen met de koffie. Ze schuift de doos zakdoekjes naar Lynette Morkel, gaat dan zitten en pakt weer de hand van de soapster vast met een ernstig, bezorgd gezicht.

Cupido neemt een slok van zijn koffie in de hoop dat die hem de kick zal geven die hij nodig heeft.

Lynette Morkel haalt diep adem en veegt een laatste keer met een vers zakdoekje over haar wangen. Ze zegt dat ze wilde dat Cupido het hele verhaal in de *Huisgenoot* had gelezen, want dan zou hij haar pijn beter begrijpen en haar het trauma besparen om het allemaal weer te moeten oprakelen. Ze praat afgemeten en beheerst, alsof ze heeft besloten haar emoties in bedwang te houden.

Hij zegt dat het hem spijt, hij zal de *Huisgenoot* opzoeken, maar het zou helpen als zij hem nu kon vertellen wat in het tijdschrift heeft gestaan.

Alles, zegt ze. Natuurlijk weer met foto’s van haar huwelijk met Beyers vijftien jaar geleden, direct na de première van *Lief jou vir altyd*, de romantische komedie die een kaskraker was. Zeven weken lang. Maar Cupido moet niet vergeten, als hij ooit het artikel en de foto’s bekijkt, dat het was voordat ze wist wie Beyers Botha eigenlijk was. De egocentrische megalomaan. Ja, op hun trouwfoto’s leek ze gelukkig, want mannen zijn meesters in doen alsof, om hun ware karakter te verbergen achter een masker van cadeaus en bloemen en romantiek. Tot ze je hebben ingepalmd. De ware Beyers stak pas later de kop op, systematisch, ‘een langzame metamorfose van minnaar tot monster dat mij wilde controleren, mij de wet wilde voorschrijven, mij in alles wilde manipuleren. Hij gunde mij de schijnwerpers en de liefde van mijn fans niet. Intens jaloers. Van meet af aan intens jaloers.’

‘Heeft de *Huisgenoot* daai alles geschreven?’ vraagt Cupido.

‘Nee, kapitein. De *Huisgenoot* heeft, zonder mijn toestemming, een artikel geplaatst over het feit dat Beyers en ik zijn gescheiden van tafel en bed en huis. *Huisgenoot* heeft kwaadaardige en vooringenomen roddels uit anonieme bronnen over mijn relatie met Gerrie van Graan gepubliceerd, met stiekeme foto’s van ons beiden wanneer we hier samen de voordeur uit lopen.’ Ze wijst naar de ingang van het huis. ‘Hun fotografen moesten privéterrein binnendringen om die te kunnen nemen. En de nadruk van dat gruwelijke artikel, kapitein, lag prominent op ons leeftijdsverschil.’

‘Hoe oud is uw man?’ vraagt hij, met de pen in de aanslag.

‘Kapitein, probeer alstublieft bij de les te blijven. Het leeftijdsverschil tussen mij en Gerrie.’ De irritatie welt op, haar groene ogen flitsen.

‘Ik snap het. Hoe oud was Gerrie?’

Het besluit om haar emoties in bedwang te houden verkruint. Haar gezicht vertrekt, de tranen stromen. ‘Vierentwintig,’ weet ze snikkend uit te brengen. ‘Pas vierentwintig. Zijn hele leven nog voor zich. Zoveel ongepolijst talent...’

Hij wacht tot ze gekalmeerd is en zegt: ‘Mevrouw, het spijt me dat ik het moet vragen, maar hadden u en meneer Van Graan een relatie?’

‘Wat is daar in hemelsnaam de relevantie van, kapitein? Geeft dat Beyers het recht te moorden?’

‘Nee, mevrouw, ik...’

‘Gerrie was mijn protégé.’

Hij weet niet helemaal zeker wat het betekent, maar schrijft het op. Dan: ‘Ik begrijp dat meneer Van Graan in het caravannetje woonde?’

Ze snikt weer, knikt door de tranen heen. ‘Dat hoorde bij Beyers’ duivelse moordplan, kapitein. Hij heeft het allemaal zo georganiseerd.’

‘Mevrouw, kunt u daai uitleggen?’

Ze steekt haar hand op om te laten zien dat ze weer even op adem moet komen.

‘Moet ik nog een pilletje halen voor mevrouw?’ vraagt Saartjie.

Lynette Morkel schudt haar hoofd. ‘Gun me een momentje.’

Ze wachten. Weer haalt ze adem.

Eindelijk: ‘Vier dagen nadat het artikel was verschenen, kreeg ik een brief, kapitein. Gisterochtend. Van Beyers’ advocaat. Die Gerrie verbiedt om in dit huis te komen...’

‘Het huis is van meneer Botha?’

‘De hele wêreld is van Beyers, kapitein. Dit huis, het huis in Hermanus, deze wijngaard, de wildfarm in de Kalahari... Ik bezit niets. Alleen een twee jaar oude Range Rover Evoque en mijn naam en mijn talent. En weet u waarom ik niets bezit? Omdat hier in dit land acteurs als dagloners worden uitgebuit. We zijn losse werkkrachten, we krijgen geen aandeel in de winst, we krijgen geen tantième voor herhalingen. En dat geeft mensen zoals Beyers macht, kapitein. De macht om Gerrie de toegang tot het huis te verbieden. Dreigend, met dwangbevelen. En toen zijn spionnen gisteren tegen hem zeiden dat Gerrie in de caravan woonde, was dat precies wat hij wilde. Precies waarop hij had gewacht. Dus heeft hij vannacht zijn mensen gestuurd om...’

Ze klemmt haar handen in elkaar op haar schoot, begint weer nadrukkelijker te ademen, diep in en uit.

Cupido wacht tot hij denkt dat ze alles min of meer onder controle heeft. ‘Hebt u zijn mensen gezien, mevrouw? Hier? Vannacht?’

Ze schudt haar hoofd. ‘Daar zijn ze veel te sluw voor.’

‘Oké. En u denkt dat het motief voor moord is dat uw man jaloers was op meneer Van Graan.’

‘Beyers heeft wraak op mij genomen, kapitein, omdat ik hem niet meer kon verdragen, omdat ik niet meer met hem getrouwd wilde zijn. Omdat ik hem niet meer nodig had. En dus pakte Beyers iets waarvan hij weet dat het kostbaar is voor mij. Mijn reputatie. En hij kon tegelijk wraak nemen op Gerrie. Want ziet u, Gerrie was alles wat hij haatte: jong, talentvol, aantrekkelijk. En een activist. Een dierenrechtenactivist die zijn mening over het jachtbedrijf dapper en onbeschaamd op elk mogelijk platform rondbazuinde.’

‘Heeft hij u en meneer Van Graan vóór vandaag al eerder bedreigd?’

‘Dat is juist wat de brief van de advocaat heeft gedaan.’

‘Heeft hij ooit met geweld gedreigd?’

‘Dat had hij echt niet nodig. Hij heeft een geschiedenis van geweld. Kijk maar in jullie dossiers. Hij heeft een man mishandeld. Ernstig.’

‘Wanneer was dat?’

‘Dat kan ik me niet herinneren. Tien, elf jaar geleden.’

‘En is hij aangeklaagd?’

‘Een man met zijn geld en invloed laat dat soort dingen verdwijnen, kapitein. Dat zou u moeten weten.’

‘Mevrouw, heeft meneer Botha u of meneer Van Graan ooit rechtstreeks met geweld bedreigd?’

‘Het geweld van de rechtbank, kapitein. Het impliciete geweld van een venijnig artikel in de *Huisgenoot*, door hem op touw gezet. De verzwegen, gecamoufleerde dreigementen van een gemene, vernederende advocatenbrief. Snapt u het niet, kapitein? Dat waren nog maar de eerste salvo’s. En toen dat niet werkte, toen hij Gerrie niet het zwijgen kon opleggen, toen hij geen wig tussen ons kon drijven...’

Het onwezenlijke gevoel wil niet wijken. Cupido heeft het gevoel dat hij droomt, of dat hij deel uitmaakt van een surrealistische soap samen met Lynette Morkel. Hij kijkt naar haar, ziet de ernst, de gekweldheid. Hij zegt zo redelijk mogelijk: ‘Mevrouw, met alle respect, ik heb meer nodig.’

‘Allemachtig, kapitein, moet ik uw werk voor u doen? Vraagt u zich eens af: is het toeval dat de moord vannacht is gepleegd? De allereerste keer dat Gerrie naar de caravan is verbannen? Denkt u dat het toeval is dat een megalomane man, bezeten van jaloezie, een handelaar in moord en doodslag die toegang heeft tot alle bestanddelen om een bom te maken, zijn tegenstander op deze manier elimineert? Hij heeft de middelen én het motief. Wat wilt u nog meer?’

Hij zal later tegen zijn collega zeggen: ‘Het was surrealistisch, onwezenlijk, fokking weird, Benna. Ik bedoel, daai huis, daai salon, daai vrouw, daai moment van de nacht... Daai crazy omstandigheden. Alsof ik in een slechte film zat, ik zweer het. En daai heeft me gered, want je weet, stinkend rijke whiteys die zo tegen ons praten, *I lose my shit*. Totaal. Ma’ ik zit naar haar te kijken en ik luister naar wat ze zegt en ik laat het hele verhaal op me inwerken, en ik moet lachen, Benna. Weird, ik weet het, heavy weird, er is daar een man doodgegaan... Ik ben er niet trots op. Ma’ toen moest ik me concentreren om niet te gaan lachen, en daai redt me. Ik word gewoon kalm. Als een psalm.’

‘Mevrouw,’ zegt hij nu tegen Lynette Morkel, ‘bedankt, dit is alles wat ik nodig heb.’ Hij slaat zijn opschrijfboekje dicht en staat op. ‘En misschien nog wat extra hard bewijs. Laatste nagels aan de doodskist, zeg maar. En daarom ga ik nu Forensisch laten komen. Ik zal tegen ze zeggen: jongens, ik wil dat jullie alles uit de kast halen. Cause why, er loopt een megalomane monstermoordenaar rond. Ma’ jullie kennen de wet. Deze rijke whiteys zijn sluw en slim, glippen altijd door de mazen. Dus als we deze gast willen oppakken, als we hem tot doomsday willen opsluiten, zullen jullie een

tandje moeten bijzetten. Klinkt daai als een detective die zijn werk doet, mevrouw?’

‘Ik...’ zegt ze en ze zet grote ogen op, ‘ik weet niet wat ik moet zeggen.’

‘Nou, daai zal wennen zijn,’ zegt Cupido. Dan loopt hij weg.

OceanofPDF.com

Als hij de voordeur van het huis uit loopt, flitsen de camera's. Hij ziet de media op de oprit, achter de twee patrouillevoertuigen van de SAPD. Er zijn er heel veel, stemmen roepen naar hem, lenzen worden op hem gericht.

Hij herkent Julian Jenkins, de doorgewinterde journalist van Media24, en hij denkt: je had het kunnen weten, Vaughnie. Bloed van een celebrity in het water. Daar komen de haaien op af. De hemel sta ons bij.

Hij moet zijn pbm-kleren uit de achterbak van de Golf halen en wil kapitein Rowen Geneke bellen, zodat hij nog wat patrouillevoertuigen kan sturen om deze toestand in goede banen te leiden. En kapitein John Cloete bellen, om hem te waarschuwen.

Hij pakt zijn mobiel en ziet dat hij al vier oproepen van de persvoorlichter van de politie heeft gemist.

Hij weet niet waar hij moet beginnen, het lukt hem maar niet om zijn gedachten op een rijtje te krijgen, om grip te krijgen op het hele gedoe.

Hij gaat de brandweerofficier vragen waar de brandveiligheidsspecialist bezig is.

Cupido treft hem achter het wrak van de caravan, bukkend tussen twee rijen wijnstokken terwijl hij met een zaklantaarn op zoek is naar iets op de grond.

Dokter Jaco Immelman is gezet, in de zestig, met een wilde grijze baard en dikke, borstelige wenkbrauwen. Hij heeft een groen zonnehoedje op zijn hoofd.

‘Dok? Ik ben de rechercheur. Kapitein Vaughn Cupido,’ zegt hij en hij steekt zijn hand uit.

Immelman kijkt verstoord op, schijnt met de zaklamp even in Cupido's ogen, en geeft dan een haastige, zachte hand. Hij zegt iets, maar praat bijna onhoorbaar binnensmonds.

'Sorry?' vraagt Vaughn.

'Jaco Immelman. Ze hebben de *heep*lektrap.'

'Sorry?'

'Ze hebben de hele plek vertrapt. De brandweer.'

'Waarschijnlijk om het vuur te blussen, prof.'

Immelman bukt weer, zoekend. '*Zemozeweeddaxplossws.*'

'Dok, ik kan u echt niet verstaan.'

'Ze moeten hebben geweten dat het een explosie was, kapitein.'

'Weten we al wat voor explosie?'

'Nog nooit zoiets gezien. Eerst het debris in kaart brengen, ik laat het verzamelen aan Forensisch over. We zullen op daglicht moeten wachten.' Dat is wat de man vermoedelijk zegt, Cupido weet het niet zeker.

'Oké, prof, bedankt. Forensisch is onderweg.'

Dok Immelman maakt een geluid dat van alles kan betekenen terwijl hij met gebogen hoofd en de bewegende zaklamp dieper de wijngaard in loopt.

Cupido blijft besluiteloos staan, niet wetend wat hij hier nog kan doen. Dan draait hij zich om en loopt terug in de richting van het huis. Hij kijkt op zijn horloge en vraagt zich af of Griessel al wakker is. Om hem over deze film te vertellen. Is het een horror comedy? Een tragedie? Een fucking fantasy...?

Hij hoort een zacht geluid, gefluister dat van tussen de wijnstokken komt. Iemand probeert zijn aandacht te trekken.

Hij kijkt. Aan de rand van de lichtgloed staat een man van middelbare leeftijd in een blauwe overall hem te wenken.

Hij loopt naar de man toe.

'Meneer, u bent de rechercheur, *nè?*' wil de man weten.

'Ja, bro. Wie ben jij?'

'Joshua Paarwater, meneer.'

'Joshua, je hoeft me niet te "meneren". Noem me gewoon Vaughn. Werk je hier?'

'Ja, meneer Vaughn, al twintig jaar.'

'Wat kan ik voor je doen, Joshua?'

'Ik heb dat ding gezien.' Hij wijst in de richting van de caravan.

'Wie het gedaan heeft?'

‘Ja, precies. Maar ik wil alleen tegen meneer Vaughn zeggen, ik was duidelijk nuchter. Geheel en al.’

‘Oké, Joshua. Wie heb je gezien?’

‘Niet “wie”. “Wat”.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Een vliegende schotel, meneer. Een ufo. Daai is wat ik heb gezien, duidelijk en nuchter.’

De woorden dringen langzaam door Cupido’s nevels heen. Het steekt eindelijk een lont in hem aan, in een soort langzame actie, tot die eindelijk zijn stemming laat ontploffen. Zijn hoofd is ineens schoon, hij is helder en wakker.

‘Nee, fok, Joshua, je moet nou geen flauwekul gaan lopen verkondigen,’ zegt hij.

Paarwater schrikt en doet een stap naar achteren. ‘Meneer Vaughn, ik zweer. Ik zweer op de ziel van mijn moeder, moge ze in vrede rusten. Daai is wat ik heb gezien met deze twee ogen.’

Het is de onverzettelijke ernst van de man die de angel uit zijn ergernis haalt. ‘Nuchter? Je was helemaal nuchter?’

‘Meneer, zowaar ik leef. Alstublieft, vraag mijn vrouw maar. We lagen om tien uur in bed, geen drup over mijn lippen.’

Cupido gelooft hem. ‘Een ufo?’ zegt hij. ‘Een fokking ufo?’

‘Gods waarheid. Ik was pas op vanochtend, toen ik dat ding hoorde...’

‘Hoe laat was dat?’

‘Kwart voor twee.’

‘Wat doe je daai tijd van de ochtend?’

‘Mevrouw wil niet dat we overdag sprayen, meneer Vaughn. Daar krijgt ze allergie van. Mij maakt het niet uit...’

‘Mevrouw Morkel?’

‘Ja, die.’

‘Wat voor spray?’

‘Fungiciden. Tegen meeldauw. Je moet daar flink tegen spuiten in de lente.’

‘Toen hoorde je dat ding?’

‘Ja, meneer Vaughn. Toen dacht ik, wat gebeurt er nou, en ik loop naar buiten...’

‘Waar was je?’

‘Ik en de vrouw wonen daar in die arbeidershuisjes.’ Hij wijst naar het noorden. ‘Ik stond in de keuken met koffie.’

‘Oké. En toen?’

‘Toen ging ik naar buiten en ik luister, maar dat ding is dus in de lucht.’

‘Wat voor geluid?’

‘Meneer, het is als een reuzezwerm bijen.’

‘Joshua, alsjeblieft, je moet geen “meneer” tegen me zeggen. Ik ben *working-class*. Net als jij.’

‘Het is wel goed, dank u.’

‘En toen?’

‘Toen keek ik, maar ik zag niks. En het volgende ogenblik, toen maakte hij een straal, meneer, en is dat hele caravannetje naar de bliksem.’

‘Een straal?’

‘Ja, meneer. Die ufo’s, die doen dat. Lasers en zo.’

‘En jij weet van ufo’s en lasers en zo?’

‘Ja, meneer, daai is op National Geographic. We hebben een tv en een D-Box en van die dingen da’ wa’ wij wonen. Meneer Beyers zorgt goed voor ons, want wij zorgen goed voor zijn plek.’

‘Beyers Botha?’

‘Ja, meneer. Goeie man, daai.’

‘En zijn vrouw?’

Paarwater kijkt de nacht in. ‘Meneer kent die beroemde mensen vast wel...’

‘Joshua, die straal... Kwam die hier uit de lucht?’

‘Ja, meneer, daar van de kant van de heuvels af. Recht op dat caravannetje af. Eén rechte streep. Toen was het bóém!’ zegt hij, terwijl hij met zijn handen de ontploffing uitbeeldt.

‘Kan het iemand daar in de heuvels zijn geweest? Die vuurwerk afschiet?’

‘Nee, nee, dit kwam uit de hemel.’

‘Weet je het zeker?’

‘Meneer, ik zweer op de ziel van mijn moeder, moge ze in vrede rusten.’

‘En toen? Het ding dat je hoorde, de zwerm bijen?’

‘Toen was hij gewoon weg, meneer. Maar zo doen ze. Die ufo’s. Zo zie je ze, zo zie je ze niet.’

Dik en Dun, de forensisch onderzoekers van de PCSI, arriveren om 5.40 uur, net wanneer de zon boven de Helderberg dreigt op te komen.

Ze staan met hun handen op de heupen naar de omvang van de explosieschade te kijken als Cupido komt aangelopen.

‘Niets zo maagdelijk en schoon als een plaats delict waar de brandweer bezig is geweest,’ zegt lange magere Jimmy. ‘Hoi Vaughn.’

Hij begroet hen en vraagt of ze de brandingenieur Dok Immelman kennen, want die is al bezig om de plaats delict uit te kammen.

‘Aha,’ zegt korte, dikke Arnold, ‘Dok Mompelman slaat weer toe.’

‘We kennen hem,’ zegt Jimmy, ‘omdat jullie brandweer denkt dat hij het Orakel is. Maar hij is oké. Kan zeggen wat er gebeurd is, hoe het gebeurd is, maar zal geen flauw benul hebben wie het gedaan heeft.’

‘Daar komen wij kijken, Vaughn,’ zegt Arnold.

‘Het geheime wetenschapswapen van de wet,’ zegt Jimmy.

‘Dokter Watson én Sherlock Holmes, allemaal in één onweerstaanbaar pakket,’ zegt Arnold.

‘Watson en Crick,’ zegt Jimmy.

‘Mulder en Scully,’ zegt Arnold.

‘Nee. Denk liever een kruising tussen Batman en Robin, maar dan met een veel beter gevoel voor humor,’ zegt Jimmy.

‘Vaughn, wat is de overeenkomst tussen iemand die bij de politie werkt en iemand die bij de brandweer werkt?’ vraagt Arnold.

‘Ze wilden allebei bij de brandweer werken toen ze klein waren,’ zegt Jimmy giechelend.

‘Boys, het is te vroeg. Ik ben niet in the mood,’ zegt Cupido.

‘Ha, dat is precies wat mijn vrouw gisteravond tegen me zei,’ zegt Arnold.

‘Is het waar dat het slachtoffer Lynette Morkels toyboy was?’ vraagt Jimmy.

‘Heb je de *Huisgenoot* van twee weken geleden gezien?’ vraagt Arnold. ‘Hij speelde haar zoon. In de soap. Maar ’s avonds niet. Zij was duidelijk wel in the mood.’

Ze lachen uitbundig.

‘Boys, wat is hier gebeurd? Een gasfles toch zeker?’ vraagt Cupido.

‘Nee, dit was geen gasfles,’ zegt Arnold.

‘Heeft de brandweer dat tegen jullie gezegd?’ vraagt Cupido.

‘Nog geen woord met ze gesproken. Het is wat we zien.’

‘Oké, leg me daai eens uit.’

‘Lpg-gasflesexplosie is van lagere orde,’ zegt Arnold. ‘Een steekvlam, geen explosie, subsonisch, loeiheet, radiaal...’

Cupido steekt zijn hand op om Arnold het zwijgen op te leggen. ‘Nee. Geen uitsloverij. Vertel het me op zo’n manier dat ik het vanavond aan mijn dertienjarige stiefzoon kan uitleggen.’

‘Oké, cool,’ zegt Jimmy. ‘In Zuid-Afrika is het gas in die flessen lpg. Dat is een afkorting van *liquefied petroleum gas*, een fancy term voor een mengsel van propaan en butaan. In de gasfles is het een vloeistof, de fles is speciaal gemaakt om het onder druk en vloeibaar te houden.’

‘Check,’ zegt Cupido.

‘Wanneer de druk van de vloeistof verlaagt, krijg je verdamping of verstuiving,’ zegt Arnold. ‘Dat is wat er gebeurt als je het ventiel van de fles openmaakt, of je kookplaat in de keuken aanzet. Dan verdampt de lpg-vloeistof en wordt het een gas dat makkelijk brandt.’

‘Check.’

‘Right,’ zegt Arnold. ‘Maar als je fles ineens zijn druk verliest... Zeg maar, er is een gat, of het ventiel gaat stuk, of zo, dan heb je ineens een hoop gas dat zich snel vormt, onder druk, zich vermengt met zuurstof...’

Jimmy neemt het weer over: ‘Heel erg brandbaar. En we krijgen ontbranding. Geen explosie, ontbranding. Lijkt op een explosie, maar van een veel lagere orde. En het is snel...’

‘Maar subsonisch...’ voegt Arnold eraan toe.

‘Dat betekent langzamer dan het geluid,’ legt Jimmy uit. ‘Dus je hebt niet een gigantische knal.’

‘En het brandt heet, zo’n negentienhonderd graden Celsius, het brandt schoon, geeloranje vlammen...’ zegt Arnold.

‘Als er genoeg zuurstof is. Zoals hier in de open lucht,’ zegt Jimmy.

‘Dat klopt.’ Arnold neemt het weer over. ‘En je ziet het radiale patroon van brand, met de fles als middelpunt, waar de meeste schade is.’

‘Radiaal betekent concentrische...’

‘Ik weet wat het betekent, Jimmy,’ zegt Cupido.

‘Oké, cool, ik wilde alleen even checken. Dus, met een gasfles die ontploft...’

‘Of dan ontbrandt,’ zegt Arnold.

‘... heb je minder explosieschade, minder afval, of, zoals wij zeggen, minder debris, maar veel brandschade. Dat paneel...’ Jimmy wijst naar een van de zijpanelen van de caravan dat een paar meter van hen af ligt. ‘... is aluminium dat vacuüm is verlijmd met polystyreen en Renolit. Als het door een gasfles kwam, zouden het polystyreen en de Renolit nu weggebrand zijn. En het aluminium zou zijn gesmolten of in elk geval verwrongen.’

‘Wat denk je dat het wel was?’ vraagt Cupido.

‘Lijkt op een chemische explosie.’

‘Ja,’ zegt Jimmy. ‘Kijk hoeveel resten je hebt en hoe ver de inslag de spullen heeft weggeblazen. Dat betekent een echte explosie, supersonisch...’

‘Dat is sneller dan de snelheid van het geluid, een gigantische knal...’ zegt Arnold. ‘Onmiddellijk een schokgolf, blaast alles uit elkaar, voordat het kan verbranden. Daarom liggen de restanten zo wijd verspreid.’

‘Ja,’ zegt Jimmy. ‘Het vuur van zo’n explosie is secundair, want het is alleen de hitte van de explosie die dingen kan aansteken. Het vuur is dan minder voorspelbaar, het gaat van hot naar her, want de ergste schade komt van de explosie, niet van de vlammen.’

Arnold wijst naar een zijpaneel van de caravan dat vlakbij ligt. ‘Zie je die vlekjes, die eruitzien als kratertjes?’

‘Yebo.’

‘Dat is typisch een chemische explosie,’ zegt Arnold.

‘Een chemische explosie laat altijd niet ontbrand residu achter. En zo kunnen we vinden wat dit precies veroorzaakt heeft. Met een spectrometer.’

‘Oké,’ zegt Cupido. ‘Ma’ wat veroorzaakt zo’n chemische explosie?’

‘Een tik-laboratorium zou het kunnen doen...’

‘Je klinkt niet overtuigd,’ zegt Cupido, die de sergeant vanaf de ingang ziet komen aanrennen.

‘Je zult een hoop waterstof in je tik-lab moeten produceren om zo’n grote explosie te laten gebeuren. En dan lijkt het ook meer op een ontbranding dan op een explosie.’

‘En,’ voegt Jimmy eraan toe, ‘de andere tik-gevaren, de rode fosfor samen met jodium, of onverdunde ammoniak... Dan krijg je een ander soort explosie. Kleiner. En je krijgt grotere brandschade, met een heel specifiek ontstekingspunt.’

De sergeant heeft hen bereikt. ‘Kapitein...’ zegt hij buiten adem.

Cupido gebaart dat hij even moet wachten. ‘Doe eens een gok?’ vraagt hij Dik en Dun.

‘Huisgemaakte bom,’ zegt Arnold.

‘Yep. Ammoniumnitraat misschien,’ zegt Jimmy.

‘Zoals in kunstmest?’ vraagt Cupido.

‘In één keer raak, slimme jongen,’ zegt Arnold.

Cupido keert zich naar de sergeant. ‘Yes, sarge?’

‘Kapitein, de baas van het wijngoed is er. Moeten we hem doorlaten?’

Beyers Botha ziet er wel uit als iemand met ‘een geschiedenis van geweld’.

Hij is begin vijftig, met een bonkige, scheve neus zoals die van een oud-bokser, een smalle mond en donkere, broeierige ogen die niet knipperen. Zijn nek is dik, zijn schouders zijn breed, de borstelkop is humeurig grijzend aan de slapen. Het helpt ook niet dat hij een zwart Adidas-joggingpak aanheeft, als een lid van de Russische maffia.

Hij is even lang als Cupido, zijn handdruk is een sterke, ferme greep en de rechercheur denkt: Lynette Morkel heeft misschien gelijk over het hele gedoe.

En dan gaan ze aan weerszijden van een tafel naast het grote zwembad zitten, weg van de herrie van het onderzoek en de massa mediamensen bij de ingang, en Botha is kalm en hoffelijk, welsprekend en weloverwogen. Zelfs wanneer Cupido, nog in zijn pbm-kleding, tegen hem zegt dat zijn ex-vrouw beweert dat hij achter de moord zit.

‘Ja,’ zegt hij en hij knikt gelaten. ‘Dat snap ik wel.’

‘O?’ zegt Cupido.

Botha haalt zijn schouders op. ‘Het was oorlog, de afgelopen tijd...’

‘Hoe dat zo?’

‘Heeft ze het niet verteld?’

‘Ze heeft verteld over het artikel in de *Huisgenoot* dat u hebt georganiseerd, en de brief van de advocaat en het dreigen met een dwangbevel.’

Botha zucht. ‘Weet u, ze is een intelligente vrouw. Hoe kan ze denken dat ik enige invloed zou hebben bij de *Huisgenoot*... Dat snap ik niet.’

‘Dus u hebt het artikel niet georganiseerd?’

Hij grijnst. ‘Nee, kapitein, ik heb het artikel niet georganiseerd.’

‘Maar u hebt een advocaat die brief laten sturen?’

‘Dat wel.’

‘Uit jaloezie?’ vraagt Cupido, maar Botha schudt zijn hoofd. ‘Wrok?’ wil Cupido weten. ‘Wraak?’

Botha maakt een hulpeloos gebaar en zegt dan: ‘Kijk, ik weet dat er altijd drie kanten zitten aan een verhaal – de mijne, de uwe en de waarheid. Ze heeft u al haar weergave gegeven, laat ik nu dan de mijne vertellen. De waarheid zult u zelf moeten zoeken...’

‘Dat doe ik altijd.’ Cupido legt zijn opschrijfboekje recht. ‘Roger. Shoot.’

Beyers Botha zegt dat hij en Lynette Morkel elkaar destijds in een vliegtuig tussen Johannesburg en Kaapstad hebben ontmoet. Toevallig naast elkaar beland. Hij had geen idee wie zij was, want hij is geen tv-kijker, en de films waarin ze speelde zijn niet echt zijn ding. Hij heeft zich sindsdien vaak afgevraagd of alles anders zou zijn gelopen als hij het had geweten. Zou hij de moed hebben gehad om met haar te praten, om haar telefoonnummer te vragen?

‘Want ze heeft me van mijn sokken geblazen. Ze was de mooiste vrouw die ik ooit van mijn leven had gezien.’

Ze was vol zelfvertrouwen en speelsheid en humor. En ze was ontwikkeld en excentriek en exotisch en anders. Hij heeft haar voorzichtig en hoopvol veroverd. Dat waren de jaren voordat hij Hunting for Africa had opgericht, toen hij nog alleen jachtgeweren en munitie uit het voormalige Oostblok en Italië invoerde en verkocht. Hij had meer tijd, had het minder druk. Anderhalf jaar heeft hij haar het hof gemaakt en toen heeft hij haar hand gevraagd in een luxueus wildreservaat in de Oost-Kaap en zei ze ‘ja’.

Het huwelijk was de eerste paar jaar vooral rozengeur en maneschijn. Ze waren verliefd en gelukkig, deden alles samen: veel buitenlandse reizen als hij wapenfabrieken bezocht, zij nam hem mee naar toneelvoorstellingen en arthousefilms, introduceerde hem in een wereld die hij niet kende. En er waren geregeld nachtelijke gamedrives en kampvuren in de Kalahari, ze vonden het leuk hier op dit wijngoed feestjes te geven voor hun verschillende vrienden uit de amusements- en jachtwereld. En er waren de schijnwerpers. De artikelen in de tijdschriften, de rode loper bij filmpremieres...

‘Ik kon mijn geluk niet op, kapitein. Ik bedoel, kijk mij dan. Niet moeders mooiste. En ik had die beeldschone, talentvolle beroemde vrouw aan mijn zijde.’

En toen kwamen de barsten.

Als hij het goed heeft onthouden, is het begonnen met de naamsverandering. Van Boomplaas. ‘Dat was de oorspronkelijke naam van dit terrein. Ik heb het twintig jaar geleden voor een appel en een ei gekocht, krap zestig hectare, redelijk verwaarloosd, nooit groot genoeg om winstgevend te zijn. Maar een goede belegging, het hielp met belastingaftrek, en ik bedoel, je eigen wijn bottelen. Dat is toch iets...’

Tot Lynette Morkel over de naam begon. Waarom, vroeg ze, zo’n weinig originele, ietwat platvloerse naam? Terwijl er, hier in de Devonvallei, plekken zijn met exotische namen zoals Brenaissance en Le Verger, Clos Malverne en Le Grand Jardin. Geen gecultiveerde wijndrinker gaat een fles kopen met een etiket waar *Boomplaas-wyne* op staat.

Toen heeft hij maar toegegeven. Niet van harte, want de naam ‘Boomplaas’ had een geschiedenis. Een traditie. En ze verandert de naam naar het Frans voor ‘Tuin van juwelen’. *Jardin des Joyaux*. ‘Juwelen, kapitein? Wat voor juwelen? Maar wat doe je eraan? Ik bedoel, *happy wife, happy life*, toch? En een naam is ook weer niet iets waar je je huwelijk voor opoffert.’

Maar toen kwam het ‘opknappen’ van het huis. Botha zegt dat ze in die tijd in de Brandwachtbuurt van Stellenbosch woonden, maar zij wilde heel graag naar het wijngoed verhuizen. Het oorspronkelijke huis was half zo groot als het huidige en er moest veel aan gedaan worden. Maar omdat ze hadden besloten geen kinderen te krijgen – ‘haar besluit, ik weet het, haar goed recht, maar laten we het er verder niet over hebben’ – was het meer dan groot genoeg. En ‘opknappen’, dacht hij, betekent alleen maar nieuwe leidingen en elektriciteit, nieuwe tegels op de vloer, verf en lak. En hij zegt dat het goed is, ze mag ermee aan de slag. Hij had het druk met de eerste uitbreiding van Hunting for Africa in de provincies Gauteng, Noordwest, de Vrystaat en Mpumalanga, en hij vertrouwde in elk geval haar smaak, ze hoefde alleen op de kosten te letten.

‘Veertien miljoen rand, kapitein. Veertien miljoen. Voor het hek daar vooraan en de oprit die geasfalteerd moest worden en het veel grotere huis dat feitelijk helemaal opnieuw is gebouwd terwijl het er nog steeds uitziet of het uit de achttiende eeuw stamt. En er moesten tapijten en schilderijen

en een keuken komen... Hebt u die keuken gezien? Ik bedoel, ze kookt niet. Totaal niet. Maar ga eens kijken. Het is een culinaire kathedraal.'

Tijdens het bouwproces hadden ze steeds vaker onenigheid, en de ruzies werden heftiger. Tegen de tijd dat ze er eindelijk in trokken, was de sfeer om te snijden. Hij ging meer uren werken om eraan te ontkomen; zij ging steeds meer haar eigen leven leiden. Met wat hij haar 'kunstvrienden' noemt.

'Je weet wel, het soort dat de hele dag zit te klagen hoe vreselijk de kunsten in dit land worden afgeknepen, wat een strijd het is om hun visie en hun scheppingen onder de aandacht te brengen terwijl wij platte gasten alleen maar willen braaien en rugby kijken en jagen. Maar deze platte gast bleef maar betalen: haar creditcardrekening, haar feestjes, haar retreats in spa's met die altijd gewillige kunstvrienden. En telkens een nog grotere, duurdere auto.'

En dan, iets meer dan drie jaar geleden, het telefoontje dat hij op zijn kantoor krijgt. Van de vrouw van een dramaturg die tegen hem zegt dat Lynette een affaire heeft met haar man, en of hij alsjeblieft zijn vrouw in het gareel kan houden?

Toen hij die avond Lynette daarmee confronteerde, ontkende ze het niet. Ze gaf hem de schuld. Omdat hij, vanaf het moment dat zij veertig werd, duidelijk geen fysieke belangstelling meer voor haar had. Want hij had vast liever 'dat jonge spul'. En hij had haar talent nooit gewaardeerd, hij had zich nooit echt voor haar wereld en haar kunst geïnteresseerd. En Antonie – zo heet die dramaturg – zat precies op haar golflengte. Hij praatte met haar en luisterde naar haar. Hij begreep haar. Hij kende haar ziel. En hij schreef voor haar, alleen voor haar, de rol van haar leven.

Die avond was hij, Beyers Botha, in de caravan gaan slapen, de Jurgens Explorer uit 2008. Hij heeft het verdomde ding nooit zelf gekocht, er was een klant die een .404 Jeffery-geweer had gekocht en toen de cheque ongedekt bleek en ze hem onder druk zetten, haakte die klant de Jurgens van zijn auto af, hier op het wijngoed, en zei dat dat het enige was wat hij bezat. En toen heeft hij het ding naast de opslag met golfplatendak getrokken, en daar is het blijven staan. Tot afgelopen nacht.

'Misschien had ik de volgende dag of de week daarop vrede moeten sluiten, kapitein. Misschien had ik moeten voorstellen om naar een relatietherapeut of zo te gaan. Misschien had ik me moeten verontschuldigen voor mijn aandeel in het afbrokkelen. Ik had minder tijd

aan mijn bedrijf en meer tijd aan mijn vrouw moeten besteden. Ik had moeten proberen haar te begrijpen, of in elk geval meer compassie moeten hebben met haar innerlijk, want ze is eigenlijk zo onzeker en broos. En laat ik u dit vertellen: ik was ook geen engeltje. In de tijd van die grote ruzie over het huis en de kosten ervan heb ik twee keer... noem het ontlading, het was nooit een affaire, het waren onenightstands, met de nadruk op *one*. Maar toen... Het ego van een man is een bitch, kapitein. En niets kwetst meer dan je beeldschone vrouw die met een andere man slaapt en je vervolgens komt vertellen dat het allemaal jouw schuld is. Dat was de druppel. Toen was ik klaar met haar. Helemaal. Ik heb een huis gekocht in Longlands en ben daar gaan wonen. En ik ben naar mijn advocaat gegaan en heb gezegd dat ik wil scheiden. En toen maakte zij dat zo moeilijk mogelijk. Steeds weer iets anders. Ze wilde een betere schikking. Ze wilde het wijngoed. En toen wilde ze de farm in de Kalahari. Dezelfde fokking farm in de Kalahari waar ze elke keer over piepte als ik zei laten we er een week of twee naartoe gaan, want er zijn daar te veel vliegen en stof en zand. En toen kreeg ze de rol in de soap en raakte ze betrokken bij dat Van Graan-kereltje. En hij begint gelijk die campagne tegen ons, tegen het bedrijf, de maatschappij, tegen mij. Op alle social media die er zijn. Zegt dat wij moordenaars zijn, zegt dat de jacht marteling van onschuldige dieren is die Afrika blijvende schade zal toebrengen, wij zullen het ecosysteem verwoesten, al die gebruikelijke kletsboek. Jij en ik weten hoe het werkelijk zit. Als het wildbeheer er niet was in dit land... Maar laat ik daar niet over beginnen. Het punt is dat ik niets heb gedaan om Van Graan tegen te houden. Want ik wist dat ze uit waren op een reactie, hij en Lynette. En we zijn al gewend aan dat soort flauwekul en het is niet alsof hij er ineens voor zal zorgen dat de helft van onze jagers hun geweren gaat verkopen. Dus, ik laat hem zijn gang gaan. Tot die *Huisgenoot*, afgelopen week.'

Botha zegt dat hij niets wist van de relatie tussen Lynette Morkel en Gerrie van Graan. Het tijdschriftartikel ging voor hem een grens over. Hetzelfde klootzakje dat zijn bedrijf en de wildindustrie zo aanvalt, twintig jaar jonger dan zijn vrouw, stapt elke avond bij haar in bed. Het bed dat hij heeft betaald, in het huis dat hij heeft betaald, en dat hij voor een smak geld moet onderhouden, want zij is degene die de echtscheiding onmogelijk maakt.

'Dus toen ging ik over de rooie. Totaal. En heb ik tegen mijn advocaat gezegd: nu haal je een fokking dwangbevel, ik wil dat lulletje niet op mijn

land, laten ze maar ergens anders gaan rollebollen. Ik bedoel, wat had ú gedaan, kapitein?’

‘En toen zeiden uw arbeiders tegen u dat Van Graan in dat caravannetjie was getrokken?’

Beyers Botha ergert zich, de nekspieren spannen zich, de ogen worden klein. ‘Mijn arbeiders hebben geen fok tegen me gezegd. Tot Joshua Paarwater mij belde, vanochtend om vijf uur, om te zeggen dat een fokking ufo de caravan met een laser heeft beschoten, en mijn hele wijngoed afbrandt, dat ik beter kan komen kijken. En toen stonden jullie mensen bij mijn hek en houden me tegen, en toen pas hoorde ik dat die kleine fokker is opgeblazen. Ik weet niet wat voor lulkoek Lynette heeft lopen verkondigen, maar ik heb er niks mee te maken.’

Cupido wil zien hoe ver het humeur kan opvlammen. Hij vraagt: ‘Hoe snel gaat u over de rooie, meneer Botha... Ooit aangeklaagd voor mishandeling?’

Beyers Botha staat met gebalde vuisten op uit de tuinstoel, zijn gezicht verwrongen. Hij zet vier, vijf stappen, dan zegt hij: ‘Godallemachtig!’ Hij blijft naar het zuiden, over de Devonvallei, staan kijken, terwijl zijn borst op en neer deint met zijn ademhaling.

Cupido wacht.

Botha komt terug. Gaat zitten. Zucht lang en diep. ‘*Hell hath no fury,*’ zegt hij. ‘Ze is meedogenloos.’

Cupido kijkt hem alleen maar aan.

‘Elf jaar geleden. Mijn moeder leefde nog, in die tijd was ze al in de zeventig.’ Zijn stem klinkt nu moe en zacht. ‘Zij woonde in Robertson, had een koffie- en cosmeticazaak in de Voortrekkerstraat, aan de R60. Het Aloë Café, want al dat spul op de planken was gemaakt van aloë vera. Van die crèmes en zeep en gel en zalfjes... Die winkel was haar leven. Haar passie. Die hield haar jong. Voor de winkel stonden van die aardewerken bloembakken. Mooi spul, zorgvuldig uitgekozen. Met aloë’s erin. Vijf verschillende soorten. Ze was dol op aloë’s, ze vertelde iedereen die daar kwam dat er meer dan vierhonderd soorten zijn, ze wou dat ze die allemaal kon planten. Lieve, zachte, goede vrouw. Hoe dan ook, die vrijdagmiddag komt er een dronken idioot, Selwyn Caldwell heette hij, en rijdt drie van die bakken aan gort met zijn ouwe Defender. Zijn vriendin zit ook in de auto, zij wilde naar de boetiek daarnaast, geloof ik. Mijn moeder komt in tranen naar buiten en zegt: “Wat mankeert je, kijk nou wat je hebt gedaan.” En hij zegt: “Fuck you, ouwe taart,” en rijdt weg. Mijn moeder belde mij en ik kreeg de pest in. Ik zei: “Ma, kijk op de bewakingscamera, zoek het kenteken van die auto.” Toen heb ik hem opgespoord, hij woont met die meid in zo’n rijtjeshuis in Muizenberg, surfboard op de veranda, Defender in de straat. Ik klop aan, en hij doet open, zo’n idioot met lang haar, bolle ogen van de wiet, en ik zeg tegen hem dat de schade aan de bloembakken

en aloë's van mijn moeder drieduizend rand is, en dat-ie ook nog z'n excuses moet gaan aanbieden. En hij begint met "fuck you en je moeder" en stompt me, en toen heb ik hem een paar klappen gegeven. Een op zijn neus en een op zijn bek. En ben ik weggelopen. Die avond komt de politie, want zijn vriendin heeft met haar telefoon een foto gemaakt toen ik wegreed, en ze arresteren me. Nemen me mee naar Muizenberg. Ik heb mijn advocaat gebeld, die zei dat ik maar een nachtje in de cel moest slapen, hij zou de volgende dag met de officier van justitie praten. En dat heeft hij gedaan. Toen hebben ze de zaak laten zitten, want de officier van justitie wist dat er geen fok van zou komen. Dus nee, kapitein, ik ben nooit aangeklaagd voor mishandeling. Alleen gearresteerd. Ik weet niet of ze van die dingen een dossier bijhouden, u moet maar gaan kijken.'

'Hebt u explosieven in daai caravannetje gelegd?' vraagt Cupido.

'Nee.'

'Hebt u iemand gevraagd dat te doen?'

'Nee.'

'Zou u een explosief kunnen maken dat het caravannetje kan opblazen?'

'Voor zover ik weet kan iedereen zoiets maken, alle recepten staan volgens mij op internet.'

'Hebt u zulke recepten opgezocht?'

'Nee.'

'Mogen we uw mobiel en uw computer analyseren?'

Botha haalt zijn telefoon tevoorschijn en legt hem op tafel. 'Mijn laptop is thuis. Het is dezelfde die ik meeneem naar mijn werk. Kijk gerust.'

'Daai zullen we moeten doen. Was u, op enige manier, betrokken bij de moord op Gerrie van Graan?'

'Jissis, kapitein, ik ben geen idioot.'

'Was u betrokken?'

'Nee.'

Cupido slaat zijn opschrijfboekje dicht, verplaatst het samen met zijn pen naar de binnenzak van zijn jasje. 'Wordt vervolgd, meneer Botha...' De man staat op, maar Cupido is nog niet klaar: 'Nog twee dingen...'

Botha gaat weer zitten.

‘Dat gedoe van Paarwater en de ufo. Drinkt hij?’

‘Absoluut niet.’

‘Oké. Nu moet u goed nadenken, meneer Botha. U hebt de mediahaaien bij het hek gezien...’

Botha knikt.

‘Vraagt u zich eens af, wat gaan ze doen met dat ufo-verhaal?’

Botha fluit geluidloos en knikt.

‘Er gaan al een hoop praatjes. Laten we het niet erger maken.’

‘U hebt mijn woord.’

Cupido knikt. Hij haalt een plastic bewijsmateriaalzakje uit zijn jasje en stopt Botha’s mobiel erin. ‘Wilt u de toegangscode geven?’ vraagt hij. Botha geeft die en hij schrijft hem in zijn opschrijfboekje. ‘Meneer Botha, ik moet u vragen het wijngoed niet te verlaten zonder mijn toestemming. We moeten uw laptop gaan halen.’

‘Was dat het tweede ding?’

‘Nee. Het tweede ding, dat u dat weet, als u hier tegen mij hebt zitten liegen, over wat dan ook: *I’m going to nail you*. Voor moord. En dan krijgt uw advocaatje u niet vrij. Is er nog iets wat u wilt veranderen aan uw verklaring?’

‘Nee.’

Bennie Griessel rijdt om 6.11 uur de Kampstraat in Oranjezicht uit. Hij denkt aan Hein en Margerie Sauls.

Hij kent de gevaren van je blindstaren op iets wat er misschien niets mee te maken heeft, maar hij heeft zich de ondertoon in dat kantoor niet verbeeld.

Het zijn de omstandigheden waarin hij het heeft gevoeld: dezelfde dag als het bericht van Brandon Maarmans dood, het nieuws nog rauw en vers. De tragische dood van hun belangrijkste detective. De man die een werknemer en vriend van Hein was, Margeries vertrouweling. Het is de context waarin de stugheid, de spanning, het conflict zich afspeelden.

Op elke andere dag kun je het nog begrijpen – misschien een relatieprobleem tussen man en vrouw, misschien een ruzie over de geldzaken van het kantoor, of een lastige klant.

Maar in dat stadium van die dag?

Het betekent iets.

Maar wat?

Dan gaat zijn telefoon en ziet hij dat het Vaughn is, en hij weet, een oproep op deze tijd van de ochtend betekent dat er iets is gebeurd. Cupido heeft iets gevonden op Maarmans computer. Of het is de jongen, Bobby Stravino, of Pearl Maarman die zijn collega iets heeft verteld.

‘Jis, Vaughn.’

‘Benna, slecht nieuws, partner. Jij gaat me nooit meer zien. Cause why, ik ben naar een parallel universum getransporteerd. En dat is totaal *fucked up*.’

‘Wat is er aan de hand?’

‘Ken je de soap *Wynland*?’

‘Niet echt. Ik geloof dat Alexa het er weleens over heeft gehad. We hebben er nog nooit naar gekeken...’

‘Je hebt die actrice, Lynette Morkel, mooie vrouw, *very famous*, zij zit in die soap. En afgelopen nacht heeft iemand haar toyboy-lover de lucht in geblazen samen met het caravannetje waarin hij woont op het wijngoed.’

‘Jissis.’

‘Ma’ wacht, daai is nog niet alles. Ooggetuige zweert bij hoog en bij laag dat het een ufo was.’

‘Ach nee, fok, dat meen je niet...’

Griessel hoort iemand anders op de achtergrond praten. Hij denkt de stem te herkennen. Jimmy van Forensisch.

‘Sorry, Benna,’ zegt Cupido, ‘ik moet gaan, ze hebben iets gevonden. Ik wilde alleen zeggen dat je voorlopig weer solo op de moord van Skinny zit...’ Dan valt de lijn dood en stopt Griessel bij de kruising met de Bo-Oranjestraat en denkt: dit land, wat hier allemaal gebeurt, het is gewoon... ‘ongelofelijk’ is het enige woord dat in hem opkomt.

Hij beseft ineens dat hij nu zelf Maarmans computer onder handen moet nemen. En computers zijn niet zijn sterkste kant.

Jimmy van Forensisch brengt Cupido naar het paadje dat van het huis naar de plek leidt waar de caravan heeft gestaan. Arnold staat wijdbeens foto’s te nemen van iets wat op de grond ligt.

Cupido loopt tot aan het voorwerp, bukt zich, kijkt.

Het ziet eruit als een stuk van een aluminium pijp, zo'n vijftig centimeter lang en misschien veertien centimeter doorsnee. Aan de ene kant lijkt het of er een deel vanaf is gescheurd, het metaal is kartelig en beschadigd, het lijkt of de rand gesmolten is. Aan de symmetrische onderkant ervan is een precies uitgesneden aluminium plaatje onder een hoek van negentig graden aan de onderkant van de buis gelast. Er zit een zwart brandpatroon rondom de onderkant van de buis.

Vlak boven het driehoekje zijn grijze letters over de lengte van de buis gesjabloneerd.

'Wat zie je?' vraagt Arnold.

Cupido probeert de letters te lezen. 'Ziet eruit als "korp". Wat is een korp?'

'Nee, niet de letters. Het ding zelf.'

Cupido kijkt weer. 'Nee, ik heb geen clue.'

'Oké, kijk hier...' Arnold duwt heel voorzichtig een lange dunne stalen pen in de achterkant van de pijp en tilt die op. Hij bedoelt met zijn linkerhand dat Cupido erin moet kijken.

Cupido ziet iets wat op een zwart geschroeide trechter lijkt, ook van metaal, die strak in de binnenkant van de buis past. 'Waar kijk ik naar?' vraagt hij.

'Wij denken dat het de staart van een raket is.'

'Een raket? Zeg maar militair?'

'De vin hier aan de buitenkant... Kijk, het lijkt of er nog drie zaten die afgebroken zijn, je ziet alleen nog de lasnaad...'

'Check.'

'En dat ding daarbinnen ziet eruit als een deel van een motor, het zwarte roet hieronder kan het brandresidu van het projectiel zijn.'

Cupido komt langzaam overeind, zijn hoofd zoekt de ene connectie na de andere, eerst vol ongeloof, dan met grotere zekerheid. De uap van Tertius Bam in Paradijs: *Wat het is, ik denk dat ik hem eerst heb gehoord. Zo'n... hummmm. En toen ik keek, en zag ik een lichtje, en zo'n streep. Zo half oranje. En toen kwam dat ontploffinkje.* De ufo van Joshua Paarwater: *één rechte streep. Toen was het bóém!*

'Fok,' zegt hij. 'Krijg nou tietten.'

Cupido heeft Arnold en Jimmy nog nooit zo serieus en geconcentreerd gezien.

Zonder een enkele kwinkslag zeggen ze tegen hem dat het hele gebied nu ontruimd moet worden, voordat de plaats delict nog verder wordt vertrapt en verstoord. Hoewel er al veel schade is aangericht, moeten alle brandweerlieden en politieagenten die hier bezig waren hun laarzen en schoenen uittrekken, in de uitgereikte plastic zakken stoppen en die bij het busje van de PCSI neerzetten. Daar hoort ook 'Dok Mompelman' bij. En daarna moet het hele zootje alsjeblieft ophoepelen naar de andere kant van het huis. Ze gaan nu het Forensisch Wetenschapslaboratorium in Plattekloof bellen en om versterking vragen.

'We zullen de laarzen en schoenen hier testen. Die krijgen ze vandaag nog terug,' zegt Arnold.

'Testen waarop?' vraagt Cupido.

'Ammoniumperchloraat, bijvoorbeeld,' zegt Jimmy.

'DMNB en semtex.'

'We denken DMNB, want we hebben nog geen rode semtex-spatten gezien, maar je weet het nooit,' zegt Arnold.

'Wat betekent daai allemaal?'

'We moeten uit zien te vinden wat voor brandstof de raket gebruikte. En het explosief in de raketkop.'

'We moeten de plaats delict in zones verdelen, we moeten grondmonsters nemen, we moeten proberen elk stukje van de caravan en de raket te vinden,' zegt Jimmy. 'Vooral het brein van het ding.'

'En we moeten noteren waar we wat gevonden hebben,' zegt Arnold.

'En we zullen het allemaal naar het lab moeten brengen,' voegt Jimmy eraan toe.

'Zo zullen we je raketman te pakken krijgen,' belooft Arnold.

‘Want zijn handtekening ligt hier,’ laat Jimmy weten.
‘In de chemie en de elektronica,’ zegt Arnold.
‘Zijn jullie klaar?’ vraagt Cupido als ze eindelijk ophouden met praten.
‘Dat zijn we.’
‘Cool bananas,’ zegt Cupido. ‘*I’m on it.*’ En dan begint hij orders te geven.

In hun kantoor gaat Griessel achter zijn computer zitten om de Maarman-tijdslijn van donderdag 9 oktober helder te krijgen. Hij bladert door zijn opschrijfboekje tot hij bij de aantekeningen komt, zijn vinger loopt de kolom af tot aan:

12.30 uur (ongeveer): De Skyline wordt gestolen in Kenilworth.
14.07 uur: Maarman krijgt een oproep vanaf een ongeregistreerde telefoon.
14.13 uur: Maarman belt de plaatwerkers.
14.20 uur: Maarman belt Margerie Sauls.
15.08 uur: De Skyline rijdt Idasvallei in.
15.15 uur (ongeveer): Bobby Stravino ziet twee mannen bij Maarmans huis, en de Skyline buiten.
17.36 uur: De Skyline verlaat Idasvallei, met beide mannen erin.
18.53 uur: Zonsondergang in Idasvallei.
19.00 uur: Vroegste tijd van overlijden volgens Pagel.

De tijdslijn is krap. Hoe meer hij erover nadenkt, hoe meer hij beseft dat het allemaal in een heel korte periode is gebeurd. Precies anderhalf uur na het stelen van de Skyline wordt Maarman gebeld. Precies honderdvijfenzestig minuten later zijn ze in Idasvallei. Hij begrijpt dat ze de tijd op de weg in een gestolen auto zo kort mogelijk willen houden, maar hoe wisten ze dat Maarman die donderdag beschikbaar zou zijn om hun de auto te laten zien? Hoe konden ze het risico nemen zonder te weten of hij de stad uit was, of niet beschikbaar?

Hij vermoedt dat er een andere vorm van communicatie was. Digitaal. Cupido kon geen mail vinden, misschien was het Facebook, of Gumtree of

AutoTrader, zoiets? Want uit de browsergeschiedenis van Maarman blijkt dat hij die platforms vaak gebruikt.

Hij opent Maarmans laptop en tikt de toegangscode over uit zijn opschrijfboekje.

Zijn mobiel gaat. Hij ziet dat het professor Phil Pagel is.

‘Prof.’

‘Nikita, zit je?’

‘Ja, prof.’

‘Dan is het goed. Want ik viel bijna van mijn stoel.’

‘Hebt u iets gevonden, prof?’ Zijn hart klopt sneller.

“‘Iets’ is het understatement van het jaar, Nikita. Dit is om zacht te zeggen wereldschokkend. Maar ik zal je er stap voor stap doorheen leiden. Je weet vast nog wel dat jij en ik verbaasd waren hoe schoon de handen van het slachtoffer waren, ondanks de omstandigheden waarin hij is gevonden?’

‘Dat klopt, prof.’ Griessel weet dat Pagel, de grote verhalenverteller, de spanning doelbewust opbouwt wanneer hij een doorslaggevende ontdekking heeft gedaan. Daarom zal hij zijn nieuwsgierigheid moeten bedwingen tot de grote onthulling komt.

‘En ik kon bevestigen dat er geen afweerwonden waren,’ zegt Pagel.

‘Ja.’

‘En jij suggereerde dat er, als er kwade opzet in het spel was, mogelijk een verdovend middel is gebruikt, aangezien het slachtoffer fit, gezond en een voortreffelijke voormalige politieagent was die niet willens en wetens onder een opgekrikte auto zou gaan liggen.’

‘Dat klopt.’

‘Nou, goed. Met dit alles in gedachten, heb ik vrijdagmiddag de nodige monsters voor toxicologisch onderzoek opgestuurd. Ook de doekjes die Cupido heeft geleverd. Terwijl we op de resultaten moesten wachten, zat ik te piekeren over de mogelijke toediening van de potentiële verdoving. Ik ken je, Nikita. Je hebt geen vermoedens als er geen goede reden voor is. En dan is het mijn plicht om... Maar wat het toedienen van de verdoving betreft, er zijn uiteraard drie primaire mogelijkheden: oraal, intraveneus of in gasvorm. Eerste en laatstgenoemde zijn altijd het moeilijkste op te sporen zonder toxicologisch bewijs. Intraveneus laat sporen achter op het lichaam. Kun je me volgen?’

‘Ja, prof.’

‘Ik heb niet alleen zo’n spoor gevonden, Nikita, het heeft absoluut fascinerende resultaten opgeleverd. Ik moet bekennen dat ik het bij het aanvankelijk onderzoek over het hoofd heb gezien. Mijn verdediging is het enorme letsel dat de impact van het voertuig op het lichaam van het slachtoffer heeft veroorzaakt. En mijn voornaamste doel was om de doodsoorzaak te bepalen, dat zorgt voor tunnelvisie. Of misschien word ik gewoon oud, Nikita. Maar, er waren heel veel kneuzingen en snijwonden en daarom heb ik de heel kleine verwonding en zwelling in de nek in eerste instantie aan het impactletsel geweten. Kun je me volgen?’

‘Ja, prof.’

‘Bij het hernieuwde onderzoek ben ik veel zorgvuldiger geweest met het vergrootglas. En toen bleek dat er een microscopisch puntje zit, midden in de kleine zwelling onderaan de nek. Een gaatje, Nikita. Een naaldenprik.’

‘Een injectie, prof?’

‘Precies. Iemand heeft onze man iets onbekends ingespoten. Wat ook een kristalachtig residu rond de punctie heeft achtergelaten. Toen heb ik het toxicologisch laboratorium gebeld en gezegd dat ze alsjeblieft, alsjeblieft de sokken erin moesten zetten, want dat hier van alles broeit. Vrijdagavond belde de lieflijke dokter Devi om te zeggen dat er duidelijke sporen zijn van onze oude vriend gammahydroxybutyraat in alle monsters die ik heb geleverd – de doekjes, het bloed, de urine en het maagdarmkanaal.’

Griessel weet dat gammahydroxybutyraat het zogenaamde GHB is, een klassiek middel dat algemeen bekendstaat als rapedrug. Het is vrijwel smaakloos, reukloos, de subtiele zout- of zeepsmaak wordt makkelijk verhuld door een zoet drankje als cola. Afgezien van verdoving en verlies van bewustzijn is braken vaak een van de symptomen. En dit alles was het klinkklare bewijs dat Vaughn Cupido gelijk had: de dood van Brandon Maarman is kwade opzet. Moord. Maar dat lost zijn grootste probleem niet op.

‘Dat is heel goed nieuws, prof,’ zegt hij. ‘Nu weten we hoe ze hem onder die auto wisten te krijgen. Maar er is iets wat niet klopt...’

‘Ik weet wat je gaat zeggen, Nikita, en je hebt helemaal gelijk. Het geschatte tijdstip van overlijden plaatst de verdachten die GHB konden toedienen ver van de plaats delict.’

‘Precies, prof. Het betekent dat iemand anders het moet hebben gedaan.’

‘Dat dacht ik ook. Maar toen de lieflijke dokter Devi me vertelde dat het GHB was, heb ik de voor de hand liggende conclusie getrokken. Het is

uiteraard mogelijk GHB intraveneus toe te dienen, maar dan verwacht je dat het slachtoffer zal tegenstribbelen. En we hebben geen afweerwonden. Niets. Mijn conclusie was dus dat het GHB oraal is toegediend, buiten medeweten van het slachtoffer. En nadat hij zo was uitgeschakeld, hebben ze intraveneus een ander middel toegediend. Vandaar de punctie. Volg je me nog, Bennie?’

‘Jazeker, prof.’

‘Uitstekend. Daarom heb ik dokter Devi gevraagd of zij en haar team in het weekend naar een paar mogelijkheden konden kijken. En ik heb ze nieuwe monsters gestuurd en een nieuwe lijst van wat ik nodig heb, met specifieke vermelding van de kristalachtige neerslag. Nu zijn jij en ik hun minstens een grote doos bonbons schuldig, want ze hebben de hele zaterdag en een groot deel van de zondag gezwoegd, maar ik kan met grote dankbaarheid zeggen dat dit alles, in naam van de gerechtigheid, de moeite waard was. En nu, Nikita, komt het deel waarvoor jij moet gaan zitten.’

‘Ik zit, prof.’

‘Natriumcitraat, Nikita. Voor het eerst van mijn leven dat ik dat zie. Natriumcitraat. Dat hebben ze hem ingespoten. En wat natriumcitraat doet is: het bindt de vrije calciumionen in de bloedbaan en het weefsel, waardoor het beschikbare calcium in het lichaam aanzienlijk wordt verminderd. En dit, Nikita, is rechtstreeks van invloed op de rigor mortis. Het is rechtstreeks van invloed op ons geschatte tijdstip van overlijden.’

Griessel vloekt niet graag tegen Pagel, de man is een toonbeeld van beschaving, maar hij kan het ‘fok’ niet tegenhouden voordat het eruit is.

‘Fok, inderdaad, Nikita. We hebben te maken met mensen met veel kennis en goede connecties.’

Pagel vertelt Griessel dat natriumcitraat niet algemeen beschikbaar is. Het wordt vooral in medische procedures gebruikt als antistollingsmiddel tijdens bloedtransfusies en in mindere mate bij het conserveren van voedsel.

‘Als je in acht neemt dat de intraveneuze toediening zowel medische kennis als vaardigheden vereist, zou ik zomaar gokken dat het middel uit het medische circuit komt, Nikita,’ zegt Pagel. ‘Je hebt tussen de honderd en tweehonderd milliliter nodig om de rigor mortis een uur of twee te vertragen. Daarnaast zijn er nog twee redenen waarom ik geloof dat jouw verdachten medische kennis of toegang tot dit soort informatie hebben. Ten eerste het feit dat je natriumcitraat het liefst moet toedienen terwijl het slachtoffer nog leeft. Met andere woorden, het hart moet nog kloppen om het middel door het hele lichaam te verspreiden. Vandaar eerst het GHB. Ten tweede is het heel slim om het slachtoffer eerst te verdoven, want als er een worsteling of fysieke inspanning zou zijn na het toedienen van het natriumcitraat, dan versnelt het de rigor en dat vermindert het effect van het natriumcitraat.’

Cupido heeft de orders – de schoenen die moeten worden getest en het terrein dat ontruimd moet worden – aan de brandweer en de politieagenten doorgegeven. Nu loopt hij in gedachten verzonken terug naar de plaats delict, langs het huis, de heuvel op. De brokstukken van die ochtend drijven los door zijn hoofd – hij probeert ze te ordenen, er chocola van te maken. En dan is het alsof ineens alles op z’n plek valt, het hele plaatje glashelder, de euforie doet zijn adrenaline stromen. Hij zegt hardop: ‘*Gotcha*, motherfucker,’ en hij blijft staan.

Hij haalt zijn opschrijfboekje tevoorschijn, zoekt het nummer van Fred Metzinger, de eigenaar van het wijngoed Paradijs, waar de brand van afgelopen vrijdagochtend was. Hij belt.

De man neemt op.

‘U spreekt met kapitein Cupido van de SAPD, meneer Metzinger...’

‘Vroeg me al af of ik weer van u zou horen, kapitein.’

‘Ik wil een forensisch team sturen zodat ze monsters kunnen nemen...’

‘Nee, mijn hemel, we hebben alles al opgeruimd daar. Waarom nu pas?’

‘We zitten met een explosie en een brand hier in de Devonvallei die er precies hetzelfde uitzien...’

‘Wanneer is dat gebeurd?’

‘Afgelopen nacht. Grootste verschil, hier is een man overleden.’

‘Mijn hemel...’

‘Hoeveel hebben jullie al opgeruimd daar bij dat schaapherdershuisje?’

‘Alles. We zijn al bezig de muren opnieuw op te bouwen.’

‘Wat hebben jullie met het puin gedaan?’

‘Dat ligt hier achter de schuur, we brengen het vanmiddag weg.’

‘Meneer Metzinger, doe dat niet. Alstublieft. En kunnen jullie stoppen met bouwen?’

‘Dat is goed. Denkt u dat er een verband is? Zelfde mensen?’

‘Daai is mijn theorie, ma’ meer kan ik nog niet zeggen.’

Cupido gaat met Dik en Dun praten. Hij vraagt of ze alsjeblieft twee andere plaatsen delict willen gaan analyseren. Op die chemicaliën waar ze het over hadden, het explosief en de brandstof. De ene plek zijn de resten van de brand op het wijngoed Paradijs.

Arnold en Jimmy zeggen dat het ze vandaag niet meer gaat lukken. Kan hij Metzinger vragen om de resten met plastic zakken te bedekken?

Hij zegt dat hij direct gaat bellen.

Wat is de andere plaats delict, willen ze weten.

‘Alles zal aan het licht komen,’ zegt hij en hij belt Metzinger weer. De wijnboer zegt toe de resten onverstoord af te dekken.

Cupido gaat haastig en vol enthousiasme weer op zoek naar het huis van Joshua Paarwater.

Het is een van zes arbeidershuisjes die tussen de wijnstokken op de helling staan. Ze hebben allemaal een grasveldje en een schaduwboom aan de voorkant en een moestuin aan de achterkant. Zeven kinderen, in de leeftijd tussen vier en elf, spelen gillend met een rugbybal op een van de grasveldjes, heel dankbaar dat ze door de omstandigheden niet naar school hoeven. Ze zien hem aankomen, staan stil en houden hem met grote ogen in de gaten.

‘Wie bent u, meneer?’ vraagt de elfjarige als hij bij het hekje komt.

‘Kapitein Vaughn Cupido, de beste rechercheur van de SAPD.’

Ze roepen ‘oeh’ en ‘ah’ en ‘echt waar, meneer?’.

‘Oké, misschien de op één na beste, ma’ het scheelt niet veel,’ zegt hij. ‘Ik ben op zoek naar mister Joshua Paarwater.’

De kinderen wijzen in de richting van het derde huis. Dan komt Paarwater de voordeur uit en loopt naar hem toe. De kinderen staan op een kluitje, buitengewoon nieuwsgierig.

‘Ik geloof je nu,’ zegt Cupido. ‘Over wat je gezien hebt.’

De man knikt, alsof hij wist dat de waarheid uit zou komen. Hij fluistert tegen Cupido: ‘Zeg het liever niet tegen de kinderen.’

‘Ik snap het, brother,’ zegt Cupido zacht. ‘Ma’ het was geen ufo. Ik schat dat het een drone was.’

‘Een drone? Zoals daai dingen waar ze het land mee meten? Voor de omtrek?’

‘Ja, precies. Ma’ deze heeft een raket afgeschoten.’

‘Jirre. Waarom, meneer?’

‘Daai moet ik nog ontdekken. Ma’ mag ik vragen: heb je vanochtend Beyers Botha gebeld over de hele toestand?’

‘Ja, meneer.’

‘Joshua, doe me een lol, blijf me niet menen. Als het niet anders kan, noem me dan kapitein.’

‘Oké, kapitein.’

‘Daai is je job? De eigenaar inseinen over het gebeuren hier?’

‘Ja, kapitein. Ik ben hier de opzichter.’

‘Oké. De afgelopen maand, wat heb je hem toen verteld over het gebeuren hier?’

‘Kapitein?’

‘Hij is er toch niet, Joshua, vanwege de toestand van het huwelijk.’

‘Naar maar waar.’

‘En jij bent de ogen en oren. Je seint hem in?’
Paarwater knikt.
‘Heb je hem verteld dat dat acteurdje Van Graan hier is ingetrokken?’
‘Ja, want daai was niet in de haak.’
‘Wanneer heb je hem daarover ingeseind?’
‘Dat kan ik niet precies zeggen.’
‘Ruwe schatting. Hoeveel weken geleden?’
‘Nee, zeker een maand geleden.’
‘Oké. En gisteren zag je dat het acteurdje in de caravan trok?’
‘Ik heb hem zelf niet gezien.’
‘Wie heeft hem gezien?’
‘Mijn vrouw, Lina.’
‘En toen heeft ze het tegen jou gezegd?’
‘Ja, precies.’
‘En toen heb jij Botha gebeld?’
‘Ja, precies.’
‘Hoe laat gisteren?’
‘Tegen een uur of vier, als ik het goed heb.’

Cupido gaat twee agenten halen die bij de patrouillevoertuigen voor het huis staan. Hij zegt dat ze met hem mee moeten lopen.

‘Zo, zonder schoenen?’ vragen ze.

‘Ja,’ zegt hij. ‘Easy-peasy, we hoeven alleen in het huis te zijn.’

Terwijl ze naar het huis lopen, legt hij uit wat hij van ze verwacht.

In de keuken vraagt hij Saartjie, Lynette Morkels handvasthouder, of ze weet waar Beyers Botha is.

‘Meneer is in zijn kantoor,’ zegt ze en ze brengt hem ernaartoe.

Hij vindt de man in een kamer met veel boekenkasten, een bureau en een grote flatscreen-tv. Botha zit naar CNN te kijken.

Cupido vraagt de agenten buiten op hem te wachten. Botha draait het geluid zachter en kijkt hem vragend aan. Vaughn doet de deur achter zich dicht.

‘U weet nog dat ik heb gezegd: als u tegen me liegt, I’m going to nail you. Voor moord.’

‘Ja.’ Met vermoeid geduld.

‘U hebt gelogen.’

Het geduld maakt plaats voor verontwaardiging: ‘Dat is gewoon niet waar.’

Cupido haalt zijn opschrijfboekje tevoorschijn, verwijst naar wat hij heeft opgeschreven: ‘U hebt gezegd dat u niets van de affaire wist. Pas na het artikel in de *Huisgenoot*. En toen vroeg ik of uw arbeiders u hebben verteld dat Van Graan in het caravannetje is getrokken, toen zei u “nee”.’

‘Formeel wist ik niet dat ze een affaire hadden, kapitein.’

‘Formeel ga ik u nailen, meneer Botha, want u liegt.’

Griessel loopt heen en weer voor het raam van hun kantoor, wrijft met zijn linkerhand steeds ongedurig door zijn haar. Hij zoekt een perspectief om de bevindingen van Pagel te verwerken. Hij wilde achter zijn eigen en Maarmans computer vandaan, want hij vermoedt dat de spreadsheets en telefoonlijsten, de mails en Facebook-berichten nu niet veel nut zullen hebben.

De mensen achter de moord op Maarman wilden geen boodschap sturen, ze wilden geen wraak nemen. Ze hebben tijd en geld besteed, alle mogelijke moeite gedaan, voorbereid en gepland, om het op een ongeluk te laten lijken. In de hoop dat de overwerkte SAPD maar al te dankbaar zou zijn dat het dossier snel afgehandeld kon worden.

Ze wilden Maarman stilletjes uitschakelen. Zonder aandacht te trekken.

Waarom?

Hij denkt aan wat Cupido gisteren heeft gezegd. *De telefoontjes om naar de Beemer te komen kijken, de Skyline die gestolen is, ze hebben een of andere drug meegenomen... En toen alle sporen verbrand. Een hoop planning, gevaarlijke capriolen, slimme uitvoering... Daai is Hein Sauls niet, Benna. Daai is iets groters...*

Vaughn had gelijk. Dat was niet Hein Sauls. Ook niet de makkers van de Nigeriaanse fraudeurs die nu in de bak zitten.

Het is iets groters. Maar wat?

Van Brandon Maarmans recentste dossiers kan hij de zaak van de weduwe Bamberger buiten beschouwing laten. Hein Sauls zei dat de verdachte een typische solo-oplichter is die lafhartig de aftocht blaast als de druk te groot wordt. En bovendien, Maarman heeft de schuldige al geïdentificeerd, niemand had er baat bij hem te vermoorden.

Hetzelfde geldt voor de zaak van Karl-Heinz Fechter, wiens gezicht is gebruikt voor cryptofraude. Onderzoek afgehandeld, dossier bijna

compleet, het was alleen de laatste inlichting aan de FBI om ze uitgeleverd te krijgen. Geen voordeel bij moord.

Dan zijn er nog Jack en Olivia Taylor uit Canterbury in Engeland aan wie een fictief huis is verkocht. Kan dat deel uitmaken van iets veel groters? Iets wat de oplichter nu dwingt om zo'n ingewikkeld en riskant 'ongeluk' te plannen en te laten uitvoeren?

Het is mogelijk. Al ziet hij dat nu niet, want het past eenvoudig niet bij dat soort internetbedrog. Maar je weet het niet. Het is een vreemde wereld.

Het punt is, meer heeft hij niet.

Hij zal terug moeten naar Regal. Hij zal het aan Hein en Margerie Sauls moeten vragen. En hen tegelijkertijd confronteren met zijn vermoeden dat er spanning was tussen hen, een ondertoon, iets wat broeide. Misschien door het Taylor-dossier?

Maar daarvoor heeft hij Vaughn nodig. Want Cupido en hij hebben in de loop der tijd een ondervragingsduet ontwikkeld, een techniek die eigenlijk altijd vruchten afwerpt: Vaughn speelt de rol van de genadeloze botterik – waar hij meestal enorm van geniet – terwijl Griessel dan de toegankelijke en meelevende probeert te zijn.

Moeilijk te zeggen of het bij de familie Sauls zou werken. Ze zijn door de wol geverfde detectives, ze kennen alle trucjes. Maar dat maakt nu niet uit. Vaughn is er niet.

Vandaag zal hij de botterik moeten zijn.

Hij houdt daar niet van, want hij weet uit ervaring dat het niet een van zijn talenten is.

De vraag die ik hem vanaf het begin wilde stellen, is waarom hij door de jaren heen zoveel succes heeft gehad als rechercheur, ondanks het alcoholisme en de turbulentie in zijn privéleven.

Want als je zijn naam invoert in de krantenarchieven van de afgelopen decennia, levert dat indrukwekkende resultaten op. Er was destijds de spraakmakende vigilante-assegaaimoordenaar, de sensationele zaak van Hanneke Sloet in de Bo-Kaap, de moord op Alexa's echtgenoot, het blootleggen van een mensensmokkelnetwerk in Afrika, de sinistere sluipmoorden van Cobra, de dood van de internetondernemer Ernst

Richter, de krantenkoppen tijdens de vermissing van de beruchte oplichter Jasper Boonstra. En korter geleden, de moorden op de commando Basie Small en de corrupte oud-politicus Dineo Phiri waar het hele land over praatte.

Hoe krijgt hij het voor elkaar? Wat is zijn talent?

Dit is opnieuw een vraag waarbij hij ongemakkelijk heen en weer schuift.

‘Teamwork,’ zegt hij. ‘Het is altijd teamwork...’

Ik zeg dat hij klinkt als de captain van een rugbyteam tijdens een interview na een wedstrijd. ‘It’s a team effort, ik ben trots op de boys.’

Hij glimlacht een beetje. ‘Maar het is waar,’ zegt hij. ‘Ik werk samen met goede mensen. Zoals Vaughn Cupido. Hij is ervaren en slim en nergens bang voor. Je zou hém eigenlijk moeten interviewen. En er is Forensisch, onze forensische mensen zijn briljant. We werken de laatste jaren ook veel met technologie, dat maakt ons werk makkelijker...’

Teams bestaan toch uit mensen, zeg ik. Ieder met zijn eigen sterke punten. Zoals zijn scherpe en onbevreesde collega. Wat is de bijdrage van Bennie Griessel aan het team?

Zijn lichaamstaal zegt dat hij de vraag het liefst wil ontwijken. Wanneer hij ziet dat dat niet gaat lukken, oppert hij onwillig: ‘Dat is de manier waarop ik naar de plaats delict kijk.’

Ik vraag of hij dat kan uitleggen.

‘Ik probeer me in te denken wat er daar gebeurd is. Ik probeer het me voor te stellen, zeg maar te zien. Door de ogen van de verdachte. Door de ogen van het slachtoffer.’ Dan ontglipt hem een nadere overweging, bijna onhoorbaar: ‘En dat is ook een vloek...’

O?

‘Het klooit met je hoofd.’

De oorzaak van zijn posttraumatische stress?

‘Ja.’

Wanneer is dat begonnen?

‘Bij Moord en Roof. Bellville-Zuid. Ik was nog een groentje. Een sergeantje uit Parow dat rechtstreeks van diefstal en huiselijk geweld in Paarl kwam, en toen ineens zwaar geweld van dichtbij te zien kreeg. Moord binnen de familie, halsbandmoord, moord op ouderen, moord op homoseksuele mannen, bendes, gewapende overvallen... We

werkten verschrikkelijk hard, lange uren, maand na maand, wij allemaal. En dan reden we weg, ons hoofd vol met al die dingen, en dan gingen we uit. Om stoom af te blazen. De President in Parow was in die tijd onze kroeg, er was zo'n lange mahoniehouten bar, daar zat altijd wel een politieagent, maakt niet uit op welk moment van de dag je daar kwam. Of die tent achter Sanlam in Stikland waar ze lekkere pizza's maakten, de Glockenburg. Tegenwoordig is het een Spur Steak Ranch... Ik was toen nog geen alcoholist, ging gewoon mee, want je wilt erbij horen, je wilt meedoen met wat je meerderen doen. Dan kom je erachter dat een borrel alles makkelijker maakt. Zachter. Het zorgt ervoor dat je verder kunt, een beetje vergeet, als je maar regelmatig genoeg drinkt. En dan krijgt het je te pakken, maar je weet, als je wilt blijven werken, dan moet je wel...'

DEERTIG JAAR MOORDZAKEN – DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

Griessel belt Hein Sauls om te vragen of ze op kantoor zijn, hij en Margerie. 'We kunnen er over een uur zijn,' zegt Sauls.

Hij benut de tijd om zich voor te bereiden, om alles nog eens door te nemen.

Hij bekijkt de screenshots van de gemeentelijke bewakingscamera's, de twee mannen in de Skyline die stoppen bij de kruising met de Rustenbergstraat. Ondanks de bijgesneden vergrote foto en het feit dat de voorruit het zonlicht weerkaatst, zijn de gezichten van de verdachten niet onherkenbaar. Als je ze eerder hebt gezien. Of gearresteerd...

Het is een schot voor de boeg, maar hij stuurt twee van de beste foto's per mail naar alle recherchekantoren in de West-Kaap. In de hoop. Want het is een algemeen onderzoeksprincipe dat gedrag in het verleden bepalend is voor toekomstig gedrag, dat iemand die op zo'n strak geplande manier in koelen bloede iemand vermoordt, zich al eerder aan een geweldsmisdrijf schuldig heeft gemaakt.

Beyers Botha trekt zenuwachtig aan de mouwen van zijn joggingpak, alsof dat ineens te klein is. Hij zet de tv uit en zegt: ‘Ik zweer dat ik niet van de affaire wist. Joshua belde mij en zei dat het ventje nu hier in huis woonde, maar ik hoorde pas dat het een affaire was toen de *Huisgenoot* uitkwam. U kunt het aan Joshua vragen, hij wist ook niet van dat rollebollen.’

Cupido, altijd achterdochtig als iemand de woorden ‘ik zweer’ gebruikt, zegt: ‘Daai ga ik doen. En ik heb contacten in de media, pappie. Ik kom erachter als u de *Huisgenoot* zover heeft gekregen om daai zooi te schrijven. En u wist dat Van Graan gistermiddag in het caravannetje is getrokken.’

‘Joshua en ik wisten niet dat hij “erin getrokken” was, kapitein. Het enige wat Joshua tegen me heeft gezegd, is dat hij met een koffertje naar de caravan was gegaan, en toen een hele tijd daarbinnen bezig was. Hoe konden we weten dat hij daar ging slapen?’

‘Dus het is weer formeel de waarheid? Daar trap ik niet in. Het is toch gewoon common sense te bedenken dat een man die zijn koffertje naar de caravan op een wijngoed brengt zich daar niet alleen gaat verkleden.’

‘Dan heb ik zeker geen common sense.’

‘U kronkelt en draait weer lekker, mister Botha. Ik heb het eerder gezien. Sorry voor de woordspeling, ma’ ik heb geleerd: waar rook is, is vuur. En daai allemaal bevestigt precies mijn nieuwe theorie: een maand geleden zegt Joshua tegen u dat uw missus Morkel flink aan het foezelen is met Van Graan, elke avond hier in uw fancy, voor veertien miljoen rand gerenoveerde huis. Daai zat u niet lekker. Want u zit in ballingschap da’ in Longlands, en Van Graan is dertig jaar jonger, *real pretty boy*, beroemde zanger, nu nog beroemder acteur. Ik weet dat u hem hebt gecheckt op Instagram, precies zoals ik een halfuur geleden heb gedaan. U zag een echte hunk met een sixpack en biceps en zo’n zorgvuldig gemanicuurde eendagsbaard en van die superstrak geknipte haartjes. En u bent zelf niet moeders mooiste. In uw eigen woorden: “Het ego van een man is een bitch.” Vooral als die echte hunk vrijt met de vrouw die u al zo lang dwarszit met echtscheidingsprocedures. Hoe doe ik het tot nu toe, mister Botha?’

Hij heft alleen zijn handen in hulpeloze onschuld.

‘Toen ging u over de rooie en bedacht dit ingewikkelde plan. Cause why, u weet daar veel van. Van drones die hier land komen meten, en van drijfgas om kogels te herladen dat u in uw shop verkoopt, kunt u makkelijk een bom

fabriceren. In de wapenindustrie hebt u contacten om aan *radio-controlled* raketten te komen, u kunt het juiste moment afwachten...'

'Raketten?' zegt Beyers Botha. 'Belachelijk. Absolute lulkoek.'

'*Maybe, maybe not.* Ma' wacht, er is meer. Eerst bouwt u een prototype van de drone en de raket, en gaat u hem testen daar in Valsbaai, drie weken geleden. Toen, afgelopen vrijdagochtend, was het fase twee, u kijkt of u een schaapherdershuisje kunt verwoesten, aan de andere kant van de Bottelary-heuvels. Gewoon om de omgeving te verkennen. En toen werkte dat ding goed, nè, en u was very lucky, want er lag kunstmest in dat huisje en dat brandt alle evidence weg, u hebt ons allemaal beet. En toen, afgelopen nacht, was het showtime...'

'U maakt een heel grote fout...'

'Ma' waarom hebt u dan gelogen tegen mij? Waarom?'

'Ik heb niet gelogen.'

'Dat blijft u zeggen. Het is een puzzel, mister Botha, en ik ga nu de stukjes bij elkaar zoeken, waar ze ook liegen, pardon, liggen. En dan ga ik deze puzzel leggen en dan kom ik u arresteren. Als u wilt, kunt u uw advocaat bellen. Want ik ga mijn commandant vragen of Erin Riddles een huiszoekingsbevel voor ons kan krijgen. Voor uw huis in Longlands, voor uw kantoor, voor de wapensmidswerkplaats da' bij uw winkel, en voor uw laptopje. Die met uw zoekgeschiedenis naar bommen en raketten en drones. En dan gaat sergeant Riddles bij u babysitten tot Forensisch al hun magische stof heeft gestrooid. Cause why, een lepe kerel zoals u vindt altijd weer een manier om met bewijs te rommelen.'

'Kapitein, u maakt een heel grote fout.'

'*Maybe, maybe not.* Ma' de twee agenten hier voor de deur komen zo binnen opletten dat u niemand anders belt dan uw advocaat. Tot we al uw plekjes veilig hebben gesteld.'

De spanning in het kantoor van Hein Sauls is vandaag anders. Minder tastbaar. Maar ze is er nog steeds, een ondertoon. Hij ziet het aan de manier waarop Hein en Margerie afwachting naar voren leunen. En aan de armen van Margerie, weer beschermend voor haar borst gevouwen.

Griessel vraagt zich af of het te maken heeft met hun gesprek met Margerie, gisteren. Denkt het echtpaar dat ze ergens aan zijn ontsnapt, omdat de rechercheurs op het verkeerde spoor zaten? Hij weet dat hij zich moet hoeden voor de grootste vijand van de rechercheur: vooringenomenheid heeft hem al vaker vooraf dingen laten zien en voelen die er niet waren.

Maar toch...

Hij zegt dat hij de resultaten van de lijkschouwing en het toxicologierapport met hen wil delen. Met dien verstande dat het hoogst vertrouwelijk is. En behoorlijk sensationeel. Hij wil graag dat ze luisteren en hem vertellen of het ook maar enigszins verband kan houden met vroegere of recente onderzoeken van Brandon Maarman.

Ze knikken alleen maar.

Hij geeft hun de informatie.

‘*Jinne,*’ zegt Hein Sauls als hij vertelt over het natriumcitraat en het effect ervan.

Margerie zit als een standbeeld te luisteren, maar hij ziet de ontzetting op haar gezicht, haar weerzin tegen de aard van de misdaad.

Als hij klaar is zegt Sauls met een bezorgde frons: ‘Bennie, dit is heel iets anders.’

‘Je bedoelt dat het niet een van zijn zaken is?’

‘Ja.’

‘Ook niet de huizenkoop van die Taylors uit Engeland?’

‘Alles wijst erop dat die zaak gewone internetoplichting is. Misschien een syndicaat, misschien een oplichter, maar... Dit is... dit is een ander niveau. Ik bedoel... Ben jij ooit zoiets tegengekomen?’

‘Nee.’

‘Niets in zijn belgeschiedenis?’ vraagt Sauls. ‘Zijn mails?’

‘Daar zijn we nog mee bezig, maar tot nu toe niets.’

Sauls verschikt zijn grijze das, zegt dan met zijn diepe stem, zijn afgemeten toon: ‘Kijk, Bennie, Margie heeft me gisteren verteld wat jullie besproken hebben. Van Vaughn die niet gelooft dat het een ongeluk was. Toen hebben we lang gepraat. Of het een hit kon zijn geweest. En we zijn alle mogelijkheden afgegaan. Motief, dat is de grote vraag: wie zou een motief hebben gehad? Niet alleen om Brandon uit te schakelen, maar om het op een ongeluk te laten lijken. Nu weet ik, en dat weet jij ook, dat er vreemde dingen gebeuren in onze wereld. Vreemde mensen doen dingen die voor normale mensen nergens op lijken te slaan. Dus we hebben geprobeerd naar alle mogelijkheden te kijken. En uiteindelijk tegen elkaar gezegd: nee, het was een ongeluk. Want dat gebeurt ook, op de raarste manieren. Een paar biertjes te veel, een beetje haast... Het gebeurt. Dus, ik kan nu tegen je zeggen dat er, voor zover wij weten, niets is. Niets wat Brandon voor ons heeft gedaan dat hierbij past.’

Griessel beseft dat het tijd is om de grote vraag te stellen.

‘Hein, je weet hoe je een zesde zintuig krijgt als je genoeg mensen hebt ondervraagd?’ Griessel zegt het zo redelijk mogelijk. Zijn indruk, nu, hier, is dat confrontatie niet zal werken.

Sauls knikt traag en ingetogen.

‘Toen ik hier was, vrijdag, kreeg ik het gevoel dat er iets is wat jullie me niet vertellen. Informatie die jullie achterhouden.’

De spanning is terug, net als afgelopen vrijdag, ze zitten hem aan te kijken.

Hein is de eerste die reageert, zijn gezicht een toonbeeld van bezorgdheid. ‘Bennie, ons partnerschap met de SAPD, onze relatie met jullie... betekent alles voor ons. Dat gaan we niet kapotmaken. En Brandon... Hij was als familie. Als we een bijdrage kunnen leveren aan je onderzoek... We zullen alles doen.’

‘Hein, dat is geen antwoord op mijn vraag. Houden jullie iets voor ons verborgen?’

Er daalt een stilte neer in het kantoor.

Dan kijken Hein en Margerie elkaar aan.

Hij ziet hoe Margerie knikt, alsof ze toestemming geeft.

Sauls schraapt zijn keel, verschikt zijn das.

Griessel wacht.

Margeries armen komen los, ze leunt naar achteren in haar stoel en zegt: 'Er is een zaak waaraan Brandon heeft gewerkt...'

Sauls steekt een wijsvinger achter zijn kraag alsof hij een strop wil lostrekken. 'We hebben geen dossier beschikbaar,' zegt hij. 'Want er is nooit een dossier bijgehouden.'

'Dat wilde de klant zo,' zegt Margerie. 'Omdat het gevoelig lag. We weten dat we niet hetzelfde klantgeheim hebben als advocaten. We weten dat je ons kunt dwingen om het te vertellen. En dat zul je moeten doen. Je zult ons voor de rechter moeten slepen, want als het uitkomt, zullen mensen denken dat ze met dit soort dingen niet naar ons toe kunnen komen. En we willen je hier en nu zeggen dat we de slachtoffers willen beschermen. De slachtoffers daarbuiten, die worden uitgebuit en misbruikt en afgeperst en denken dat ze machteloos zijn, want als het uitkomt worden ze aan het kruis genageld.'

'Natuurlijk beschermen we ook ons bedrijf. Onze reputatie dat we discreet zijn is van primair belang,' zegt Hein Sauls. 'Maar dat is niet waar het hier om gaat. En ik kan je vertellen dat het niets met Brandons dood te maken heeft.'

'We zullen je de grote lijnen geven,' zegt Margerie. 'Als je meer wilt, moeten we naar de rechter.'

'Zul je eerst alleen luisteren?' vraagt Sauls.

Griessel knikt.

Sauls maakt de bovenste knoop van zijn kraag open en trekt zijn das los. 'Oké,' verzucht hij, 'vertel het maar.'

Margerie vertelt dat ze vijf weken geleden werden benaderd door iemand uit Stellenbosch. Een voornaam persoon met een belangrijke positie. Ze kan dat niet genoeg benadrukken: een leidende positie, iemand die een enorme bijdrage levert aan de gemeenschap in het algemeen en de jeugd in het bijzonder. Iemand met aanzien en invloed die veel verder reiken dan dit

stadje. Met een ambt waarvoor moraal en waardigheid en respect van essentieel belang zijn. Iemand van middelbare leeftijd. Getrouwd. Er is een gezin, er zijn kinderen. En deze persoon zit al zijn hele leven met een geheim. Over bepaalde seksuele voorkeuren. Voorkeuren die over het algemeen in beschaafde maatschappijen geheel en al aanvaardbaar zijn, dat moet Griessel wel begrijpen.

Het is een geheim waarmee deze persoon diep geworsteld heeft, waarvoor diegene een enorme prijs heeft betaald door het te onderdrukken. Want deze persoon moest kiezen tussen het uitleven van een geneigdheid of de droom van een carrière in een specifieke richting die deze geneigdheid nooit zou dulden.

En toen, twee maanden geleden, heeft deze persoon een fout begaan. Toegegeven aan de verzoeking. Voor het eerst in meer dan vijftig jaar. Niet plotseling en impulsief. Nee, deze persoon is uitgelokt en verleid door een klein syndicaat dat werkt in Nkomo, een dorpje in de buurt van Giyani in de provincie Limpopo. Verlokt en verleid, in de loop van dagen en weken, eerst om te praten. En uiteindelijk zijn er foto's uitgewisseld. En toen volgde de chantage.

De persoon heeft betaald. Drie, vier, vijf keer, steeds grotere bedragen. De persoon realiseerde zich dat de chantage nooit zou ophouden. En toen is de persoon met Hein komen praten.

‘Brandon heeft de zaak opgepakt,’ zegt Margerie. ‘Onze afspraak met de cliënt was dat Brandon zijn aantekeningen met pen en papier zou maken en alles achteraf aan de cliënt zou geven. Niets via WhatsApp of de mail of enig digitaal platform. Geen sporen. En de cliënt wilde geen gerechtigheid. Alleen dat alle foto's zouden verdwijnen. Zo gevoelig lag het.’

Maarman heeft de schuldigen opgespoord. En ervoor gezorgd dat elk stukje elektronica waarop foto's konden staan vernietigd is.

‘Bennie,’ zegt Hein Sauls, ‘ik kan je oprecht beloven dat de cybercriminelen die hierbij betrokken waren niet in staat zijn om zo'n aanslag op Brandon te plegen. Ze stellen eigenlijk niet veel voor, zijn gespecialiseerd in sextortion, in de meeste gevallen met schoolkinderen, waar niet veel te halen is.’

‘Onze cliënt bleek een onverwachte buitenkans,’ zegt Margerie.

Cupido zit in zijn Golf, met de raampjes dicht, om stilte en privacy te hebben, met zijn mobiel tegen zijn oor.

‘Beyers Botha,’ zegt kolonel Witkop Jansen aan de andere kant van de lijn. ‘De eigenaar van Hunting for Africa?’

‘Inderdaad, kolonel, ik...’

‘Vaughn, wacht even. Jij denkt dat hij die caravan heeft opgeblazen?’

‘Inderdaad, kolonel...’

‘Met een drone en een raket?’

‘Ja, kolonel, ik vermoed het, hij is...’

‘Nee, verdomme. Je “vermoedt”? Dit is alleen maar een theorie?’

‘Nee, kolonel, het zijn feiten...’

‘Wat voor feiten?’

‘Dat acteurkje heeft het met zijn vrouw gedaan en zijn bedrijf op social media voor schut gezet. Daai zijn feiten, kolonel, daai staat uitgebreid in de *Huisgenoot* en op Instagram. Dus, Botha heeft een motief, zo klaar als een klontje. Hij heeft de middelen: toegang tot explosieven en drones en zo, met die *gun shop*. En hij heeft een geschiedenis van geweld, kolonel, hij is al eens opgepakt voor zware mishandeling...’

‘Mishandeling? Hoe kom je daar nou weer bij?’

‘Heeft hij zelf toegegeven, kolonel, toen ik het vroeg. Nadat zijn aanstaande ex het aan mij had verteld. En bovendien, hij had de gelegenheid, want hij wist dat het acteurkje in de caravan sliep. Ik heb een *witness* die daai zal bevestigen.’

Een korte stilte. ‘Vaughn, nee. Laat me je dit vertellen, ik ken Beyers Botha, en ik geloof het niet.’

‘Kent u hem, kolonel?’

‘Al meer dan tien jaar. Ik ken hem goed, ik ken zijn wapensmeden, en ik ken zijn verkopers. Het zijn allemaal fatsoenlijke mensen. Dit klopt volgens mij echt niet.’

‘Kolonel, we hebben het hier over een *crime of passion*...’

Witkop Jansen geeft geen antwoord.

‘Het enige wat ik vraag,’ zegt Cupido, ‘is een huiszoekingsbevel, kolonel. En dat sergeant Riddles hem in de gaten komt houden tot we de laptop kunnen confisqueren en de plaats delict zeker kunnen stellen.’

Nog steeds geen antwoord. Cupido’s moed zinkt hem in de schoenen.

‘Kapitein,’ zegt Jansen, en Cupido weet, als hij je met je rang aanspreekt is hij pissig. ‘Dit is helemaal uit de hand gelopen. De provinciale

commissaris heeft me al twee keer gebeld. John Cloete heeft me al zeven keer gebeld. De bureaucommissaris wil elke vijf minuten weten wat er aan de hand is. En het enige wat ik zeg is dat een van mijn beste mensen ermee bezig is. Ik vertrouw je. Ik vertrouw je oordeel. Al heb ik ernstige bedenkingen. Nu wil ik dat ik goed doorkom: je pakt de zaak met de grootste omzichtigheid aan. Je behandelt Beyers Botha's bezittingen met het grootste respect. Als hij schuldig is, dan pakken we hem met alle middelen van de wet, begrijp me niet verkeerd. Maar tot we het kunnen bewijzen, werk je volgens het boekje. En je zorgt dat je heel erg zeker bent dat je je niet laat misleiden door de aard van de zaak en de emoties die kennelijk hoog oplopen. Kom ik door, kapitein?'

'Yebo, kolonel. Luid en duidelijk.'

'Riddles is onderweg. Het huiszoekingsbevel zal wat meer tijd kosten.'

OceanofPDF.com

Griessel rijdt terug naar kantoor. Het verkeer op de R44 is zoals gewoonlijk druk en traag, maar dat kan hem nu niet schelen. Het geeft hem tijd om na te denken.

Hij is teleurgesteld over het resultaat van het gesprek. Want hij gelooft het echtpaar Sauls. Zijn instinct en zijn ervaring zeggen dat ze de waarheid hebben gesproken. En nu is hij weer terug bij af. Zonder motief voor de moord, zonder aanwijzingen waaraan hij kan sjoeren en trekken.

Maar hij is ook opgelucht. Dat wat Hein en Margerie tot vanochtend verzwegen hebben niet op achterbakse toestanden duidt, dat de vertrouwensrelatie tussen Regal Investigations en de SAPD niet geschaad is. Want hij houdt van de laconieke, plechtige Hein Sauls en de oprechtheid en vriendelijkheid van Margerie. En ze hebben elkaar nodig, de SAPD en privédetectives. Als hij ziet hoeveel goede rechercheurs de politie jaarlijks kwijtraakt, zullen ze elkaar in de toekomst nog harder nodig hebben.

Voordat hij vertrok heeft hij nog gevraagd of er andere zaken zijn die Regal Investigations en Brandon Maarman hebben onderzocht zonder aantekeningen bij te houden of zonder digitale sporen achter te laten.

Nee, antwoordden ze. Alleen deze ene. En ze hopen dat er niet nog een komt. De eisen die het stelt zijn zwaar.

Was het mogelijk dat Maarman op eigen houtje nog meer van dit soort onderzoeken heeft gedaan?

Dat wisten ze niet.

Het probleem is, het is niet onmogelijk. En dat betekent dat de volledige telefoongegevens, die hopelijk al in de inbox van de mail wachten, misschien helemaal nutteloos zullen zijn.

Maar dankzij Phil Pagel heeft hij nieuwe informatie over hoe de moord is gepleegd – het toedienen van drugs en het intraveneuze natriumcitraat. Hij

zal de gebeurtenissen die middag bij Maarman thuis in zijn hoofd proberen te reconstrueren.

Wie weet geeft het een of ander inzicht.

Het is misschien het enige wat hij heeft.

De laatste honderd meter van de lange, dure, geasfalteerde oprit van wijnboerderij Jardin des Joyaux loopt door een tunnel van uitbottende eiken, voordat hij uitkomt op het parkeerterrein voor het huis. De agenten van bureau Stellenbosch hebben het publiek toegestaan zich te verzamelen in de koelte, onder de bomen die het verst van het huis staan. Want de mensenmassa is aanzienlijk gegroeid. Het contingent media blijft maar toenemen. En het afgelopen uur is er bovendien een toestroom van talloze nieuwsgierigen en fans die via social media en het nieuws op de radio gehoord hebben over de sensationele dood van de geliefde jonge *Wynland*-acteur Gerrie van Graan.

Cupido verschuilt zich achter een van de bomen dicht bij het huis, want hij wil niet dat de media hem zien. Hij wil kijken of de doorgewinterde journalist van Media24, Julian Jenkins, nog steeds deel uitmaakt van de groep.

Dan ziet hij hem, in zijn zwarte leren jasje, staan praten met een fotograaf van *Die Son*.

Cupido pakt zijn telefoon en belt kapitein John Cloete.

‘Heb je nieuws?’ vraagt de persvoorlichter hoopvol.

‘Nog niks voor het grote publiek. Ik wil een gunst van je, John.’

‘Waarom weet ik dat dit problemen betekent?’

‘Daai is een vooroordeel, John.’

‘Wat wil je, Vaughn?’

‘Ik wil dat je Julian Jenkins belt en tegen hem zegt dat ik een discrete persoonlijke ontmoeting wil.’

Cupido hoort hoe Cloete een sigaret opsteekt. Het is bij de SAPD algemeen bekend dat de nicotinevlekken op zijn vingers en de permanente schaduwen onder zijn ogen de prijs zijn die een persvoorlichter betaalt voor zijn ogenschijnlijk onverstoorbare kalmte en geduld, ondanks de onmenselijke druk van zijn positie.

‘Waarvoor?’ vraagt Cloete.

‘Een deal. Voor beide partijen voordelig.’

‘Dat kan ik alleen doen als ik weet wat de deal is, Vaughn. Dat is mijn job.’

‘Dat weet ik, John.’ En dan geeft hij Cloete de grote lijnen.

‘Fok, Vaughn,’ zegt de persvoorlichter, ‘nu wil je de leeuw aan zijn staart trekken.’

Julian Jenkins is eind veertig, even lang als Cupido, met een gladgeschoren hoofd. Hij komt op Cupido aflopen vanaf de noordelijke hoek van het huis.

‘Jis, Vaughn,’ zegt hij, met zoals altijd een geamuseerd nieuwsgierige uitstraling.

Cupido kent hem al meer dan twintig jaar. Hij weet dat de journalist meedogenloos en uitgeslapen is, maar altijd door en door ethisch.

‘Bedankt dat je gekomen bent, Julian.’ Hij schudt zijn hand.

Jenkins lacht. ‘Je wist dat ik zou komen.’ Hij kijkt naar de plek waar de veertien mensen van de PCSI in hun pbm-outfit het erf en de wijngaarden tegen de heuvel systematisch afzoeken. ‘Wat een toestand, Vaughn.’

‘Nog nooit zoiets gezien. Een clusterfuck van gigantische proporties.’

‘Mag ik je citeren?’

‘Off the record, Julian. Alsjeblieft.’

‘Ja, is goed. Cloete zei dat je een voorstel had?’

‘Yes. Ik wil weten of Beyers Botha de oorspronkelijke bron was van het *Huisgenoot*-verhaal. Heeft hij dat bedacht?’

De glimlach verdwijnt van Jenkins’ gezicht. Hij kijkt Cupido gespannen aan terwijl de kwartjes vallen. Wanneer hij zijn conclusie heeft getrokken, zegt hij: ‘Bliksem. Je denkt dat hij het heeft gedaan.’

‘Dat kan ik niet bevestigen of ontkennen.’

Jenkins schudt ongelovig zijn hoofd. ‘Dus het was niet het tiklab van Van Graan?’

‘Is dat het gerucht?’

‘Een van de drie. Maar niemand heeft nog gedacht dat het Beyers was.’

‘Wat zijn de andere twee geruchten?’

‘Een gasfles in de caravan die is geëxplodeerd. En Lynette Morkel heeft de caravan in brand gestoken.’

‘Waarom zou ze dat doen?’

‘Weet je het niet?’

Cupido schudt zijn hoofd. Nee.

‘Gerrie van Graan was een player, Vaughn. Hij had al een reputatie toen hij alleen nog maar zong. Heeft schijnbaar de helft van de meisjes van Bloemfontein al afgewerkt. Er wordt gezegd dat ze hem juist in de tv-serie *Wynland* hebben aangenomen omdat hij zo controversieel is. En zijn bijnaam bij de soap was *insurance*. Want hij dekt alles wat beweegt. Het achttienjarige meisje dat Nonna speelt, de hairstyliste, het meisje van de make-up, de AD...’

‘Wat is een AD?’

‘*Assistant director*, de rechterhand van de regisseur.’

‘En is het allemaal waar?’ vraagt Cupido.

‘Zeker niet alles, je weet hoe mensen overdrijven. Maar al is de helft ervan waar...’

‘Klinkt als een vrolijke werkomgeving. Wist Lynette Morkel van zijn capriolen?’

‘Ze moet van zijn reputatie hebben geweten voor hij op de set kwam. Wie weet, misschien is het zelfs de reden waarom ze iets met hem begon. De wilde jonge man temmen. Of misschien alleen een filmster van in de veertig die wil zien of ze het nog heeft... In elk geval, van wat ik heb gehoord, heeft de hairstyliste toen het *Huisgenoot*-verhaal uitkwam tegen haar gezegd dat ze niet moest denken dat ze de enige was voor wie Van Graan speciale aandacht had. Toen is ze met dingen gaan smijten.’

‘*Interesting...*’ zegt Cupido. ‘Maar niet van belang voor mijn zaak. Kun jij dat voor me uitzoeken? Van Botha en de *Huisgenoot*?’

‘Wat krijg ik ervoor terug?’ vraagt Jenkins.

‘Exclusieve info. Nu. Hier.’

‘Ga je vandaag iemand arresteren?’

‘Nee, nog te vroeg.’

‘Ik wil exclusieve info wanneer je iemand arresteert, Vaughn. Een dag eerder dan de anderen.’

‘Je weet dat de reality niet zo werkt. Het beste wat ik kan doen is een seintje geven als we op pad zijn met een aanhoudingsbevel.’

‘Oké. En de exclusieve info die je nu hebt?’

‘Huiszoekingsbevel voor Beyers Botha’s huis en werkplaats wordt nu aangevraagd. Ook zijn mobiel en laptop.’

Cupido krijgt niet de enthousiaste reactie die hij had verwacht. Want Jenkins staart eerst een hele tijd over de wijnstokken. Dan zegt hij: ‘Je wedt op het verkeerde paard, Vaughn.’

‘Hoezo?’

‘Je denkt dat hij boos was over de affaire?’

‘Natuurlijk was hij dat. Sexy jonge hunk die zijn vrouw neukt en zijn bedrijf dist.’

Jenkins schudt zijn hoofd. ‘De shit die Gerrie van Graan op Insta heeft gepost wordt alleen gelezen door zijn tienerfanbase. En Botha was emotioneel allang verdergegaan met zijn leven...’

‘Ma’ waarom zou hij zijn advocaat een brief laten schrijven dat Van Graan hier het huis uit moest?’

‘Dat wist ik niet.’

‘Misschien was hij niet zo heel veel verdergegaan, Julian. En hij heeft een ego. Zoals de meeste selfmade men...’

‘Vaughn, hij is wel verdergegaan. Beyers Botha heeft al twee jaar een heel discrete relatie met professor Annelie Taljaard. Voor zover ik weet, zijn ze verliefd en heel gelukkig.’

‘Wie is professor Annelie Taljaard?’

‘Ze doet onderzoek bij de landbouwfaculteit. Wildlife-economie. Zoiets.’

‘Daar heeft hij niets over gezegd,’ zegt Cupido.

‘Ik zeg het toch, ze zijn discreet. Uit respect voor de professor. Hij wil kennelijk de scheiding snel achter de rug hebben, zodat ze niet meer zo in het geniep hoeven te vrijen. Als je het mij vraagt, had hij een beter motief om Lynette Morkel uit te schakelen dan Gerrie van Graan. Verkeerde paard, ik zweer het. Niet dat het me iets kan schelen. Dit is een supersappig verhaal...’

Griessel zit achter zijn computer. Op het scherm staan de pdf-dossiers met de belgegevens van Brandon Maarman van de afgelopen zes maanden, zoals ze door de provider zijn gestuurd. Pagina na pagina vol uitgaande en inkomende oproepen – ze tonen datum, tijdstip en duur van elke oproep. En de nummers en de namen van de mensen aan wie ze toebehoren. Als ze tenminste volgens de verplichte RICA-wetgeving geregistreerd staan.

Vroeger, toen Vaughn en hij nog bij de Valken zaten, gaven ze de oproeplijsten aan kapitein Philip van Wyk van het Informatiemanagementcentrum om te verwerken. Onder uitzonderlijke omstandigheden, als ze onder grote druk staan, kunnen ze daar nog steeds aankloppen om hulp, maar hij wil eerst zelf kijken hoe ver hij komt. En hij weet dat er maar één manier is om die klus aan te pakken, de spreekwoordelijke Afrikaanse manier waarop je een olifant opeet: hapje voor hapje.

Toen ze afgelopen vrijdag met het onderzoek begonnen, heeft Vaughn alleen gekeken naar de telefoontjes van Maarman op de donderdag van zijn dood. Griessel begint vanaf die dag terug te werken en vindt onmiddellijk twee verdachte oproepen op woensdag 8 oktober, de dag voor het bezoek van de mannen in de Skyline. Beide oproepen zijn in de lijst aangemerkt als *RICA n.v.t.*, wat betekent dat de nummers niet geregistreerd zijn.

De eerste was om 11.24 uur op woensdagochtend, de dag voor de moord op Maarman, de tweede was om 18.44 uur die avond.

Hij vergelijkt het met het RICA-loze nummer waarmee Maarman om 14.07 uur op de dag van zijn dood is gebeld, vermoedelijk door de moordenaars.

Het is hetzelfde nummer. Van een wegwerptelefoon.

Hij past de tijdlijn in zijn opschrijfboekje aan met deze gegevens. Het betekent iets, denkt hij. Het past ergens in. En hij vermoedt waar dat kan

zijn.

Dan kijkt hij vluchtig de rest van de lijst door, op zoek naar nog meer verdachte, ongeregistreerde nummers in de afgelopen zes maanden.

Hij vindt niets.

Vaughn Cupido heeft honger.

Gisteravond heeft hij voor het laatst iets gegeten, en ook al niet zoveel.

Vanochtend heeft hij alleen een beker koffie gehad, en tegen tien uur heeft hij uit een tuinkraan bij het huis water gedronken om zijn dorst te lessen. Nu is het over twaalfen en zijn bloedsuiker is laag en zijn hoofd is weer suf en zijn geduld bijna op en het lukt hem niet alles wat hij heeft gehoord en gezien en geleerd sinds halfvier vanochtend in zijn hoofd uit te puzzelen en op een rijtje te krijgen. Te veel dingen, te veel perspectieven en facetten, te veel tegenstrijdigheden en meningen en beschuldigingen en kaskenades.

Hij wil eten. En hij wil met Bennie Griessel praten, want die kan alles aanhoren en tegen hem zeggen – tactvol en met een paar subtiële, voorzichtige grapjes tussendoor – waar hij het spoor bijster is geraakt.

Benna zal zeggen: Vaughn, het is weer een stinkend rijke whitey. Dat is je achilleshiel. Je raakt gefixeerd op die stinkend rijke whiteys, je wilt ze nailen, je denkt dat een stinkend rijke whitey nooit een rijke stinkerd zou zijn geworden zonder apenstreken en white privilege en uitbuiting van *coloured labour*. Je denkt aan de stinkend rijke whiteys met hun ge-‘chief’ tegen Brandon Maarman, je denkt aan de neerbuigende manier waarop de meeste stinkend rijke whiteys tegen politiemensen in het algemeen en tegen politiemensen van kleur in het bijzonder praten, je denkt aan hoe ze miljoenen neertellen voor geslepen advocaten en dan komen ze vrij, al het harde werk voor niets.

Daai is wat Benna gaat zeggen, laat hij dat nou maar toegeven. Hij was te betrokken en subjectief. Hij wil Beyers Botha nailen. Om zijn naam – wat is dat toch met die whiteys, dat ze een achternaam als voornaam gebruiken, alsof er een tekort aan voornaamopties is – en omdat hij subtiel liegt en omdat hij fokking schuldig is. En oké, omdat hij rijk is. Want, dat mag ook wel gezegd worden, Vaughn Cupido discrimineert eigenlijk totaal niet op

grond van ras als het op rijke stinkerds aankomt. Hij haat en wantrouwt die hele fokking zooi, ongeacht ras, kleur of geloof. Gewoon *cause they're rich*.

En dan komt Julian Jenkins een spaak in het nail-Beyers-Botha-wiel steken: het motief is niet meer zo klaar als een klontje.

Misschien – en het is een heel grote misschien – was het niet Beyers Botha.

Het was zeker niet Lynette Morkel of de hairstyliste van de *Wynland-soap*, *cause why*, die lui hebben niet de middelen en de knowhow om een drone en een raket te bouwen.

Maar Beyers Botha wel.

Beyers Botha heeft de middelen en gelegenheid, maar het motief is nu een beetje een uitdaging. En hij gaat die uitdaging pas aannemen als hij iets gegeten heeft.

Daarom praat hij nog een keer met Dik en Dun van Forensisch over wat hij wil dat er gedaan wordt in Botha's huis en kantoor en werkplaats bij Hunting for Africa, 'wanneer jullie de tijd hebben'. En hij zegt tegen de sergeant dat de agenten de media en de burgers achter het afzetlint moeten houden en Beyers Botha hier in de fokking Jardin de Joyaux.

Dan pakt hij zijn telefoon en googelt de woorden 'korp' en 'raket'. Hij krijgt verwijzingen naar de 'People's Liberation Army Rocket Force' en 'Valour Korps Guided Missile Team'. Eerstgenoemde, zegt Wikipedia, is de 'strategische en tactische raketmacht van de Volksrepubliek China' en laatstgenoemde is een speelgoedmodel.

Hij vloekt, stapt in zijn auto en rijdt weg. De geasfalteerde oprit af, langs de idioten die daar samendrommen, tussen de eiken door. En hij belt Benna en zegt, partner: het is Vrije Burger-tijd, ik trakteer, dubbel kaas, zelfgebakken broodje, alles erop en eraan en die friet in dat bakje die ze zo goud en knapperig weten te krijgen, barbecuekruiden voor de magische prikkel op de tong. En als je me niet tegenhoudt, dan eet ik er vandaag twee, Benna. Burgers, bedoel ik, niet bakjes friet. Friet maakt te dik.

Ze zitten aan een tafel buiten voor de Vrije Burger, in de schaduw van de reusachtige eiken. Cupido bukt zich zodat hij de saus van zijn tweede

burger niet op zijn spierwitte overhemd morst. Hij zegt: ‘Benna, hoe moet ik dit beschrijven? Stel, je tuinschuurtje staat in de fik, dan maak je het open om te zien wat er gebeurt en binnen vind je een bijennest. En de bijtjes zoemen, en de bijtjes steken, pappie. Ma’ jou niet. Elkaar. Hot en her en over en weer en door elkaar. Het is crazy, nooit zoiets gezien. Ik bedoel, een drone en een raket om Geile Gerrie uit te schakelen...’

Griessel, zijn mond vol met zijn lievelingseten, schudt alleen ongelovig zijn hoofd.

‘En je kent me, partner. Ik doe niet aan onzeker. Ma’ nu... Ik *trust* mezelf niet meer, vanwege wat de kolonel zegt en wat Julian Jenkins zegt, en dan kom ik weer bij de feiten: Beyers Botha heeft sluw gelogen. Beyers Botha was de enige die wist dat Geile Gerrie in het caravannetje zat, en Beyers Botha heeft de grondstoffen voor de raket. Kan eigenlijk niemand anders zijn.’

Griessel slikt en zegt: ‘Er is een mogelijkheid...’

‘Shoot.’

‘Fritz zegt dat ze steeds vaker drones gebruiken als ze films maken. Hij zegt dat het veel goedkoper is dan een helikopter huren, het is veilig, snel en makkelijk.’

‘Dus?’

‘Als Van Graan zo’n bezig bijtje op de set was... misschien heeft hij het vriendinnetje van de drone-operator ook gepakt.’

Cupido overweegt dit terwijl hij een hap van zijn burger neemt. Met een mond vol eten zegt hij: ‘Nee, Benna, hoe kon hij weten dat Geile Gerrie in de caravan zat?’

‘Hij had het wijngoed met een drone en een camera in de gaten kunnen houden. Fritz zegt dat het signaal van die dingen meer dan een kilometer ver reikt.’

‘Shit, partner, nou verpest je een volmaakte lunch. Ik had eraan moeten denken. Misschien ben ik het verleerd...’

‘Nee, Vaughn. Je had helemaal gelijk met de MO voor de moord op Maarman.’

‘Hoe dan?’

En dan vertelt Griessel het, en Cupido luistert met zoveel aandacht en verbazing dat hij de helft van zijn tweede burger koud laat worden.

Even over tweeën belt Cupido Fritz Griessel en zegt dat hij hem graag wil consulteren over een moordzaak. ‘Je pa schat dat je expert bent in al die technische stuff in de filmbusiness.’

‘*Lit!*’ zegt Fritz.

Cupido vermoedt dat dat betekent dat hij verder kan praten.

‘Nou, we hebben wel een probleem, Fritz. Het is super-*confidential*, dus je mag er niet over praten.’

‘*Schweet*, oom Vaughn,’ zegt Fritz.

Cupido neemt aan dat dat het zwijgen van de jonge man bevestigt.

‘Oké, cool,’ zegt Cupido. ‘Stel, ik werk in de *movie industry* en ik wil een oogje houden op het kereltje dat bij mijn dochter op de boerderij rondhangt. Want ik schat dat de bedoelingen van dat kereltje niet fris zijn. Dus ik pak mijn drone, en ik stuur hem hoog, cause why, ik wil niet dat het kereltje de drone hoort of ziet. Is dat mogelijk?’

‘*Defs.*’

‘Hoe, Fritz?’

‘Hell, oom Vaughn, de tech is totaal next level. Je hebt bijvoorbeeld de NewBeeDrone SavageBee, superklein en stil, of de DJI Matrice 600 Pro met *upgraded* stille propellers, koolstofvezel vibes. Hij is groot, kan een behoorlijke camera dragen, maar is net zo stil. Je hebt AI-powered drones met realtime obstakelvermijding, automatische *subject tracking* en voorspellende bewegingsalgoritmes. Als je die hoog genoeg...’

‘Fritz, hoho, wacht effe. Daai is heavy stuff, je zult het moeten uitleggen.’

‘Sorry, oom Vaughn. Het betekent alleen maar dat het absoluut mogelijk is iemand op een boerderij met een drone te volgen, zonder dat hij het merkt. Als je weet wat je doet. Je probleem is de *flight time*. Hoe kleiner de drone, hoe kleiner de accu, hoe korter de vlucht. Een SavageBee-accu redt het niet langer dan zes minuten. Maar het kan lukken als je, zeg maar, twee of drie grote drones zoals de Matrice 600 met een lichte payload hebt en ze elkaar aflossen. Is dat te volgen?’

‘Yebo. Hoe ver kun je zelf van de drone af zijn?’

‘Hangt van de drone af. De Matrice 600 heeft een *operating distance* van vijf kilometer...’

‘Bliksem...’

‘Ja, de tech is *hectic*.’

‘Oké, cool bananas. Ma’ stel, ik weet daai jochie dat bij mijn dochter rondhangt heeft een tik-lab in een caravannetje op mijn boerderij, en ik denk, ik wil dat caravannetje aan flarden blazen met een raket. Zijn er gasten in de filmindustrie die zo’n raket voor mij kunnen bouwen?’

‘Kiff idee,’ zegt Fritz.

Cupido kent het woord kiff, want Donovan gebruikt het vaak. Hij weet dat het betekent dat iets heftig is.

‘Maar dat denk ik niet,’ voegt Fritz eraan toe. ‘Je hebt pyrotechnici die op filmsets werken, die kunnen dingen opblazen. Eigenlijk alleen voor de show. Maar een raket? Dat is next level shit.’

‘Wa’ vind ik zo’n gast, Fritz? Die daai voor me kan maken?’

Het is een tijdje stil op de lijn. ‘Oom Vaughn, ik heb een maat die mechatronica en robotica heeft gestudeerd aan de universiteit. Hij zal dat beter weten...’

‘De universiteit hier?’

‘Ja. Moet ik hem bellen?’

‘Graag, Fritz. Ma’ discreet.’

‘Schweet. En ik neem aan dat we het over dat Gerrie van Graan-gedoe hebben?’

‘Hoe weet je dat?’

‘Dat verhaal gaat op het ogenblik viral op internet. Is het jouw zaak?’

‘Ja, het is mijn zaak. Ma’ Fritz, discretie, alsjeblieft. Het is nog vroeg dag, ik hou alle mogelijkheden open.’

‘Was het echt een tik-lab?’

‘Nee, Fritz, nee. Daai was alleen een afleidingsmanoeuvre van mijn kant.’

‘Dope. Dus het was een raket?’

‘Lopend onderzoek, Fritz, alsjeblieft, het is vertrouwelijk.’

‘Kiff. Maar ik denk niet dat het lui van de soap zijn geweest.’

‘Waarom niet?’

‘Ze filmen in de studio, oom Vaughn. Met sets die ze bouwen. Daar zijn geen drones en zo.’

Om 14.22 uur houdt Cupido stil voor de Esperanza-studio's aan de Waarburghweg, in Joostenbergvlakte. Het lange, hoge gelijkvloerse gebouw ziet er in zijn ogen uit als een voormalig fruitpakhuis dat nu kennelijk is aangepast voor film- en tv-opnames.

Op het moment dat hij naar de ingang loopt, belt sergeant Erin Riddles. Ze zegt dat ze de laptop van Beyers Botha heeft. Ze heeft ook Botha's huis en garage verzegeld tot de mensen van Forensisch hun ding kunnen doen. Ze heeft het huiszoekingsbevel afgegeven bij de jachtwinkel Hunting for Africa naast winkelcentrum Zevenwacht, met de opdracht om de werkplaats van de wapensmeden te sluiten en te verzegelen. Ze kan bevestigen dat er agenten bij het huis en de winkel aanwezig zullen zijn tot Forensisch morgen het onderzoek heeft afgerond.

'De mensen van de wapenwinkel waren niet happy,' zegt ze.

Cupido bedankt haar en vraagt of ze de laptop en mobiel van Beyers kan afgeven bij kapitein Flif Davids van de Valken in Bellville om te laten analyseren. Hij heeft al laten weten dat het eraan komt.

Dan hangt hij op en loopt door de glazen deuren Esperanza binnen.

Het kantoor van de producers van de *Wynland*-soap is zo groot dat de twee bureaus naast elkaar kunnen staan. Het werkoppervlak ligt vol met draaiboeken en schema's, aantekeningen en kleurige schetsen van kostuum- en decorontwerpen.

De muren zijn een bonte verzameling van tientallen productiefoto's en krantenknipsels. Cupido ziet Lynette Morkel en Gerrie van Graan op meerdere foto's.

De producers zijn een echtpaar, Elise en Derek Prins. Allebei achter in de vijftig en bijna even mager en klein, en nu duidelijk over hun toeren.

Elise zegt: 'Het is verschrikkelijk, het jong, het arme jong.' En: 'Het is afgelopen, hoe kunnen we verder, hoe kunnen we dat zelfs maar denken?' En Derek sust haar met: 'Liesje, Liesje, rustig, ik haal thee voor je, de suiker zal je goeddoen, laten we kijken of we de kapitein kunnen helpen, kom, ga eerst even zitten.'

Cupido zegt dat hij oprecht meeleeft met hun verlies, en hij begrijpt dat het een moeilijke tijd is, maar de eerste paar dagen van een onderzoek zijn altijd cruciaal, mag hij hun alsjeblieft een paar vragen stellen? Het zijn geen makkelijke vragen, maar hij heeft geen keuze.

'Natuurlijk, natuurlijk,' zegt Derek Prins.

'Moeilijke vragen? Over een ongeluk?' vraagt Elise Prins.

'Mevrouw, we hebben reden om aan te nemen dat het geen ongeluk was. Daarom ben ik hier.'

'Hoe kan het geen ongeluk zijn geweest?' vraagt ze geschrokken. 'Iedereen zegt dat het een gasfles was. U bedoelt toch zeker niet...?'

'Liesje, rustig nou.' Prins loopt naar de deur en roept door de gang: 'Lena, kun je ons alsjeblieft thee brengen? Grote pot, veel suiker.'

Elise Prins kijkt Cupido bezorgd aan: 'Wat voor reden? Wat is er gebeurd?'

Hij haalt diep adem en zegt: 'Mevrouw, ik denk dat we moeten wachten tot de thee is gekomen.'

Cupido probeert zo vaag mogelijk te blijven. Hij zegt dat de plaats delict op het ogenblik door een team deskundigen zorgvuldig wordt onderzocht. De forensisch onderzoekers hebben al vastgesteld dat het een doelbewuste daad was.

Elise Prins snakt naar adem en legt haar hand op haar hart. Derek grijpt ter ondersteuning haar andere hand.

'Het onderzoek is nu in een heel gevoelig stadium,' zegt Cupido. 'Daarom kan ik nu niet meer info geven. Mijn excuses daarvoor. Maar het zou enorm helpen als we een paar zaken kunnen ophelderen.'

Derek knikt. Elise Prins zit met stomheid geslagen naar een foto van Gerrie van Graan aan de muur te staren.

Cupido vraagt of Van Graan ooit iets tegen hen heeft gezegd over dreigtelefoontjes of -berichten.

Elise reageert niet. Derek denkt even na en zegt dan: 'Nee. Er waren berichten op social media... Mensen die hem niet mochten, niet van zijn muziek hielden. Maar dat hou je altijd.'

'Dus jullie weten niemand die hem iets zou willen aandoen?'

'Nee.'

'Wisten jullie dat hij een intieme relatie had met Lynette Morkel?' vraagt Cupido.

Derek zegt dat ze wisten dat er een 'speciale vriendschap' was tussen die twee. Dat kwam hun wel goed uit, de gelauwerde filmster die zich ontfermt over het jonge, frisse talent. De vriendschap, nee, de kameraadschappelijkheid die ontstaat in de pressurecooker van het maken van een telenovela was heel normaal, want er wordt urenlang gefilmd, elke dag, zes dagen per week. Het is een bijzondere, vreemde omgeving waarin vaak vanwege het tempo en de intensiteit sterke banden worden gesmeed. 'Als bij soldaten. Op het slagveld. Niet alleen tussen de acteurs, ook de crew.' Maar ze hadden helemaal niet door dat de relatie meer was dan vriendschap. En, zelfs al was het meer: het is niet hun taak om volwassen mensen te vertellen hoe ze hun privéleven vormgeven. Zolang hun werk en het werkklimaat er niet onder lijden. Dat is de regel. En bovendien: de acteurs zijn geen werknemers. Ze hebben een contract. Ze zijn niet onderworpen aan de standaard hr-protocollen.

Ja, het artikel in de *Huisgenoot* heeft hen overvallen. Niet vanwege de inhoud, maar omdat ze de daaropvolgende stortvloed aan media-aandacht in goede banen moesten leiden. Ze hebben Lynette en Gerrie bij zich geroepen. Ze hebben lang en ernstig overlegd, en zijn tot de slotsom gekomen, opnieuw, dat het de vrije keuze en het persoonlijke, vertrouwelijke doen en laten was van twee volwassen mensen, en dat het geen impact had op hun werk. Bovendien was het duidelijk dat de band tussen die twee goed was, een band van wederzijds respect en liefde, van zielsverwanten, van geniale talenten die op deze manier zuurstof in elkaar hebben gevonden. En voor Lynette heeft het veel betekend in de heftige strijd om te kunnen scheiden van een man die haar niet waardeert of koestert. Gerrie was haar rots.

Cupido kent de reactie, de plotselinge heiligverklaring van de doden. Hij vraagt: 'Wisten jullie van de andere affaires van Van Graan?'

Derek Prins zucht bedrukt. 'Er waren veel verhalen voordat hij zich bij ons aansloot, kapitein,' zegt hij. 'Zo gaat het altijd met beroemde mensen. Dat is iets vreemds. De schijnwerpers zijn altijd fel. Net als de afgunst. Mensen verzinnen van alles, ze blazen dingen op en overdrijven.'

'Ik heb het over affaires hier bij jullie. Bij de soap.'

'Het is een telenovela,' zegt Elise Prins.

'Affaires met de hairstyliste en het meisje dat Nonna speelt en de AD...'

'Waanzin,' zegt Elise Prins. 'Absolute waanzin. Hij was verliefd op Lynette. Zo verliefd, alleen op haar. Hoe moeten we nu verder, Derek? Hoe?'

'*The show always goes on*, Liesje,' zegt Derek Prins. 'We komen hier ook wel weer overheen.'

Er werken vier assistent-regisseurs aan *Wynland*. Twee van hen zijn mannen, die Cupido buiten beschouwing laat. En Derek Prins zegt tegen hem dat de oudste van de twee vrouwelijke AD's 'geen belangstelling voor mannen heeft.' Daarom vraagt hij of hij de enige die overblijft kan spreken.

Ze is midden dertig, een aantrekkelijke brunette, beheerst aangedaan door het verlies, verbijsterd over de mogelijkheid dat het geen ongeluk was.

Cupido zucht. Hij ploegt weer door het gewone ritueel. Ja, ze weten heel zeker dat het geen ongeluk was. Het is zijn werk om alle mogelijkheden te onderzoeken. Hij weet dat het moeilijk is onder de omstandigheden, maar hij heeft wat vragen over Van Graans vermeende gedrag tegenover vrouwen op de set.

'Ach nee,' zegt ze afwerend. 'Dat is nergens voor nodig.'

'Dus er waren geen capriolen?'

'Natuurlijk waren die er. Gerrie was... op zijn zachtst gezegd bronstig. Maar... Je denkt toch zeker niet... Nee, hemeltjef, jullie zijn erger dan de *Huisgenoot*...'

'Hoezo "enger"? Heeft de *Huisgenoot* gelogen?'

Ze wordt nijdig: 'Dat is irrelevant. Je insinueert nu dat iemand hier boos genoeg is over Gerries fratsen om hem te vermoorden. Dat is absoluut...

Het is belachelijk. Buitensporig.'

'Hoezo? Er hoeft maar één jaloerse echtgenoot te zijn. Of vriendje...'

'Waar zie je ons voor aan? Er is hier geen enkele vrouw die in een vaste relatie zat toen ze een fling met Gerrie had. En dat was alles. Een paar flings. In de loop van meer dan een jaar...'

'Lynette Morkel is een getrouwde vrouw.'

'Dan moet je je huiswerk beter doen, kapitein. Dat huwelijk bestond alleen nog op papier. De kogel was allang door de kerk.'

'Dus, Morkel en Van Graan, dat was ook niet meer dan een fling?'

'Het hangt ervan af hoe je ernaar kijkt...'

'Licht dat even toe, madame.'

'Waarom? Het is echt irrelevant. Niemand hier heeft iets met Gerries dood te maken.'

Cupido's geduld raakt op. 'Nu moet je me goed begrijpen: dit is een moordonderzoek. Geen soap waarin je de story zo draait dat ze allemaal een happy ending hebben. Ik wil weten wie Van Graan heeft vermoord. En ik kan daai alleen doen als ik weet wat er in zijn leven gebeurde. Dus, kies maar: je helpt me en ik nail de schuldige, of je belemmert het onderzoek en dan deal ik met jou. Nou, wat wordt het?'

Ze heft haar handen in overgave.

'Was het alleen ma' een fling?' vraagt hij opnieuw.

'Mag ik speculeren? Of belemmer ik dan ook je onderzoek?' Met een gekrenkt sarcastische ondertoon.

'Be my guest.'

'Lynette en Gerrie zijn... waren allebei succesvolle, intelligente mensen. Ik denk echt niet dat ze hun verhouding als iets voor de lange termijn hebben gezien. Ik denk dat het een kwestie was van twee artiesten in specifieke omstandigheden, op een specifiek moment in hun leven. Ze wist hoe het voor hem moest zijn, zo jong, zoveel media-aandacht, zoveel fans, zoveel druk. Ze heeft het zelf meegemaakt, twintig jaar geleden. Natuurlijk destijds zonder de hysterie en de exposure van social media. Ze was voor hem op dat gebied een mentor. En ze hielp hem met zijn acteren. Enorm. Want hij was in het begin niet geweldig. Dat was, denk ik, aanvankelijk de basis van de relatie. Meester en leerling. En toen...

Ze zijn twee mooie creatieve zielen en hebben heel veel tijd samen doorgebracht, vaak onder druk. Dan gebeuren die dingen, dan spelen natuurlijke driften en lust op. Op psychologisch vlak... Lynette is

vijfenveertig. Ze is niet dom, kapitein. Ze weet dat de aura van het beeldschone sensuele personage begint te verbleken, de rollen zullen schaarser worden, de fans ook. En het afbrokkelen van haar huwelijk... dat was vernederend voor haar. Gerrie was een bevestiging voor haar dat ze het nog heeft, dat ze nog de attenties van een jonge hengst kon uitlokken.

En voor hem was het... Toen hij net bij ons begon, zei hij dat hij een groot bewonderaar van haar was. Hij zei dat hij een poster van haar in zijn kamer had hangen toen hij tiener was. Voor hem was zij in zekere zin zijn grootste vangst, een bevestiging dat hij het had gemaakt, dat hij nu met de grote vissen zwom. En ik hoor dat het iets is, bij mannen van zijn leeftijd. Milfs, zo noemen ze het. Dus, het was meer dan een fling, maar het was wel een fling. Ze wisten dat het niet voor altijd was.'

'En je eigen fling met hem... was dat voordat hij iets met Lynette kreeg?'

'Fok, jij hebt ook geen tact, zeg.'

Hij kijkt haar alleen maar aan.

'Nee, kapitein, dat was tijdens. Omdat niemand wist wat de precieze aard van zijn relatie met Lynette was. Geen van ons dacht dat ze... met elkaar slapen. Of misschien wilden we het niet weten. Je weet hoe het gaat. En omdat ik die avond moe en een beetje eenzaam was en een paar glazen rode wijn te veel had gedronken. En omdat Gerrie... Hij was volhardend en overtuigend en jong en viriel en sexy. Daarom heb ik een onenightstand met hem gehad. Wat wil je nog meer weten?'

'Had hij ook flings met de hairstyliste en het meisje dat Nonna speelt?'

'Ja.'

'Voor de fling met jou?'

'Met de hairstyliste, voor hij en ik een... En met Chantelle na mij.' Hij wil nog iets vragen, maar ze gaat door: 'Wat je moet begrijpen over ons vak... de meeste mensen zijn freelance, je weet nooit waar en wanneer de volgende shoot zal zijn. Het zijn lange uren, veel druk, de hele tijd, elke dag. Je leeft hier in een kleine intieme wereld, je hebt geen sociaal leven, deze productie, deze mensen vormen je wereld. Dan gebeuren die dingen. En... het zijn creatievelingen. Er is veel meer acceptatie van en begrip voor... noem het maar afwijken van conservatieve sociale normen. Groter respect en empathie voor seksuele voorkeuren en genderidentificatie en wat er ook maar in je privéleven gebeurt...'

'*One big happy woke family,*' zegt hij.

'Fok jou,' zegt ze.

‘En niemand van jullie heeft een vriendje of een man of een jaloerse stalker of een superbeschermende collega?’ vraagt Vaughn Cupido. ‘Iemand die weet hoe je een drone moet besturen? Je weet van niemand die Gerrie iets zou willen aandoen?’

Ze rolt met haar ogen.

OceanofPDF.com

Tegen 16.36 uur heeft Griessel de oproepenlijst van Maarman doorgewerkt en alles in een spreadsheet over vier kolommen verdeeld.

De eerste kolom zijn de oproepen die duidelijk verband houden met het werk van het slachtoffer – Regal Investigations, klanten, banken, mobielelefoniebedrijven, digitaal forensische consultants, internetproviders, de politie, openbare aanklagers en advocaten.

De tweede kolom zijn binnenkomende en uitgaande oproepen die bij zijn hobby horen: het omvat spuiters, onderdelenleveranciers en banden- en velgenhandelaren.

De derde kolom zijn persoonlijke telefoontjes, meestal met zijn ex-vrouw, Pearl, en een paar vrienden en burens.

De vierde kolom is een lijst van zesentwintig nummers die Griessel niet duidelijk in een van de andere categorieën kan plaatsen. Hij zal ze een voor een moeten bellen, maar heeft voorlopig de lijst via de mail aan Hein en Margerie gestuurd in de hoop dat zij hun licht erop kunnen laten schijnen.

Voordat hij verslag gaat uitbrengen aan kolonel Jansen over zijn vorderingen, opent hij Maarmans Facebook-pagina op zijn computer, want hij heeft een theorie die hij wil testen.

De eerste indruk is dat Maarman niet vaak iets op Facebook heeft gepost. En als hij het deed, ging het uitsluitend over het zoeken naar auto's om te restaureren en naar schaarse onderdelen, de vorderingen van een restauratie of de verkoop van een voltooide auto.

De laatste post was op woensdag 8 oktober om 11.03 uur – zes foto's van de opgeknapte BMW 3-serie. De tekst erboven luidt: *Dit juweeltje is bijna klaar – een Gusheshe (BMW 316 – E30) uit 1984, nu met nieuwe remmen, schokdempers, banden en radiator. Volledig roestvrij, wordt vrijdag gespoten. Brandweerrod, denk ik. Geïnteresseerd? Stuur een dm of post een reactie, want hij zal snel verkocht zijn!!!*

De foto's, vanuit verschillende hoeken, tonen de BMW in zijn garage, met de wielen eraan, de motorkap op z'n plek maar duidelijk niet gemonteerd, en met dichte portieren. Griessel bekijkt de foto's een voor een en ziet de twee grote hydraulische Mac Afric-krikken netjes naast elkaar staan voor in de garage, vlak naast de werkbank. Aan de andere kant, voor de grote, gesloten garagedeur, staan de vier metalen bokken op een rij.

Het lijkt of alle lichten in de garage aan zijn.

Vervolgens bekijkt hij de reacties onder het bericht. Het zijn er zevenendertig; de meeste spreken gewoon bewondering, enthousiasme en felicitaties uit voor de restauratie. Elf geven kleursuggesties voor het geplande schilderwerk. Negen vragen naar de verkoopprijs, maar Maarman heeft op geen van deze vragen gereageerd. Alle negen vragen naar de prijs zijn afkomstig van bestaande Facebook-profielen met foto's van de eigenaars erbij.

Griessel bladert door zijn opschrijfboekje waar hij het schema van de moord heeft genoteerd. Dan past hij het aan:

Woensdag 8 oktober:

11.03 uur: BMW op Facebook geplaatst.

11.24 uur: Oproep van een niet-geregistreerde mobiele telefoon.

18.44 uur: Oproep van dezelfde telefoon.

Donderdag 9 oktober:

12.30 uur (ongeveer): De Skyline wordt gestolen in Kenilworth.

14.07 uur: Oproep van dezelfde telefoon.

14.13 uur: Maarman belt de plaatwerkers.

14.20 uur: Maarman belt Margerie Sauls.

15.08 uur: De Skyline rijdt Idasvallei binnen.

15.15 uur (ongeveer): Bobby Stravino ziet de twee mannen bij Maarmans huis, en de Skyline buiten.

17.36 uur: De Skyline verlaat Idasvallei, met beide mannen erin.

18.53 uur: Zonsondergang in Idasvallei.

Maandag, 13 oktober:

08.00 uur (ongeveer): Skyline gevonden, Paardeberg.

Hij kijkt naar de tijdlijn.

Leunt naar achteren in zijn stoel. Sluit zijn ogen. Probeert al die dingen samen te voegen. Probeert het voor zich te zien.

Ze hebben besloten Brandon Maarman uit te schakelen. De reden is nog onbekend.

Ze hebben besloten dat het op een ongeluk moest lijken. De reden is vermoedelijk tot elke prijs hun identiteit en het motief verhullen.

Ze hebben Brandon Maarman bestudeerd. Zijn doen en laten, zijn werk, zijn hobby's. Ze hebben op zijn Facebook-pagina de vorderingen van de laatste BMW gevolgd. En besloten dat die de sleutel tot hun strategie wordt.

Maarmans mobiele nummer staat niet op Facebook, maar ze zouden het makkelijk op de webpagina van Regal Investigations kunnen vinden. Het is veel veiliger om hem te bellen, veiliger, bijvoorbeeld, dan op Facebook contact met hem te maken en een digitaal spoor achter te laten. Ze zijn gehaaid.

Twintig minuten nadat de foto's woensdag op Facebook zijn verschenen, bellen ze hem met een ongeregistreerde wegwerptelefoon. Ze zeggen dat ze de auto willen kopen, graag, beslist, we hebben het geld, we kunnen morgen komen kijken. (Het moet 'morgen' zijn, want ze moeten de Skyline nog stelen – of een ander voertuig dat geloofwaardig zou zijn in de spinning-community.)

Maarman zegt dat het goed is, hij is waarschijnlijk donderdagmiddag thuis en beschikbaar, ze hoeven alleen maar even te bevestigen. Maarman weet zeker dat hij een koper heeft, daarom reageert hij niet op de Facebook-vragen naar de prijs van de BMW.

Donderdagochtend. Hebben de moordenaars de Skyline (en andere auto's uit de jaren tachtig?) al gespot, zodat ze nu niet oeverloos hoefden te zoeken naar een auto die Maarman ervan zou overtuigen dat ze in deze business zitten? Zouden ze zelf in deze business zitten? Waarschijnlijk niet. Wat zei Bobby Stravino ook alweer? *De velgen van de GTX... Het was niet de goede maat. Daai was mystifying.*

Het punt is, in strategisch opzicht zijn ze heel gehaaid.

Anderhalf uur nadat ze de Skyline hebben gestolen, bellen ze Maarman om te zeggen dat ze onderweg zijn. En ze vragen hem hoe snel hij de BMW kan laten spuiten, ze willen de auto zo snel mogelijk ophalen, als alles in orde lijkt. (Dit alles om het plan aannemelijk te maken voor Maarman, om elke mogelijke achterdocht te vermijden.)

Waarom pas anderhalf uur nadat ze de Skyline hebben gestolen? Ze moesten nog bier of cognac met het verdovingsmiddel mengen, dat met de gestolen auto ergens ophalen, tegelijk met het natriumcitraat en de naalden en slangen en zakjes voor de intraveneuze toediening. En dat allemaal voorbereiden.

Maarman gelooft alles, want hij belt de plaatwerkers en hij belt Margerie Sauls om te zeggen dat hij niet meer op kantoor komt. (Misschien hadden de ‘kopers’ gezegd dat ze een paar biertjes zouden meenemen. Als de deal voor iedereen goed uitpakt, moeten ze toch een flesje stukslaan om het te vieren.)

Om kwart over drie neemt Maarman de twee moordenaars mee naar de garage. Ze bekijken de auto, Maarman vertelt en laat zien wat hij allemaal al heeft gedaan. Ze zeggen: we nemen hem, kom, laten we een biertje drinken, we halen even de koeltas uit de Skyline.

Dit alles heeft misschien niet meer dan vijftien minuten geduurd. Nog twee uur en zes minuten over voordat ze vertrekken.

Genoeg tijd.

Maarman doet het licht uit in de garage als ze daar weggaan.

In het huis, waarschijnlijk in de woonkamer, gaan ze zitten drinken. Kletsen wat, praten over de prijs, hoe ze gaan betalen, wanneer de auto klaar zal zijn. In welke kleur willen ze de BMW hebben?

Drinken bier.

Ze geven Maarman het bier met het GHB erin. De dosis is groot. Maarman raakt verdoofd en misselijk. Hij geeft over. Wankelt. Gaat liggen.

Nu moeten de moordenaars snel en secuur te werk gaan. Eerst Maarman in de garage zien te krijgen, waar ze hem in de gaten kunnen houden. Controleren of de dosis GHB groot genoeg was, ze willen niet dat hij gaat lopen, struikelen, zich bezeert, vreemde wonden oploopt. Ze willen niet dat hij kreunt of schreeuwt. Ze houden hem overeind, tussen zich in, van de achterdeur tot de zijdeur van zijn garage. Voor het geval dat iemand – zoals Bobby Stravino – langsloopt.

Had Maarman toen zijn overall aan? Of hebben ze hem die aangetrokken terwijl hij verdoofd was?

Niet onmogelijk.

Niemand ziet hen op weg naar de garage.

Ze leggen Maarman naast de auto. Krikken de BMW op, zodat ze de wielen eraf kunnen halen. Ze weten niet waar Maarman normaal gesproken

de wielen laat, weten niet van de houten blokken, weten niet welk licht er normaal gesproken aan is. Te gefocust, te gehaast om daar aandacht aan te schenken? Te gespannen? Wat zeggen deze fouten, deze barsten in hun professionaliteit?

BMW opgekrikt. Nu dienen ze het natriumcitraat toe terwijl het slachtoffer nog leeft. Sluiten de naald, het slangetje, het infuus aan.

Minuten tikken voorbij. Minstens vijftien, zei Phil Pagel. Terwijl ze zitten te luisteren naar de kinderen op straat, auto's die langsrijden, de voetstappen van Bobby Stravino en zijn zusje, misschien.

Eindelijk klaar. Ze slepen Maarman onder de auto. Zorgen ervoor dat hij zo ligt dat de onderkant van de motor zijn borstkas zal verpletteren. Schuiven de metalen bokken onder de auto, slepen de grote Mac Africkrieken weg, bergen ze op waar ze oorspronkelijk stonden.

Nu het grote moment. Ze schoppen, duwen of trekken de bokken weg.

De BMW valt.

Griessel hoort het geluid, de doffe klap, het breken van ribben, het uitbarsten van de adem. En dan, de stilte.

Een van hen kruipt onder de auto om te controleren of Maarman dood is.

Ze controleren of ze alle zakjes en slangetjes en naalden van het natriumcitraat hebben weggehaald. Stoppen die in een zak.

Gehaast naar buiten, het huis weer in. Te gehaast, de zijdeur van de garage zit niet op de knip. Misschien niet helemaal dicht, zodat hij later is opengegaan? Of misschien nu helemaal dicht, maar zijn ze voordat ze wegreden nog een laatste keer gaan kijken?

Naar binnen door de keukendeur. Pakken doekjes en een emmer, ruimen het braaksel op. Zorgvuldig. Spoelen de doekjes weer uit. Bergen die zorgvuldig op. Rapen alles bij elkaar. Stoppen het in een vuilniszak, samen met de bierflesjes of -blikjes. Lopen het huis door. Alles ziet er goed uit, onverstoord.

Pakken de vuilniszak en de koeltas met het natriumcitraatinfuus en toebehoren. Nu rustig naar buiten, als twee mannen die een vrolijke middag bij Brandon hebben zitten twala. Stappen in de Skyline. Rijden weg.

Het is 17.36 uur. Spitsverkeer. Camera's op de kruisingen. Staat de Skyline al in het systeem, gaan straks zwaailichten achter hen opduiken? Rijden in de richting van de R44. Klapmuts, de kant van Windmeul op, weg van het risico van bewakingscamera's. Volgen de achterafwegen bij Paardeberg. Houden zich schuil. Wachten op het donker, of de vroege

ochtend, om de auto in brand te steken met de vuilniszak en de infuusspullen erin. Alle bewijsstukken, DNA, vingerafdrukken vernietigd.

Iemand komt hen ophalen.

Dat is wat Bennie Griessel ziet.

En hij weet dat het min of meer zo is gebeurd.

Het betekent iets.

Het waren zorgvuldig geselecteerde mensen. Mannen met connecties voor de drugs en de chemicaliën, op de hoogte van de richtlijnen voor het gebruik. Zeker behoorlijk fit en behoorlijk sterk, voor het geval er iets misging, want Maarman was fors gebouwd. Mannen met ervaring, die kunnen omgaan met de druk en de spanning en het risico, mannen die op Brandon konden inpraten zodat hij hen vertrouwde, die voorbereid waren, zich hadden verdiept in spinning en Skylines en Gusheshes.

Mannen die er geld en tijd en moeite en planning in hebben geïnvesteerd.

Professioneel. Mannen die geen sporen wilden achterlaten.

Mannen die wisten dat ze misschien werden gezien. En juist daarom het moment van overlijden wilden vertragen, om er zeker van te zijn dat ze niet met de dood in verband werden gebracht.

Waarom?

Ook mannen die fouten hebben gemaakt. Het licht. De deur niet helemaal dicht. Het hek – hij was vergeten dat buurman Wilton Mansour vertelde dat het hek ook openstond.

In de laatste minuten, voor hun vertrek: benauwd. Gehaast.

Dat zegt iets.

Hij weet alleen nog niet wat.

Cupido komt pas over zevenen thuis.

‘Je zult wel doodmoe zijn,’ zegt Desiree Coetzee.

‘Yebo, lovey, vanavond slaap ik als een baby.’

Donovan, vanuit de kamer: ‘Ik dacht dat baby’s niet slapen, uncle V.’

‘Jaja, *smarty-pants*. Breng daai foon van jou eens. Ik wil weer daai ufo op je TikTok bekijken. Wanneer hebben ze dat gepost?’

‘Wij zeggen geen ufo meer. Het is uap.’

Pretoria, 23.04 uur

Cheswill Kammies, gekleed in het blauwe uniform van het beveiligingsbedrijf, zijn zwetende handen op het stuur van de Chery Tiggo, zijn hart hamert in zijn borst. Het is alleen aan zijn opleiding te danken dat hij niet in paniek raakt.

Hij ademt diep in en uit, zijn ogen gericht op de achteruitkijkspiegel. De Range Rover is er, tweehonderd meter achter hem.

Hij zag de auto toen hij uit Duxbury Road de stille, bijna lege Lynnwoodweg in sloeg. En herkende de auto. Zij zijn het. En ze proberen niet subtiel te zijn. Ze blijven dezelfde afstand aanhouden, honderd meter achter hem.

Weten ze het? Hebben ze Sello gezien? En hem?

Ze kunnen niets doen. Niet hier op de openbare weg. Hij moet kalm blijven. Rustig rijden. Alsof hij niets doorheeft. Het is niet de eerste keer dat

ze hem achtervolgen, het is een oude tactiek. Toezicht. Controle. Intimidatie. 'We houden je in de gaten. Altijd.'

Weten ze het?

Zelfs als Sello slordig is geweest, zullen ze geen verband kunnen vinden tussen hen. Sello en hij spreken elkaar vaak, hij zal gewoon alles ontkennen.

De benauwdheid blijft.

Nog maar drie kilometer tot in de De Kockstraat, zijn appartementengebouw, zijn garage.

Als hij maar door het automatische hek heen is. Dat wordt het gevaarlijke moment, wanneer hij wacht tot het hek open is. Hij zal de afstandsbediening al indrukken als hij er nog vierhonderd meter vandaan is. En die van de garage ook.

Hij moet er snel doorheen, tot in de garage. Stoppen, garagedeur laten dichtgaan. Voordat hij uitstapt zich met zijn telefoon op Gumtree aanmelden en de boodschap sturen. Een snelle. Twee korte zinnnetjes: *VIP Soccer Club. Super striker arriving Saturday 09:30 a.m. Cape Town.*

Laten ze dan maar komen. Er is geen enkele manier waarop ze kunnen weten wat hij heeft gedaan. Geen spoor, precies zoals Skinny heeft gevraagd. Behalve als Sello praat. En dan is het Sello's woord tegen het zijne, en hij zal zeggen dat de oude man liegt, want de oude man is hem vijfduizend rand schuldig en nu wil hij niet betalen.

Langs de universiteit. Ze zijn er nog steeds, honderd meter achter hem.

Langs Loftus Versfeld, het rugbystadion. Hij gaat bij de rotonde linksaf de Jorissenstraat in.

Zij ook.

Fok. Hij had gehoopt dat het alleen zijn schuldige geweten was, hij had gehoopt...

Rechtsaf Johnsonstraat in. Hij geeft gas, niet dramatisch veel, net genoeg om de opening groter te maken, om tijd te winnen bij het hek en de garage.

Hij veegt het zweet van zijn voorhoofd. Remt voor de afslag links de De Kockstraat in, zijn duim op de afstandsbediening. Eerst het blauwe knopje voor het hek, dan het rode knopje voor de garagedeur.

Hij kijkt in de spiegel. Daar komen ze. Nu nog honderdvijftig meter achter hem.

Hij slaat af, geeft gas, houdt het hek in de gaten. Het is zo fokking langzaam, ratelend. Hij komt dichterbij, remt, gaat rechtsaf, door het hek.

De deur van de garage is nog niet helemaal open. Hij drukt op het blauwe knopje. Het hek begint dicht te gaan. Hij draait zijn hoofd naar rechts. Kijkt. Ze stoppen, aan de overkant, honderd meter van het garagehek van Sunnyside Sands.

Het gaat hem lukken. Het hek is bijna dicht.

Hij kijkt weer naar de Range Rover. Er stapt niemand uit.

Fok, het is hem gelukt, hij draait de garage in, drukt op het rode knopje. De deur gaat dicht.

Hij zet de motor van de Tiggo uit, pakt zijn telefoon. Hij beeft. Hij moet kalm blijven, rustig, zijn vingers moeten nu zorgvuldig navigeren: *Gumtree / Community / Find Sports & Sports Partners / Post Free Ad.*

Hij typt de boodschap. Hij maakt vier keer een fout. Hij vloekt. Kalm blijven, het gaat oké, het gaat prima, het is niet de eerste keer dat ze je volgen, het is gewoon slechte timing, het is gewoon je fokking geweten.

VIP Soccer Club. Super striker arriving Saturday 09:30 a.m. Cape Town.

Dan vliegen zijn vingers naar *Instellingen / Apps / Safari / Wis geschiedenis en browserdata.*

Alles gewist.

Hij ademt langzaam uit.

Het is gedaan.

Vijftigduizend rand verdiend. Nog eens vijfduizend voor Sello. Pas over twee weken, om er zeker van te zijn dat hij niet gaat praten.

En niemand zal het weten. Als Sello zijn bek maar houdt. En Sello heeft geen keuze, die kan het zich ook niet veroorloven zijn werk te verliezen. Sello die voor vier kinderen en hun oma moet zorgen. Tienduizend rand is een fortuin voor hem.

Niemand zal het weten. Geen spoor achtergelaten.

Hij stapt uit de Tiggo, stopt zijn telefoon in de zak van zijn uniformjasje en gaat door de kleine deur naar buiten, naar de gang.

Hij kijkt, links en rechts.

Alles is stil.

Hij trekt zijn das los, hij zweet, heeft dorst en honger. Hij wil een biertje opentrekken. Tosti met kaas maken. Hij hoopt dat die fokking lift werkt.

Hij drukt op het knopje. Hoort de tuimelaars vallen, de motor zingen, de lift rammelen. Bedankt, fok, bedankt.

Hij kijkt naar zijn voordeur.

Er is niemand. De hiphop van die herriemaker op de tweede verdieping staat weer hard. Er huult een baby op de eerste verdieping.

Hij trekt zijn jasje uit en gooit het over zijn schouder.

De lift komt. Hij stapt in. Drukt op de zeven. De deur gaat dicht. De lift ruikt naar zweet en bezorgmaaltijden, want deze hele fokking flat is aan de Uber Eats.

Zijn hart begint te kalmeren.

Zijn pistool ligt in zijn kast. Naast de brief die hij voor Ruby en Skye heeft geschreven, zijn ex en zijn kind. De brief mag er nog even blijven liggen, nog een week of twee. Tot hij zeker is. Het pistool zal hij pakken. Vanavond slaapt dat naast hem. Schuldig geweten of niet, dan voelt hij zich beter.

De liftdeur gaat stotterend open. Hij kijkt eerst naar buiten.

De gang is stil.

Hij haalt zijn sleutels uit zijn zak, loopt naar zijn appartement. Doet de deur open.

Gaat naar binnen.

Sluit de deur. Doet het licht aan.

'*Good evening*, Cheswill,' zegt een van de vier die hem opwachten.

Woensdag 15 oktober

Griessel verwacht een dag van langzaam verwerken van lijsten en kolommen, van systematisch telefoontjes plegen, van digitaal buurtonderzoek, van de naald in de hooiberg zoeken.

Want de naald zal daar ergens zijn. Dit alles moet ergens een spoor hebben achtergelaten. De uitdaging is dat te vinden. De vraag is: hoe groot is de hooiberg?

Hij gaat dit allemaal aanpakken wanneer hij inklokt.

Vanochtend heeft Alexa hem gewezen op de hysterie op Netwerk24 en News24 over de dood van Gerrie van Graan. En het sensationele feit dat rechercheur Cupido de bekende ondernemer Beyers Botha als mogelijke verdachte in de zaak beschouwt. Griessel had veel medelijden met zijn collega, want hij kent de onmenselijke druk van de media. Maar hij was ook opgelucht. Hij bedacht dat lijsten en kolommen en systematische telefoontjes misschien niet zo'n slecht alternatief waren.

Om 6.41 uur is hij op de N2. Het verkeer uit Kaapstad stroomt soepel. Hij luistert naar Dierbaar, een nieuwe band waar Alexa hem gisteravond over vertelde. 'Ze zijn fantastisch, Bennie. Zo heerlijk fris en origineel, het zijn twee leuke meisjes en een jongen, ze waren vandaag bij mij. We gaan een nieuw album opnemen, ik ben zo enthousiast.'

En terwijl de band snoeihard uit het matige geluidssysteem van zijn witte Corolla uit 2015 met honderdvierenzeventigduizend kilometer op de teller schalt, is hij zich weer eens bewust van zijn eigen tekortkomingen.

Zoiets zou hij nooit kunnen – creatieve, slimme teksten bedenken. Woorden zijn niet zijn ding. Hij heeft altijd moeite zich uit te drukken – hij benijdt Vaughn Cupido om zijn zilveren tong, zijn talent om Vlake-

Afrikaans te laten ratelen als een poëtisch machinegeweer, om de manier waarop Vaughn verliefd kan worden op woorden en uitdrukkingen en ze in zijn mond proeft tot ze deel uitmaken van zijn uitgebreide woordenschat.

Hijzelf kan niet eens simpele songteksten schrijven die qua maat en ritme kloppen. Om ze dan ook nog te laten rijmen en er een melodie bij te bedenken is voor hem een onmogelijke taak. Sommige componisten beginnen met de muziek, met een deuntje in hun hoofd. Maar ook dat kan hij niet.

Hij hoort nu, in de muziek van Dierbaar, de noten van de basgitaar. Hij kan de structuur van de muziek volgen en begrijpen, kan de geest, de ziel van de muziek voelen. Als hij er nog twee keer naar luistert, kan hij het uitvoeren, dezelfde basnoten spelen. Of er een beetje op improviseren. Voorzichtig en respectvol. Maar hij zal het nooit kunnen scheppen.

Dat is iets waar hij heimelijk naar verlangt. Dat talent. Om je gevoelens, je emoties, je ervaringen in een compositie te kunnen gieten zodat andere mensen het ook voelen.

Maar nou ja...

Zijn telefoon klinkt over het bluetoothsysteem van de Toyota en snijdt de muziek en zijn gedachtegang af.

Hij kent het mobiele nummer niet.

‘Griessel.’

‘Bennie, je spreekt met kapitein Luzo Zinti van de recherche in Paarl. Heb je even?’

‘Ja, natuurlijk...’

‘Je hebt foto’s laten rondgaan van twee verdachten in een Nissan Skyline gisteren?’

‘Ja...’

‘Ik zag ze pas vanochtend. Moet je horen, ik weet niet zeker of zij het zijn, maar we hebben maandag twee lijken gevonden naast de spoorlijn bij Tulbagh. Lijkt te kloppen met je foto. Mannen van kleur, vermoedelijk in de dertig, misschien begin veertig. En we hebben een witte panamahoed en een beige beanie op de plaats delict gevonden. En twee zonnebrillen. Het probleem is, ze zijn doodgeschoten, als een liquidatie, in hun achterhoofd. De uitschotwonden zijn... niet prettig, hè...’

Zijn hart klopt sneller. De hooiberg wordt misschien kleiner: ‘Enige vorm van ID?’

‘Helemaal niets. Ik heb mijn eigen circulaire rondgestuurd, ik hoop op een MPR, maar toen ik jouw foto’s zag...’ De ‘MPR’ waar Zinti naar verwijst, is een rapport over vermiste personen, algemeen bekend onder de afkorting van Missing Persons Report. ‘Je hebt verder geen informatie over wie het zouden kunnen zijn?’

‘Sorry, man, ik heb niks qua ID. Alleen een paar theorieën over hun achtergrond. Ik denk dat ze een soort semiprofessionele connecties en ervaring hebben. Zijn ze ter plekke vermoord?’

‘Beslist niet. Volgens de voorlopige autopsie zijn ze zaterdag laat of zondag vroeg vermoord. Ik ga ervan uit dat de lichamen naar beneden zijn gegoooid vanaf het viaduct over het spoor, misschien maandagmiddag. De machinist van Rovos Rail meldde het rond zeventien uur twintig op maandagmiddag. Hij was de derde trein die die maandag onder dat viaduct doorging, maar je weet... Misschien hebben de anderen ze gewoon niet gezien.’

‘Kapitein, heel veel dank. Als je een ID vindt...’

‘Dan ben jij de eerste die het hoort. Er is iets wat zou kunnen helpen. Een van de slachtoffers had een tatoeage. Tenminste, het ziet ernaar uit dat hij heeft geprobeerd de tatoeage te laten verwijderen, maar er is nog steeds wat inkt te zien...’

‘Cijfers?’ vraagt Griessel, een verwijzing naar de tatoeages van de Getallen-bajesbendes die meestal lidmaatschap, rang en connecties aanduiden.

‘Niet voor zover ik weet. Dit ziet eruit als een vogel. Een kraai...’

‘Zit de tatoeage in zijn nek?’

‘Inderdaad!’

‘Zit hij op een schedel? De kraai?’

‘Ja, zo te zien wel. Hoe weet je dat?’

Dat is het moment dat Griessel weet dat zijn dag niet gaat bestaan uit lijsten en kolommen, systematische telefoontjes en digitaal buurtonderzoek. ‘De Restless Ravens,’ zegt hij. ‘Dat was een prominente bende op de Kaapse Vlakte, tot een paar jaar geleden. Voor zover ik weet zijn ze niet langer actief.’

Cupido zet zijn lege kommetje in de gootsteen. De portie Tiger Oats was honderdtwintig gram, afgemeten, samen met tweehonderdvijftig milliliter melk en een eetlepel honing een totaal van tweehonderdzevenentachtig calorieën, alles genoteerd in de Lose It!-app op zijn telefoon.

Hij zit weer op schema met zijn dieet en vandaag gaat hij zich eraan houden, wat er ook gebeurt.

Hij hoort de telefoon op de ontbijtbar trillen en gaat hem halen.

Een bericht van Fritz Griessel: *oom v, mijn maat zegt prt mt khalil cassiem of prof bo zhang op uni elek engineering (bion) over drones, iac, gechat met foaf in soap crew, geen drones, good vibes, sys.*

Hij leest het nog een keer en probeert de taal te ontcijferen. Dan roept hij door de gang: ‘Donnie, wat is “b.i.o.n.”?’

‘Wat?’

‘Het staat in een WhatsApp-bericht. “B.i.o.n.”’

Hij hoort Donovans voetstappen in de gang en dan staat de jongen naast hem, in schooluniform, nog zonder schoenen. Hij laat hem het bericht zien.

‘Dat betekent “*believe it or not*”.’

‘En “iac”?’

‘*In any case.*’

‘En deze?’ Hij schuift zijn vinger naar ‘foaf’.

‘*Friend of a friend.* En die “sys” is “*see you soon*”.’

‘Cool,’ zegt Cupido.

‘Imao ben jij een dinosaurus, uncle V.’

‘Imao?’

‘*In my arrogant opinion.*’

Hij wil nog iets zeggen om zijn waardigheid te redden, maar Donovan is de gang alweer in, naar zijn kamer.

Om 7.01 uur geeft Cupido Desiree een afscheidskus bij de open voordeur van het huis als zijn telefoon gaat. Hij ziet dat het Dikke Arnold van de PCSI is die belt.

‘Jis, Arnold,’ antwoordt hij.

‘We kunnen je een voorlopig verslag geven, het volledige zal nog een paar dagen duren.’

‘Great, Arnold. Wacht even...’ Desiree doet de deur weer dicht, Vaughn loopt terug naar de ontbijtbar, gaat zitten en haalt zijn opschrijfboekje en pen uit zijn jaszak. ‘Oké. Shoot.’

‘De springstof is C-4, de brandstof van het projectiel is APCP.’

‘Arnie, spreek mensentaal tegen me.’

‘Oké: C-4. Hoofdletter C, koppelteken, cijfer 4. Ziet eruit als stopverf, het spul dat je gebruikt om een raam vast te zetten.’

‘Check.’

‘Die C-4 is een springstof voor militair gebruik. Het is heel stabiel, lekker veelzijdig en de explosieve kracht, in lekentaal, is een forse klap. Soldaten gebruiken het bijvoorbeeld om bruggen of vijandelijke voertuigen op te blazen, maar het wordt ook gebruikt om kanonskogels mee weg te schieten. Omdat het, zoals ik al zei, een forse klap geeft. Het leuke van C-4 is dat de lui die het maken wettelijk verplicht zijn om er een chemisch detectiemiddel in te stoppen. Dat is om te zorgen dat genieën zoals Jimmy en ik onmiddellijk kunnen zien dat het C-4 is wanneer we een monster in onze gaschromatografische massaspectrometer plaatsen. De wetenschappelijke naam van deze chemische detector is DMNB, en we vonden dat in alle monsters die we hebben meegenomen van Jardin des Giga. En we hebben de hele nacht getest, omdat we geniaal en aardig en behulpzaam zijn. Vraag me nu, wat heb ik daaraan...’

‘Wat heb ik daaraan, Arnie?’

‘Daar heb je op een heleboel manieren iets aan, Vaughn. Je weet, het is niet een staaf dynamiet die iemand in de mijnbouw in handen heeft gekregen...’

‘Daai soort dat geldtransportovervallers gebruiken?’

‘Precies. En je weet dat het geen RDX-springstof is die onze raketman zelf heeft gedistilleerd.’

‘RDX?’

‘C-4 is gebaseerd op RDX, maar ik denk niet dat jij daar nu je mooie hoofdje over hoeft te breken. Het enige wat je moet begrijpen, is dat het in theorie mogelijk is zelf RDX te maken. Maar zelf gedistilleerde RDX zal geen chemische detector DMNB bevatten. Kun je me nog volgen?’

‘*More or less.*’

‘Oké. Dus zelf gedistilleerde RDX is iets wat heel makkelijk in je gezicht kan ontploffen als je niet weet wat je doet. Met andere woorden, je raketman is geen idioot.’

‘Dus, waar heeft Raketman het dan vandaan?’

‘Dat is de vraag die iedere zichzelf respecterende rechercheur behoort te stellen. En het antwoord is, van één enkele plek: iemand die op de zwarte markt militaire voorraden verpatst, want C-4 wordt zowat uitsluitend voor militaire doeleinden gebruikt, Vaughn. Heel streng gecontroleerd, we zien het feitelijk nooit in crimineel onderzoek.’

‘Hoe zit het met iemand als Beyers Botha?’ vraagt Cupido. ‘Dealer in vuurwapens en munitie, importeur uit het buitenland. Die heeft toch wel daai soort contacten?’

‘Je weet hoe het werkt, Vaughn,’ zegt Arnold. ‘Wij geven je de info, jij doet het spoorwerk.’

‘Nice dat je dat nog even duidelijk maakt, Arnie.’

‘Hoort allemaal bij de dienstverlening. Nu hebben we genoeg stukken bij elkaar om te kunnen bevestigen dat het een projectiel was. Niet industrieel vervaardigd, maar nog steeds vernuftig werk. Dit is iemand die weet wat hij doet. Hij heeft het projectiel zo te zien een impacttrigger gegeven. Dat houdt in dat de C-4 explodeert zodra de raketkop iets raakt...’

‘Check.’

‘Right. Nu de brandstof van de raket: ongetwijfeld APCP.’

‘Is daai die nieuwe halleluja-kerk op de Kaapse Vlakte?’

Arnold giechelt. Dan begint hij uit te leggen: ‘Het staat voor “*ammonium perchlorate composite propellant*”. Je hoeft je niet om de details te bekommeren, want we hebben sterk het vermoeden dat de APCP niet van militaire herkomst is. We weten het niet zeker, maar als ik er geld om moet verwedden, zou ik zeggen dat het door je raketman zelf is gemengd.’

‘Hoezo?’

‘Oké, het eerste wat je moet begrijpen: APCP werkt als brandstof voor verschillende soorten projectielen. Er zijn een hoop mensen die als hobby projectielen bouwen, en zij gebruiken APCP. De Amerikaanse militaire raketten zoals de AIM-9 Sidewinder en Patriot gebruiken het. Het staat bekend als een “vaste stuwstof”. Volg je me nog?’

‘Yebo.’

‘De militaire vaste stuwstoffen testen over het algemeen positief op hoogenenergetische additieven zoals HMX of CL-20. We hebben daarop getest, en niets gevonden. Dat is de reden waarom we denken dat jouw mannetje het zelf heeft gemaakt.’

‘Hoe?’

‘Dat is makkelijk zat. Je neemt ammoniumperchloraat, dat meng je met aluminiumpoeder en een bindmiddel, en voilà...’

‘En waar vind ik ammoniumperchloraat, Arnold?’

‘Je googelt het en bestelt het. Op internet.’

‘Hier? Bij ons?’

‘Yep. Handelaren in chemicaliën voor industriële laboratoria.’

‘B.i.o.n.,’ zegt Cupido.

‘Wat bedoel je?’

‘Arnold, ik dacht dat jullie alle acroniemen kenden. “B.i.o.n.” betekent “believe it or not”. En dat je het maar weet, je bent een dinosaurus. Imao natuurlijk.’

OceanofPDF.com

Om 8.34 uur, vlak na de ochtendbriefing, zit Griessel in het kantoor van kolonel Waldemar 'Witkop' Jansen.

De chef is aan de telefoon met de bureaucommissaris van de SAPD in Elsiesrivier. 'Nathan, ik wil je een gunst vragen. Kunnen jullie assistentie verlenen aan een van mijn rechercheurs, kapitein Bennie Griessel?'

'Natuurlijk,' zegt de kolonel van Elsiesrivier. 'Wat kunnen we doen?'

'Een moordzaak hier in Idasvallei,' zegt Jansen. 'Het slachtoffer is een voormalig lid van de Dienst. Ik weet niet of je hem hebt gekend. Brandon Maarman, hij zat bij Narcotica en later de beveiligingseenheid...'

'Ken hem niet, maar als het een van onze mensen was...'

'Dank je, collega. Ik geef je kapitein Griessel.'

Griessel neemt de telefoon aan. 'Goedemorgen, kolonel, we waarderen de hulp.'

'Ben jij die man die bij de Valken zat?' vraagt de kolonel.

'Ja, kolonel...'

'Ik wil alleen maar zeggen dat het niet klopt wat ze met jou en Cupido gedaan hebben.'

'Dank u, kolonel.'

'Wat kunnen we voor je doen, Bennie?'

'Kolonel, ik ben op zoek naar ene Ronald Raymond Joster. Zevenendertig jaar, laatste adres Clarkerylaan 64, Elsiesrivier. Hij is geen verdachte in mijn dossier, maar hij zou kunnen helpen met informatie. Als jullie kijken of hij daar nog woont, dan rij ik erheen.'

'Ik stuur een team, Bennie. Geef me alleen nog een keer het adres. En je rechtstreekse nummer.'

Griessel geeft de informatie, dan zegt hij: 'Kolonel, bedankt. Maar dat jullie het weten, Joster kan gewapend zijn. Hij is een voormalig lid van de Restless Ravens, strafblad voor inbraak en gewapende overval. Clean sinds

2017. Maar hij is herkend als medeplichtige in wat volgens ons een geplande roofoverval op een juwelier in de stad was, zo'n week geleden. De overval is voorkomen, geen arrestaties, maar hij was er. Met zo te zien een handwapen verstopt onder zijn riem.'

'Bennie, ik denk dat we hem liever voor je oppakken. Als hij daar nog woont...'

Cupido leest het bericht van Fritz Griessel nog een keer. Dan zoekt hij op de website van de Universiteit Stellenbosch de afdeling Electrical and Electronic Engineering. Hij bekijkt de foto's van doctor Khalil Cassiem en professor Bo Zhang en besluit dat Cassiem zijn beste optie is. Want Cassiem is een coloured bro. Daar kan hij mee connecten.

Hij bekijkt de telefoonnummers en kiest 'Algemene inlichtingen'.

Een vrouw neemt op.

Hij heeft al eerder met mensen van de universiteit gewerkt. Hij weet dat academici over het algemeen vinden dat ze het enorm druk hebben. Het is moeilijk om snel een afspraak te maken. Maar hij weet ook dat het administratieve personeel meestal uit de middenklasse komt en gezagsgetrouw en makkelijk te beïnvloeden is. Vooral als je ze een beetje de stuipen op het lijf jaagt. Daarom geeft hij zijn volledige rang en status. Hij zegt dat hij kapitein Vaughn Cupido is, recherche Stellenbosch, team Ernstige Delicten.

'Goeie genade. Waar gaat dit om?' vraagt de vrouw met een bezorgde stem.

'Mevrouw, ik moet dringend doctor Khalil Cassiem spreken.'

'O, hemeltjelief. De agenda van doctor Cassiem zit vol tot aanstaande maandag.'

'Mevrouw, laat ik u mijn dilemma voorleggen. Ik ben bezig met een enorm moordonderzoek. Meedogenloze moordenaar loopt vrij rond hier in Stellenbosch. De klok tikt tot we het volgende onschuldige slachtoffer in een bodybag moeten stoppen. Nou kan de expertise van jullie Doc Cassiem mij helpen om daai te verhoeden. Ma' hoe langer we wachten... *if you get my drift.*'

'O, goeie genade... Kapitein, kan ik u terugbellen?'

Hij geeft haar zijn nummer.

Negen minuten later belt ze.

‘Doctor Cassiem zegt dat hij u kan ontvangen, kapitein. Weet u waar ons kantoor is?’

Het Engineering Complex van de Universiteit Stellenbosch beslaat een heel stratenblok tussen de Banhoek- en de Hammanshandstraat. Het doet Cupido erg denken aan de gebouwen die je altijd in Amerikaanse actiefilms ziet, meestal met dezelfde woorden die op het scherm verschijnen: *CIA HQ, Langley, Virginia*. Langwerpige gebouwen van vier verdiepingen uit de jaren zestig van de vorige eeuw, met witgepleisterde muren afgewisseld met rode baksteen.

Alleen Electrical and Electronic Engineering ziet er anders uit. Dit gebouw is vier jaar geleden gerenoveerd, het baksteen is wit en de gepleisterde delen zijn zwart geschilderd, met enorme zwartmetalene roosters om de monotonie te doorbreken. Het ziet er nu modern en indrukwekkend uit.

Het kantoor van Khalil Cassiem is op de derde verdieping van de oostelijke vleugel, een ruimte die even gemoedelijk is als de doctor zelf – licht stroomt binnen door de ramen, twee vrolijke ingelijste kindertekeningen aan de muur en drie prototypes van een kanariegele robothond op de lange kast. Hij is een soepele, energieke man, misschien net over de veertig, met gestyled donker haar en een spierwitte glimlach. Hij draagt een blauw overhemd, bruine chino en donkerblauwe Adidas Campus 00s-schoenen. Hij begroet Cupido met een handgebaar en zegt: ‘U hebt flink veel indruk gemaakt op die arme missus Kruger.’

‘*Jis, murder investigation, ek willie jou kom fuss nie, ek weet jy skarrel. Dankie mijn gazie, lat jy tyd maak.*’²³

‘Vergeef me alseblieft,’ reageert Cassiem, ‘ik kom uit de zuidelijke voorsteden, ik spreek praktisch geen Kaaps Afrikaans. Ga zitten, alstublieft. Het klinkt allemaal heel intrigerend...’

Cupido moet omschakelen. Mensen van kleur uit de zuidelijke voorsteden zijn katjes die je met andere handschoenen moet aanpakken. De ‘gazie’-aanpak gaat niet werken. Hij gaat zitten, pakt zijn opschrijfboekje

en zegt dat de informatie die hij geeft strikt vertrouwelijk is. Het gaat over de moord op Gerrie van Graan, en de media zijn hysterisch.

‘Het spijt me, maar ik heb echt geen idee wie dat is.’

‘Ja, ik wist het ook niet. Beroemde Afrikaanse soapacteur, overal in het nieuws. Hoe dan ook, ik moet u vragen om het er voorlopig met niemand over te hebben. Dat zou het onderzoek behoorlijk kunnen bemoeilijken.’

‘Natuurlijk. Ik zwijg als het graf.’

‘Bedankt, doc...’

‘Noem me alsjeblieft Khalil.’

‘Right. Dus, Van Graan lag te slapen in een caravan toen hij werd gedood door een explosie dinsdagochtend vroeg, op een wijngoed in de Devonvallei. En forensisch onderzoek laat zien dat die explosie veroorzaakt is door een raket...’

‘Wauw! Echt?’

‘We hebben getuigen die die nacht iets hoorden wat een drone zou kunnen zijn, vóór de explosie...’

‘Dat is... nou ja, wauw...’

‘Dus, ik kreeg je naam van iemand die hier heeft gestudeerd. Ik wil alleen even weten, is dat je vakgebied? Drones en raketten en zo?’

‘We noemen ze feitelijk uav’s. *Unmanned aerial vehicles*. En ja, dat hoort inderdaad, zoals je zegt, bij mijn vakgebied. We hebben onlangs zelfs twee papers gepubliceerd over uav’s. Een over systemen om botsingen te vermijden, een over *markerless vision-based* lokalisatie voor autonome verkenningdrones...’

‘Oké. Cool.’ Cupido bladert door zijn opschrijfboekje naar zijn aantekeningen: ‘Het voorlopige forensische rapport zegt dat het een projectiel was met een... ik geloof dat je het een impacttrigger noemt?’

‘Aha. Ja, dat zou kunnen kloppen.’

‘En er werd C-4-springstof gebruikt, en de brandstof van de raket was APCP.’

‘Ammonium perchlorate composite propellant.’

‘Dat klopt.’

‘Echt wauw, kapitein. Ik bedoel, een acteur? In een soap?’

‘Ja...’

‘Geen militaire banden? Of politieke geschiedenis?’

‘Waarom vraag je dat?’

‘Drones die raketten kunnen vervoeren en lanceren... Precisiegeleiding... We hebben het hier over serieuze wapens. Geavanceerde luchtvaartelektronica. We hebben het over groot geld. Voor zover ik weet zijn de Amerikanen en de Russen de enigen die dit soort wapens in Afrika gebruiken. Maar dan vooral voor verkenning en spionage.’

‘Onze forensische mensen denken dat de APCP niet militair was.’

‘Wat? Weten ze dat zeker?’

‘Niet honderd procent... Dus, het eerste wat ik moet weten is: zou een drone-operator voor de film slim genoeg zijn om zoiets te kunnen bouwen?’

Cassiem fronst. ‘Dat zou me verbazen. Ik bedoel... Moet je horen, het hangt er heel erg van af hoe gesofisticeerd het systeem precies is. En hoe groot de lading. Was deze acteur echt het doelwit? Waren ze specifiek op hem uit?’

‘Dat probeer ik uit te zoeken.’

‘Want in dat geval zou het betekenen dat er een geavanceerd geleidingssysteem aan te pas kwam. En dat is niet gering. Dat is uiterst geavanceerd, uiterst gespecialiseerd. Wat betreft kennis, toegang tot onderdelen, assemblage én, natuurlijk, besturing en uitvoering.’

‘Ik denk dat ze eerst geoefend hebben op een schaapherdershuisje op een ander landgoed afgelopen vrijdagochtend.’

‘Wauw. En? Hoe goed hadden ze gericht?’

‘Perfect. En ze hebben misschien ook geoefend in Valsbaai, een week geleden.’

Cassiem vouwt zijn handen achter zijn hoofd, kijkt peinzend naar het plafond. ‘Weet je wat de payload was?’

‘Je zult me moeten uitleggen wat dat betekent.’

‘De payload. De omvang, het gewicht van de raketkop, de explosieven.’

‘Nog niet. Waarom?’

‘Dat zou ons meer vertellen over de raket en de drone. Is er een kans dat ik het wrak kan bekijken?’

‘Zou je dat willen doen?’

‘Ik zou het geweldig vinden. Dit is echt fascinerend.’

‘Ik zal kijken wat ik kan organiseren. Het forensisch laboratorium is in Plattekloof...’

‘Geen probleem. Laat maar weten wanneer het jullie uitkomt.’

‘Ik check het bij PCSI, dank je, doc. Dus, als laatste: ik zou willen vragen of je een beetje zou willen speculeren, als je het niet erg vindt...’

‘Als het kan, ja, natuurlijk.’

‘Laten we zeggen je hebt die kerel. Hij zit in de wapenhandel. Hij importeerde jachtgeweren en munitie uit Europa, nu heeft hij een nationale winkelketen waar allerlei wapens worden verkocht – semiautomatische geweren, jachtgeweren, hightech optische instrumenten, dat soort dingen...’

‘Oké.’

‘Als je kijkt naar zijn contacten, zou hij dan in staat zijn een drone en een raket ergens te kopen? Of van iemand? Spul dat een caravan op een wijngoed zou kunnen raken?’

‘Kapitein, de wapenindustrie is totaal niet mijn vakgebied...’

‘Dat begrijp ik. Maar als je zou moeten speculeren...’

Weer vouwt Cassiem zijn handen achter zijn hoofd, en hij bijt op zijn onderlip. Schudt zijn hoofd. ‘Ik betwijfel het. Ik bedoel, niets is onmogelijk, maar... Het is nogal een stap, van recreatief schieten naar geleide raketten van militaire kwaliteit. En zelfs als hij in staat was die hardware te kopen... Voor het bedienen en besturen van uav-systemen – daar heb je een vast of mobiel centrum voor nodig, een operator met de kennis en de tools om vluchten, springlading en data in real time te managen. We hebben het hier over een omvangrijke operatie en gigantische kosten. Ik kan me moeilijk voorstellen dat iemand dat allemaal zou doen om een caravan en een man die in een soap speelt te raken.’

Cupido slikt zijn teleurstelling weg. ‘Er stonden letters op de raket. Er stond “korp”.’ Hij spelt het letter voor letter. ‘Zegt je dat iets?’

De doctor zegt het woord drie keer, bijna onhoorbaar, dan zegt hij: ‘Nee, ik ben bang van niet.’

¹³ Ja, moordonderzoek, ik wil niet uw tijd komen verspillen, ik weet dat u het druk hebt.

Bedankt, mijn vriend, dat u tijd voor me vrijmaakt.

Ronald Raymond Joster herkent Griessel niet onmiddellijk als hij binnenkomt in de verhoorkamer van het politiebureau in Elsiesrivier.

Het is een deprimerende ruimte – een stalen tafel die aan de vloer is vastgeschroefd, drie versleten stoelen, muren die decennia geleden verf hebben gezien, zijn nu vuil en aan het afbladderen.

Joster zit. Nors, met zijn vingers om de tafelrand geklemd. Hij is niet geboeid omdat hij niet gearresteerd is.

Griessel legt het dossier en het plastic tasje van Checkers voor zich op tafel en gaat zitten. Hij zegt: ‘De apotheek. Winkelcentrum Kloofstraat. Donderdagmiddag.’

Joster kijkt hem alleen maar aan.

‘Ronnie? Ray?’ vraagt Griessel, en hij haalt een pakje Chesterfields en een aansteker uit het plastic tasje en schuift die over de tafel naar de man.

Joster kijkt er niet eens naar.

‘Ronald, ik heb je hulp nodig,’ zegt Griessel. Hij haalt een blikje cola en een pakje Mexican Chilli Simba-chips uit het plastic tasje, en schuift die ook naar voren. ‘Pak maar.’

‘Fuck off.’

‘Dat zei je in de apotheek ook al.’

Geen reactie.

‘Je denkt dat ik iets wil weten over jullie overval op de juwelier.’

Joster kijkt naar de tafel.

‘Dat is niet waarom we hier zijn. Maar dat kan het wel worden.’

‘Fuck off.’

‘Als je me niet helpt.’

Stilte.

‘Ik wil niet weten met wie je samenwerkte, ik wil niet weten of jullie het nog een keer gaan doen. Ik heb je donderdag een gunst bewezen. Vandaag

mag je mij er een bewijzen.'

Geen reactie.

'De jongens zeiden dat ze je uit het huis van je moeder hebben opgehaald.'

Boze trek om de mond.

'Dat spijt me. Als je wilt zal ik je naar huis brengen en tegen haar zeggen dat het een vergissing was. Je bent nu op het rechte pad.'

Geen reactie.

Griessel gaat verder: 'Maar alleen als je me helpt. Waar het om gaat, Ronald, ik kan me voorstellen hoe moeilijk het is om moeder te zijn. Hier in Elsies. Eerst om te proberen je kind weg te houden bij de bendes. En dan om hem in Pollsmoor te moeten bezoeken als hij zit voor inbraak en diefstal. Het moet moeilijk zijn. Moeders blijven zich altijd zorgen maken.'

'Hou mijn ma erbuiten.'

'Het enige wat ik wil, is je moeder vertellen dat we je gevraagd hebben ons te komen helpen. En tegen haar zeggen dat je dat hebt gedaan. Je bent nu op het rechte pad.'

Joster kijkt hem aan. Misschien een positief teken.

'Er is een moeder hier ergens op de Kaapse Vlakte die vandaag niet weet waar haar kind is. Hij is al vanaf vrijdag spoorloos. Al bijna een week. En als jij mij niet helpt, zal ze nooit weten wat er van haar zoon geworden is. Stel nou dat het jouw moeder was. Dat is toch niet goed.'

In de verhoorkamer is het stil. Buiten in de gang roept een agent naar een collega, op het veldje tegenover het politiebureau blaffen twee honden, een patrouillevoertuig trekt met gierende banden op.

Griessel wacht.

Eindelijk: 'Wat heb je nodig?'

'Ronnie? Of Ray?'

'Ik word Joster genoemd.'

'Oké. Dank je. Joster, ze hebben maandag twee mannen naast het spoor bij Tulbagh gevonden. Doodgeschoten. Ze krijgen die mensen niet geïdentificeerd. Maar een van hen was een Raven. Het enige wat ik wil is een naam op de man plakken. Zodat ik het aan zijn moeder kan vertellen. Dat ze in elk geval haar zoon kan begraven. En zich geen zorgen meer hoeft te maken.'

'De Ravens zijn *history*.'

‘Dat weet ik. Maar toen jullie nog bestonden, kenden jullie elkaar allemaal.’

Josters handen komen los van de tafelrand. Hij knikt licht.

Griessel maakt het dossier open en pakt de beste schermafbeelding van de twee mannen in de Nissan Skyline. Hij schuift de kleurenafdruk over de tafel naar Joster.

‘Dit is een van hen,’ zegt hij.

Joster kijkt. Eerst onwillig. Maar nieuwsgierig. Dan trekt hij de foto naar zich toe, bestudeert hem. Lang. Hij pakt de Chesterfields, maakt het pakje open. Haalt er een sigaret uit, steekt die aan. Neemt een diepe haal.

Hij kijkt weer naar de foto. Door de rook tuurt hij naar Griessel: ‘Je brengt me terug naar huis?’

Griessel knikt.

Joster schuift de foto weer naar Griessel, pakt het zakje chips en scheurt het open. ‘En je praat met mijn ma?’

‘Ja.’

Joster neemt een handje chips, stopt het in zijn mond. Griessel hoort het kraken.

Joster drukt met een wijsvinger op de man met de beige beanie. ‘Dat is Javier.’

‘Javier hoe?’

‘Javier Farmer.’

‘Weet je het absoluut zeker?’

‘Het is een waardeloze foto.’

‘Dat is waar.’

‘Maar hij is het.’

‘Woont zijn familie nog in Elsies?’

‘Hij heeft geen ma meer. Maar hij heeft een broer in Lenteguur. Marlon. Werkt bij de Cape Town Market. In Epping.’

Jansen zit achter zijn bureau, wrijft over zijn snorretje. Hij zegt tegen Cupido: ‘Ik heb het tegen generaal Khaba gezegd, en ik zeg het nog een keer tegen jou: wat mij betreft is er een duidelijk belangenconflict. Ik ken Beyers Botha, ik lever van tijd tot tijd handgemaakte kolven aan zijn

wapensmeden, en zijn winkel betaalt mij daarvoor. Dus misschien ben ik niet helemaal objectief. Daarom wil ik me er zo min mogelijk mee bemoeien. Maar ik zou mijn plicht verzuimen als ik niet ook tegen je zeg dat ik nog steeds denk dat je op het verkeerde spoor zit. En als ik gelijk heb, rent de echte jakhals steeds verder weg.'

Cupido zit tegenover hem. Hij voelt zich ongemakkelijk, want hij denkt dat Jansen misschien gelijk heeft. Doctor Khalil Cassiem heeft min of meer hetzelfde tegen hem gezegd. Het probleem is dat hij geen andere verdachten of motieven heeft. 'Kolonel, laat PCSI vanmiddag eerst zijn huis en zijn werkplaats doorzoeken...'

'Want hij is het enige wat je hebt.'

'True.' Een beetje moedeloos, want hij heeft de koppen in de media gezien, en hij weet dat het zijn eigen schuld is. John Cloete heeft het ook al tegen hem gezegd: hij trekt de leeuw aan zijn staart.

Jansen zakt terug in zijn stoel, ietwat neerslachtig. 'Vergeet even de druk, het hele circus. Hoe groot is de kans dat dit zomaar iemand was die op doelen schiet, kapitein?'

'Wat bedoelt u nu, kolonel?'

'Ik kijk naar de brand bij Paradijs en ik kijk naar je caravan en ik vraag me af: is dit iemand die een speeltje heeft? Een hobby? Iemand van daar uit de buurt. Bottelary, Devonvallei. Bouwt die spullen voor de sport, schiet voor de lol op lukrake doelen. En nu was er toevallig iemand in de caravan.'

'Met militaire C-4, kolonel?'

'In dit land is alles mogelijk.'

'True again. Weet alleen niet waar we zo'n figuur gaan vinden.'

'Ellende,' zegt Jansen. 'Dat is wat het is.' Ze denken in stilte na over het dilemma. Tot Jansen zegt: 'Dat professortje. Cassiem. Neem hem mee naar Plattekloof. Zo snel mogelijk.'

'Ja, kolonel, ik wacht alleen op...' Cupido's mobiel trilt. Hij pakt hem en kijkt. Het is een bericht van Julian Jenkins, de journalist: *Niet Botha die het aan de Huisgenoot heeft verteld. Was de hairstyliste, Megan Murphy. Vergeet onze deal niet.*

Marlon Farmer is klein, gespierd en kaal. Zijn T-shirt heeft zweetvlekken onder de armen en zijn werkbroek is smerig. Griessel is bij zijn werkgever, de fruithandelaar, gaan vragen waar hij hem kan vinden, en treft hem diep binnen in de fruit- en groentemarkt. Hij is bezig pallets op elkaar te stapelen.

‘Meneer Farmer?’

‘Jis.’

‘Bent u de broer van Javier Farmer?’

‘Wat de fok heeft-ie nou weer gedaan?’

OceanofPDF.com

Rond twaalf uur op een woensdagmiddag is de hectische handelsactiviteit van de vroege uren allang voorbij. In het gigantische gebouw van de versmarkt van Kaapstad is het nu haast griezelig stil. Alleen schoonmakers zijn hier en daar bezig met vegen en opruimen.

Griessel zit met een opschrijfboekje en een pen in de hand naast Marlon Farmer op een stapel fruitpallets.

‘Ik wist dat het zo zou gaan,’ zegt Farmer, met zijn ellebogen op zijn knieën en zijn kaalgeschoren hoofd gebogen. ‘Javier... Jirre, meneer, daai was zijn lot. Hij zocht het op. Er zat iets in hem. Een gat dat hij niet kon vullen...’

Griessel weet dat Farmer de dood van zijn broer het beste op zijn eigen manier kan verwerken. Hij luistert alleen maar.

Farmer veegt met beide handen over zijn gezicht om zichzelf te troosten. ‘Ma’ misschien is dat niet eerlijk. Misschien is hij gewoon nooit opgehouden met zoeken naar een uitweg. Want fok, we zochten allemaal een uitweg. Weg uit huis, weg uit Manenberg, weg uit de ellende. Ma’ Javier... Zijn kop werkte anders. De ellende heeft daai kop verpest. Hij is mijn broer, meneer, hij is mijn bloed, ma’ laat ik het zo zeggen: het is alsof hij geen geweten had. Geen spijt. Nooit. En altijd de makkelijke weg. Altijd bezig met van die *nwata*²⁴ plannen. Eerst de Ravens. Vol gas, alles op alles, *big ambitions*, hij zou de nummer één soldaat worden. En toen was het de taximaffia. En toen...’ Marlon Farmer schudt zijn hoofd, hij kan het niet begrijpen.

Griessel wacht.

‘Hij is de oudste, meneer. Mijn grote broer. We waren maar met z’n tweeën. Maar wat kon ik doen? Foute mensen, hij ging om met foute

mensen. Daarom is hij nu de pijp uit.’ Weer die handen voor het gezicht. ‘Jirre. Het is beter zo. Daai denk ik. Het is beter zo.’

Ze zitten zwijgend naast elkaar. Tot Griessel vraagt: ‘Foute mensen?’

‘Ja, meneer. Van daai wat zo’n schaduw is, niemand wil iets zeggen, ma’ weet u, het zijn maaifoedies, ze werken in het donker. Ik ken ze niet. Niemand kent ze. Het zijn geen Nummers, het zijn geen straatrovers. Ze kwamen Javier halen, bij de taxi’s. Hij werkte daar als *enforcer*, en toen kwamen ze hem rekruteren, daai was wat ik denk...’

Alsof alles te veel is om het zich zittend te herinneren staat Marlon Farmer op. Hij loopt een eindje weg, draait zich om en komt terug.

‘We hadden geen contact meer, ik en hij. Daai is door mij, meneer, ik kon het niet meer aan. Vanwege zijn keuzes, vanwege zijn bloeddorst. Vanwege zijn getreiter. Altijd treiteren, altijd mij kleineren. Gemeen. Vals. Hij zei: “Marlon, je werkt als een slaaf. Waarvoor? Er is een beter leven. Zeg het maar, ik stel je voor. Ma’ je moet weten dat je je handen ’n tikkie vuil moet maken. Daai is lef voor nodig, Marlon, heb jij lef? Nee, je hebt geen lef, je hebt geen ruggengraat, je hebt niks. Je bent een zak, Marlon, daai is jouw probleem. Een slappe zak, je bent een broer van niks.” Mijn eigen broer, meneer, zegt daai dingen, wat moet ik doen? Dus ik laat hem los. Ik zie hem bijna twee jaar niet meer. Toen, twee maanden terug, toen zie ik Javier, daar bij de Liberty Promenade, hij komt de Dunns uit met een nieuwe hoodie, een nieuwe beanie, nieuwe sneakers, fancy haar. Ik zeg: Javier, die taxi’s brengen zeker veel geld op. Hij zegt: daai is history, bro, ik speel nu in de grote wereld. Ik zeg: welke grote wereld? Hij zegt: torpedo, baby. Ik vraag: voor wie? Hij zegt: zeg ma’ torpedo op een heel stille *submarine*. Ik zeg: wat betekent daai? Hij zegt: jij gaat het niet snappen, daai betekent profcompetitie, met salaris wat bij de functie past. Meer kan ik niet zeggen, allemaal geheim, *very hush-hush*. Ma’ dat krijg je als je lef hebt, als je een *rep* bouwt. Dan komen de grote jongens je zoeken.’

‘Torpedo?’ zegt Griessel.

‘Hitman, meneer. Een gast die andere mensen vermoordt. Javier was torpedo bij de taximaffia, bijna vier jaar. Hij hoorde bij daai commando dat zo vaak langeafstandsbussen overviel.’

‘Dat is het enige wat hij over zijn nieuwe werk heeft verteld?’

‘Ja, dat is het enige. Ik ben nog gaan vragen bij die taxi’s, voor wie werkt Javier nou? Want ik worry meneer, al helpt dat geen fok. Maar het is een en

al grote ogen en vinger voor de mond en “laat zitten”. Dus ik kan zelf niet zeggen waar hij bij zat, maar bij foute mensen. Van daai schaduwfiguren.’

‘Drugs? Wapens? Bescherming?’

‘Meneer, daai is klein bier. Als het een van daai was, dan zouden die gasten van de taxi’s niet van die grote ogen opzetten.’

Griessel staat op. ‘Wat denk jij? Als je moet raden?’

Marlon Farmer kijkt in de verte en dan weer naar Bennie. ‘Daai is niet van hier, meneer. Dit is geen tuig van de Vlakte, geen Kaapstad-boefjes. Dit is groter. Staatskaping²⁵ 2.0, next level shit. Daai is mijn gutfeeling.’

Onderweg naar kantoor belt hij kapitein Luzo Zinti van bureau Paarl om de identiteit van Javier Farmer door te geven.

‘Dat is goed nieuws, heel erg bedankt.’

‘Ik weet niet of het helpt,’ zegt Griessel en hij vertelt hem de theorie van Marlon Farmer over het schaduwwerk van zijn broer.

‘Zo’n figuur als Javier Farmer zal wel in het systeem staan. Politiefoto’s ook. Ik ga kijken wat ik kan vinden en dan stuur ik dat rond. Misschien hebben we geluk,’ zegt Zinti.

‘Ik kan wel een beetje geluk gebruiken,’ zegt Griessel.

‘Ik ook. Ik hou je op de hoogte.’

Bij de studio’s van Esperanza TV moet Cupido veertig minuten wachten tot hij Megan Murphy kan spreken, de hairstyliste van *Wynland*. Ze was te geschokt om te komen werken. Toen hij belde, zei ze dat ze hem liever op het kantoor van *Wynland* wilde spreken, ze vertrok nu uit Brackenfell.

Hij praat met haar in het kantoor van Elise en Derek Prins. De producers zijn er niet, ze zijn aan het filmen in de studio.

Megan is klein en slank, het steile blonde haar kortgeknipt. Ze heeft een gouden ringetje in haar neus. Elke vingernagel is in een andere kleur gelakt, de handen die uit de trui met de lange mouwen steken zijn ongelofelijk verfijnd, net als haar onopvallende schoonheid.

Ze zit op de stoel van Elise Prins, met opgetrokken knieën, haar armen eromheen geslagen, alsof ze zichzelf wil beschermen. Ze kijkt hem niet aan.

Hij bedankt haar dat ze gekomen is. Ze trekt haar schouders even op om aan te geven dat ze geen keuze had.

‘Megan, waarom ben je naar de *Huisgenoot* gegaan met het verhaal van Lynette Morkel en Gerrie?’

Hij ziet hoe haar bleke gezicht en hals verkleuren. Ze kijkt naar de grond.

‘Je moet heel boos zijn geweest,’ zegt hij.

‘Je mag me hier niet naar vragen,’ zegt ze, haar stem hoog en ijl als een rieten fluitje.

‘Waarom niet?’

‘Dat voelt niet goed.’

Hij ziet haar breekbaarheid, haar angst, en zegt: ‘Weet je wat? *I get it. Cause why*, je voelt je nu half verantwoordelijk voor zijn dood.’

Haar hoofd zakt tussen haar knieën. Hij hoort de zachte snikken.

Hij houdt zijn stem zacht en meelevend. ‘Megan, met alle respect, we zullen ons nu samen moeten schamen, want bij een moordzaak gaat alle schaamte het raam uit. We hebben geen keuze...’

Geen reactie.

‘Hier is mijn theorie, Megan: Gerrie heeft je verleid, zoals hij ook al die andere girls heeft verleid. Met zijn charme en zijn roem en zijn maniertjes. Hij heeft de tijd genomen, want je zat niet te springen, je was niet easy. Jij kende zijn reputatie, je aarzelde en je was bang. Om gekwetst te worden. Maar je ging voor de bijl toen Gerrie tegen je zei dat hij van je hield. Toen voelde je je speciaal, toen heb je toegegeven. Klopt het een beetje *so far*?’

Ze veegt haar tranen af aan haar mouw en knikt alleen maar.

‘Ik heb dit eerder gezien, Megan. Sommige jongens zijn zo – ze doen alles om te krijgen wat ze willen. Omdat ze weten dat ze ermee weggkomen. Cause why, hij dacht dat je een makkelijk target was, een zacht, gevoelig mens. En als hij je laat zitten, zal je te verlegen en beschaamd zijn om iets te zeggen.’

Als ze in huilen uitbarst, is het een bijna onhoorbaar gejammer.

‘En ik schat dat hij je eerst gewoon ontliiep, na jullie ontmoeting. En toen was je verbijsterd, want hij had al daai mooie dingen gezegd. Ma’ toen zag je ze, Gerrie en Lynette. Heb je ze op heterdaad betrapt?’

Het hoofd knikt.

‘Hier? In de studio?’

Weer een knik, de snikken nog steeds bijna onhoorbaar.

‘En daar heeft hij je verkeerd ingeschat. Hij wist nog niet van daai “hell hath no fury”...’

Ze veegt haar tranen weer af aan haar lange mouwen.

‘En toen vond je het tijd om hem te ontmaskeren. En toen belde je de *Huisgenoot*.’

Ze schudt haar hoofd. Nee.

‘Megan, ik weet dat jij het was.’

‘Facebook,’ zegt ze.

‘Heb je de *Huisgenoot* via Facebook gemessaged?’

Ze knikt.

‘Oké. Dank je wel, Megan. Ma’ toen was het nog niet klaar, hè? Jij dacht, als alles uitkomt gaan ze hem ontslaan of zo. Misschien loopt de relatie met Lynette op de klippen. Ma’ toen waren er geen consequenties voor hem. Heeft daai je nog bozer gemaakt?’

Ze maakt een geluid, kort en hoog en gekweld.

Cupido zegt: ‘Gooi het eruit, Megan. Dat lucht op.’

Ze krimpt in elkaar en huult. Met haar gezicht achter de knieën verborgen zegt ze snikkend: ‘Ik wenste hem dood. Dat wenste ik.’

‘En toen, wat heb je toen gedaan?’

Ze laat haar knieën los en haar gezicht vertrekt in een emotie die hij niet kan peilen. Ze schuift de linkermouw van haar trui omhoog en ontbloot de slanke arm. Hij ziet een citaat op haar arm getatoeëerd: *Het lijkt onmogelijk tot het gedaan is*. En hij ziet de littekens en richels van snijwonden op haar onderarm, vijf stuks, gelijkmatig verdeeld, horizontaal over de arm.

‘Ik heb mezelf gesneden,’ zegt ze.

‘En toen?’

Ze schuift de andere mouw omhoog. Zes strepen, rauw en rood, heel kort geleden gemaakt. ‘En toen ik hoorde dat hij dood was, toen heb ik deze gedaan. Want ik heb hem doodgewenst. Wat is er mis met me? Ik vraag je, wat is er mis met me?’

¹⁴ Dom, onnozel.

²⁵ Afrikaanse leenvertaling van *state capture*, verregaande corruptie op regeringsniveau waardoor bedrijven en individuen het regeringsbeleid in hun eigen voordeel kunnen

beïnvloeden.

[OceanofPDF.com](https://oceanofpdf.com)

Het kost Vaughn Cupido meer dan een halfuur om Megan Murphy ervan te overtuigen dat haar zelfbeschadiging niet betekent dat er iets mis is met haar. Het is gewoon het gevolg van het grote verdriet dat ze met zich meedraagt.

Hij vertelt haar over zijn collega Bennie Griessel, die ook de neiging heeft zijn trauma te verinnerlijken. En dan gaat hij aan de drank. ‘Hij is de slimste rechercheur die ik ken, ma’ daai is hoe hij heel lang gecoped heeft. En toen is hij hulp gaan zoeken. En nu is hij in herstel. Daai betekent niet dat er iets mis is met hem, het is gewoon hoe hij in elkaar zit. Ik hou van die man, zijn vrouw draagt hem op handen. En ik vind jou geweldig, Megan. Je zit gewoon gevoelig in elkaar, je moet een manier vinden om te copen, want het trauma raakt je diep. Ma’ daai maakt jou niet fout. Daai maakt jou speciaal. Er zijn zat ongevoelige nietsnutten daarbuiten.’

Hij zegt dit steeds opnieuw, op verschillende manieren, tot ze ophoudt met huilen.

Dan vraagt hij hoe ze kunnen zorgen dat zij ook hulp krijgt. Kan hij met de producers gaan praten, haar werkgevers, zodat zij de kosten van therapie op zich nemen?

Ze schudt haar hoofd. Nee, zegt ze, zij mogen het niet weten.

‘Oké, cool, snap ik. Dit is private, we moeten het private aanpakken. Ma’ nu zitten we met een dilemma. Als ik weet dat jij het moeilijk hebt en je krijgt geen hulp, doe ik ’s nachts geen oog dicht. Ik ga over je worry’en. Hoe doen we dat?’

‘Ik ga met iemand praten.’

‘Eerlijk waar? Hand op je hart?’

‘Ja.’

‘En dan bel je mij? En je geeft me het nummer van die psycholoog, zodat ik het kan checken?’

‘Oké.’

‘Mijn nummer staat in je oproepenlijst. Sla maar op in je contacten. Onder Ace Detective Kapitein Vaughn Cupido, Schnabbelende Psych.’

Hij krijgt voor het eerst een heel breekbaar glimlachje.

Hij zorgt dat ze zijn nummer opslaat en loopt dan met haar mee naar haar auto. Hij kijkt haar na, stapt in de Golf en rijdt naar kantoor. Met een sterke afkeer van Gerrie van Graan en het groeiende vermoeden dat hij zich vergist in Beyers Botha. En hij voelt de allesverterende honger, want de havermout van vanochtend is alweer een verre herinnering. Zijn lunchtrommel, met anderhalve portie van Jamie Olivers bonen in tomatensaus die Desiree gisteravond heeft gemaakt, ligt hier naast hem. Achthonderdzes calorieën. Het is een gerecht dat je aan tafel met een lepel moet eten. Niet in de auto.

Cupido zit op kantoor te eten terwijl hij luistert naar Griessels verhaal over de executie van de mannen uit de Skyline en over Javier Farmer, voormalig bendelid en huurmoordenaar voor de taximaffia, die voor ‘mensen in de schaduw’ was gaan werken.

“‘Staatskaping 2.0”. Enig idee wat dat betekent?’ vraagt Griessel.

Cupido heeft zijn mond vol boontjes. Hij eet zo langzaam mogelijk om het genot te rekken. Hij schudt zijn hoofd.

‘Dan ben ik weer terug bij af,’ zegt Griessel.

Cupido slikt een hap door. ‘Dan ben je niet de enige. Ma’ laat ik eerst die bom in de caravan afhandelen, Benna, dan kom ik jou helpen. Ik heb gelukkig goede vooruitzichten. Doctor Khalil Cassiem, docent Electrical and Electronic Engineering. Mijn geheime wapen, mijn troefkaart. Heel slimme bro. Misschien zelfs slimmer dan ik, believe it or not.’

Griessel wijst naar zijn computerscherm. ‘Kan hij helpen met telefoonregisters?’

‘Dat denk ik niet.’

‘Aha, dan is hij niet van jouw kaliber.’

‘Probeer me niet te paaieren, pappie. Je staat er alleen voor met die spreadsheets.’

Om 14.36 uur belt Jimmy van Forensisch om te zeggen dat Cupido naar Longlands kan rijden, over een halfuur staat daar een team om het huis en de garage van Beyers Botha te doorzoeken. En als hij dat ‘professortje’ morgenochtend mee wil nemen om naar de restanten van de raket te kijken, zullen ze klaarstaan.

‘O, en hier nog een lekker nieuwtje voor jou, Vaughn. Weet je nog de letters die op de raket geschilderd waren?’

‘Korp?’

‘Dat klopt. We hebben de andere stukjes ernaast gezet. Het is niet “korp”. We denken dat het “Skorpio” is. Met een k en een hoofdletter s.’

‘Skorpio? Afrikaans voor Scorpio? Schorpioen? Zoals het sterrenbeeld?’

‘Precies.’

‘Krijg nou tietten,’ zegt Cupido. ‘Enig idee wat dat betekent?’

‘Dat zul je wel zien als je er bent. Er zijn stukjes weg, er staat niet luid en duidelijk “Skorpio”. Die k... Dat kan ook een h zijn, maar dan slaat het helemaal nergens op. Tenzij het een afkorting is. Je weet wel, zoals in “Stille Hit Op Rollebollend Proleetje In Opgeblazen Caravan”. Als de laatste c bij de explosie beschadigd is.’

‘Als ik nog één keer een acroniem moet horen...’

‘Jaja, niet mijn beste poging. Hoe dan ook, het enige wat we op internet konden vinden zijn Skorpio-handcomputers. Iets Amerikaans. Die gebruiken ze om barcodes te scannen. Dat noemen ze een PDT...’

‘Jimmy, wat zei ik nou net?’

‘Ik weet het, ik weet het, sorry. Dat staat voor Portable Data Terminal. En we denken niet dat het iets met onze raket te maken heeft.’

Om 15.12 uur krijgt Griessel een mail van Margerie Sauls. Ze schrijft dat ze alle zesentwintig nummers die Griessel niet kon thuisbrengen hebben bekeken. Vierentwintig ervan kunnen gekoppeld worden aan een van de onderzoeken waar Brandon Maarman bij betrokken was. In de bijlage staat de spreadsheet, met een kolom waarin ze de details geeft.

Hij bedankt haar voor haar mail. Dan schrijft hij de twee overblijvende nummers in zijn opschrijfboekje, zich ervan bewust dat die zijn laatste hoop

en kansen vertegenwoordigen. Het eerste is volgens de RICA-gegevens van ene Gerardo Krige. Het tweede staat op naam van ene Nomsa Makwetu.

Hij trekt Maarmans laptop en mobiel naar zich toe en voert op allebei een zoekopdracht in naar de twee mobiele nummers en de namen van de eigenaars ervan. Hij hoopt mails, appberichten of sms'jes te vinden die ook aan deze mensen gestuurd zijn. Of misschien alleen context over wie het zijn in Maarmans contactenlijst.

Maar niks.

Hij zucht en belt dan het eerste nummer, dat van Gerardo Krige.

De telefoon gaat lang over.

‘Hallo, met Gerardo.’ Hij praat hard om zich boven het achtergrondlawaai uit verstaanbaar te maken – schoten van vuurwapens, het klinkt als semiautomatische pistolen.

‘Gerardo, met Bennie Griessel. Ik bel vanaf de SAPD in Stellenbosch.’

‘Is er alweer een wapen gestolen?’

‘Nee, ik onderzoek de moord op Brandon Maarman.’

‘Hoe...? Wacht, ogenblikje...’ Griessel hoort hoe de schoten meteen gedempt raken als Gerardo de hoorn van de telefoon afdekt. Dan roept de man naar iemand: ‘Staakt het vuren, staakt het vuren, wachten!’

Het schieten houdt op.

‘Sorry,’ zegt Gerardo. ‘Ik moest even de jongens stil krijgen. Vertelt u me nou dat Brandon vermoord is?’

‘Daar twijfelen we niet aan.’

‘Fok. We hadden gehoord dat het een ongeluk was. Vermoord? Wie doet nou zoiets?’

‘Daar probeer ik achter te komen.’

‘Bliksem, ik kan het niet geloven. Ik bedoel... Brandon was paraat. Hij was op zijn hoede...’

‘Waar kende u Brandon van?’

‘Hij kwam hier schieten. En hij is een paar cursussen komen geven, vorig jaar, toen ik die bypass kreeg.’

‘Waar is hier?’

‘Mikpunt-schietbaan, bij Klipheuwel. Waarom vraagt u mij naar Brandon?’

‘Ik ben bezig zijn telefoonlijst door te werken. Namen bij de nummers te vinden, van de afgelopen zes maanden. Volgens die info heeft hij u op 23 mei gebeld en u hem op 16 juli...’

‘Ja. We hebben elkaar de laatste tijd eigenlijk te weinig gesproken. En nu is hij er niet meer. Wat moet er van dit land worden, vraag ik u? Het is een en al moord en doodslag, waar je ook kijkt.’

‘Weet u nog waar jullie het toen over hadden?’

‘Jinne, dat is al een poosje geleden. Als ik het me goed herinner vroeg hij of hij een slot kon boeken.’

‘Om te gaan schieten?’

‘Klopt. Met een Vektor sp2, hij nam zijn schietvaardigheid met dat ding erg serieus. Oefende veel. En hij was goed. We hebben maar twee pistoolbanen en die zijn bijna altijd volgeboekt, dus de mannen bespreken van tevoren. Kunt u me vertellen hoe ze hem... Ik bedoel, Brandon was paraat.’

‘We denken dat ze hem hebben gedrogeerd. Wat voor cursussen gaf hij?’

‘Eentje maar: zelfverdediging en omgaan met pistolen. Veel mensen kopen die dingen, maar dan weten ze niet hoe ze ze moeten gebruiken als er stront aan de knikker is. Brandon gaf Niveau Twee, een paar keer. Vooral praktisch werk, testen onder spanning met simulatie, dat soort dingen.’

‘Ik neem aan dat u hem goed gekend hebt?’

‘Ik denk van wel. Hij schiet al... hoeveel... bijna vijf jaar hier bij mij.’

‘Enig idee waarom iemand hem zou willen vermoorden?’

‘Dat is niet zo moeilijk te bedenken.’

‘O?’

‘Die Nigerianen, of een van al die andere snuiters die hij achter slot en grendel heeft gekregen.’

‘Nog andere mogelijkheden?’

‘Nee, *jissie*. Ik bedoel, Brandon was een teddybeer. Iedereen vond hem aardig.’

Griessel belt het tweede nummer.

Een vrouw neemt op. ‘Hallo?’

‘Hallo, spreek ik met Nomsa Makwetu?’

‘Ja?’

‘Mijn naam is Bennie Griessel. Ik bel vanuit de SAPD, recherche Stellenbosch...’

‘Sorry, maar ik begrijp het niet. Waarom belt u mij?’

‘Omdat u Brandon Maarman, de privédetective, hebt gebeld, ongeveer vier maanden geleden? Hij is vorige week overleden. Uit het register blijkt dat hij u ook terug heeft gebeld, een dag later?’

‘*Uxolo*²⁶. Sorry, nee. Ik ken hem niet. Ik heb dit nummer drie weken geleden gekregen.’

‘Hebt u dit nummer pas drie weken?’

‘*Ewe*²⁷. Met een nieuw contract, mijn telefoon is gestolen.’

Voordat hij moedeloos tegen kolonel Jansen gaat zeggen dat alle onderzoekslijnen op niets uitlopen, stuurt Griessel een verzoek – in de hoop dat de bestaande Artikel 205-dagvaarding nog geldt – naar de telefoonmaatschappij.

Hij vraagt details over de vorige geregistreerde eigenaar van het allerlaatste lichtje dat nog brandt in het duister van het onderzoek – het mobiele nummer dat nu van iemand anders is.

¹⁶ Is afkomstig uit het Xhosa en betekent ‘het spijt me’.

²⁷ (Uit het Zoeloe en Xhosa) niet-nadrukkelijke bevestiging, betekenis: ja, inderdaad, klopt.

Kapitein Reginald 'Flif' Davids werkt voor het Informatiemanagementcentrum van het Directoraat van Prioriteitsmisdaadonderzoeken, ook wel de Valken genoemd, in Bellville. Zijn reputatie als computergenie is alom bekend in Kaapse politiekringen. Zijn woeste afro en zijn exotische kledingstijl zijn dat ook. Hij is degene die Vaughn Cupido om 17.19 uur belt.

Cupido staat in de grote jachtwinkel Hunting for Africa naast het Zevenwacht-winkelcentrum, ernstig bezorgd, want Forensisch kan niets vinden in de werkplaats van de wapensmid.

'Flif, zeg dat je goed nieuws hebt.'

'Voor geen meter, kapitein. Die Botha is zo schoon als het geweten van een non. E-mail, WhatsApp, browsergeschiedenis, noem maar op. Hij heeft niets gewist; het is allemaal zakelijk, en die zaken zijn volkomen legaal. Zelfs geen vleugje pornocontent. So sorry.'

Cupido bedankt hem en zegt dat hij een patrouillewagen stuurt om de mobiele telefoon en computer van Beyers Botha op te halen.

Om 18.21 uur is het team van forensisch onderzoekers klaar in de winkel.

Ze vertellen Vaughn Cupido dat er, net als in het huis van Beyers Botha, geen sporen van C-4-springstof zijn gevonden. Hun draagbare ionenmobiliteitsspectrometers hebben ook geen sporen van APCP-raketbrandstof aangetoond, maar ze zullen de monsters grondiger moeten testen in het laboratorium om er helemaal zeker van te zijn.

'Shit,' zegt Cupido.

Want hij heeft bij het doorzoeken van het huis en de garage van Botha ook geen spoor van belastende bewijsstukken gevonden. Geen werkplaats om raketten en drones te bouwen, geen stukjes of vijlsel van aluminium. Niets.

Zijn theorie ligt aan barrels. En dat nadat hij de leeuw aan zijn staart heeft getrokken. Nu gaat het roofdier hem verscheuren.

Hij zal terug moeten naar Lynette Morkel.

Maar eerst zal hij John Cloete op de hoogte moeten stellen. Hij kan tegen de media zeggen dat Beyers Botha geen verdachte meer is.

Dat is het minste wat hij kan doen.

Op de plaats delict op de Jardin des Joyaux is het nu spookachtig stil nadat het brandweerpersoneel, de politie, de medische mensen, de forensisch onderzoekers en de media het terrein verlaten hebben. Alleen de zwarte brandplekken en wat stukken van de caravan tussen de wijnstokken vertellen het verhaal van de tragedie.

Cupido stopt voor het huis, bekijkt alles in het laatste licht van de dag en klopt op de voordeur.

Saartjie, de assistente van Lynette Morkel, doet open. ‘Mevrouw is in de zitkamer,’ zegt ze.

Hij loopt achter haar aan door het grote, stille huis.

De actrice ziet er veel beter uit dan de laatste keer dat hij haar zag – ze is nu opgemaakt, haar haar is gedaan en ze ziet er elegant uit in een roze mohair trui, een wijde zwarte lange broek en zwarte schoenen met hoge hakken. Ze zit met een glas rode wijn in haar hand, de fles staat op een dienblad op de salontafel voor haar.

Ze begroet hem met een lichte hoofdknik. ‘Kapitein, ik hoor dat u de hele *Wynland*-productiemaatschappij in rep en roer hebt gebracht.’

‘Goedenavond, mevrouw. Ja, ik doe gewoon mijn job...’

‘En u komt me nu vertellen dat u Beyers hebt gearresteerd?’ vraagt ze. ‘Kan ik u een glaasje wijn aanbieden?’

‘Nee, dank u. We zullen ook andere onderzoeksmogelijkheden moeten verkennen, ben ik bang. Er is geen flinter bewijs dat meneer Botha het heeft gedaan.’

Hij ziet dat ze verstijft. ‘Ik had het kunnen weten. Hij is jullie te slim af,’ zegt ze.

‘Altijd nice als het publiek confidence in je heeft,’ zegt hij.

Ze neemt een slok van haar wijn. ‘Zo bedoel ik het niet. U moet het alleen proberen te begrijpen, Beyers is zo ontzettend sluw. Gaat u alstublieft zitten.’

Hij gaat tegenover haar zitten. ‘Weet u of uw man in al die jaren dat u en hij bij elkaar waren ooit met militairen heeft gewerkt?’ Hij haalt zijn opschrijfboekje en een pen tevoorschijn.

‘Militairen?’

‘Yebo. Militaire instituten, leveranciers van militaire wapens. Hier. Overzee...’

‘Zijn dan niet alle wapens militair, kapitein?’

‘Nee, mevrouw. Ik heb het nu niet over jachtgeweren en kleine wapens voor *self-defence*. Ik wil weten of hij contact had met echte militairen. Mensen die explosieven maken, of aanvalsdrones bouwen, daai soort dingen. Of wapendealers die dat spul verkopen, het soort dat oorlogsmateriaal levert.’

Ze drinkt het glas leeg, buigt voorover om de fles te pakken en schenkt het glas weer vol. Ze neemt een slokje. ‘O, ik zou zo graag ja willen zeggen,’ zegt ze. ‘Maar nee. Ik was natuurlijk niet altijd mee als hij op reis ging. Vooral de laatste paar jaar niet.’

‘Heeft hij ooit iets verteld over daai soort dingen? Een naam laten vallen, een hint gegeven?’

Weer denkt ze na. Dan schudt ze haar hoofd. ‘Nee.’

‘Oké. Laten we even aannemen *it wasn't him...*’

‘Maar hij was het wel, kapitein.’

‘Mevrouw, ik heb een lange, frustrerende dag gehad. Denk even met me mee, please.’

Ze drinkt nog wat wijn en kijkt hem aan. Zonder spijt.

‘Heeft Van Graan ooit gepraat over mensen die hem bedreigden? Mensen die heel boos op hem waren?’

‘In onze business zijn er altijd mensen die boos op je zijn. Er zijn mensen die denken dat de rollen die we in de telenovela spelen echte mensen zijn. En als je personage iets doet wat hun niet bevalt...’

‘Daai snap ik. Maar ik heb het over echte worries. Niet over achtergrondgeluiden.’

‘Nee. Niets bijzonders.’

‘En u? Iemand die u kwaad zou willen doen? Echt opzettelijk, echte dreigementen?’

‘Beyers.’

‘*That’s all?*’

‘Ja, kapitein. U zult zien. Luister maar naar mij, als u diep genoeg graaft, zult u het zien. Hij was het.’

Bennie Griessel rijdt in het donker naar huis en denkt na over zijn dag. Over de moeder van Ronald Raymond Joster. Hij heeft Joster bij haar huis afgezet. Ze kwam aanlopen vanuit het huis, over het verbrokkelende betonnen pad naar het scheve hek. Bezorgdheid op haar gezicht. Hij heeft tegen haar gezegd dat het hem speet van de verstoring. Haar zoon heeft heel goed geholpen, ze kan trots op hem zijn.

Ze was opgelucht en dankbaar. En Joster ook, die met een vlugge blik dank u wel zei.

Hij vraagt zich af of dit verschil zal maken in de toekomstige keuzes van de man.

Hij denkt aan Javier en Marlon Farmer. Twee broers, uit hetzelfde huis, dezelfde omstandigheden, dezelfde wijk. De een wordt een psychopathische moordenaar, de ander doet eerlijke, zware handenarbeid om het hoofd boven water te houden.

Waarom?

Weet hij hoeveel moordzaken hij al heeft onderzocht?

‘Nee, dat hou ik niet bij.’

Heeft hij in de afgelopen dertig jaar een filosofie ontwikkeld over de reden waarom mensen moorden? Wat iemand tot een moordenaar maakt?

Zijn lichaamstaal verandert. Zijn gezicht ook. Eindelijk een vraag die hem interesseert. Sergeant Nollie, zegt hij, zijn mentor in Paarl in zijn beginjaren als rechercheur, had een mantra, een soort beknopte benadering: een misdaad is de combinatie van iemands aanleg tot onwettig handelen, de achtergrond van het individu en de gelegenheid om de daad te plegen.

‘Hoe meer zaken ik onderzocht, hoe vaker ik me afvroeg waar die neiging vandaan komt. Achtergrond en gelegenheid zijn makkelijk te vinden, je doet gewoon je werk, je stelt de juiste vragen en je bekijkt de plaats delict en de omstandigheden. Maar aanleg... Hoe meet je dat, hoe begrijp je dat? Hoe zie je dat? Want als je het kunt zien, kun je de misdaad voorkomen. Toen ging ik naar Moord en Roof en moest ik voor mijn sergeantsexamen van alles over criminologie leren, en in het leerboek stond iets over mensen die een theorie hadden ontwikkeld: Routine Activities Theory, zoiets. Zij stelden dat een gemotiveerde dader die de juiste gelegenheid ziet, een misdaad zal plegen als er geen sterke gezagsfiguur bij hem is. En dat vond ik ook interessant, want wat betekent “gemotiveerde dader”? Als ik me goed herinner, zeiden ze dat het iemand is die bereid en in staat is om de wet te overtreden. Willing and able. Dat was hetzelfde als die “aanleg” van sergeant Nollie.

Maar ze zeiden er niet bij waarom sommige mensen meer “willing and able” zijn dan anderen. Het is alsof die slimmeriken, die psychologen en criminologen, te bang zijn om de vraag te stellen. Of misschien weten ze het wel, maar zijn ze te bang om het te zeggen.’

‘Wat denk je?’ vraag ik hem. ‘Heb je een theorie, na al die duizenden dossiers uit je carrière?’

Hij aarzelt voordat hij antwoordt. Hij richt zijn blik op iets anders, zijn handen, het kruidenrek in de keuken.

‘Ja,’ zegt hij. ‘Ik denk dat de neiging, het vermogen en de aanleg in ons allemaal zitten. Ze liggen op de loer. Tot de juiste dag, de juiste omstandigheden. De meeste mensen hebben alleen het geluk dat die dag nooit komt.’

DERTIG JAAR MOORDZAKEN – DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

Griessel denkt aan de woorden van Marlon Farmer: foute mensen. Van daai wat zo’n schaduw is, niemand wil iets zeggen, ma’ weet u, het zijn maaifoedies, ze werken in het donker. Daai is niet van hier, meneer. Dit is groter. Staatskaping 2.0, next level shit.

Moet hij zich iets aantrekken van de uitspraken en vermoedens van een arbeider op de markt? Wiens blik gevormd is door gefluister en geruchten op de Vlakte?

Ook al neemt hij het serieus, wat betekent het? Het kost hem moeite om het staatskapingsdeel te geloven. Niet nu, niet meer, niet met een regeringspartij die de macht moet delen met de oppositie. De dingen zijn tegenwoordig veel doorzichtiger dan in de tijd van de afgezette president Zuma.

Wie beweegt er in de schaduw?

In dit land is dat nog steeds lastig te bepalen, gezien de politieke onderstromen, de internationale georganiseerde misdaadsyndicaten, de afgetreden dictators en overheidsplundersers van elders die zich hier komen verstoppen.

Hij zucht. Het is nu weer een grote hooiberg. En er is maar één naald over.

Dat ene telefoonnummer dat tot drie weken geleden van iemand anders was.

De dertienjarige Donovan Coetzee heeft voor Cupido de aflevering van *Wynland* van die dag opgenomen.

Na achten zit hij samen met Desiree op de bank en speelt de video af.

‘Waarom kijken we hiernaar, lovey?’ wil Desiree weten.

Cupido zucht. ‘Dezzie, ik verdrink in een zee van acroniemen en wetenschappelijke dingen. En daai is gevaarlijk. Want als je je hoofd er niet bij houdt, verlies je grip en inzicht. We kijken hiernaar zodat ik niet uit het oog verlies dat da’ mensen achter dit alles zitten. Er is een mens vermoord. En dat is de kern van de zaak.’

Ze schuift dichterbij hem aan. ‘Moet je jou horen. De man die me vraagt of hij wel emotioneel beschikbaar is.’

‘Ja,’ zegt hij. ‘*I’m hot shit*. Maar eerlijk gezegd wil ik proberen een beeld te krijgen van Gerrie. En Lynette. Ik zie wel dat het niet moeilijk is om de pest aan ze te hebben, ieder op haar of zijn eigen manier. Maar zijn ze zo onsympathiek dat iemand een ingewikkeld moordcomplot zou bedenken om een acteur uit de weg te ruimen?’

‘Goed gezien,’ zegt Desiree.

Ze kijken naar het scherm.

Gerrie van Graan is nog springlevend; de aflevering is waarschijnlijk weken geleden opgenomen. Hij en Lynette Morkel spelen samen in een scène. Zij is de matriarch, Heleen, en hij speelt haar zoon, Barend. Ze hebben ruzie: de moeder zegt tegen haar zoon dat ze de boerderij zullen verliezen als hij zijn droom om een zangcarrière na te streven niet opgeeft.

‘En deze twee hebben *sexy times* gehad?’ vraagt Desiree fluisterend, want ze weten dat Donovans oren fijn afgestelde radarschotels zijn.

‘Behoorlijk,’ zegt Cupido.

‘*Strange*,’ zegt Desiree.

‘Ik schat dat hij een betere minnaar dan acteur is,’ zegt Cupido.

Ze kust hem in zijn nek. ‘Jij ook.’

‘Kinderen en gekken zeggen de waarheid. Hoor ik daar ergens een uitnodiging?’

Donderdag 16 oktober

Het wordt een wilde dag, zowel voor Bennie als voor Vaughn. Een dag vol omwentelingen en wendingen, frustratie en vooruitgang, adrenalinesprankjes hoop, en diepe moedeloosheid.

Voor Cupido begint het in het zwaarbeveiligde Forensisch Wetenschappelijk Laboratorium van de Zuid-Afrikaanse politie in de Silverboomstraat, Plattekloof.

Het is een indrukwekkend gebouw van bijna dertigduizend vierkante meter. De centrale kern, in een enorme C-vorm, herbergt de verschillende laboratoria, met vijf vleugels die zich als tentakels uitstrekken om de kantoren en werkruimtes voor de bijna vijfhonderd medewerkers te huisvesten.

Het hele terrein van bijna drie hectare is omgeven door een twee meter hoge muur. Schrikdraad erbovenop dient als laatste afschrikmiddel om indringers te weren die bewijsmateriaal – of de grote hoeveelheden drugs die daar vaak worden getest – willen stelen.

De toegang via de grote automatische poort wordt streng gecontroleerd en de meeste deuren in het complex zijn voorzien van biometrische sloten. Daarom moeten Cupido en doctor Khalil Cassiem wachten tot Jimmy, de lange, magere senior forensisch onderzoeker, hen binnenlaat en naar het chemisch laboratorium begeleidt.

In tegenstelling tot zijn gebruikelijke zelfverzekerdheid en zijn montere, levenslustige persoonlijkheid is Cupido nu somber gestemd. Hij voelt zich in zijn diepste wezen onzeker, omdat deze wereld van onbegrijpelijke afkortingen en raadselachtige scheikunde en natuurkunde hem boven de pet gaat. En hij voelt de druk om snel een doorbraak te realiseren in een

onderzoek dat nergens komt. En hij voelt de druk dat dit zijn laatste kans is om die doorbraak te realiseren. Als Cassiem geen nieuw inzicht krijgt, is hij in feite de lul.

In aanwezigheid van de universiteitsdocent is Jimmy een toonbeeld van professionaliteit. Geen kwinkslagen of goedmoedige plaagstoten. ‘Welkom, professor,’ zegt hij joviaal, met een wat gekunsteld deftig accent. ‘Het is een genoegen om een collega-wetenschapper in ons midden te hebben.’

‘Alstublieft, meneer, ik ben maar een nederige doctor. Maar het is wel mijn ambitie...’ zegt Cassiem met een brede witte glimlach.

De docent is vanochtend modieus gekleed in een wit overhemd en een blauw double-breasted colbert, een blauwe chino en witte Adidas 00s Beta-sneakers. Cupido, die zich graag zo stijlvol kleedt als het salaris van een politieagent maar toelaat, is een beetje jaloers. Hij vraagt zich af wat een doctor aan de universiteit verdient.

Jimmy trekt forensische handschoenen aan en biedt Cassiem en Cupido ieder een paar aan. ‘Als jullie iets willen aanraken,’ zegt hij, ‘ga je gang.’

Hij doet een stap naar achteren zodat de doctor zijn onderzoek kan uitvoeren.

De teruggevonden resten van de achterste helft van de raket liggen netjes op de tafel uitgestald, min of meer in de vorm waarin hij waarschijnlijk is gebouwd. Het voorste deel van de raket is grotendeels vernietigd door de explosie. Alle kleine brokstukken die zijn teruggevonden liggen nu naast de raketschacht, evenals de restanten die vermoedelijk de printplaten van het geleidingssysteem zijn.

Cupido kijkt naar de gesjabloneerde letters op de zijkant van de raketbehuizing. *Skorpio*. De s is samengesteld uit kleinere stukjes. Het zou ook een 5 kunnen zijn. De k is ook niet helemaal duidelijk. Hij begrijpt waarom Arnold zei dat het misschien een h was. Dan doet ook hij een stap naar achteren en ziet hoe Cassiem zich verdiept in de restanten.

Hij is kennelijk het meest geïnteresseerd in de stukjes elektronica. Hij bukt zich eroverheen, pakt brokjes op om ze beter te bekijken, probeert ze in een patroon te rangschikken.

‘Er is niet veel meer over van de communicatie- en geleidingssystemen,’ zegt hij bedachtzaam. ‘Echt jammer.’

Cassiem richt zijn aandacht op de overblijfselen van de staartvinnen van de raket. Hij strijkt er met zijn vingers overheen, pakt onderdelen op om ze van dichterbij te bekijken, allemaal in stilte.

‘Mooi werk,’ zegt hij uiteindelijk.

‘Waarom mooi werk?’ vraagt Cupido.

‘Nou, dit ziet eruit als precisielaswerk. Aluminium is notoir moeilijk te lassen. Erg gevoelig. Als je de verkeerde methode of het verkeerde proces gebruikt, krijg je beschadigingen en krassen op het metaal en de verbindingen, wat de aerodynamica beïnvloedt. Maar dit is, zoals ik al zei, mooi werk. De bouwer van jullie raket wist wat hij deed.’

‘Dus je denkt dat iemand hem heeft gebouwd? Hij is niet van het leger?’

‘Ja. De belangrijkste aanwijzing zit in de motor,’ zegt Cassiem, en hij pakt een grijze buis van ongeveer veertig centimeter lang, waarvan de achterkant zwartgeblakerd is. ‘Het lijkt op een klasse H-motor. Beslist niet militair. Standaard hobbyistenversie, denk ik, hoewel het lijkt alsof alle identificatiemarkeringen zijn verwijderd.’

‘Klasse H?’ vraagt Cupido.

‘Ja. Raketmotoren worden geclassificeerd op basis van hun totale impuls.’

Cupido steekt een hand op. ‘Doc, wacht even, laat me eerlijk zijn. Dit hele gedoe... Het is een beetje overweldigend. Ik bedoel, al die wetenschappelijke dingen... Ik ben niet dom. Als je het rustig aan doet en duidelijk spreekt, begrijp ik het wel. En dat moet ook echt, cause why, wat je hier op tafel ziet is misschien wel mijn laatste hoop om de dader te vinden.’

‘Kapitein, mijn excuses, ik laat me soms meeslepen. Beroepsrisico, vrees ik, ik heb vooral te maken met postdoc-studenten. Ik zal het nog eens proberen: de totale impuls van een raketmotor bepaalt de stuwkracht en de duur. Met andere woorden: hoe snel hij gaat en voor hoe lang.’

‘Right.’

‘Raketmotoren zijn als... Je weet dat je verschillende rijbewijzen nodig hebt voor voertuigen van verschillende formaten?’

‘Ja.’

‘Dus, elk voertuig heeft een andere classificatie, op grond van hun formaat en hun kracht. Hetzelfde geldt voor raketmotoren. Hoe groter en krachtiger ze zijn, hoe hoger de classificatie.’

‘Check,’ zegt Cupido.

‘Die classificaties worden aangegeven met de letters van het alfabet. Motoren met een laag vermogen worden meestal geclassificeerd met de letters A tot E. Motoren met een gemiddeld vermogen zijn F en G, en

motoren met een hoog vermogen zijn H en hoger. De schaal loopt helemaal door tot Z en gaat dan over in dubbele letters, maar dat is voor ruimtevaarttoepassingen en niet relevant voor wat we hier hebben.'

'Right.'

'Oké. Disclaimer: ik ben geen expert op het gebied van de motoren zelf. Mijn vakgebied is het ontwerpen en beheren van besturingssystemen voor onbemande luchtvaartuigen, beter bekend als drones of uav's. Maar onze faculteit biedt ook cursussen aan op het gebied van luchtvaart- en satelliettechniek. En die afdelingen hebben raketmotoren uit de VS geïmporteerd, voor experimenten door studenten. Ik heb een kijkje mogen nemen bij een aantal daarvan, omdat ik een echte nerd ben, extreem nieuwsgierig en totaal gefascineerd door al die dingen. En omdat het vakgebied verwant is aan het mijne wat betreft de elektronica die erbij komt kijken, heb ik de kans gekregen om lanceringen bij te wonen, vragen te stellen en veel te leren. In die hoedanigheid zeg ik dat dit mij een H-klasse lijkt. Als je het goedvindt kan ik een foto maken en die aan mijn deskundigere collega's laten zien.'

Cupido kijkt Jimmy aan en die knikt. 'Dat zou erg helpen. Maar onthul alsjeblieft niet de bron van de foto.'

'Natuurlijk niet. Discretie en zo.'

'Er is niet *by accident* een van die studentenraketmotoren gestolen?' vraagt Cupido.

'O, lieve hemel, nee. Elke klasse motor met een totale impuls van boven...' Hij onderbreekt zichzelf. 'Sorry, ik zal het nog een keer proberen. Krachtige motoren boven een bepaald niveau vereisen specifieke vergunningen en certificeringen. Jullie H-klasse valt zeker in die categorie. De verkoop en het gebruik ervan zijn streng gereguleerd. Ik vermoed dat mijn collega's zeer voorzichtig zijn met opslag, beheer, toewijzing en verdere rapportage van het gebruik.'

'Dus niet iedereen kan er zomaar een kopen?'

'Voor zover ik weet kunnen de motoren met lager vermogen zonder beperkingen gekocht worden. Maar klasse H... Ik weet het niet zeker. Mag ik het even googelen?'

'Ga je gang, doc.'

Cassiem pakt zijn telefoon uit zijn zak, legt hem op de roestvrijstalen tafel, trekt zijn rechterhandschoen uit en begint op de telefoon te tikken.

‘Ja,’ zegt hij, ‘voor klasse H is een niveau 1-certificering vereist. Om gecertificeerd te worden, moet de kandidaat geregistreerd zijn. Om geregistreerd te worden, moet je een raket bouwen, lanceren en veilig terugbrengen met behulp van een gecertificeerde krachtige raketmotor in het impulsbereik van H tot I. Dus om je vraag te beantwoorden: nee, alleen gekwalificeerde en gecertificeerde personen kunnen ze kopen.’

‘Doc,’ zegt Jimmy, ‘er moet dus een database zijn van alle Zuid-Afrikanen met dat certificeringsniveau?’

‘Ja, ik neem aan van wel. Maar mag ik daar later op terugkomen?’

‘Graag,’ zegt Jimmy.

‘Hoe zit het met de *black market* voor raketmotoren?’ vraagt Cupido.

Cassiëm lacht. ‘Kapitein, ik ben bang dat ik in de academische wereld leef. Mijn kennis van de zwarte markt voor raketmotoren is helaas zeer beperkt.’ Hij maakt een foto van de raketmotor, stopt zijn telefoon weg en trekt de handschoen weer aan. ‘Maar ik heb een klas vol mede-nerds die dat soort dingen graag zouden onderzoeken. Zal ik ze die opdracht geven?’

‘Graag. We hebben alle hulp nodig die we kunnen krijgen,’ zegt Cupido.

‘Dat is dan geregeld.’

‘Doc, kunnen we het even over de drone hebben?’ vraagt Cupido.

‘Natuurlijk.’

‘Wat voor drone zou een van die dingen kunnen dragen?’ Hij wijst naar de restanten van de raket.

Cassiëm wendt zich tot Jimmy. ‘Hebben we een indicatie van de grootte van de payload?’

‘We schatten ergens tussen de zeven en tien kilo,’ zegt Jimmy. ‘Dat is ongeveer de hoeveelheid C-4 die nodig is om de explosie te veroorzaken die we bij de caravan hebben gezien.’

‘Wauw,’ zegt Cassiëm. Hij kijkt weer naar de restanten van de raket, neemt de tijd om de berekeningen te maken en zegt dan: ‘Oké, laten we voor het gemak zeggen dat we een payload van acht kilo hebben. Ik schat dat het gewicht van de raket, inclusief brandstof, nog eens tien kilo is, min of meer?’

‘Dat klopt wel ongeveer,’ zegt Jimmy.

‘Hm. Het is heel goed mogelijk voor een hobbyist met een beetje technische kennis om een aangepaste uav te bouwen of een industriële uav aan te passen zodat die een lading van... laten we zeggen twintig tot

vijfentwintig kilo kan dragen. Zoiets als een octokopter voor zware ladingen...' Hij kijkt naar Cupido. 'Acht propellers, met andere woorden.'

'Hoe dicht bij de drone moet de figuur die hem bestuurt zijn?'

'Het bereik? Dat hangt van veel factoren af. Het type radio, de zichtlijn... Maar zelfs met redelijk standaard apparatuur is een bereik van tien kilometer vrij normaal.'

'Kun je zulke drones kopen? In Zuid-Afrika?' vraagt Cupido.

'Absoluut. De Freefly Alta X bijvoorbeeld. Je kunt hem via internet bestellen bij een lokale dealer. Hij kan ongeveer twintig kilo dragen, als ik het me goed herinner. Hij is wel aan de prijs. Meer dan vierhonderdduizend rand. En het bereik is beperkt. Het zou veel goedkoper en makkelijker zijn om zelf een drone te bouwen.'

'Zou een van jouw studenten er een kunnen bouwen?'

'O ja. En als je hem zelf bouwt, laat je ook een kleinere footprint achter.'

'Wat bedoel je daarmee?' vraagt Cupido.

'Nou, uit je vragen maak ik op dat onze dronebouwer betrokken is bij criminele activiteiten, en dus zo min mogelijk sporen van zijn aankopen wil achterlaten.'

'Right.'

'Als ik diegene was, zou ik eerst bepalen welk type uav ik nodig heb. En ik zou waarschijnlijk een multirotor gebruiken...'

'Wat is dat?'

'Ah, hoe kan ik... Je hebt vast weleens van die kleine hobbydrones gezien waar mensen mee spelen. Vier propellers, bevestigd aan de uiteinden van de letter X?'

'Ja.'

'Nou, dat is een multirotor. Vier propellers vormen een quadcopter, acht vormen een octokopter. Het grote voordeel van je multirotor is dat je geen startbaan nodig hebt. Ze stijgen verticaal op. Dat maakt discretie en geheimhouding een stuk eenvoudiger. Ze zijn stabiel, je kunt ze nauwkeurig besturen en ze zijn superwendbaar.'

'Oké.'

'Dus, als ik mijn eigen multirotor-uav wil bouwen, zal ik de verschillende onderdelen – de elektronica, het frame, de motoren, de propellers, de accu's – bij verschillende lokale en internationale leveranciers aanschaffen. Een versnipperd digitaal spoor. Dat zou heel moeilijk te traceren zijn.'

Jimmy leidt Cupido en Cassiem naar het Analyselaboratorium dat zich pal naast de Chemische afdeling bevindt waar de restanten van de caravanraket te zien waren.

‘Daar is niet genoeg ruimte,’ zegt hij. ‘En de chemici moesten dit spul toch analyseren. Hier heb je dus het enige debris van de boerderij Paradijs, waar op vrijdagochtend 9 oktober de brand in het schaapherdershuisje ontstond. Dit zijn de bodemonsters die we gisteren op de plaats van de brand hebben verzameld. Ze zijn verontreinigd, maar nog wel bruikbaar.’

Jimmy gaat naast de roestvrijstalen tafel staan. De restanten van de brand in het schaapherdershuisje zijn veel bescheidener dan die van de caravan. Wat hoopjes aarde, as en verkoold hout, een paar stukjes verschroeide elektronica en een kleine, zwartgeblakerde cilinder die verwrongen is door de intense hitte.

Cassiem loopt naar de tafel en buigt zich over de cilinder. ‘Wauw,’ zegt hij.

Ze wachten tot hij verder uitweidt.

‘Dit lijkt op de raketmotor. Veel kleiner. Waarschijnlijk klasse F of G. Fascinerend...’

‘Hoezo, doc?’ vraagt Cupido.

‘Nou, om te beginnen zal de springlading veel kleiner zijn geweest. Misschien een kop van twee kilo. En wat onze raketbouwer betreft, het lijkt of hij omhoogwerkte. Van F naar H, van twee kilo naar vijf of meer. Waar gaat hij hierna naartoe?’

Voor Bennie Griessel begint deze rollercoaster van een dag veel slechter.

Even na acht uur doet hij de deur van zijn kantoor achter zich dicht en gaat moedeloos aan zijn bureau zitten. Hij staart naar de trage patronen van de Windows-screensaver terwijl hij Witkop Jansens tirade tijdens de ochtendbriefing verwerkt.

‘Jullie schieten allemaal geen meter op,’ had de kolonel tegen de vijftien aanwezige rechercheurs gezegd.

Vijftien maar, want Vaughn, de geluksvogel, is vanochtend in het Forensisch Laboratorium.

Jansen had het tegen hen allemaal, maar hij had specifiek naar Bennie Griessel gekeken. ‘Waar ik ook kijk, ik zie alleen maar openstaande zaken. Moord. Doodslag. Inbraak. Diefstal. Nee, allemachtig, dit kan zo niet doorgaan. De provinciale commissaris belt me continu, de adjunct-commissaris schreeuwt tegen me, de media gaan los en het hele land lacht om de onbekwaamheid van de politie. En als je denkt dat ik het alleen over de circuszaak van kapitein Cupido heb, dan heb je het mis.’

Vervolgens las de kolonel voor uit de verslagen. Hij noemde elk van de vierentwintig lopende onderzoeken naar ernstige misdrijven waarover de provinciale commissaris hem had gebeld en waarover de provinciale commissaris tegen hem had geschreeuwd.

‘Sommigen van jullie hebben onlangs promotie gekregen, en ik vraag me nu af of dat wel de juiste beslissing was. Sommigen van jullie komen mijn kantoor binnen en zeggen me dat jullie het deze maand financieel niet gaan redden en dat jullie al veel te lang over het hoofd zijn gezien voor promotie. Ik hoop dat ik luid en duidelijk doorkom: met deze cijfers gaat hr me uitlechten. Met deze cijfers komen we nergens. Met deze cijfers kun je veedieven gaan vangen in Fraserburg. Of huiselijke ruzies in Mamre onderzoeken. Kom ik door?’

Het koor had neerslachtig geantwoord: 'Ja, kolonel.'

'Morgenochtend wil ik jullie stuk voor stuk hier hebben met nieuws over jullie vorderingen. Stuk voor stuk. Met bijgewerkte dossiers, perfect bijgewerkt. Het kan me niet schelen of je de hele nacht moet doorwerken. Ik wil resultaten, en anders zijn de gevolgen voor jullie.'

Dit kwam allemaal nadat Jansen zo zedig en mooi geopend had met Bijbellezing en gebed.

Griessel zucht en steekt zijn hand uit naar de muis. Hij hoopt dat het gebed van Jansen verhoord is. Het deel dat luidde: 'Here sta ons bij in onze taak, in onze strijd tegen het duister.'

De screensaver verdwijnt.

Er is een e-mail van de serviceprovider.

Hij opent hem.

Hij ziet dat het nummer waarnaar hij heeft geïnformeerd behoorde aan ene Aishah Fernandez. Volgens de RICA-informatie die aan het account is gekoppeld, blijkt uit haar geboortedatum dat ze tweeënzestig jaar oud was. De executeur van haar nalatenschap heeft haar mobiele telefooncontract vijf weken geleden opgezegd.

Want Aishah Fernandez is op 16 juli overleden.

Hij zucht opnieuw.

Geboden worden soms slechts gedeeltelijk verhoord.

Aishah Fernandez. Dat is de vrouw met wie Brandon Maarman op 18 en 19 mei via haar mobiele telefoon heeft gesproken. Twee maanden voor haar dood, vijf maanden voor hij zelf werd vermoord.

Een vrouw wier nummer niet in de contactenlijst van Maarman stond.

Hij heeft weinig hoop en begint zich erbij neer te leggen dat dit weer een doodlopende weg is.

Hij bestudeert het laatste rapport dat de telefoonmaatschappij heeft doorgestuurd. Daarin staat de naam van het advocatenkantoor dat de nalatenschap van Fernandez beheerde: MacAskill Pretorius Molefe.

Hij zoekt ze op internet. Hij ziet dat ze een kantoor hebben aan de Breestraat 33 in Kaapstad. Er staat een nummer voor algemene vragen. Hij belt.

Een vrouw neemt onmiddellijk op. Hij identificeert zich en zegt dat hij op zoek is naar de jurist die zich met de nalatenschap van Fernandez heeft beziggehouden.

Ze vraagt of hij aan de lijn wil blijven voor de afdeling Nalatenschappen.

Ze verbindt hem door. De telefoon gaat lang over.

Een andere vrouw neemt op.

Hij identificeert zich opnieuw en legt uit waar het over gaat.

De vrouw vraagt of het een lopende nalatenschap betreft.

Hij zegt van niet; zo te zien is de nalatenschap vijf weken geleden al afgehandeld. Hij weet het niet zeker. Ze zegt dat die informatie in het systeem moet staan. Kan ze hem terugbellen? Ze zal het opzoeken zodra ze even tijd heeft.

Hij geeft zijn nummer, bedankt haar en hangt op.

Hij zal een ander plan moeten bedenken.

Hij pakt zijn opschrijfboekje en zoekt het nummer van Pearl Maarman, de ex-vrouw van Brandon. Hij belt.

Pearl Maarman neemt niet op. De telefoon gaat naar de voicemail. Hij vraagt of ze hem alsjeblieft terug wil bellen.

Het lijkt wel alsof het universum vandaag tegen hem is.

Dan belt hij uit puur ongeduld kapitein Luzo Zinti in Paarl om te vragen of hij in het strafregister iets heeft gevonden over Javier Farmer, de Skyline-man met de bruine muts.

‘Niets bijzonders voor een voormalige gangster,’ zegt Zinti. ‘Hij zat op zijn zestiende in de jeugdgevangenis, het dossier is natuurlijk verzegeld. Als volwassene heeft hij twee jaar van een vijfjarige straf uitgezeten voor dealen in mandrax, daarna vijf jaar voor zware mishandeling en vervolgens negen jaar voor dood door schuld. Hij kwam vijf jaar geleden op negenendertigjarige leeftijd vrij uit Pollsmoor. Sindsdien niets meer. Ik ben nog steeds op zoek naar de sergeant die hem achter de tralies heeft gekregen voor dood door schuld, maar het lijkt erop dat die enige tijd geleden de dienst heeft verlaten.’

‘Reacties op je rondschrijven?’ Griessel doelt op het verzoek om informatie dat Zinti aan recherchekantoren in de West-Kaap heeft gestuurd in de hoop dat iemand weet wat Javier Farmer de laatste tijd heeft uitgespookt en met wie.

‘Helemaal niets.’

Geen twijfel mogelijk. De researchegoden hebben zich tegen hem gekeerd.

Pearl Maarman belt Griessel om 11.00 uur terug. ‘Het spijt me echt, mijn telefoon staat uit als ik lesgeef,’ zegt ze.

‘Dat geeft niet,’ zegt Griessel. ‘Ik wilde alleen vragen of je weet wie Aishah Fernandez is.’

‘Was. Ze is toch in juni overleden? Of in juli?’

‘16 juli. Dus je weet wie ze was?’

‘Ja, ik kende haar goed. Zij en Brandon waren close. Hij heeft haar leren kennen toen hij bij VIP Protection werkte. Hij beveiligde minister Sonjica en haar mensen, niet dat ze beveiliging te weinig had, maar je weet hoe de regering is. Konvooien met blauwe zwaailichten en lijfwachten alsof het hier een dictatuur is. Aishah werkte voor Sonjica, adjunct-directeur-generaal of zoiets.’

Griessel kent nooit alle namen van de verschillende ministers in het kabinet. Het zijn er gewoon te veel en ze veranderen bovendien voortdurend. Hij vraagt: ‘Welk ministerie was dat?’

‘Mijnbouw en Energie, geloof ik.’

‘En je zegt dat zij en Brandon close waren?’

‘Ja, nou, als je het mij vraagt was ze een soort moederfiguur voor hem. Aishah had een bevoorrechte achtergrond, haar vader was de eigenaar van Supreme, de kledingfabriek. Hij verdiende toen goed, voordat de Chinezen kwamen en de kledingindustrie hier kapotmaakten. Hoe dan ook, toen Brandon bij VIP werkte, had hij het steeds vaker over Aishah. Hij noemde haar “missus Fernandez”, nooit bij haar voornaam. Hij plaatste haar compleet op een voetstuk en zei altijd dat ze een geweldige vrouw was. Zo aardig en gul en bescheiden. Als ze tien jaar jonger was geweest, was ik zeker jaloers geweest...’

‘Heb je haar ontmoet?’

‘Ja, zeker drie keer. En om eerlijk te zijn denk ik echt dat ze goed en lief was. Een heel zachtaardig iemand. Mijn indruk was dat ze een beetje een schuldcomplex had. Je weet wel, rijke vrouw van kleur die door een jongen van de Vlakte beveiligd moet worden. Ze heeft hem gevraagd of hij haar

permanente bodyguard wilde worden, ze heeft hem enorm veel advies gegeven, ze heeft hem zelfs zich laten inschrijven voor een rechtencursus bij Unisa²⁸ die zij voor hem heeft betaald. Toen hij weg was bij VIP heeft hij die cursus laten zitten, want hij had geen tijd meer. Toen is hij naar haar toe gegaan om zich te verontschuldigen. Ze zei dat ze het snapte, en dat ze wist dat het moeilijk was. Als hij ooit iets nodig had...'

'Hebben ze nog vaak contact gehad?'

'Vergeet niet dat we al twee jaar gescheiden zijn. Maar toen we nog bij elkaar waren... Nee, niet dat ik weet.'

'Hebben ze ruzie gehad? Ik zie haar helemaal nergens in Brandons contacten.'

'Dat is heel raar. Hij heeft tegen mij nooit iets gezegd...'

'Ze heeft Brandon op 18 mei gebeld. Op een zondag. Heeft hij er nooit iets over gezegd?'

'Je bedoelt 18 mei van dit jaar?'

'Ja.'

'Nee, hij heeft niets gezegd. En ik moet toegeven, dat is ook een beetje vreemd. Dit is iets wat hij gebruikt zou hebben.'

'Hoe bedoel je?'

'Om contact met mij op te nemen. Het was triest, hij wilde op die manier onze relatie levend houden. En nu heb ik zo'n spijt dat ik hem heb afgewimpeld. Hij deed dat vaak: als mensen die wij samen gekend hadden contact met hem opnamen, belde hij me. "Pearlie, je gelooft niet wie ik nu gesproken heb." Maar weet je, nu ik erover nadenk: toen ze dood was, belde hij helemaal niet. Toen heb ik Brandon gebeld. Om hem te condoleren, omdat ze zo close waren, omdat hij zo onder de indruk was van haar. En hij heel verdrietig van "ja, het is tragisch, een groot verlies". Maar berustend. Veel minder aangedaan dan ik had verwacht. Het was alsof hij het niet wilde erkennen. Alsof hij er niet echt over wilde praten. En weet je, dat vond ik vreemd – omdat haar dood verdacht was en zo. Een poosje, tenminste.'

'Verdacht?' Zijn hart gaat voor het eerst sneller kloppen, zijn hoop begint op te vlammen.

'Weet je dat niet?'

'Nee.'

'De kranten zeiden indertijd dat de politie onderzoek deed, dat het misschien geen natuurlijke dood was. En toen viel het gewoon stil. Of

misschien heb ik het niet goed onthouden. Googel maar, het was een tijdje een issue.'

¹⁸ [Universiteit van Suid-Afrika, universiteit voor afstandsonderwijs.](#)

[*OceanofPDF.com*](#)

Het eerste bericht dat Griessel leest is verschenen op het nieuwsplatform van Netwerk24. De datum is 22 juli:

Aishah Fernandez, de prominente politicus uit Kaapstad en lid van het ANC, is op 16 juli in haar huis in Constantia overleden. Ze was 62 jaar oud. De doodsoorzaak is nog onbekend en wordt momenteel door de politie onderzocht.

Mevrouw Fernandez, dochter en enige erfgenaam van kledingmagnaat Aziz Keraan, was op het moment van haar overlijden directeur-generaal Mijnbouw bij het ministerie van Minerale Hulpbronnen en Energie. Tijdens haar lange politieke carrière was ze ook parlamentslid voor het ANC en adjunct-directeur-generaal Wet- en regelgeving Kernenergie.

Haar echtgenoot, chirurg dr. Malik Fernandez, overleed tijdens de covidpandemie in 2020.

De Zuid-Afrikaanse politie kondigde op 19 juli aan dat er autopsie zou worden verricht om haar dood te onderzoeken, nadat uit lijkschouwing was gebleken dat ze geen natuurlijke dood was gestorven. Volgens politiewoordvoerder brigadier Athol Matakata is de definitieve conclusie van het ministerie van Volksgezondheid over de precieze doodsoorzaak nog niet bekend, ondanks het feit dat de autopsieresultaten zijn afgerond. De informatie die hieruit voortkomt zal worden gedeeld met haar naaste familie, en niet met het publiek.

Doorgaans wordt er een autopsie gestart wanneer de dood onnatuurlijk blijkt te zijn, maar er geen bewijs is voor een misdrijf. Dit laat ruimte voor mogelijkheden zoals zelfmoord, een ongeval of andere niet-criminele oorzaken.

De dochters van Fernandez, Noor en Gabriella, hebben op 21 juli een verklaring afgegeven waarin ze zeggen dat hun moeder in het comfort van haar huis is overleden en dat de doodsoorzaak nog onbekend is. In hun verklaring riepen ze de autoriteiten op tot een snelle afhandeling en de media en het publiek om begrip te tonen in deze tijd van rouw.

In de verklaring van de dochters werd geen melding gemaakt van speculaties dat haar dood verband zou kunnen houden met het schandaal rond de Jakkalsputs-diamantmijn in de Noord-Kaap. Er waren berichten in de media dat mevrouw Fernandez onder aanzienlijke druk en spanning stond vanwege beschuldigingen van corruptie bij de toekenning van vergunningen voor de exploitatie van Jakkalsputs.

Het ANC noemde haar dood 'een enorm verlies voor het land en de partij', en roemde de bijdrage van mevrouw Fernandez als vrijheidsstrijder, parlamentslid, overheidsambtenaar en dienaar van het Zuid-Afrikaanse volk. Een woordvoerder van het ANC riep de media en het publiek ook op om zich niet schuldig te maken aan 'zinloze speculaties' over dit verlies.

Hij vindt soortgelijke berichten in andere media op dezelfde dag.

En daarna bijna niets meer. Alleen een paar korte berichten rond 2 augustus waarin staat dat het rapport van het ministerie van Volksgezondheid over de autopsie op Aishah Fernandez is afgerond. Er wordt geen kwade opzet vermoed.

Dat is alles.

Fok, denkt hij. Geen rook zonder vuur...

Hij logt in op het computersysteem van de SAPD. Hij wil het registratienummer van het dossier-Fernandez opzoeken, om te zien wie het onderzoek heeft uitgevoerd en om het dossier te bekijken. Constantia valt onder het politiebureau van Dieprivier. Hij voert de overlijdensdatum in en vindt de verwijzing. Hij fronst. De rechercheur wiens naam aan de zaak is gekoppeld heeft de rang van brigadier. Onmogelijk. Dat moet een invoerfout zijn.

Hij belt bureau Dieprivier en vraagt of hij brigadier Khoza kan spreken.

Ze zeggen dat daar niemand is die zo heet.

Hij vraagt of er een rechercheur met die achternaam bij de eenheid werkt.

‘Nee,’ zegt de vrouw.

Hij hangt op.

Heel vreemd. Hij zal met Witkop Jansen moeten praten. Maar wat moet hij nu doen?

Uiteindelijk trekt hij de computer van Brandon Maarman naar zich toe. Hij wil kijken of de privédetective misschien mails naar Aishah Fernandez heeft gestuurd. Of iets in zijn agenda heeft genoteerd.

Er is niets te vinden.

Hij bekijkt nogmaals de telefoongesprekken tussen Maarman en Fernandez. Zij belde hem op 18 mei om 20.23 uur. Het gesprek duurde zeventien minuten. Een lang gesprek.

Op 19 mei belde Maarman haar om 15.55 uur. Het gesprek duurde slechts vierendertig seconden.

Waarom staat ze niet in Maarmans contacten? Waarom zijn er geen mails of appberichten tussen Maarman en de vrouw die zijn studie aan de Unisa heeft betaald?

Het is, in de woorden van Pearl Maarman, ‘heel raar’.

Hij zit naar zijn computer te staren en probeert er chocola van te maken. Zijn oog valt op de data van de telefoongesprekken tussen Maarman, Fernandez en Gerardo Krige van de Mikpunt-schietbaan.

Maarman en Fernandez spreken elkaar op 18 en 19 mei. Maarman en Krige spreken elkaar op 23 mei. En daarna pas weer op 16 juli. De dag van de ‘verdachte’ dood van Aishah Fernandez. Krige belde Maarman. Aan het eind van de middag. Een lang gesprek.

Misschien toeval. Misschien. Maar noch de contactgegevens van Fernandez noch die van Krige staan ergens in de databases van Maarman...

Dat kan geen toeval zijn. Maarman was in alles heel georganiseerd.

Heeft hij de contactgegevens gewist? Waarom? Wanneer?

Hij gaat dit allemaal meenemen naar Witkop Jansen. Samen met de uitdraai van het nieuwsbericht van Netwerk24. Zodat ze het dossier van het onderzoek naar de dood van Aishah Fernandez kunnen opvragen.

Hij staat op en loopt naar het kantoor van de kolonel.

De deuren van de researchkantoren in het voormalige Commandogebouw zijn dun.

Griessel, met het document in zijn hand, wil op de deur van de kolonel kloppen, maar hij hoort de stem binnen. Jansen. Luid en verhit: 'Nu ga je me vertellen dat iemand raketten op onschuldige mensen afvuurt, en dat een stel snotneuzen op de universiteit je onderzoek voor je gaan doen?'

'Kolonel, het was een aanbod van de doctor, en ik...' Cupido's stem.

'Nee, allemachtig, kapitein. Heb je enig idee wat er gaat gebeuren als een van die snotneuzen op Twieter of een van die dingen zegt dat ze de politie moeten helpen om de kerel te pakken die dat beroemde rotacteurkje heeft vermoord? O, en de moordenaar, dames en heren, is een raketafschieter. Kun je je voorstellen wat voor shitstorm ons dan te wachten staat?'

'Kolonel, ik begrijp het...'

'Nee, kapitein, je begrijpt het duidelijk niet. De media denken nog steeds dat het Beyers Botha was die opzettelijk het gas van het caravannetje open heeft laten staan. Kun je je de waanzin voorstellen? De krantenkoppen? Als ze erachter komen dat het een verdomde raket is? En niet één raket. Het is al de derde. En we hebben geen idee wie het is, en we vragen studentjes om hulp. Studentjes?'

'Daai begrijp ik, kolonel, ma'...'

'Weet jij waarom de provinciale commissaris tegen me schreeuwt, kapitein? Niet omdat we zo onhandig over onze eigen voeten struikelen. Niet omdat we in geen enkele zaak vorderingen maken. Nee. Hij schreeuwt tegen mij, omdat het geschreeuw helemaal van bovenaf komt. Helemaal van bovenaf. Van de president van Zuid-Afrika. En de minister van Politie en de nationale commissaris, kapitein. Helemaal tot aan ons hier beneden. En waarom schreeuwen ze, kapitein? Omdat wij, jij en ik en het hele verdomde team hier onder mij, de naam van het land door het slijk halen. In de ogen van de Chinezen, de Russen en de Arabieren, die over een week op ons afkomen. Zeven dagen, kapitein, voordat het hele verdomde BRICS-circus de stad binnenrolt, en met hen alle adders aan de boezem van onze staat. Nu vraag ik je, wat gaat er gebeuren als dat raketgedoe naar buiten komt? Dan schreeuwen ze niet meer, dan gaan er koppen rollen. Dan gaan ze schoon schip maken. En dan ben jij niet degene die eruit wordt geflikkerd. Maar ik wel, en de bureaucommissaris. Ga jij mijn vrouw vertellen dat ze een baantje moet zoeken, omdat het pensioen van haar man naar z'n mallemoer is? Zeg het maar.'

‘Kolonel, als ik iets mag zeggen...’

‘Het enige wat jij mag zeggen, kapitein, is dat je dat verdomde professortje gaat vertellen dat hij geen woord over de hele zaak zegt. Raketten! Besef je wel wat er van jouw onderzoek gaat worden, kapitein? Als de commissaris over raketten hoort, schakelen ze subiet de CATS-eenheid in...’ Jansen gebruikt de afkorting voor de Crimes Against the State-eenheid, die gewoonlijk zaken onderzoekt waarin de staat wordt bedreigd.

‘CATS, kolonel?’ vraagt Cupido. ‘Die zijn totaal onderbezet. Hoe kunnen die...’

Jansen valt hem weer in de rede: ‘Doet er niet toe, ik weet en jij weet dat ze binnen de kortste keren de staatsveiligheidsdienst erbij halen. En de laatste keer dat jij en Bennie Griessel met dat addergebroed te maken hadden, was het kielekiele of jullie hadden voetpatrouille gelopen in Laingsburg.’

‘Oké, kolonel. Cool. Dus ik zeg tegen Doc Cassiem handjes af, bro, je mag niet helpen. En dan? Wat doe ik dan? Wat moet ik met een onderzoek naar raketmotorregisters en drone-onderdelen van de zwarte markt? Er is geen enkele expert op dit gebied in de hele SAPD. Niet bij CATS, niet bij de staatsveiligheidsdienst. Raketman kan lekker blijven *destroyen*. En dan zijn we echt gefokt, kolonel, sorry dat ik het zeg.’

Griessel staat nog steeds aan de grond genageld te luisteren, stiekem trots op zijn collega die niet zomaar met zijn pootjes omhoog gaat liggen. Hij kan niet goed verstaan wat de kolonel antwoordt, want de stem van de chef is nu zachter, alsof hij uitgeraasd is.

Dan hoort hij Cupido weer: ‘Kolonel, ik vraag alleen maar, vertrouw op mijn oordeel. Doc Cassiem is een superslimme brother. Hij snapt wat discretie is. Hij hoeft de studenten niet te vertellen waar hij onderzoek naar doet. Denk er eens even over na: tien studenten die in één dag het werk voor ons kunnen doen, terwijl ik, CATS of iemand anders daar maanden over zou doen. We kunnen Raketman nailen lang voordat het circus naar de stad komt.’

Weer kan Griessel de reactie niet duidelijk horen. Hij komt in de verleiding om zijn oor tegen de deur te drukken, maar dan schaamt hij zich voor het afluisteren.

Bovendien is het geen goed moment om met Jansen te gaan praten over zijn laatste hoop, Aishah Fernandez. Laat hem eerst even afkoelen.

Hij draait zich om en loopt de gang uit. Net op tijd, want zijn telefoon gaat.

Een onbekend nummer. Hij wacht tot hij ver genoeg van Jansens kantoor verwijderd is voordat hij opneemt.

‘Kapitein, met Wanda Vermeulen van MacAskill Pretorius Molefe. Sorry dat ik nu pas terugbel, we hebben het momenteel vreselijk druk. Ik heb de nalatenschap van Fernandez geregeld. Wat kan ik voor u doen?’

‘Fijn dat u belt, mevrouw. Ik onderzoek de moord op een privédetective in Stellenbosch. Hij had een connectie met Fernandez en ik moet uitzoeken wat die connectie precies inhield. Ik denk dat de dochters van Fernandez me kunnen helpen. Zou u me hun gegevens kunnen verschaffen?’

‘Ja... Helaas is dat vertrouwelijke informatie, kapitein. Beroepsgeheim.’

‘Ik begrijp het, maar kunt u hun vragen contact met mij op te nemen? Ik heb maar een paar vragen en het zal niet langer dan tien minuten duren.’

Het blijft even stil. Griessel vermoedt dat dit een lastig verzoek is voor Vermeulen, omdat ze het zo ‘vreselijk druk’ heeft.

‘Hoe heet die privédetective?’ vraagt ze.

‘Brandon Maarman.’

‘Ik zal zien wat ik kan doen,’ zegt ze. Niet bijster enthousiast.

Griessel zit aan zijn bureau. Ongeduldig, want hij zal moeten wachten tot Cupido terugkomt en Jansen beschikbaar is. Hij hoort de ruiten trillen en kijkt naar buiten. Hij ziet de bomen buigen in de wind, de wolken vanuit het noordwesten komen aanrollen. Een koufront. Het gaat ook regenen.

Hij draait zich weer naar de computer. Hij zal de tijd gebruiken om zijn tijdlijn en aantekeningen bij te werken met de laatste informatie. Want hij raakt er steeds meer van overtuigd dat de Fernandez-connectie belangrijk is, een rookpluimpje aan de horizon, het vuur nog onzichtbaar. Maar het is er. Ergens.

Zondag 18 mei:

20.23 uur: Aishah Fernandez belt Maarman. Oproep van zeventien minuten.

Maandag 19 mei:

15.55 uur: Maarman belt Fernandez. Oproep van vierendertig seconden. Waarom zo kort?

Vrijdag 23 mei:

8.12 uur: Maarman belt Krige. Lang gesprek.

Woensdag 16 juli:

Fernandez overleden. Tweeënzestig jaar oud. Doodsoorzaak onbekend.

19.19 uur: Krige belt Maarman. Lang gesprek.

Woensdag 8 oktober:

11.03 uur: BMW op Facebook geplaatst.

11.24 uur: Oproep van een niet-geregistreerde mobiele telefoon, mogelijk Javier Farmer en nog iemand.

18.44 uur: Oproep van dezelfde telefoon.

Donderdag 9 oktober:

12.30 uur (ongeveer): De Skyline wordt gestolen in Kenilworth.

14.07 uur: Oproep van dezelfde telefoon.

14.13 uur: Maarman belt de plaatwerkers.

14.20 uur: Maarman belt Margerie Sauls.

15.08 uur: De Skyline rijdt Idasvallei binnen. Javier Farmer zit in de auto.

15.15 uur (ongeveer): Bobby Stravino ziet Javier Farmer en nog iemand bij Maarmans huis, en de Skyline buiten.

17.36 uur: De Skyline verlaat Idasvallei, met Javier Farmer en nog iemand.

18.53 uur: Zonsondergang in Idasvallei.

Zaterdag 11 oktober of zondag 12 oktober:

Javier Farmer en nog iemand worden neergeschoten.

Maandag 13 oktober:

8.00 uur (ongeveer): Skyline gevonden, Paardeberg.

17.30 uur (ongeveer): Lijken van Javier Farmer en nog iemand gevonden in de buurt van Tulbagh.

Griessel leunt achterover en kijkt ernaar.

Tussen 18 en 23 mei was er behoorlijk wat activiteit tussen Brandon Maarman en de twee mannen die helemaal nergens te vinden waren in zijn contacten of enige andere vorm van communicatie, afgezien van de oproepen.

Daarna, een maand stilte, tot de dag van Fernandez' dood. En pas meer dan twee maanden later, de moord op Maarman.

Het zijn die twee maanden die hem dwarszitten. Die maken de kans op een verband tussen Fernandez en de moord op Maarman minder zeker.

Hij concentreert zich op de tijdlijn van de gebeurtenissen van de afgelopen twee weken. Die vertelt een paar interessante verhalen.

Verhaal nummer één is waar het allemaal gebeurd is. Skyline gestolen in Kenilworth. Het zuiden van het Kaapse Schiereiland. Daarna verschuift

alles naar Idasvallei bij Stellenbosch. Daarna rijden Javier Farmer en een andere man naar het noorden. Skyline teruggevonden in de omgeving van Wellington. Dan nog verder naar het noorden, de lijken gevonden bij Tulbagh.

Het zegt iets, deze voortgang, die constante beweging weg van de plek waar de Skyline werd gestolen. Eerst naar het oosten, dan naar het noorden, noorden, noorden. Daar spreekt planning uit. Strategie. Maar wat zit er achter die strategie? Want zij, de mensen die alles hebben gepland, moeten geweten hebben dat er iets mis kon gaan. Ergens tijdens het stelen van de auto, het om de tuin leiden van Maarman, het drogeren, het vermoorden. Het vluchten. Het executeren van Javier Farmer en zijn handlanger. Het wegwerken van de lijken.

Wilden ze zich voortdurend verder verwijderen van de oorsprong van alles? Zodat een onderzoeker naar het noorden zou kijken?

Misschien.

Javier Farmer. Bendelid. Drugsdealer. Torpedo voor de taximaffia.

Dat is niet het cv van een meesterbrein, niet de achtergrond van iemand die zo'n moord zou bedenken. Het was een ingewikkelde operatie. Ze moesten een man uitschakelen die 'paraat' was. Die regelmatig ging schieten. En niet zomaar uitschakelen, ook nog op een manier die het op een tragisch ongeluk zou laten lijken.

En het was echt bijna gelukt.

Javier Farmer was een botte bijl, een ingehuurd beul die zijn hele leven moorden had gepleegd die er ook zo uitzagen. Als moord. Geen ongeluk.

Dus is hij per definitie het soort huurling dat fouten maakt als het gaat om een geavanceerde, vrij complexe operatie die op een ongeluk moet lijken. Hij is van het soort dat vergeet het licht aan te doen en deuren te sluiten.

En dan is er de vraag: waarom zou je Farmer, de botte bijl, inhuren of opdracht geven om het te doen? Waarom zou je dat risico nemen?

Omdat je afstand wilt. Je wilt geen sporen achterlaten die naar jou kunnen leiden.

Je zegt tegen Javier Farmer en zijn maat: als jullie klaar zijn, kom dan naar een boerderijtje in de buurt van Wellington. Daar gaan we jullie betalen, daar geven we jullie een ander vervoermiddel. Daar laten we de Skyline uitbranden, zodat jullie vingerafdrukken en DNA en het natriumcitraat en het infuus allemaal vernietigd kunnen worden.

Maar dan worden ze geëxecuteerd. Gewoon ter plekke, denkt hij. Naast de Skyline.

Want de mensen die erachter zaten wilden afstand, ook van Farmer en zijn maat. Geen bewijs, geen connecties. Niets wat naar hen kan terugleiden.

Afstand.

Waarom wil je afstand?

Omdat je geïdentificeerd kunt worden, omdat Maarman je kent? Of iets weet?

Er waren berichten in de media dat mevrouw Fernandez onder aanzienlijke druk en spanning stond vanwege beschuldigingen van corruptie bij de toekenning van vergunningen voor de exploitatie van Jakkalsputs.

Heeft de moord op Maarman iets te maken met die hele Jakkalsputs-geschiedenis? Heeft Fernandez hem om hulp gevraagd? Hij was tenslotte voormalig rechercheur bij de SAPD en privédetective. Zijn dit de mensen in de schaduw? Particuliere beveiligers zitten overal in de diamantindustrie, mensen met een duister verleden, huurlingen, ex-politieagenten en ongeleide projectielen.

Fok, hij hoopt dat de dochters van Fernandez weten of hun moeder contact heeft gezocht met Maarman.

Hij googelt hun namen. *Noor Fernandez. Gabriella Fernandez.*

Hij vindt niets bruikbaars om met hen in contact te komen.

De moed zakt hem in de schoenen. Hij googelt op *Jakkalsputs-diamantmijn.*

Alleen een handvol berichten op nieuwswebsites, geplaatst op 6 en 7 augustus. Ze brengen allemaal min of meer dezelfde teleurstellende boodschap: gerechtelijk onderzoek naar mogelijke corruptie heeft niets opgeleverd. De verdenkingen en bezwaren van vooraanstaande figuren uit de gemeenschap tegen de toekenning van mijnbouwvergunningen hadden geen rekening gehouden met de bestaande wetgeving en procedures. Een woordvoerder van de vooraanstaande figuren zei dat de bevolking van Jakkalsputs de bevindingen nu accepteert. De minister van Minerale Hulpbronnen en Energie sprak zijn dankbaarheid uit voor de oplossing van het hele dilemma.

Die oplossing kwam ongeveer twee weken na het overlijden van Aishah Fernandez.

Betekent het iets?

Griessel trekt Maarmans laptop weer naar zich toe. Hij doorzoekt de hele inhoud op het trefwoord *Jakkalsputs*.

Hij vindt niets.

Hij doet hetzelfde met Maarmans mobiele telefoon. Nog steeds niets.

Hij weet dat gerechtelijke onderzoekscommissies in dit land niet de alfa en de omega zijn.

Tijd om Bones te bellen.

Luitenant-kolonel Benedict ‘Bones’ Boshigo is verbonden aan de afdeling Economische Delicten van de Valken in Kaapstad. Deze in Limpopo geboren man kreeg zijn bijnaam omdat hij eruitziet als een levend skelet – een graatmagere langeafstandsloper die twintig keer de Comrades Marathon heeft gelopen. Hij is de enige politiemann die, volgens Griessel en Cupido, alles weet van witteboordencriminaliteit en bedrijfsfraude. En zijn stopwoordje is ‘nè’.

‘Ja, Bennie, ik weet van Jakkalsputs, nè. We hebben de dossiers hier meer dan een maand gehad. Er was geen *monkey business*. Gewoon de gebruikelijke lokale politiek, de gemeenschap die er meer geld uit wilde peuren, dus gingen ze met hun praatjes naar de media.’

‘Bones, weet jij iets over Aishah Fernandez? Zij was de directeur-generaal bij Minerale Hulpbronnen.’

‘Ze is toch overleden?’

‘Ja. In juli.’

‘Waarom denk ik zelfmoord? Er was een gerucht...’

‘Weet je nog waar dat vandaan kwam?’

‘De politietamman, Bennie. Je weet wel.’

‘Niks anders over haar?’

‘Sorry, Bennie. Nee.’

‘Fok.’

‘O, wat ken ik daai gevoel goed, nè.’

‘Dank je, Bones. De groeten aan de collega’s...’

Vaughn Cupido komt eindelijk het kantoor binnen, met zijn mobiele telefoon aan zijn oor, zijn stem intens en dringend: ‘Doc, alsjeblieft. Geen woord, ik smeeek je. Mijn hele carrière staat op het spel. Geen woord over raketten en drones en de zaak-Van Graan. Tegen niemand.’ Cupido luistert. Dan: ‘Ja, graag, als ze het onderzoek nog voor ons willen doen. Maar ze mogen niet weten waar het voor is. Dat is cruciaal... Great, bedankt, doc. Bedankt. *I owe you.*’

Hij hangt op, zakt onderuit in zijn stoel en gooit de mobiel op tafel.

‘Jissis, Benna, wat een ochtend. Ik ben net ontsnapt aan een kogel ter grootte van een raket.’

Cupido weet niet veel van Maarmans relatie met Aishah Fernandez, de voormalige directeur-generaal van Mijnbouw.

Griessel vraagt hem ernaar, nadat zijn collega hem heeft verteld over doctor Khalil Cassiem, raketmotoren, studenten die op onderzoek uitgaan en onbegrijpelijke woorden als ‘Skorpio’.

‘Daai is... ik weet het niet, zes jaar terug? Zeven? Hij zei dat die auntie die hij moest beveiligen... Was die niet zeg maar steenrijk? Was haar pa geen magnaat in de kledingindustrie?’

‘Dat klopt,’ zegt Griessel.

‘Benna, het enige wat ik nog weet is dat Skinny een paar keer heeft verteld dat hij die auntie bewaakte en dat hij respect voor haar had, want ondanks het geld deed ze daai werk. Haar land dienen, een verschil maken. Dat is alles.’

‘Hoe zit het met de Mikpunt-schietbaan? Heeft Brandon het daarover gehad?’

‘Yep. Van Gerardo Krige. Daar ging Skinny schieten. Hij vond het tof dat het pretentieloos is. Niet van die verwaande leden met stropdas en jachtgeweren. Alleen maar doodgewone working-class schutters.’

‘Ken jij Krige?’

‘Een beetje. Ik ben een paar keer samen met Skinny gaan schieten. *Cool dude*. Voormalige *sniper* uit het leger of zo.’

Voor hij verder kan vragen, gaat Griessels mobiel. Hij ziet het nummer van het advocatenbureau. Hij neemt op.

‘Wanda Vermeulen van MacAskill Pretorius Molefe, kapitein. Ik heb beide dochters van mevrouw Fernandez gesproken. Ze zeggen dat ze nooit van een Brandon Maarman hebben gehoord.’

‘Weet u het zeker? Hij heeft hun moeder ongeveer een jaar lang beveiligd. Hij was haar lijfwacht.’

‘Kapitein, ik heb het gevraagd en dit was het antwoord dat ik kreeg.’

Hij probeert de teleurstelling niet in zijn stem te laten doorklinken: ‘Dank u, mevrouw.’ En dan, omdat hij wanhopig is: ‘Ik zou ze nog steeds graag willen spreken...’

‘Kapitein, de dames hebben uitdrukkelijk tegen me gezegd dat ze niet meer met de politie of de media over de dood van hun moeder willen praten.’

Kolonel Witkop Jansen is kennelijk uitgeraasd na de hevige veldslagen van vanochtend. Hij zit nu met gebogen hoofd geduldig te luisteren. Griessel vertelt hem alles wat hij weet over Aishah Fernandez en zijn vermoeden dat Brandon Maarman opzettelijk haar contactgegevens en alle communicatie tussen hen van zijn computer en telefoon heeft verwijderd. En misschien hetzelfde heeft gedaan met Gerardo Krige en de Mikpunt-schietbaan.

‘En dan zijn er nog een paar vreemde dingen,’ zegt Griessel. ‘De opsporingsambtenaar op de Fernandez-zaak is volgens het systeem ene brigadier Khoza. Maar Dieprivier zegt dat er bij hen niemand met die naam werkt.’

Jansen gromt zacht.

‘De executeur die de nalatenschap van Fernandez heeft geregeld, heeft de dochters gesproken. Ze herinneren zich Maarman niet eens. De man die de beveiliging van hun moeder was? En de dochters zeiden dat ze niet meer met de politie of de media over de dood van hun moeder willen praten. De media, dat snap ik. Maar de politie? Dit klinkt alsof er nog iemand van de Dienst vragen heeft gesteld. Het zou mooi zijn als we erachter komen wie dat was.’

Jansen zucht en wrijft over zijn snorretje. ‘Nog een wespennest,’ zegt hij. ‘Alsof we niet al tot onze knieën in een ander nest staan. Weet je zeker dat we dit willen openbreken?’

‘We hebben geen keuze, kolonel. Het is de laatste naald in de hooiberg.’

Jansen leunt naar achteren in zijn stoel. Hij kijkt even uit zijn raam, dat uitkijkt op de Adam Tasweg, waar een constante stroom verkeer is. ‘Bennie, heb je weleens het gevoel dat je wilt opstaan en ergens in een café wilt gaan zitten? Zo’n oude kroeg, waar het halfleeg en donker is, en waar het hout naar drank ruikt. En dan zetten ze de glazen brandy met cola op een rij voor je neer, als soldaten. En dan drink je ze achter elkaar leeg, totdat de hele wereld gewoon verdwijnt.’

‘Brandy is niet mijn ding, kolonel. Jack Daniel’s. En cola. Dat is mijn paradijs. En dat gevoel krijg ik minstens zes keer per week.’

‘Ik ga vanavond naar de AA,’ zegt Jansen. ‘Voor het eerst in negen maanden. Ik heb geen keuze. Vandaag heeft me weer bang gemaakt.’

‘Ik ga elke week, kolonel. De angst laat me nooit los.’

Ze zitten in stilte.

‘Je houdt je mond over mijn zaken, hoor,’ zegt Jansen.

Griessel schudt alleen zijn hoofd.

‘Ik zal kijken wat ik te weten kan komen over dat dossier.’

Griessel staat op.

Cupido stormt naar binnen. Zijn ogen staan wild en zijn stem klinkt dringend: ‘Kolonel, u gaat het niet leuk vinden wat ik nu ga zeggen, maar als ik het niet zeg, zijn uw pensioen en mijn loopbaan allebei naar z’n mallemoer.’

Griessel gaat weer zitten. Hij wil niet mislopen wat er nu gaat gebeuren.

Toen Griessel hun kantoor uit was, had Vaughn zijn computer aangezet en de zoekmachine van Google geopend. Om te proberen antwoorden te krijgen op iets waar hij al een paar uur over loopt te piekeren: het woord dat Raketman op de buis van het projectiel had aangebracht. In zwarte verf gesjabloneerd met vierkante, legerachtige letters. Want hij denkt niet dat het flauwekul was. Het betekent iets.

Hij had nog een keer het woord 'Skorpio' ingevoerd.

Google leverde de ene pagina na de andere op over de 'Datalogic Skorpio X4', een handcomputer, en 'Skorpio X3 Rugged Mobile Computer, Laser Scanner'.

Hij herinnerde zich dat Arnold van Forensisch dat een blikken brein noemde. En zei dat ze er niets aan hadden, omdat die dingen bedoeld zijn voor magazijnbeheer.

Toen tikte hij 'Shorpio' in. Want de k was niet duidelijk als je van dichterbij keek.

Google veranderde dit onmiddellijk in 'Scorpio'.

Hij probeerde '5korpio'. En '5horpio'. Google nam weer aan dat hij een typfout had gemaakt en kwam met de resultaten voor 'Scorpio'.

Cupido riep 'Jissis' en wist even niet wat hij nog meer kon doen.

Hij staaarde naar het scherm, met zijn gedachten elders.

Eindelijk verplaatste hij zijn aandacht weer naar het scherm.

Scorpio is het achtste teken van de dierenriem dat valt tussen 23 oktober en 21 november en wordt geassocieerd met het sterrenbeeld Schorpioen.

Hij maakte een minachtend geluid, want hij gelooft niet in sterrenbeelden en andere wichelarij. Zwarte magie is bullshit, hij is een man van de science, pappie. Al kan hij er met zijn kop niet altijd bij.

Schorpioenen staan bekend om hun diepe emoties en hartstochtelijke aard, en worden vaak beschreven als 'het intense teken van de dierenriem'.

Bullshit, dacht hij. Ik ben een Kreeft en er is niks mis met mijn emoties, hartstocht en intensiteit. Vraag Dezzie ma' na' gisteravond. Ze was een zeer bevredigde vrouw.

Hij ziet de datum. 23 oktober.

Het kwartje valt niet meteen.

En dan opeens de gedachte: hé, wat toevallig, 23 oktober is over een week.

De woorden van Jansen. Zeven dagen, kapitein, voordat het hele verdomde BRICS-circus de stad binnenrolt.

En de opmerking van doctor Khalil Cassiem, vanochtend bij de restanten van de Paradijs-raket. *En wat onze raketbouwer betreft, het lijkt of hij omhoogwerkte. Van F naar H, van twee kilo naar vijf of meer. Waar gaat hij hierna naartoe?*

‘Fok,’ zei hij, en zijn hele lichaam begon te tintelen van de adrenaline. Toen sprong hij op en rende terug naar het kantoor van Witkop Jansen.

‘Ik schat dat Raketman aan het oefenen is om iemand uit te schakelen als de BRICS-brigade de stad in rolt.’

Jansen en Griessel kijken hem alleen maar aan.

‘Oké,’ zegt Cupido, ‘kolonel, u gaat zeggen dat het vergezocht is. En dat is het ook. Ma’ *hear me out*: Raketman oefent. Er is een goeie kans dat zijn eerste raket twee weken geleden die boven Valsbaai was. De tweede was het schaapherdershuisje, een week later. De derde was het caravannetje en Gerrie van Graan. Elke keer groter. Grotere raketmotor, groter doel, grotere knal. Why? Omdat hij oefent, kolonel. Hij oefent voor iets groters. En wat is groter, kolonel? Wat is zo groot dat je niet worry over een herdershut en een caravannetje, of de collateral damage van iemand in daai caravannetje? Wat is zo groot dat je niet worry over een potentiële mediastorm en de politie die naar je op zoek is? Cause why, hij heeft wel grotere katten te meppen. Of op te blazen. Dit is geen hobbyist die het voor de lol doet, kolonel. Dit is een man met een plan. Hij werkt toe naar something big.’

Jansen blijft hem aankijken, zijn gezicht emotieloos.

‘Kolonel?’ vraagt Cupido, alleen om er zeker van te zijn dat de chef hem hoort.

‘Ga zitten, kapitein,’ zegt Jansen. ‘Je hebt mijn aandacht.’

Cupido gaat zitten. ‘Ik heb gelijk, kolonel. Ik zie het nu duidelijk: Raketman wist niet dat er een acteur in de caravan zat. Hij denkt, laat ik klein beginnen. Misschien een boei in het water, om te beginnen. Oké, de boei is opgeblazen, dus nu is het tijd voor een klein gebouwtje. En ik vlieg mijn drone zo de nacht in en krijg nou wat, daar boven op de berg staat een schaapherdershuisje. Afgelegen, geen mens te bekennen. Perfect. Klaar voor de start. En mijn raket werkt, voltreffer, klus geklaard. En ik heb geluk, want de hut ligt vol kunstmest, en daai staat in lichterlaaie en het bewijs wordt vernietigd. Of misschien wist hij van de kunstmest, misschien hoorde het allemaal bij zijn *evil plan*. En er komt niks in de kranten over raketten, dus hij denkt: cool, deel twee werkte ook als een tiet. Dus, wat nu? Deel drie natuurlijk. Nog een stappie verder. Rondvliegen met de drone... Wait a minute, check daai caravannetje, maar vijf kilo van de herdershut. Ik hou het drie dagen in de peiling en ik schat daai caravannetje is verlaten. En het is precies groot genoeg, drie keer zo groot als de hut, laat ik daar mijn grotere raket op testen. Met zijn grotere H-klasse-motor en zijn grotere springlading. En om te pronken met mijn sluwe *rocket science* slimheid, verf ik voor die domme Boeren een woordje op de schacht. Ik zeg tegen ze: hier is een hint, pappies, *stop me if you can*. En boem! O, shit, sorry voor dat acteur in, maar wat is een beetje collateral damage in het grote plaatje?’

‘Dat brengt ons nog niet bij BRICS,’ zegt Jansen.

‘Dat sluwe rocket-science-woordje, kolonel. Scorpio, maar met een k. Cause why, hij is met ons aan het fokken. Skorpio met een k brengt ons nergens, alleen in een konijnenhol van bullshit. Ma’ Scorpio, het sterrenbeeld Schorpioen, daai begint op 23 oktober. Wanneer komt het BRICS-circus de stad in rollen? Kijk en huiver, op 23 oktober!’

Daar moet Jansen even op kauwen, kennelijk niet helemaal overtuigd.

‘Kolonel, als u een lijst moest maken van al daai landen die de westerse wereld individueel of collectief het pissigst maken dan is de BRICS-brigade een *great starting point*. Rusland, Iran, China... De Oekraïners haten de Russen, de Israëli haten Iran en iedereen met een failliete fabriek haat China. We hebben een abundantie aan mogelijkheden...’

‘Een abundantie?’

‘Daai betekent een dikke, vette hoeveelheid. En is maar één fanatiekeling nodig met een wrok en een drone en een paar kilo C-4...’

Jansen kreunt even, als een dier met pijn. ‘Ik hoop dat je het mis hebt.’

‘Ik heb het goed, kolonel. Daai voel ik hier in mijn botten.’

‘Je weet wat dit betekent? De grootste shitstorm in de geschiedenis van dit bureau,’ zegt Jansen. En hij voegt er dan aan toe: ‘Ze zullen de vergaderlocatie van BRICS moeten verplaatsen.’

‘Kolonel, nee. Zover zijn we nog niet.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Als ze de BRICS-locatie verplaatsen, moeten ze eerst weten van het dreigende gevaar. En dat weten ze alleen als wij het vertellen. En als ze die verplaatsen krijgen we die *mofo* nooit te pakken. Want dan weet hij dat we het uitgevlooid hebben.’

‘Nee, kapitein, ik ga dat risico niet nemen.’

‘Kolonel, alstublieft. Dit is dé *opportunity*. Om de hoge omes te laten zien dat de politie van Stellenbosch topklasse is. Laten we die maaifoedie nailen. Daai zal ze leren. We worden de toppers van de stad. Ridders op het witte paard. Internationale supersterren van de sterke arm, onze lof zal gezongen worden van Beijing tot Bagdad.’

‘Nee.’

‘Geef me twee dagen, kolonel. Daai is alles wat ik vraag. Twee dagen. Als ik zondag niks heb, belt u de provinciale commissaris. Tijd zat, het circus komt pas volgende week donderdag.’

Jansen wrijft over zijn snor. ‘Twee dagen? Wat kunnen we in twee dagen uitrichten? We hebben niets. Alleen een professortje en een stel snotneuzen van de universiteit...’

‘Kolonel, ik ben het daar niet mee eens. We hebben zat. We hebben kennis. We weten dat Raketman een arrogante *asshole* is die Skorpio met een k op zijn raket heeft lopen verven. En we weten dat arrogante assholes altijd denken dat ze slimmer zijn dan ze zijn. En daai arrogantie, daai

meerderwaardigheidscomplex, daardoor pakken we ze. Elke keer. Hij heeft ergens een spoor achtergelaten, en dat vinden we geheid.'

Jansen lijkt niet overtuigd.

'We weten nu ook wat zijn target is, en we weten wanneer zijn target is. De doc zegt de zichtlijn, daai is cruciaal voor het besturen van drones op de lange afstand. En lange afstand zal hij wel moeten, cause why, de hele stad komt volgende week donderdag onder beleg van de staatsveiligheidsdienst te staan. Hoe krijgt hij een zichtlijn? Hij zal ergens op een berg moeten staan. En welke berg kent hij nou goed, kolonel? Bottelary-heuvels. Wa' hij de afgelopen week geopereerd heeft. Nu ga ik verkeerscamera's checken, ik ga zoeken naar een auto die telkens weer ergens in daai omgeving was. Om al zijn verkenningsexpedities te doen, om zijn twee raketten af te schieten. Hij moet er zijn, op daai beelden, als we lang genoeg kijken. En die snotneusjes, kolonel, die zouden best weleens de doorslag kunnen geven. Dus, we hebben niet niks. En hoe dan ook. Als ik zondagochtend niks heb, dan belt de kolonel naar CATS. Geen kwaad gedaan, geen fout begaan.'

Jansen wrijft met de hele lengte van zijn wijsvinger langzaam over zijn snor.

Griessel kijkt naar hem. Cupido kijkt naar hem.

'Bliksem, kapitein, wat heb jij een gladde tong,' zegt Jansen.

'Ik geef zelf de voorkeur aan "duivel met de zilveren tong".' Want hij weet dat hij de kolonel heeft overtuigd.

'Twee dagen. En niet zondagochtend. Zaterdagavond. Als je dan nog niets hebt, bel ik de commissaris. Kom ik door?'

'Luid en duidelijk, kolonel. En als u me wilt excuseren, ik moet een arrogante asshole gaan pakken...'

Het duurt even voordat kolonel Jansen weer met zijn hoofd bij het onderzoek van Bennie Griessel en de kwestie van het dossier-Aishah Fernandez is.

'Onder de huidige omstandigheden denk ik niet dat we nu de provinciale politiecommissaris moeten bellen,' zegt hij. 'Ik ken de chef van bureau Dieprivier. Laten we het hem eens vragen. Hoe heet die vrouw ook alweer?'

Griessel haalt zijn opschrijfboekje tevoorschijn, bladert naar de pagina waar hij de voor- en achternaam van Fernandez heeft genoteerd en legt het voor Jansen neer.

Het duurt even voordat hij de kolonel van bureau Dieprivier aan de lijn krijgt en het gebruikelijke collegiale geklets achter de rug is.

Jansen zet zijn telefoon op luidspreker en vraagt of zijn collega zich de zaak-Aishah Fernandez nog kan herinneren.

‘Ja, o, bliksem, maar al te goed.’

‘Collega, we zijn op zoek naar het dossier. Een van mijn mannen onderzoekt de moord op een oud-politieman en hij denkt dat er een verband is.’

‘Een verband? Fernandez was zelfmoord, Waldie.’

Waldie. Het is voor het eerst dat Griessel iemand Jansen zo hoort aanspreken, de verkorte versie van Waldemar. Hij beseft dat de commandant zich zo voorstelt aan mensen met dezelfde rang als hij. Het is maar goed dat Cupido dit niet hoort. Hij zou de kolonel de rest van zijn leven genietend ‘Waldie’ blijven noemen.

‘Ik begrijp het,’ zegt ‘Waldie’ Jansen. ‘Maar er is misschien informatie in Deel C die mijn man kan helpen.’

‘Ja, dat is een beetje een probleem. We hebben dat dossier allang niet meer. Dat is ons uit handen genomen nog voordat we het autopsierapport konden inkijken. Rechtstreeks naar Pretoria. Voor zover ik weet was het in opdracht van de nationale commissaris.’

‘En toen hebben ze het onderzoek van daaruit voortgezet?’

‘Er is verder niets onderzocht. Het hele geval is gewoon onder het tapijt geveegd.’

‘Weten jullie waarom?’

‘Nee, dat vragen we ons nog steeds af. Je hebt dit niet van mij gehoord, maar de sergeant die de plaats delict heeft onderzocht zei dat het duidelijk zelfmoord was, ze weet niet waarom alles opeens topgeheim werd.’

‘Duidelijk zelfmoord?’

‘Yep. Potje pillen op tafel, afscheidsbrief voor haar kinderen...’

Griessel gebaart dringend naar Jansen dat hij iets wil zeggen. De kolonel dekt de telefoon af.

‘De kinderen. We zijn op zoek naar de contactgegevens van de dochters,’ fluistert Griessel.

Jansen herhaalt de vraag voor de chef van Dieprivier.

‘Dat moet ik vragen aan degene die het onderzoek heeft gedaan. Kan ik je terugbellen?’

Om 13.22 uur eten Griessel en Cupido voor het eerst sinds dinsdag samen, op kantoor. Ze moesten het licht aandoen vanwege de zware bewolking buiten. De regen tikt nu tegen het raam.

Cupido eet wat hij zijn ‘fruit-en-notenlunch’ noemt: zevenhonderd calorieën aan amandelen, walnoten, gedroogde abrikozen, blauwe bessen en plakjes mango. Griessel eet een kipsandwich met spek, twee broodjes pastrami met biltongpasta en een zakje marshmalloweieren in chocolade, allemaal van Woolworths.

‘Benna, je weet dat ik geen *quitter* ben,’ zegt Cupido, terwijl hij naar Griessels feestmaal kijkt.

Griessel knikt, zijn mond vol eten.

‘Ma’ dat dieet... Ik doe mijn best, Benna, tegen alle verwachtingen in. Ma’... Weet je hoe lang ik al honderdeen kilo weeg?’

‘Een maand?’

‘Vijf weken, pappie. *I don’t get it*. Ik bedoel, ik heb acht dagen stilgestaan op honderdnegen, bijna twee weken op honderdvier. Shit happens. Je moet gewoon door. Ma’ vijf weken? Ik word er gek van. Vooral omdat ik wel weet waarom. Net als ik drie dagen mooi mijn targets heb gehaald, op het punt een kilo kwijt te raken, dan komt er een dossier zoals dit en is mijn hele routine naar de maan. En dan skip ik ontbijt of ik skip lunch, en bij het avondeten ben ik als een razende leeuw, dan kan ik me niet inhouden. Ma’ wat kan ik eraan doen? Niet te geloven, I know, maar ik ben tenslotte een mens. Ik heb brandstof nodig om mijn beste zelf te zijn.’ En hij gooit vier amandelen in zijn mond.

‘Vaughn, we zijn altijd eerlijk tegen elkaar geweest.’

‘Damn straight, partner.’

‘Ik denk dat je tijd aan het rekken bent,’ zegt Griessel.

‘Hoe bedoel je?’

‘Er is geen goede reden waarom je Desiree niet ten huwelijk kunt vragen als je honderdeen kilo weegt. En dat weet je.’

‘Tuurlijk is er een goede reden. Ten eerste, alle bodymassindexen zeggen dat ik behoorlijk dik ben. Mijn ideale gewicht is negentig kilo, Benna. Negentig. Daai is nog elf kilo te gaan. Ten tweede, je weet hoe vrouwen zijn over trouwfoto’s. Welke blozende bruid wil op daai foto’s staan met een dikke drol naast zich?’

‘Je bent niet dik. Je bent gewoon stevig.’

‘Daai is een eufemisme voor dik.’

‘Heeft ze ooit iets gezegd over je gewicht?’

Cupido schudt zijn hoofd.

‘Houdt ze van je?’

‘Damn straight.’

‘Hou jij van haar?’

‘Wat is dat voor een vraag?’

‘Ik denk dat je tijdrekt, omdat je bang bent om te trouwen. Waarom weet ik niet, want het is geweldig als je de juiste vrouw hebt gevonden. En Desiree is de perfecte vrouw.’

Cupido pakt een plakje mango, bijt er een stukje af. Kauwt. ‘Jirre, Benna, wat als ze “nee” zegt?’

Griessel rijdt na tweeën in de stromende regen naar de Mikpunt-schietbaan, omdat de man in Dieprivier die op de Fernandez-zaak zat nog niet heeft teruggebeld.

Hij luistert naar ‘Cincinnati Jail’, de concertopname van Lonnie Mack. Want Vince Fortuin, de leadgitarist van ROEST, wil dat ze het zaterdagavond in D’Aria spelen, voor het grote dertigjarig huwelijksfeest van de voorzitter van een of andere motorclub.

Bennie weet waarom Vince het wil spelen. Het geeft hem de kans om zijn kleine ogen samen te knijpen tot smalle genietende streepjes, terwijl hij zijn zes snaren vakkundig laat huilen. Vince, met de ankertatoeage op zijn pezige schouder en een voorliefde voor mouwloze T-shirts. Een grapjas. Die ooit zei: ‘Ik speel gitaar, maar eigenlijk ben ik een orgel... met drank ervoor...’ Overdag is hij loodgieter.

Griessel concentreert zich op de bas, de structuur. Basic blues. Lekker wel.

Het kan werken. Vince zal ook de zang voor zijn rekening nemen.

De afslag is net voorbij de Klamputsrivier op de brede, geasfalteerde R304. In het veld staat een bescheiden, verkleurd bord met daarop slechts één woord in zwarte hoofdletters: mikpunt. En een eenvoudig pictogram van een telescoopvizier met kruisdraden.

Hij neemt de modderige onverharde weg. Die slingert door het glooiende landschap van gras en fynbos, met hier en daar plukjes eucalyptusbomen die ineengedoken staan tegen het gure weer. Drie kilometer verderop staat een hoog hek met een ketting en een hangslot. En rechts daarvan nog een verweerd bord in het veld:

*MIKPUNT
SCHJETBAAN*

En vlak daaronder:

VUURWAPENTRAINING
ZELFVERDEDIGINGSTRA
NING TEL 099 557
558

Griessel stopt voor het hek. Hij laat de motor en de ruitenwissers aan. Een paar honderd meter verderop, aan de voet van een lage helling, ziet hij twee kleine gebouwtjes die eruitzien als van die tijdelijke bouwketen. En drie constructies gemaakt van oude autobanden, onder oude legercamouflagenetten en dekzeilen. Hij vermoedt dat dit de schietbaan en de pistoolbanen zijn.

Daar ging Skinny schieten. Hij vond het tof dat het pretentieloos is. Niet van die verwaande leden met stropdas en jachtgeweren. Alleen maar doodgewone working-class schutters.

Zo ziet het er vanaf hier inderdaad uit. Griessel ziet geen auto's, geen activiteit. Gesloten, vanwege het weer.

Hij had expres niet van tevoren gebeld om tegen Gerardo Krige te zeggen dat hij zou komen. En nu staat hij voor een dichte deur.

Hij zet de motor uit en pakt zijn telefoon om te kijken of Mikpunt een website heeft. Hij vindt die gemakkelijk.

Hetzelfde logo met kruisdraden. Een grote foto van vier patronen in verschillende kalibers glanzend op een rijtje, met daaronder drie slogans, alsof Gerardo Krige niet kon kiezen:

*Where Accuracy
Meets Action
Lock, Load, Learn
Where Skills Meet
Steel*

Volgens de homepage van de website biedt Mikpunt trainingen op het gebied van vuurwapenbevoegdheid, evenals cursussen in wapengebruik en schietvaardigheid, van beginner tot vergevorderd.

Griessel kiest de link 'Over Ons'. Daar staat een foto van Krige, onder een van de camouflagenetten. Het is een grote man met brede schouders en een dikke nek, en hij draagt een groen legeroverhemd. Een honkbalpet met

het logo van de schietbaan op zijn hoofd. Boven de sterke kaaklijn en de ernstige mond heeft hij een dikke peper-en-zoutkleurige snor.

Gerardo Krige, geboren en getogen in Paarl, Zuid-Afrika, diende elf jaar in het 1e Bataljon van de Princess of Wales's Royal Regiment in het Verenigd Koninkrijk, waar hij de rang van sergeant-majoor bereikte.

Hij volgde een training aan de British Army Training Unit Suffield (BATUS) in Alberta, Canada, en nam deel aan de Canadian International Sniper Concentration (CISC), een evenement waar sluipschutters uit verschillende landen deelnemen aan trainingen en competities.

Gerardo volgde ook een gespecialiseerde sluipschutterstraining aan de United States Army Sniper School in Fort Benning, Georgia. In 2011 werd hij met de Princess of Wales's Royal Regiment uitgezonden naar Afghanistan als onderdeel van Operatie Herrick.

Toen hij in 2019 eervol uit zijn eenheid werd ontslagen en terugkeerde naar Zuid-Afrika, wilde Gerardo iets terugdoen voor de gemeenschap waar hij uit voortkwam door zijn ervaring en vaardigheden als scherpschutter, wapenspecialist en leider te delen. Mikpunt is het brandpunt van deze inzet en weerspiegelt de uitmuntendheid en integriteit die Gerardo in zijn bijna twintig jaar als soldaat, sluipschutter en onderofficier heeft verworven.

Er zijn ook rubrieken over veiligheid op de schietbaan, links naar de twaalf cursussen die Mikpunt aanbiedt, een pagina waar je een schietsessie kunt boeken en een andere waar potentiële leden een aanmeldingsformulier kunnen invullen en de zeshonderd rand voor een jaar lidmaatschap kunnen betalen. Dan betaal je maar vijfenzeventig rand per uur als je gebruik wilt maken van de faciliteiten van de schietbaan. Voor niet-leden is dat bedrag tweehonderdvijftien rand.

Dat is redelijk, vindt Griessel. Geen wonder dat Brandon Maarman hier regelmatig kwam oefenen.

Maar waarom zou hij dan niet de contactgegevens in zijn telefoon hebben staan? Want op de boekingspagina staat duidelijk: *Reserveren is noodzakelijk om teleurstelling te voorkomen.*

Dat betekent iets. De totale afwezigheid van Krige en Fernandez op Maarmans mobiele telefoon en computer. Hij weet alleen nog niet wat.

Hij start de motor van de Toyota en keert heel voorzichtig. Hij wil niet vast komen te zitten in de modder, hier in the middle of nowhere.

Bijna driehonderd meter verderop ziet hij door de regen heen de rode achterlichten van een auto die ook op de onverharde weg rijdt, bij hem

vandaan.

Merkwaardig, denkt hij, er is niemand langsgekomen toen hij voor het hek stond te aarzelen.

Waarschijnlijk iemand die de verkeerde afslag heeft genomen en nu ook een modderige auto zal hebben.

Net voordat hij weer op het asfalt van de R304 komt, gaat zijn telefoon.

Hij neemt op.

‘Kapitein, met sergeant Evelyn Jantjies uit Dieprivier. De kolonel zei dat ik moest bellen over het dossier-Fernandez.’

‘Ja, dank je, sergeant. Ik ben op zoek naar de telefoonnummers van de kinderen. De twee dochters.’

‘Ja, dat zei de kolonel. Het probleem is dat het dossier al drie maanden geleden naar Pretoria is gegaan.’

‘Dat hoorde ik. Maar ik hoopte dat je toevallig de aantekeningen nog had.’

‘Ze hebben alles meegenomen, kapitein. Ook mijn aantekeningen.’

‘Ook je aantekeningen?’

‘Ja, kapitein, alles. Er was hier ene brigadier Khoza, van de SAPD in Pretoria. Hij kwam hier bij me zitten en heeft alles meegenomen.’

‘Wat zei hij? Waarom hebben ze het meegenomen?’

‘Hij zei dat ze het moesten “managen vanuit een nationaal perspectief”. Toen zei ik dat ik daar niks van snapte. Toen zei hij dat het heel gevoelig lag. Over dat Fernandez zo’n hoge positie had, en alles.’

‘Maar het was zelfmoord?’

‘Duidelijk, kapitein. Pillen en whisky, zelfs een brief achtergelaten.’

‘Wat stond er in de brief?’

‘Het spijt me heel erg. Vergeef me. Ik kan zo niet doorgaan. Ik hou van jullie.’

‘Dat was alles?’

‘Ze gebruikte natuurlijk meer woorden. Zo’n drie alinea’s, maar dit was waar het op neerkwam.’

‘In haar eigen handschrift?’

‘Ja. Helemaal bibberig, ik denk dat ze toen al een paar pillen had geslikt.’

‘Had ze een geschiedenis van depressie? Zelfmoordpogingen?’

‘Dat zou ik zelf niet meer weten, kapitein. Voordat ik met de familie kon praten, is die brigadier alles komen halen. Ik wou nog vragen over epilepsie ook...’

‘Epilepsie?’

‘Ja. Vanwege de pillen. Op het etiket van het potje stond luminal. En toen ik dat googelde, zag ik dat het een medicijn tegen epilepsie is.’

‘Welke apotheek stond er op het etiket?’

‘Constantia MediCare. Ze hadden het recept in het systeem.’

‘Wie heeft haar gevonden? Toen ze dood was?’

‘De hulp in de huishouding. ’s Ochtends. Ik denk dat ze de vorige avond al dat spul had geslikt.’

‘Was er iets waardoor je dacht dat het geen zelfmoord was?’

‘Niks, kapitein.’

Een brigadier uit Pretoria die een dossier én de aantekeningen van een zelfmoord door overdosis in beslag komt nemen? Hij weet nu zeker dat er een addertje onder het gras zit. Hij wil alles eerst goed overdenken, proberen te begrijpen wat het kan betekenen.

‘Sergeant, heel erg bedankt...’

‘Kapitein, wat is de zaak waarmee u verband ziet?’

‘Het is een voormalig lid van de politie. Brandon Maarman. Privédetective geweest. Hij is afgelopen donderdag hier in Idasvallei vermoord.’

‘O, oké. Dan kan het niet...’

‘Wat kan niet?’

‘Het is alleen... In augustus kreeg ik een telefoontje van iemand van het NVG. En die vroeg me naar hetzelfde.’

NVG is de afkorting voor het Nationale Vervolgingsgezag.

‘Weet je nog wie het was?’

‘Dat was een kolonel Kaleni. Ik geloof dat ze vroeger bij de Valken zat.’

‘Mbali Kaleni?’

‘Dat klopt.’

Griessel voelt de hoop opvlammen. Want hij kent luitenant-kolonel Mbali Kaleni. ‘De Bloem’, zoals Cupido haar noemt, want dat betekent haar naam in het Zoeloe. Ze was hun chef toen hij en Vaughn nog deel uitmaakten van de ‘Valken’ oftewel het Directoraat voor Prioriteitsmisdaadonderzoeken. En in april hadden ze haar bijgestaan bij het onderzoek van het NVG naar de dood van oud-politicus Dineo Phiri.

Als zij iets weet, zal ze het met hem delen. Daar is hij honderd procent zeker van.

Hij stopt bij Joostenberg Bistro om aantekeningen te maken van het gesprek en het nummer van Mbali Kaleni op te zoeken.

Hij belt haar.

De telefoon gaat lang over. Er komt geen voicemail.

Hij rijdt door, terug naar kantoor. Hij zal het later nog eens proberen.

Ze heeft het tegenwoordig erg druk.

Hij piekert over de laatste informatie over de zelfmoord van Aishah Fernandez.

Dat ze zichzelf heeft vergiftigd met een overdosis medicijnen is statistisch gezien logisch. Vrouwen doen dat vaak. Vooral stadse vrouwen van de leeftijd van Fernandez, omdat ze makkelijker toegang hebben tot medicijnen op recept – en die kunnen opsparen om de daad mee te plegen. Dit komt, na ophanging, op de tweede plaats bij deze demografische groep.

Wat hem verbaast, is het feit dat het medicatie voor epilepsie was.

Hoe kon ze die opsparen zonder aanvallen te krijgen?

En: hoe kon een vrouw in haar positie, directeur-generaal van een ministerie, functioneren met epilepsie?

OceanofPDF.com

Als hij om 16.19 uur weer op kantoor is, belt Griessel professor Pagel.

‘Prof, als u even tijd hebt, alstublieft. Ik wil iets weten over luminal als manier om zelfmoord te plegen.’

‘Alweer een nieuwe zaak, Nikita?’

‘Nee, prof, ik zit nog steeds op het Maarman-dossier. Maar ik geloof dat er een verband is met een ander onderzoek, een zelfmoord in juli.’

Pagel blijft zo lang stil dat hij denkt dat de verbinding verbroken is. Eindelijk zegt hij: ‘Heb je het over die Fernandez-zaak?’

‘Ja, prof.’

‘Je denkt dat er een verband is met de dood van Maarman?’ Sceptisch.

‘Prof, er zijn genoeg redenen om ernaar te kijken. Om eerlijk te zijn, is dit het enige wat ik heb.’

Weer stilte. ‘Als ik jou was, zou ik dit stilhouden, Nikita.’

‘Dus u hebt de autopsie van Fernandez gedaan?’

‘Bijna. En dat is het enige wat ik kan zeggen. Laten we het liever hebben over luminal als hypothetisch middel voor zelfmoord.’

‘Goed, prof.’

‘Luminal is een fenobarbital. Gereguleerd en streng gecontroleerd. Sinds de jaren tachtig wordt het bijna uitsluitend voor epilepsie voorgeschreven.’

‘Dat had ik ook begrepen, prof.’

‘De gebruikelijke dagelijkse dosis voor een vrouw die nog professioneel kan functioneren en bijvoorbeeld tweeënzestig jaar oud is en zo’n achtenvijftig kilo weegt, zou ongeveer zestig milligram zijn.’

Griessel begrijpt het, Pagel gebruikt de leeftijd en het gewicht van Fernandez, zonder dit expliciet te vermelden. ‘Oké,’ zegt hij.

‘Dat betekent twee eenheden van dertig milligram per dag. En dat betekent zestig pillen per maand op recept.’

‘Oké.’

‘Voor een fatale dosis zou onze hypothetische vrouw tussen de honderd en tweehonderd van die pillen samen met alcohol in een relatief kort tijdsbestek moeten innemen om haar eigen dood te kunnen veroorzaken. Dat is veel meer dan een maandvoorraad, Nikita.’

‘Ze zou ze opgespaard kunnen hebben, prof.’

‘Theoretisch mogelijk, als je geen uitdagende functie bekleedt in een stressvolle omgeving. De eenvoudigere optie zou zijn om bij meer dan één arts en apotheek aan te kloppen.’

‘Dus het is wel mogelijk?’ vraagt Griessel.

‘Het is mogelijk, Nikita, maar het is heel zeldzaam. Bij vrouwen zien we in negenennegentig procent van de medicinale overdoses benzodiazepinen, antidepressiva en barbituraten.’

Tegen 17.20 uur is Vaughn Cupido moedeloos.

Hij is eerst op kantoor zijn huiswerk gaan doen. Als Raketman hoog in de Bottelary-heuvels wil komen met een drone, een raket en wat je nog meer nodig hebt om die te lanceren en te besturen, zijn er maar twee toegangsopties: de Bottelaryweg in het noorden of de Polkadraaiweg in het zuiden.

Het probleem met de zuidelijke route is dat je via de Stellenboschkloofweg de heuvel op moet rijden. Een eenbaansweg. Niet ideaal als je snel weg moet kunnen. Bovendien moet je, als je de top van de heuvels wilt bereiken, over het privéterrein van de wijnboerderijen. En bijna allemaal hebben ze veiligheidshekken en toegangscontrole. Dat heeft hij duidelijk gezien toen hij naar Paradijs reed.

Daarom was hij naar het noorden gereden. In de richting van de Bottelaryweg, achter het golfresort Devonvale.

De eerste teleurstelling was het volledig ontbreken van bewakingscamera's op de kruising van de R304 en het Kromme Rheepad.

De tweede teleurstelling was hetzelfde gebrek aan bewaking waar de Bottelaryweg en de Saxdownsweg elkaar kruisen in Brackenfell.

Vervolgens was hij over de toegankelijke secundaire wegen door de heuvels gereden, van noord naar zuid – naar Mooiplaas en Hartenberg, Landscap, Avanti en J.C. le Roux. Al deze routes hadden Raketman

toegang kunnen geven tot de top. En Cupido hoopt dat sommige boerderijen over bruikbare privécamera's beschikken.

De smalle asfaltwegen, de onverharde wegen, de regen en het slechte zicht maakten het een uitdagende klus, maar hij had de tijd genomen. Hij had grondig gezocht. Maar geen camera's gevonden die het kenteken van een passerend voertuig zouden vastleggen.

Om 17.20 uur had hij de moed opgegeven en was teruggeden naar kantoor. Voordat hij uit de Golf stapte, had hij een appbericht gestuurd aan doctor Khalil Cassiem: *Nog nieuws?*

Nog geen twee minuten later kwam het bericht: *Contact gelegd met SA Rocketry Ass. 27 leden met niveau 1-certificering. 9 H-klasse-motoren geïmporteerd in het afgelopen jaar. Allemaal aantoonbaar.*

'Damn,' zegt Cupido somber, want zijn moed zakt nog dieper. Hij typt een antwoord: *Bevat ledenlijst telefoonnummers en adressen?*

Het antwoord komt: *Inderdaad.*

Hij stuurt: *Stuur ajb. lijst naar vaughn.cupido@sapd.gov.za. Nieuws over zwarte markt?*

Cassiem reageert: *Stuur lijst nu. Heb morgen 10.00 uur informatie over zwarte markt voor je.*

Hij antwoordt met een bedank-icoontje en staart dan naar de regen op de voorruit. Zijn deadline van zaterdagavond is nu nog maar achtenveertig uur verwijderd. Hij moet iets doen.

Hij denkt na. Overweegt de mogelijkheden.

Er is er maar één.

Hij kijkt op zijn horloge. Start de motor van de Golf en trekt op in een wolk van opspattend water, modder en gras. Hij zal een rechter moeten vinden die vandaag nog aan het werk is. Voor een dagvaarding op grond van Artikel 205. Hij kan elk moment de mobiele nummers van de zevenentwintig leden van de Rocket Association met niveau 1-certificering krijgen. Hij wil weten waar elk van die telefoons de afgelopen twee weken is geweest. De telefoonmaatschappijen zullen hem die informatie moeten verstrekken. Met de snelheid van het licht.

Een schot in het duister. Maar het is de enige munitie die hij heeft.

In het spitsverkeer van Stellenbosch blijft de zwarte Haval H6 tweehonderd meter achter de Toyota van Bennie Griessel. Op het Annandalepad en de Baden Powellweg vergroot hij de afstand tot een halve kilometer.

Ook op de N2 – op weg naar huis – blijft hij hem heel bedreven volgen. Onopvallend, professioneel.

De regen neemt af. De zon breekt door achter de Tafelberg, boven zee, en schijnt in Griessels ogen als hij over de snelweg rijdt.

Zijn telefoon gaat. Het is Fritz. Hij weet meteen waarom zijn zoon belt.

‘Hallo, Fritz.’

‘Hoi pap, zijn jullie vanavond thuis?’ Het is de eerste keer dat Fritz zo weinig subtiel is.

‘Je weet dat we op donderdag naar de AA gaan.’

‘O ja, natuurlijk. Hoe laat zijn jullie terug?’ Hij hoort nu de opwindende stem van zijn zoon.

‘Waarschijnlijk niet later dan halfnegen. Hoezo?’

‘We zijn vandaag in Franschhoek begonnen met de docu. En... we hebben iets te vertellen, pa, totaal lit. Je zult het niet geloven.’

‘Echt next level,’ hoort hij Kayla, de vriendin van Fritz, zeggen. Griessel hoort dat zij ook in de auto zitten.

Totaal lit. Next level.

‘O, dat is leuk. We kunnen pizza bestellen.’

‘Cool, pa. Maar vergeet niet van Kayla... Ook geen kaas of zo.’

Kayla. De vegan. ‘Ik zal Alexa laten bestellen.’ Want hij vergeet soms wat allemaal verboden is voor vegans.

‘Cool, pa, zie jullie om halfnegen.’

Griessel glimlacht.

Hij hangt op en belt dan tijdens het rijden weer het nummer van luitenant-kolonel Mbali Kaleni van het Onderzoeksdirectoraat van het Nationale Vervolgingsgezag in de West-Kaap.

Er wordt niet opgenomen.

Doctor Khalil Cassiem stuurt de lijst vlak voor zes uur door. Zevenentwintig Zuid-Afrikanen die geregistreerd staan om H-klasse-raketmotoren te kopen en te importeren.

Cupido bestudeert de lijst op kantoor. Hij bevat namen, werken privéadressen, telefoonnummers en, voor bepaalde inschrijvingen, ook het bedrijf of de instelling waar de persoon werkt.

Hij bekijkt de lijst steeds opnieuw, zonder precies te weten waarnaar hij op zoek is. Wat dan ook. Achternamen die kunnen duiden op een mogelijk conflict met Rusland, China of Iran? Bedrijven die banden met het leger hebben? Wat dan ook. Strohalmen.

Het enige wat hij vindt is één inschrijving van iemand die in Stellenbosch woont. Een hoogleraar Mechanical en Mechatronic Engineering aan de Universiteit Stellenbosch. Danie Bergh. Zijn woonadres is in Dennerandstraat, Dalsig.

Hij zoekt naar een foto van Bergh en vindt die op de website van de universiteit. Hij lijkt een beetje op de Kerstman, met een rond gezicht, grijs haar, grijze sik en snor, en een joviale glimlach.

Niet het uiterlijk van een moordende raketman. Maar hij weet dat uiterlijk niets zegt. Hij zit lang naar de foto te staren. Herinnert zich de woorden van Khalil Cassiem, toen ze in het Forensisch Laboratorium waren. *Ik ben geen expert op het gebied van de motoren zelf.*

En dan belt hij het mobiele nummer van professor Danie Bergh.

In het clubhuis van de Lions aan de Dorreestraat in Brackenfell staat kolonel Jansen op. Hij wrijft over zijn snor. Hij zegt tegen de negen medealcoholisten: ‘Hallo. Ik ben Waldemar Jansen. Ik sta al vijfentwintig jaar droog. Vanavond is de eerste keer in negen maanden dat ik op een bijeenkomst ben. Het was een zware week op mijn werk. Zwaar genoeg om de duivel wakker te maken. Zwaar genoeg om me eraan te herinneren dat ik machteloos sta tegenover de drank. Alleen de Heer kan me ervan weerhouden, door Zijn genade. Hij is het die me vanavond weer hier heeft gebracht.’

Tijdens de Groene Deurbijeenkomst in het NG-kerkgebouw aan Upper Unionstraat, om 19.17 uur, staat de man met het warrige kapsel en de amandelvormige ogen op en zegt: ‘Hallo. Mijn naam is Bennie Griessel. Ik ben alcoholist. Ik ben vandaag zeshonderdeenendertig dagen nuchter. Ik ben dankbaar dat ik hier mag staan.’

‘Hallo Bennie,’ zegt de groep van twaalf mensen.

Alexa zit naast hem. Ze pakt zijn hand en knijpt er ondersteunend in.

‘Mijn zoon heet Fritz,’ zegt Griessel. ‘Hij is nu vierentwintig. Hij is degene die ik het meest heb gekwetst met mijn drankgebruik. Onze relatie was een tijdlang volledig kapot. Sinds een jaar of zo gaat het wat beter. Hij... Sinds Alexa en ik in april zijn getrouwd, belt hij elke donderdag om zeker te zijn dat ik hiernaartoe ga. Ik wist niet goed wat ik daarmee aan moest, want ik wil niet dat hij het als zijn verantwoordelijkheid ziet. Maar... Het is fijn om te weten dat hij... Ik denk dat hij echt wil... Hij en mijn dochter Carla houden heel veel van Alexa, en ik denk dat Fritz het gevoel heeft dat ik, zolang ik hier blijf komen, dit huwelijk niet ook zal verpesten...’

Hij hoort hoe Alexa één snik laat glippen. Ze knijpt hard in zijn hand.

‘Fritz belde vanmiddag weer. Maar hij was vergeten dat het donderdag is. Hij zei dat hij en zijn vriendin langs willen komen omdat hij me iets moet vertellen wat “lit” is. Ik weet niet precies wat “lit” is...’

Elf van hen lachen zachtjes. Alexa snikt en slikt moeizaam.

‘Maar het feit dat hij het vergeten is, het feit dat hij iets met me wil delen... Het is... iets. Het is... heel fijn. En inspirerend. Om door te gaan. Dat is alles wat ik wilde zeggen. Bedankt.’

‘Vanmorgen zijn we dus ingecheckt bij het fort,’ zegt Fritz.

‘Het is echt supertof,’ zegt Kayla. ‘En Viktor Sokolov is zo chill.’

‘Je zou niet denken dat die gozer bij de spetsnaz heeft gezeten,’ zegt Fritz.

‘Dat is zoiets als de Navy Seals van Rusland,’ legt Kayla uit.

‘Hij heeft bij de spetsnaz in Afghanistan gezeten, in 1988,’ voegt Fritz eraan toe.

‘Hij zegt dat het crazy hectic was,’ zegt Kayla.

‘Maar hij is onwijs down-to-earth,’ zegt Fritz. ‘En die plek. Pa, no shit. Een soort villa van drie verdiepingen en je moet die trap zien...’

‘Totaal neoklassiek,’ zegt Kayla. ‘Zo’n indrukwekkende hal en dan die imposante trap...’

‘Maar je komt niet zomaar binnen. Zijn hele landgoed is omgeven door een gigantische muur, er zijn camera’s, en gewapende bewakers met AK-47’s, de hoofdingang heeft twee hekken, zó dik staal. Helikopterplatform, offgrid zonne-energie, de hele zooi. Dus ik vraag aan Viktor...’

Kayla onderbreekt hem: ‘We wilden hem nog mister Sokolov noemen, maar hij zegt, het is gewoon Viktor. Met een k.’

‘Ja,’ zegt Fritz lachend, ‘toen zei Kayla tegen hem: “Ik ben Kayla met een k.” Dat vond hij wel grappig. Anyway, toen vroeg ik Viktor of hij dacht dat er mensen achter hem aan zaten, met al die beveiliging. Weet je wat hij zei? Hij zei: “Het verleden is nooit dood.” Hoe cool is dat?’

‘Kayla, lieverd,’ zegt Alexa, ‘je pizza wordt koud. Die van jou ook, Fritz.’

‘O ja,’ zegt Fritz en hij neemt een hap.

‘Toen wilden we een soort van intro-interview doen,’ gaat Kayla verder. ‘We begonnen met de *set-up* en toen zei Viktor, nee, hij ging eerst óns interviewen.’

‘Toen ging hij achter ónze camera zitten, en hij deed heel dope, hij zei dat hij nu Michael Parkinson was...’

‘En we wisten eerst niet eens wie dat was,’ zegt Kayla. ‘Ik moest het googelen.’

‘En,’ zegt Fritz, ‘hij vroeg ons wie wij waren. Waar we vandaan komen en hij vroeg wat mijn vader deed. En ik zei, mijn vader is rechercheur, en hij zei, o, echt, hoe heet mijn vader dan? En ik vertel het hem...’

‘Nou komt het maffe,’ zegt Kayla.

‘En hij zei, Bennie Griessel? Stellenbosch? En ik zei: ja. En hij zei: o ja, ik heb over hem gelezen. Dat is die man die de dood van de privédetective onderzoekt, *jissou*, wat zou hij graag eens met pa willen praten. Hij was vroeger ook politieagent, toen hij twintig was. In Katarinaburg. Voordat hij spetsnaz werd...’

‘Jekaterinenburg,’ zegt Kayla.

‘Yes,’ zegt Fritz.

‘Ja, Fritz, jouw vader de topspeurder is heel beroemd,’ zegt Alexa. ‘Het *Vrye Weekblad* wil heel graag een portret van hem plaatsen. Bennie, Marinda belde vandaag weer. Ik heb tegen haar gezegd dat een zondag het beste is. Toen zei ze: wat dacht je van aanstaande zondag, maakt niet uit hoe laat, zeg maar wanneer het uitkomt.’

Het is de uitdrukking op het gezicht van Fritz en Kayla die ervoor zorgt dat hij toegeeft. De verwachting, de trots.

‘De kinderen komen zondag eten,’ zegt Griessel. ‘Wat dacht je van rond vier uur?’

‘Dat is het andere grote nieuws,’ zegt Fritz. ‘We komen aanstaande zondag niet. We zitten in lockdown. In het fort.’

‘Omdat Viktors kameraden op bezoek komen,’ zegt Kayla.

‘Uit Moskou,’ zegt Fritz. ‘En weet je wie een daarvan is?’

‘Dit is echt sick.’ Kayla houdt het bijna niet meer.

‘Het landgoed van Viktor gaat in totale lockdown, want een van de mannen is het hoofd van de Federalnaja slozjka...’ zegt Fritz.

‘Sloezjba.’ Kayla corrigeert hem.

‘Bezo... pas... nosti,’ zegt Fritz langzaam.

‘Goed zo,’ zegt Kaya. ‘High five, babe.’

Ze klappen hun handen tegen elkaar.

‘Wat is dat in godsnaam?’ vraagt Alexa.

‘De FSB,’ zegt Fritz.

‘Russische Federale Veiligheidsdienst,’ voegt Kayla eraan toe.
‘De vroegere KGB. Alexej Bakoetin. Zo heet de belangrijkste joker daar.’
‘Die is zeg maar een superspion,’ legt Kayla uit.
‘En we gaan hem ontmoeten,’ vult Fritz aan. ‘Zaterdagochtend.’
‘Hectic,’ vindt Kayla. ‘Enige nadeel is, we mogen niet filmen.’
‘Maar we mogen wel met hem praten,’ zegt Fritz.
‘Over de geschiedenis van hem en Viktor samen. Bakoetin was Viktors kapitein in Afghanistan,’ weet Kayla.
‘Anyway, Viktor zegt dat hij pa een keer wil uitnodigen voor een etentje,’ zegt Fritz.
‘Hij is heel benieuwd,’ voegt Kayla eraan toe, ‘hoe het is om rechercheur in de Kaap te zijn.’
‘Pa, wat vind je ervan?’
‘Ja,’ antwoordt Griessel. ‘Zeg tegen hem dat als hij goed met mijn zoon samenwerkt, Vaughn en ik hem een keer op kantoor zullen uitnodigen. Vaughn is veel interessanter dan ik.’
‘Dat is niet waar, Bennie. Ik vind jou absoluut fascinerend,’ zegt Alexa.
‘Kayla, ik zal jullie pizza even opwarmen. Je hebt nog niets gegeten, geen wonder dat je zo mager bent.’

*Zijn er na al die jaren nog steeds capaciteiten waar hij aan werkt?
Professionele tekortkomingen?*

‘Afgezien van de drank?’ vraagt hij ironisch.

Ja, afgezien van de drank.

‘Gisteren realiseerde ik me weer dat je jezelf niet kunt loskoppelen van alle andere dingen in je leven. Je perspectief... Hoe zal ik het zeggen? De ogen waarmee je naar alles kijkt, zitten hier, in dit hoofd. En je hoofd is alles wie en wat je bent. Dus je perspectief, hoe je naar een onderzoek kijkt, is heel persoonlijk. Iedereen heeft een ander hoofd. En omdat je elke dag anders bent, zie je de dingen ook op een bepaalde manier. Ik weet niet of ik...’

Ik zeg dat ik het begrijp. In de journalistiek is het net zo. Mijn perspectief in een interview wordt ook beïnvloed door wie ik op dat moment ben.

Hij knikt dankbaar. ‘Het punt is dat het niet alleen gaat om wat je ziet. Het gaat ook om wat je níét ziet. Want door dingen die in je leven gebeuren, mis je soms van alles. En dan kan het een grote puinhoop worden.’

‘Is er gisteren zoiets gebeurd?’

‘Ja,’ zegt hij. ‘Maar daar kan ik niet over praten.’

DETTIG JAAR MOORDZAKEN – DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

Hij hoort Alexa’s rustige ademhaling, voelt de warmte van haar lichaam naast zich. En de warmte in hemzelf.

Fritz, vanavond.

De jongen was trots. Dat de miljardair-wapenhandelaar, de voormalige spetsnaz-soldaat, het onderwerp van hun eerste documentairefilm, weet wie zijn vader is. *Jissou, wat zou hij graag eens met pa willen praten. En: Viktor zegt dat hij pa een keer wil uitnodigen voor een etentje.*

Fritz, die dat om halfnegen ’s avonds wilde komen vertellen. Die zich morgenochtend om zeven uur weer moest melden bij het ‘fort’ voor de opnames en het zijn vader wilde vertellen.

En toen Alexa zei dat het *Vrye Weekblad* een interview kwam doen... Hij zag dat het iets voorstelde. Voor Fritz en Kayla. Daarom stemde hij uiteindelijk toe om die Marinda zondag te ontmoeten. Vanwege de uitdrukking op Fritz’ gezicht.

Feit is dat hij niet had gedacht dat zijn zoon ooit weer trots op hem zou zijn.

Zijn dochter, Carla, is anders. Ondanks de verloren jaren van zwaar drinken, ondanks de scheiding, ondanks alles, kon hij haar liefde voelen. Haar begrip, op een bepaalde manier. Alsof er iets van hem in haar zit, iets wat zorgt dat zij het begrijpt.

Maar Fritz is een kind van zijn moeder, van Anna. Onverbiddelijk. Rechtlijnig. Zwart of wit.

Daarom had hij niet durven hopen dat zijn zoon ooit trots op hem zou zijn. Daarom moest hij zijn emoties vanavond verbergen.

Hij wacht op de slaap. En ergens, net buiten zijn bereik, als een jakhals die ver weg en onzichtbaar huult in het donker, is er iets wat zijn aandacht vraagt, iets waar hij over na moet denken.

Maar hier, bij de kampvuurwarmte van de trots van zijn zoon, wil hij alleen genieten van de behaaglijkheid ervan. En niets anders.

OceanofPDF.com

Vrijdag 17 oktober

Op weg naar zijn werk, in de vroege uren van die zonnige, heldere vrijdagochtend, belt Griessel opnieuw luitenant-kolonel Mbali Kaleni. Er wordt nog steeds niet opgenomen. Dat kan maar één ding betekenen: ze is bezig met een onderzoek. Ergens.

Want hij weet dat ze zijn telefoontjes zou hebben gezien en, als het even mogelijk was, zou hebben teruggebeld. Ze hadden altijd een goede relatie gehad. Toen hij destijds haar mentor was bij de West-Kaapse afdeling Recherche en Criminele Inlichtingen en later toen ze hun commandant werd bij de Eenheid voor Ernstige Delicten van de Valken. En nu, in april, toen Vaughn en hij haar hadden geholpen met het onderzoek naar de moord op Phiri.

Haar relatie met Cupido was daarentegen altijd een beetje stormachtig geweest. Want ‘de Bloem’ is methodisch en extreem gezagsgetrouw. Ze weigert zelfs absoluut om met haar auto de snelheidslimiet te overschrijden of fout te parkeren. En Vaughn is precies het tegenovergestelde.

Mbali is kennelijk ergens, volledig geconcentreerd en druk bezig. Ze zal terugbellen. Zodra ze kan.

Hij gaat eerst naar de ochtendbriefing. Zijn reprimande van Jansen in ontvangst nemen. Als een goede politieagent. Dat is tenslotte waarom Kaleni hem zo mag. Als hij nuchter is.

Professor Danie Bergh van de faculteit Mechanical en Mechatronic Engineering aan de Universiteit Stellenbosch is kleiner dan Cupido had verwacht. En ook ronder.

Om 8.12 uur, zesendertig uur voordat Cupido's deadline verstrijkt, staan ze in het chemielab van het Forensisch Laboratorium in Platteklouf bij de lange, magere Jimmy.

Cupido had gistermiddag naar de foto van Bergh op de website van de universiteit gekeken met de woorden van doctor Khalil Cassiem in gedachten: *Disclaimer: ik ben geen expert op het gebied van de motoren zelf. Mijn vakgebied is het ontwerpen en beheren van besturingssystemen voor onbemande luchtvaartuigen, beter bekend als drones of uav's.*

Toen belde Vaughn Bergh, want deze professor zou best eens wél 'een expert op het gebied van de motoren zelf' kunnen zijn. En hij had hem gevraagd of hij bereid was naar een H-klasse-raketmotor te komen kijken. Strikt vertrouwelijk.

Nu staat Bergh met zijn telefoon in zijn hand, de camera op de motor gericht, de vergrootglasapp aan. 'Asjemenou!' roept hij.

'Wat, prof?' vraagt Cupido.

'Ik had gehoord dat het mogelijk was. Nog nooit gezien.'

'Wat, prof?'

'3D-printer,' zegt Bergh.

'Prof?'

'Je weet wel, industriële 3D-printer...'

'Prof, even voor de duidelijkheid. Dit is rocket science. Letterlijk. Niet mijn vakgebied.'

Bergh kijkt op. 'O, natuurlijk, natuurlijk. 3D-printers zijn eigenlijk ongelooflijk. In feite is het een robotfabriek die spullen bouwt. De meeste mensen denken ten onrechte dat het net zoiets is als de inkjetprinters die we kennen. Dat is niet zo. 3D-printers zijn apparaten die iets laagje voor laagje kunnen bouwen. In drie dimensies. Je weet hoe een croissant eruitziet?'

'Ja, prof.'

'Je weet dat een croissant eigenlijk gelamineerd deeg is? Dunne plakjes deeg op elkaar?'

'Ja, prof.'

'Nou, dat is wat een 3D-printer doet, maar dan met metaal en plastic en geavanceerde composieten. Hij spuit het materiaal letterlijk laagje voor laagje om een voorwerp te vormen. Wat je doet is het volgende, je zoekt een

computerontwerp van bijvoorbeeld de onderdelen van deze motor. Vervolgens programmeer je de printer om het te vormen en zorg je voor het juiste materiaal. Daarna leun je achterover en wacht je tot de printer klaar is. Met verbazingwekkende precisie.'

'Hoe weet je dat deze motor 3D-geprint is?' vraagt Jimmy.

'Nou, de eerste aanwijzing is de totale afwezigheid van serienummers. Die worden meestal in de behuizing gegraveerd. Als je ze wilt verwijderen, moet je ze wegslijpen, wat ook sporen achterlaat. En dan... Kijk hier eens...' Bergh houdt de telefoon zo dat Jimmy het vergrote beeld kan zien. 'Zie je de behuizing hier? En de spuitmond. Zie je de fijne lijntjes? Net als de jaarringen van een boom?'

'Ja.'

'Dat zijn de laagjes die de printer maakt.'

'Cool,' zegt Jimmy.

'Prof, waar vind ik zo'n 3D-printer?'

'We hebben het hier over machines van industrieel kaliber, kapitein. Wat ze "metaaladditieve productieprocessen" noemen. Selectief laser-smelten of elektronenstraal-smelten. Ze gebruiken uiterst krachtige lasers of elektronenbundels om metaalpoeder samen te smelten. Denk aan titanium of Inconel...'

'Prof, ik probeer over al daai dingen na te denken, ma' ik kom er niet uit,' zegt Cupido. 'I get dat het next level shit is, ma' stel, als ik mijn motortje zo wil laten printen, waar vind ik dan die printer? Hier in de stad?'

Bergh lacht. 'Je gaat hier in de stad, of zelfs in dit land, geen "next level shit"-3D-printer vinden. We hebben het hier over apparaten van honderdduizenden dollars die in peperdure cleanrooms opereren. Je moet naar Amerika. Of Duitsland. Frankrijk. Japan. China...'

'Dus ik ga online op zoek naar zo'n ding en zeg: boys, print dit effe voor me?'

Bergh kijkt naar de motor. Dan kijkt hij naar alle andere resten van de raket op de tafel. Hij zegt: 'Kapitein, ik denk dat ik nu begrijp wat je nodig hebt. Het is niet zo moeilijk uit te vogelen dat jij, als rechercheur uit Stellenbosch, een zaak onderzoekt waarbij dit projectiel is gebruikt. En ik lees elke ochtend bij het ontbijt mijn krant. Ik ben op de hoogte van een recente explosie in de buurt van de stad. Je bent op zoek naar iemand die het projectiel zelf in elkaar heeft gezet, nadat hij de onderdelen van de motor met een 3D-printer heeft laten maken. Klopt dat?'

‘Yebo,’ zegt Cupido.

‘Op grond van alles wat we hier zien, is het zeker logisch te concluderen dat onze projectieelbouwer niet geïdentificeerd wil worden, want het gaat om een ernstige misdaad.’

‘Damn straight.’

‘Goed. Vanuit dat perspectief gezien: als ik zoiets van plan zou zijn, zou ik de schema’s van de verschillende componenten van de motor – de behuizing, de spuitmond en het stuwstofblok – naar verschillende leveranciers van 3D-prints sturen. In China. Of Taiwan. Daar heb je de grootste kans, lieden die graag zakendoen en niet te veel vragen stellen. En ja, je zult ze online vinden als je weet wat je zoekt.’

‘Damn,’ zegt Cupido.

‘Ja, het gaat knap lastig worden om het spoor van zo’n man te vinden,’ zegt Bergh.

‘Oké. Hoeveel mensen in dit land weten nou helemaal hoe je daai alles moet doen?’

‘O nee, man, dat zijn er heel veel. Vergeet niet, we hebben een stuk of honderd mensen die voor Denel hebben gewerkt bij hun raketprojecten. We hebben zo’n vier of vijf bedrijven die contractwerk doen voor wapenontwikkelaars wereldwijd, allemaal met een tiental ingenieurs die het zouden kunnen. En dan is er ook nog een stel academici. Ik bedoel, als jij mij een miljoentje of wat geeft, zou ik het voor je kunnen doen.’

‘Shit,’ zegt Cupido.

Het hek van de Mikpunt-schietbaan gaat om 9.21 uur open.

Griessel rijdt door naar de plek waar de vijf voertuigen naast de bouwketen staan. Een rode vlag wappert zachtjes in de wind.

Als hij uitstapt, hoort hij de semiautomatische schoten op het schietterrein knallen. Hij doet de achterbak van de Toyota open, pakt zijn oorbeschermers en zet die op zijn hoofd. Dan loopt hij naar de keet waar op een bord boven de open deur *KANTOOR/ RECEPTIE* staat.

De geweeschietbaan is links. Die loopt zo’n driehonderd meter naar het zuiden, schat hij. Stalen schietdoelen op honderd, tweehonderd en

driehonderd meter, en een paar schietschijven op die afstanden. Er is nu niemand die deze baan gebruikt.

De actie komt kennelijk vanachter de autobandmuren van twee pistoolbanen, rechts van de keten. Hij ziet een groepje mannen van in de twintig, begin dertig onder het camouflagenet aan een tafel zitten. Er liggen pistolen en aanvalsgeweren op de tafel, doosjes munitie. Ze wachten op hun beurt op de pistoolbaan en kijken nieuwsgierig en taxerend naar Griessel.

Hij kent het soort. En de subcultuur. Beveiligers. Geldtransportbewakers. Jong en popelend om in actie te komen, om de trekker over te halen. Ze praten nergens anders over.

Hij steekt zijn hand op ter begroeting. Niemand groet terug. Hij weet waarom. Hij ziet er niet uit alsof hij een van hen is.

De deur van het kantoor annex de receptie staat open. Er zit een man achter een oud metalen bureau. Bennie herkent Gerardo Krige, de foto op de website moet redelijk kort geleden genomen zijn. Krige is fors, groter dan op de foto, een aanwezigheid. Alfaman. Zijn neus begint al te verraden dat hij drinkt.

Griessel zet zijn oorbeschermers af en gaat naar binnen.

Het kantoor is betrekkelijk netjes. Een grote vuurwapenkluis, nu gesloten, en twee metalen archiefkasten tegen de muur. Vier kantoorstoelen, een gerafeld Perzisch tapijt op de vloer. Een paar schietschijven tegen de muur geplakt met uitstekende schietresultaten en een grote poster met de tekst:

*REGELS
SCHIETBAAN
BEHANDEL JE WAPEN
EN JE OMGEVING MET
RESPECT*

En daaronder tien regels om het schietvlak veilig en georganiseerd te houden.

Krige bekijkt hem van top tot teen. ‘Kan ik helpen?’ vraagt hij met een wat achterdochtige nieuwsgierigheid.

‘Bennie Griessel, SAPD. We hebben elkaar aan de telefoon gesproken...’ Hij moet hard praten om boven het geknetter van de vuurwapens uit te komen.

‘O ja. Over Brandon. Wilt u de deur even dichtdoen? Die cowboys...’ Hij gebaart naar buiten. ‘Het is vrijdagochtend, dan maken ze me gek.’

Griessel trekt de deur achter zich dicht. Het wordt aanzienlijk stiller in de kamer.

Krige gebaart naar een lege stoel. ‘Ga zitten.’ Minder nieuwsgierig. Achterdochtig.

Griessel gaat zitten en haalt zijn opschrijfboekje tevoorschijn.

Hij hoort een appbericht binnenkomen op zijn telefoon, maar negeert het. Hij zegt: ‘Gerardo, je gaat me nu de waarheid vertellen over Brandon. En ik zal zeggen waarom je de waarheid gaat vertellen.’

Er verschijnt een lichte frons van beheerste ergernis op het voorhoofd van Krige. 'Ik heb je de waarheid al verteld,' zegt hij.

Griessel weet dat hij een voormalig soldaat, een sluipschutter die in Afghanistan is ingezet, niet van zijn stuk kan brengen. Hij houdt zijn stem kalm en redelijk.

'Gerardo, ik weet dat je dat niet hebt gedaan. Ik kan het nu niet bewijzen. Maar dat ga ik wel doen. En als ik het kan bewijzen, kom ik je arresteren. En je kent de regels. Als je een strafblad hebt, raak je je vergunningen kwijt. Voor de schietbaan. Voor je wapens...'

'Luister, ik weet echt niet waar je het over hebt.'

Griessel zegt niets.

Krige leunt naar voren, zijn voorhoofd ernstig gefronst: 'Ik bedoel... Brandon... Jis, het is vreselijk, die hele toestand. Vermoord. Dat is... Jinne, het is erg. Maar eerlijk gezegd kende ik hem niet zo goed. Hij kwam schieten, en ik zag dat hij wist wat hij deed. En hij was geen cowboy. Toen hebben we gepraat, met een paar biertjes. Toen hoorde ik dat hij zo'n expolitieman was, een VIP-bodyguard. Toen zei ik dat ik goede mensen zocht om te komen helpen met de cursussen. Hij had er wel zin in, maar zijn agenda zat nogal vol. Ik heb hem een paar keer gebeld, maar dan zei hij nee, hij was bezig met een onderzoek, hij kon niet. Tot mijn hartoperatie vorig jaar. Toen zei ik tegen hem dat ik omhoogzat, en of hij alsjeblieft alleen die ene cursus voor me wilde doen. Zelfverdediging en pistoolgebruik. Niveau twee. De mensen hadden al betaald, ik kon niet annuleren. Toen zei hij: oké. En dat was het. Behalve als hij kwam om te schieten, om te oefenen, weet je wel.'

'Laten we het even hebben over dat telefoontje van 23 mei, de dag dat hij je belde...'

‘Nee, o hel, mei is een halfjaar geleden. Weet jij nog wat iemand een halfjaar geleden door de telefoon tegen je heeft gezegd?’

‘Laatst kon je dat wel. Toen zei je dat Brandon een afspraak wilde maken om te komen schieten.’

‘Dat is het enige waarover we aan de telefoon hebben gesproken het afgelopen jaar. Verder herinner ik me niets.’

‘Veertien minuten lang?’

‘Kom op, kapitein. Je weet hoe het is als een gast belt die jij... Ik bedoel, we waren geen dikke maatjes, maar...’

‘Waar hebben jullie het over gehad?’

‘Dat weet ik niet precies meer... Hij heeft vast gevraagd hoe het ging na de hartoperatie. En ik heb hem gevraagd naar... zijn onderzoeken, hij vertelde me altijd over zijn onderzoeken. De Nigerianen, dat soort dingen. Veertien minuten is niks als je iemand lang niet hebt gesproken.’

‘En op 16 juli? Toen heb jij hem gebeld. Dat is maar drie maanden geleden. Herinner je je dat wel?’

‘Ik bood hem werk aan.’

Griessel ziet de overdreven zelfbeheersing van de man. De schouders doodstil, de handen ook. En het antwoord dat zo snel en soepel komt. Dit is het derde teken dat hij mogelijk liegt. Het eerste was het lange, ongevraagde verhaal over hoe slecht hij Maarman had gekend. Het tweede was de verdedigende woordkeuze – *ik weet niet meer precies...*

‘Wat voor werk?’

‘Ik overwoog om bodyguardtraining aan te bieden. En ik wou weten of Brandon belangstelling had. Om instructeur te worden.’

‘En?’

‘Hij zei dat het geld de moeite niet waard was. Want ik kon geen aantallen garanderen.’

‘Leugens.’

‘Fuck you. Zo is het gegaan.’ De schouders en de kin zijn vooruitgestoken, agressief.

Daar trekt Griessel zich niets van aan. ‘Hoe vaak kwam Brandon oefenen?’

‘De laatste tijd is hij niet komen schieten.’

‘Waarom niet?’

‘Hoe moet ik dat weten?’

‘En eerder? Vorig jaar? De eerste helft van dát jaar?’

‘Een keer per maand. Zoiets.’

‘En elke keer moest hij een tijd reserveren?’

‘Dat klopt.’

‘Telefonisch?’

‘Dat klopt.’

‘WhatsApp?’

‘Misschien. Ik hou niet bij hoe iedereen z’n tijdslot reserveert.’

‘Hij is vijf jaar lang één keer per maand komen schieten...’

‘Ja.’

‘Maar de laatste tijd niet?’

‘Dat zeg ik.’

‘Ook toevallig. Dat hij opeens ophoudt nadat jij hem werk hebt aangeboden.’

‘Wat moet ik zeggen? Ik weet niet wat er in zijn leven aan de hand was.’

Griessel knikt. Hij bladert door zijn opschrijfboekje tot hij bij zijn tijdlijn komt. Hij zegt: ‘Ooit gehoord van Aishah Fernandez?’

‘Nee.’

‘Directeur-generaal van Minerale Hulpbronnen?’

‘Nog nooit.’

‘Vier dagen nadat Brandon met haar heeft gepraat, belt hij jou.’

‘Vier dagen? Wat is dat voor lulkoek?’

‘Als dat het enige was, zou het lulkoek kunnen zijn. Maar de ochtend van woensdag 16 juli wordt Fernandez dood gevonden in haar bed. En die avond, om negentien over zeven, bel jij Brandon over mogelijk werk voor hem. En daarna komt hij niet meer bij je schieten.’

‘Je zit mijn tijd te verspillen. Echt. Het is voor mij hartstikke belangrijk om een goede relatie met de politie te hebben. Hartstikke belangrijk. Maar jij maakt dat nu moeilijk met al die lulkoek.’

‘Heb je Brandon ooit een appbericht gestuurd?’

‘Weet ik niet. Misschien. Dat weet ik niet meer.’

‘Brandon heeft het afgelopen halfjaar veel nummers gebeld. Maar er zijn twee nummers bij waar iets mee aan de hand is. Het zijn allebei nummers van mensen die hij goed kent. Jij en Aishah Fernandez. Mensen die in zijn contacten zouden moeten staan, onder normale omstandigheden. Mensen van wie je zou verwachten dat hij ze ook appberichten en e-mails heeft gestuurd. Maar dit zijn de twee mensen die níét op zijn telefoon of zijn computer te vinden zijn. Nergens. Niks.’

Krige staart hem alleen maar aan.

‘Dit is iemand die één keer per maand een tijd moest reserveren om te komen schieten. Bij dezelfde schietbaan. Maar hij heeft geen contactgegevens van de schietbaan?’

Krige haalt zijn schouders op.

‘Gerardo, hier is mijn aanbod,’ zegt Griessel. ‘Je vertelt me nu de waarheid. Alles. Als dat mij helpt om degenen te pakken die Brandon vermoord hebben, en als jij daar niet bij betrokken was, zal ik zorgen dat jij je licenties houdt.’

Griessel ziet de korte aarzeling, het overwegen van het aanbod, een fractie van een seconde maar, voordat het gezicht verontwaardigd vertrekt. ‘Daar niet bij betrokken was? Fok, hoe kun je dat zeggen? Hij was mijn vriend.’

‘Je hebt gehoord wat ik zei.’

Krige schudt zijn hoofd, nog steeds beledigd.

‘Laatste kans.’

‘Ik heb je de waarheid verteld.’

Griessel klapt zijn opschrijfboekje dicht en steekt het in de zak van zijn jasje. Hij staat op. ‘Ik zie je als we de boel komen dichtgooien,’ zegt hij. Hij pakt zijn oorbeschermers van de tafel, zet ze op zijn hoofd en loopt naar buiten.

Hij loopt langzaam naar de auto, want hij wil Krige de tijd geven om van gedachten te veranderen. De ‘cowboys’ kijken naar hem. Hij groet weer, maar niemand groet terug.

Hij gaat naast de Corolla staan en pakt zijn telefoon. Een nieuw appbericht. Hij opent het en ziet dat het van Mbali Kaleni is.

Bennie, het spijt me vreselijk. Ik ben in Pretoria voor een onderzoek. Ik ben vanavond laat terug. Kunnen we morgenochtend afspreken? Ik ben om negen uur op kantoor.

Geen emoji's of afkortingen. Typisch.

Hij antwoordt: *Geen probleem, dank u wel, kolonel. We zien elkaar om negen uur.*

Khalil Cassiem belt Cupido even na tien.

‘Vaughn, de jongens vonden het een geweldige opdracht, je had moeten zien hoe enthousiast ze waren. Officiële toestemming om op het darkweb rond te kijken. Ze zijn er helemaal in gedoken.’

Hij vindt het wel leuk dat die slimme brother hem nu bij zijn voornaam noemt. En hij durft Cassiem niet te vertellen dat het niet meer uitmaakt, want hij weet nu dat de H-klasse-motor van de caravanexplosie met een 3D-printer is gemaakt. Dus zegt hij: ‘Hebben ze iets gevonden, doc?’

‘Ja en nee. In termen van H-klasse-raketmotoren was er niets beschikbaar en te koop. Maar dit is fascinerend. Ze hebben twee groepen van laten we zeggen “ondernemers” gevonden die bereid waren om raketmotoren te stelen als de studenten de locatie gaven waar ze gestolen konden worden. Tegen een prijs natuurlijk. Een behoorlijk hoge prijs. O, en allebei de groepen leken in Oost-Europa te zitten.’

‘Dat is fascinerend, doc...’

‘Ze hebben ook drie verkopers van circuits voor geleidingssystemen gevonden. Je weet wel, de elektronica die daarbij komt kijken. Inclusief nabijheidssensoren en impacttriggers. Tenminste, mensen die zeggen dat ze toegang hebben tot zulke circuits. Waarschijnlijk van Chinese oorsprong, maar dat kunnen we niet met zekerheid zeggen.’

‘Oké...’

‘En wat aluminium, aluminiumlassers en APCP-ingrediënten betreft zeggen ze dat het heel gemakkelijk is om alles wat je nodig hebt zonder het darkweb te vinden. Het is vrij verkrijgbaar via normale kanalen.’

‘Doc, bedankt, ik waardeer het echt.’

‘Het spijt me dat we je niet beter kunnen helpen, Vaughn.’

‘Jullie hebben je best gedaan.’

‘Als er nog iets is, laat het dan weten. Ik ga dit weekend met het gezin naar Grootbos. Walvissen spotten, de kinderen even weg van hun telefoons en de natuur in. Maar ik hou mijn eigen telefoon in de gaten en zondagavond zijn we weer terug.’

Ze zitten aan een van de tafeltjes van Fishaways in winkelcentrum Die Boord, om kwart over één 's middags – Cupido met de stokvis en salade, minder dan vijfhonderd calorieën, en Griessel eet de hotpot met garnalen en stokvis.

‘Jissis, Benna,’ zegt Cupido.

‘Ja,’ verzucht Griessel.

‘Jij hebt tenminste de Bloem nog als laatste strohalm. Ik heb fokking niks.’

‘Als Mbali de telefoonnummers van de dochters heeft. En als de dochters willen praten. En als ze iets van Brandon weten. En een mogelijke connectie. Dat zijn heel veel alsen.’

‘Je hebt de tijd, partner. Tijd zat, *no pressure*.’ Cupido kijkt op zijn horloge. ‘De mijne is over negenentwintig uur om. En ik zeg je, al waren het er negenhonderd geweest, dan had dat me nog niet geholpen. Cause why, da’s geen manier om die mofo te vangen. Het lijkt wel zo’n random seriemoordenaar. Als hij geen fout maakt, ga je hem nooit niet pakken. Ik bedoel, wie wil hij uitschakelen? Een Iraniër? Een Rus? Een Chinees? Nou zie ik dat Pakistan en India elkaar ook al niet liken. Dus voor hetzelfde geld heeft-ie een Indiër op zijn radar. Ik kijk vanochtend zo naar daai proffie, Danie Bergh, die ziet eruit als iemand z’n *grandpa*. Ma’ stel dat hij lid is van een van daai crazy extreemrechtse Afrikaner randgroepjes en het enige wat hij wil is een statement maken tegen onze *government*. Of onze minister van Financiën uitschakelen omdat die de btw wil verhogen? Het is net een doos bonbons, *pick* je favoriete wrok. Over bonbons gesproken, is die hotpot lekker?’

Griessel liegt, want hij ziet de begeerte in Vaughns ogen. ‘Gaaf wel.’

‘Nog nooit een case gehad waarbij ik me zo *stupid* voelde, Benna. Ik moet almaar vragen, sorry, doc, leg daai eens uit voor mij, want ik ben

achterlijk. Het probleem met al die mega whizzkids is dat ze maar in één dingetje slim zijn. Die ene fokking bolleboos weet alles van uav's en herkent een H-klasse-raketmotor zodra hij er een ziet, ma' hij heeft geen fokking clue dat het ding met een 3D-printer is gemaakt. Nu moeten we een andere whizzkid zoeken om ons dat te vertellen. En de klok tikt door. Zij kennen tenminste hun vakgebied. Ma' ik, Benna, ik weet fokking niks.'

'Dat is niet waar. Jij bent de beste rechercheur die ik ken.'

'Die vlieger gaat niet meer op, Benna. Rechercheur zijn, vandaag de dag. We zijn dinosaurussen. Verleden tijd. We kunnen het niet bijbenen, de criminelen zijn ons ver voor met technologie. Uav's. Uap's. AI. Begin me niet over AI. Donovan zegt laatst tegen me, nee, hij schrijft geen opstellen meer, dat doet AI voor hem. Je logt gewoon in en je zegt, Grok, baby, schrijf een opstel van vierhonderd woorden over mijn dag in de stad. En in no time heb je het. En Donnie zegt dat je tegen daai AI kunt zeggen, nee, daai is te perfect, schrijf het als een dertienjarige. En boem. Klaar.'

'Bliksem,' zegt Griessel.

'Ma' wait, Benna. *There's more*. Nu schat Donnie dat AI ons te grazen gaat nemen. AI gaat iedereen z'n job overnemen. Ook de onze. Hij zegt als er een crime is, dan voer je alle forensische gegevens en details van de plaats delict aan AI, en dan zegt die tegen je, Vaughnie, hier is de lijst met *suspects*, ga die maaifoedie arresteren. Donnie zegt, uncle V, jullie gaan allemaal dataloggers worden, verder niks.'

Griessel schudt zijn hoofd. 'In Amerika misschien. Maar in dit rare land? Gaat niet gebeuren. Geen AI zal daar chocola van kunnen maken.'

'Maybe. Ma' voor mij is het nu allemaal *useless*. En zo voel ik me ook. Useless. Jij zei dat ik op dat dieet ben omdat ik bang ben om te trouwen. Da' moest ik even hard over nadenken. En ik kan je nu vertellen: ik ben niet bang om te trouwen. Cause why, ik en Dezzie en Donnie, wij zijn al een echt gezin. Leven als getrouwde mensen. En daai vind ik fijn, Benna. Daai vind ik heel fijn. En daai zoek ik, *long term*. Daai is niet waar ik bang voor ben.'

'Ergens ben je bang voor.'

'True that. Je zet me aan het denken, Benna. Meedogenloze zelfanalyse. Cause why, je bent meestal *spot-on*. En je timing ook, want deze week zag ik het licht. Deze week van intellectuele vernedering. Je kent me, partner. Zelfvertrouwen is mijn raketbrandstof, mijn APCP, wat in wetenschapspeak hetzelfde betekent, *so you know*. Een superpositief zelfbeeld, altijd gehad.

En terecht, pappie, shit-hot misdaadbestrijder, kijk ma' naar mijn staat van dienst. Tot deze week. *Meet the new Vaughn*. De drenkeling, tot aan zijn lippen. Ontmaskerd als intellectueel lichtgewicht, bedrieger, valsspeler. Nee, Benna, je hoofd schudden helpt niet. Ik weet wat je gaat zeggen: dit is echte rocket science, superingewikkeld, gespecialiseerd spul. Next level, geavanceerde shit. En je hebt gelijk. Daai is niet wat mij een lichtgewicht maakt. Het is dat ze het uitlegden alsof ik een kind was, en ik kon er met mijn kop niet bij. En we móéten het begrijpen, in ons werk. We móéten dat plaatje in full hd zien, anders zijn we er geweest. Nu ga je vragen: wat heeft dat met Dezzie en het huwelijk te maken? Nou, ik zal je zeggen, Dezzie is sensationeel. En ze werkt samen met al die coole mensen, durfkapitalisten en technogenieën en hotshot ondernemers – slanke, sluwe, superslimme motherfuckers. Met ook nog tijd om te pumpen in de sportschool. Ik zie wel hoe ze naar haar kijken. Zulke lange ogen, pappie. Ze heeft ze voor het uitkiezen. Waarom zou ze genoeg nemen met de hersenloze Vaughn Cupid-o-besitas?'

Als Cupido gekalmeerd is, zegt Griessel: 'Kies gewoon een datum en vraag haar. Op de juiste plek. Dat is belangrijk. Voor vrouwen. De plek. Het "hoe" is niet zo belangrijk, maar het moet een romantische plek zijn.'

'Ik weet het. Voor het verhaal. Voor de legende.'

'Kies een datum.'

'Ik moet eerst Raketman vangen.'

'Hoe?'

'Ik schat dat Witkop morgenavond het dossier aan de SSA gaat geven, en ik schat dat ze alleen de locatie van de BRICS-bijeenkomst gaan verplaatsen. Da's de enige optie, het slimste wat ze kunnen doen. En dan is Raketman tenminste goed de pineut. En daai geeft mij alle tijd die ik nodig heb, Benna. Ik en de Zuid-Afrikaanse belastingdienst, de SARS. En je kent de SARS. Hyena's van de stadsjungle, als die zich ergens in vastbijten, laten ze niet meer los. Waarom de SARS? Cause why, dat is wat je krijgt bij Douane en Accijnzen. Die dudes houden alles bij wat je importeert. Dronemotoren en batterijen, 3D-geprinte kleine raketmotortjes, alles. Natuurlijk heeft

Raketman niet op de papieren geschreven dat het een raketmotor was, ma' er moet een spoor zijn, Benna. En ik en de SARS gaan dat spoor vinden.'

'Dat gaat maanden kosten.'

'Kan me niet schelen. Ik moet en zal hem nailen.'

'En dan pas ga je Desiree vragen?'

'Eén ding tegelijk.'

'Jissis, wat ben jij bang.' Griessel staat op. 'Gaan we de dossieradministratie doen?'

'Er zit weinig anders op, partner.'

Moskou, 19.29 uur

De drie voertuigen rijden in gelid door het veiligheidshek van de Internationale Luchthaven Vnoekovo, dertig kilometer ten zuidwesten van Moskou.

Zowel voor als achter rijdt een zwarte Mercedes G-klasse SUV, met blauwe zwaailichten op het dak. In het midden de lange zwarte Aurus Senat, zwaar gepantserd en indrukwekkend.

De drie voertuigen stoppen voor terminal 2, naast de witte Toepolev Tu-214.

De lijfwachten van de Russische Federale Veiligheidsdienst springen eruit. Een van hen rent naar het achterportier van de Aurus en opent dat. Wanneer hij van zijn commandant het sein krijgt dat alles veilig is, knikt hij naar de inzittende.

De man die uitstapt is in de zestig, een statige figuur, lang en aantrekkelijk. Zijn naam is Alexej Bakoetin. Hij is het hoofd van de Federalnaja Sloezjba Bezopasnosti, ook bekend als de Russische Federale Veiligheidsdienst, of FSB.

Drie lijfwachten lopen met hem over het asfalt naar het wachtende vliegtuig. Binnen wachten al zeven andere leden van de FSB.

Omdat Russische vliegtuigen sinds het begin van dat jaar niet meer door het luchtruim van de Europese Unie, de Verenigde Staten en Canada mogen vliegen, hebben de piloten een vluchtplan ingediend dat hen over Turkije, het Midden-Oosten en Afrika zal voeren.

De vlucht vertrekt stipt om 20.30 uur.

Om 4.15 uur zal de Toepolev naar verwachting een tussenlanding maken in Luanda, Angola, om te tanken, een procedure die tussen de negentig en honderdtwintig minuten kan kosten. Daarna volgt het laatste deel van de reis, negenentwintighonderd kilometer naar Kaapstad. De geschatte aankomsttijd in de Moederstad is 9.30 uur.

OceanofPDF.com

Zaterdag 18 oktober

5.55 uur

Het passagiersvliegtuig Toepolev Tu-214 stijgt op vanaf Luchthaven Quatro de Fevereiro in Luanda.

Alexej Bakoetin heeft goed geslapen in het comfortabele bed in zijn privécabine. Hij drinkt nu koffie en kijkt uit aan stuurboordzijde. Hij ziet de kronkelende kustlijn, het dorre eiland Cazanga en de lange vinger van het schiereiland Ilha de Luanda.

Hij verbleef daar meer dan vijfentwintig jaar geleden, in een badplaats. Als kapitein van de spetsnaz en adviseur van de MPLA, de Angolese bevrijdingsbeweging.

Hij herinnert zich de verlaten strandhuizen op het eiland, ooit groots en luxueus, en destijds spookachtig leeg, gewoon zo achtergelaten door de vluchtende Portugezen. Hij herinnert zich de drie maanden in de bush, de hitte en de insecten van dit land. Hij vraagt zich af of de mensen met wie hij werkte nog in leven zijn. En wat ze nu doen. Goede mensen. Stuk voor stuk. Hij moet Viktor ernaar vragen. Misschien heeft die contact gehouden. Viktor heeft hun tenslotte na de burgeroorlog nog tien jaar lang wapens verkocht.

Hij verheugt zich erop Viktor weer te zien. De goede oude tijd te herbeleven.

Vanavond gaat niemand nuchter slapen.

7.22 uur

Vaughn Cupido en Desiree Coetzee liggen in bed, en kijken allebei op hun mobiele telefoon.

Desiree maakt een boodschappenlijstje, want ze wil Marokkaanse kefta-tajine maken. Een van Vaughns favorieten en er zitten weinig calorieën in. Ze kan goed koken. Voor haar is koken ontspannend en een vlucht uit de gewone doordeweekse werkdruk. Het doet haar denken aan de gemoedelijke warmte van weekends in haar moeders keuken in Athlone.

Cupido heeft 'Grootbos' gegoogeld. Want doctor Khalil Cassiem zei dat hij daar dit weekend met zijn gezin naartoe zou gaan. *Walvissen spotten, de kinderen even weg van hun telefoons en de natuur in.*

Hij vindt het een mooi idee. Het zou ook goed zijn voor Donnie om even weg te zijn bij de PlayStation en de tv en de benauwdheid van de woonwijk.

Hij bekijkt de foto's van Grootbos: een terras met uitzicht op zee. Bloeiend fynbos, twee walvissen die dartelen in de branding, twee caracals op een zandpad. Een complex met een flonkerend zwembad.

Awesome, denkt hij. Dat zou Donnie ook zeggen.

Dan fluit hij zachtjes tussen zijn tanden.

'Wat?' vraagt Desiree.

'Check dit,' zegt Cupido. 'De doctor van de uni, de drone-expert, neemt zijn gezin mee naar deze plek...'

'Het is prachtig.'

'Het is waanzinnig,' zegt hij. 'Veertigduizend rand per nacht voor de familiesuite. En dat is in het laagseizoen. Waar haalt hij dat soort cash vandaan?'

'Lovey, veel van die mensen doen specialistisch advieswerk voor veel geld.'

Cupido zucht. 'True that. Ja. Hij heeft me tenminste geen consult in rekening gebracht.'

7.38 uur

Bennie en Alexa Griessel ontbijten met een omelet met kaas en spek op het balkon van hun huis aan de Brownlowweg in Tamboerskloof. Het is het huis dat Alexa van haar overleden echtgenoot heeft geërfd, een prachtig

victoriaans ontwerp. Het balkon kijkt uit op de Tafelberg in het zuiden. De Tafelbaai strekt zich glinsterend uit in het noorden.

Griessel zit naar de berg te staren.

Hij had vanochtend daar een eind willen fietsen op zijn oude zwarte Giant-mountainbike. Maar nu moet hij naar Mbali Kaleni. Om negen uur. En als hij de contactgegevens van de Fernandez-dochters krijgt, zal hij eerst kijken of hij met hen kan praten.

Misschien vanmiddag fietsen? Hij heeft al drie weken niet getraind. Zijn werkschema is gewoon te druk geweest en hij ziet zichzelf niet om vijf uur 's ochtends in het donker fietsen. De ochtenden zijn eigenlijk de enige optie, de enige tijd die hij min of meer zelf kan indelen.

Alexa kijkt op uit *Die Burger* die open voor hen ligt. 'Marinda heeft bevestigd dat ze morgen om een uur of vier komt. Ik kan niet wachten op het artikel, Bennie. Dat had iemand allang moeten schrijven.'

'Ik vind nog steeds dat ze beter met Vaughn kan gaan praten.'

8.55 uur

De moderne, spierwitte kantoren van het NVG bevinden zich aan de Buitengracht 115 in Kaapstad, maar een paar honderd meter van het hooggerechtshof in de Keeromstraat. Het telt vier verdiepingen en beslaat een heel stratenblok, tussen de Leeuwen-, de Bree- en de Pepperstraat.

Griessel vindt een parkeerplaats in de Leeuwenstraat en loopt naar de ingang om de hoek. Hij kent het daar goed, want Vaughn en hij hebben hier in april een paar weken gewerkt. De receptioniste in de foyer is nieuw. Hij vertelt haar dat hij een afspraak heeft met kolonel Kaleni.

Ze vraagt hem te wachten en gaat bellen.

8.56 uur

De gezagvoerder van de Toepolev is een permanent lid van het Rossiya Speciale Vliegeskader, de eenheid die Russische staatsvluchten uitvoert. Hij heeft Alexej Bakoetin al eerder als passagier gehad. Hij weet dat het hoofd

van de FSB graag op de hoogte wordt gehouden van de voortgang en aankomsttijden.

De gezagvoerder activeert de intercom en zegt: ‘Aan bakboordzijde ziet u nu het Namaqua National Park. Dat betekent dat onze resterende vliegtijd drieëndertig minuten is. Onze aankomsttijd in Kaapstad is negen uur dertig en we zouden even na negen uur vijfendertig de deur moeten kunnen openen. Het weer in Kaapstad is goed. We verwachten een temperatuur van negentien graden en een matige wind van slechts zeven knopen.’

9.01 uur

Cupido en Desiree stoppen op het parkeerterrein achter de Checkers-supermarkt aan de Blomstraat in Stellenbosch en stappen uit haar rode Mini Cooper.

Hij had gezegd dat hij mee wilde. ‘Wat ik wil, is een saaie, rustige zaterdagochtend, lovey. You know, zoals normale mensen.’

‘Met je pistool aan je riem?’ vroeg Desiree.

‘Lovey, ik heb je toch gezegd, dit is mijn pistool, dit is mijn wapen...’

‘Jaja, dit is om mee te schieten, dit is voor de lol. Maar je weet wat ik bedoel.’

‘Ik voel me gewoon bloot zonder het pistool, lovey.’

‘Ik moet zeker blij zijn dat je het niet in bed draagt.’

‘Nou denk je weer aan mijn wapen...’

9.07 uur

Bennie Griessel en Mbali Kaleni zitten in haar kantoor, aan weerszijden van het bureau. Aan de muur achter haar hangt een perfect gespatieerde, ingelijste fotokroniek van haar leven en carrière, trots tentoongesteld. Links van de deur hangt nog steeds de ingelijste poster van de *Captain Marvel*-film, met een grote foto van acteur Djimon Hounsou erop. De poster is gesigneerd door de acteur, met de boodschap: *To Mbali. With best wishes.* Hij en Cupido hadden lang gespeculeerd hoe ze aan die handtekening was gekomen.

Griessel ziet de tekenen van stress en vermoeidheid bij haar. Kaleni is zwaarder geworden. Haar bureau, dat altijd zo netjes is, ligt nu vol met dossiers. En als hij vraagt hoe het met haar gaat, is hij niet helemaal overtuigd door het antwoord: 'Prima, bedankt voor je belangstelling, Bennie.'

Hij weet dat haar functie buitengewoon stressvol is. En het NVG staat onder grote druk. Er is gebrek aan ervaring, ze hebben te weinig personeel en er is opnieuw gekort op het budget.

Hij zegt dat het hem spijt dat hij haar op zaterdagochtend lastigvalt.

'Ik moest hier toch zijn. Hoe kan ik je helpen, Bennie?'

'Het gaat over Aishah Fernandez, kolonel. Ik weet dat u ongeveer een maand geleden informatie wilde over de zaak.'

Hij ziet de vluchtige verrassing en dan de verstrakking, alsof ze zich schrap zet.

'Daar kan ik geen commentaar op geven,' zegt ze.

Omdat ze niet wil liegen, denkt Griessel. 'Kolonel, het enige wat ik nodig heb is contact met de dochters van Fernandez. Als u me op de een of andere manier zou kunnen helpen...'

'Waarom?' vraagt ze voorzichtig.

'Ik onderzoek de moord op een voormalig SAPD-lid. Brandon Maarman. Hij is vermoord in Stellenbosch, in zijn huis, op donderdag 9 oktober. Door mensen die ontzettend hun best hebben gedaan, met uitgebreide voorbereidingen, om het op een ongeluk te laten lijken. Uit zijn telefoongegevens blijkt dat hij Fernandez sprak op...' Hij zoekt de juiste notities in zijn boekje. '... op 18 en 19 mei...'

'Maar ze is in juli overleden.'

'Dus u weet van de zaak.'

'Bennie, het is... gecompliceerd.'

'Mijn zaak ook, kolonel. Weet u, het slachtoffer kende Fernandez heel goed. Ze was als een moeder voor hem. Maar hij lijkt haar overal gewist te hebben: uit zijn contacten, zijn berichten, alles.'

'Wanneer?'

'Dat weet ik niet. Maar ik zou hier niet zijn als ik niet geloofde dat haar dochters misschien iets weten. En haar dood... Er zijn zoveel rode vlaggen. Ik denk dat hij iets over haar dood wist. Ik denk dat hij wist dat het geen zelfmoord was. En toen heeft iemand hem vermoord voordat hij kon praten. Of er iets aan kon doen.'

Ze schudt haar hoofd. Hij weet niet of dat is omdat ze iets weet en het er niet mee eens is, of omdat ze denkt dat hij het bij het verkeerde eind heeft.

‘Kolonel, het enige wat ik wil is met de twee dochters praten. Een paar vragen maar. Tien minuten van hun tijd. Ik kan ze niet vinden op internet, ik denk dat ze getrouwd zijn, en ik weet hun nieuwe achternaam niet.’

‘Jouw slachtoffer. Maarman. Hij was lid van de Dienst. De VIP Protection Unit.’

‘Ja.’

‘Hij werkte voor Fernandez. In 2017.’

‘Ja.’

‘Vertel eens precies hoe hij vermoord is.’

9.11 uur

De vrouw zit aan een tafel bij het raam in restaurant de Soaring Hawk Spur op de internationale luchthaven van Kaapstad. Ze kijkt uit over de landingsbaan en het platform van de luchthaven. Ze is alleen, smaakvol gekleed, achtendertig jaar oud.

Haar handtas ligt naast haar op de bank. Daarin zit onder andere een kleine verrekijker, die ze af en toe nerveus aanraakt, alsof ze zeker wil weten of ze hem wel heeft meegenomen.

Op de tafel staat het lege bord waarop haar avocadotosti lag. Ze heeft net weer een koffie besteld, omdat ze niet weet hoe lang ze daar nog zal blijven.

Ze ziet het vliegtuig landen en kijkt er strak naar. Dan pakt ze haar mobiele telefoon en zet hem aan. Ze kijkt naar een foto op het scherm. Van een Toepolev Tu-214 in de kleuren van de Russische staat.

Het vliegtuig dat landt ziet er anders uit. Het is geen Toepolev.

Ze zet haar telefoon weer uit en kijkt even om zich heen om te zien of iemand aandacht aan haar besteedt.

9.15 uur

Griessel heeft Kaleni zijn hele theorie over de moord op Maarman uit de doeken gedaan en zag haar spanning toenemen.

Nu vraagt ze: 'Heb je in Maarmans communicatie een verwijzing gevonden naar ene Cheswill Kammies?'

'Nee, ik geloof het niet. Ik kan het controleren. Wie is dat?'

'Cheswill Kammies is de reden waarom ik vanaf donderdagavond in Pretoria was.'

Hij wacht tot ze meer zegt, maar ze staat op en loopt om het bureau heen naar de openstaande kantoordeur. Ze kijkt links en rechts de gang in, sluit dan de deur en gaat weer zitten. Nu leunt ze voorover en vlecht haar handen met kleine, nerveuze vingerbewegingen in elkaar, alsof ze worstelt met een groot probleem.

Hij wacht. Hij heeft haar nog nooit zo gezien. Zij, die altijd zo uitgesproken zeker is van haar morele standpunten, van goed en fout. Die nergens voor terugdeinst.

De handen gaan eindelijk uit elkaar, ze legt ze voor zich op het bureau en schuift haar stoel nog verder naar voren.

Instinctief buigt hij zich ook naar haar toe. Haar stem is nauwelijks meer dan een gefluister: 'Ik weet dat ik je kan vertrouwen. Maar je moet begrijpen dat dit heel erg gevoelig ligt. Dit is gevaarlijk, Bennie. Op veel niveaus. En ik bedoel niet alleen onze loopbaan. Je mag het tegen níemand zeggen. Vooral niet tegen Vaughn.'

'Ik begrijp het.'

'Kun je me je woord geven?'

'Ja, kolonel.'

Ze twijfelt nog steeds, alsof ze de waarde van zijn woord overweegt. En dan knikt ze.

‘We waren helemaal niet betrokken bij de zaak-Fernandez. Tot augustus. Toen onze directeur, Annika Johnson... Je hebt haar ontmoet toen je hier werkte...’

‘Ja.’

‘Annika kreeg een geschreven bericht dat persoonlijk werd afgegeven bij onze receptie op 19 augustus. Het bericht kwam van Gabriella Petersen. Ze vroeg of ze me kon spreken over een erg gevoelige kwestie...’

Griessel herkent de voornaam. ‘Hebben we het over Gabriella, de dochter van Fernandez?’

‘Ja. Ze heeft de naam van haar man aangenomen. Ze werkt op de rechtenfaculteit van de Universiteit van Kaapstad, op de afdeling Democratisch Bestuur en Rechten. Gabriella en Annika zijn al jaren bevriend. Sinds hun studietijd.’

‘Oké.’

‘In het bericht zei Gabriella dat ze niet naar ons kantoor kon komen, omdat ze dacht dat ze in de gaten werd gehouden. Ze zei dat ze zou wachten in de Oppenheimer-bibliotheek op de campus, in een van de werkgroepkamers, op vrijdag 22 augustus om twaalf uur ’s middags. Annika ging erheen. En toen ze terug was, kwam ze rechtstreeks naar mijn kantoor. Ik heb die middag contact opgenomen met bureau Dieprivier voor het dossier-Fernandez.’

‘Waarom, kolonel?’

‘Gabriella Petersen geloofde niet dat haar moeder zelfmoord had gepleegd. Ze wist zeker dat Aishah was vermoord door de Russische Veiligheidsdienst.’

‘Waarom zou die haar vermoorden?’

Ze kijkt hem strak aan. Ze fluistert. ‘Ze is verkracht, Bennie. In Moskou. Zes mannen. In de hotelkamer.’

9.21 uur

Vijf kilometer van het adembenemend mooie Franschhoek en amper een kilometer van de Bergrivierdam stoppen Fritz Griessel en Kayla Santos bij het indrukwekkende hek van Sokolovs landgoed.

Ze wachten in de Suzuki Swift van Fritz tot de beveiliging met het pistool en de portofoon op zijn heup aan komt lopen. Het is dezelfde die de afgelopen drie dagen dienst had en hij kent hen dus al. Maar het ritueel is elke keer hetzelfde: hij vraagt hun identiteitskaart, gluurde met een spiegel aan een stok onder de auto en doorzoekt de kofferbak en de achterbank. Zonder een glimlach, zonder een greintje hartelijkheid.

Elke ochtend keek Kayla naar de metalen letters op de muur naast het hek. *Nebesa*. Viktor had hun verteld dat het 'hemel' betekende. Want dat is wat deze plek voor hem is, hier op de flank van de berg. En Kayla vond het een goede naam.

Maar nu keek ze naar de acht bewakers achter de poort. Eerst waren het er maar vier. Ze zijn allemaal gewapend. Zij weet niets van vuurwapens. Maar Fritz had verteld dat het AK-47's waren. Het lijken haar gevaarlijke wapens, gedragen door gevaarlijke mensen.

Dit is vast extra beveiliging voor de aankomst van Alexej Bakoetin.

Dit wordt radicaal, denkt ze. Kiff!

9.21 uur

'Lovey, we moeten naar Woolies. In Jamestown,' zegt Desiree Coetzee. 'Bij Checkers hebben ze geen koriander. Ik snap het gewoon niet. Ze hebben pancetta, ze hebben chorizo, maar ze hebben nooit koriander.'

'Crazy shit,' zegt Cupido. 'Is goed, ga jij maar. Dan wacht ik bij Stellenbosch Books, kun je me daar weer ophalen.'

'Stellenbosch Books?' vraagt ze verbaasd, want Vaughn is geen lezer.

'Gewoon een beetje rondneuzen,' zegt hij.

'Dat is iets nieuws.'

'Ja. Ik schat dat het misschien tijd is om mijn kennis te verbreden, weet je wel.'

'Kennis waarover?'

'Stuff.'

'Wat voor stuff?'

'Daai is wat ik wil browsen.'

Ze kijkt hem aan. 'Vaughn Cupido, je blijft me verbazen.'

'That's me, lovey. Altijd een enigma.'

9.22 uur

‘Verkracht?’ vraagt Griessel, die het allemaal probeert te begrijpen.

‘Ja. Omdat ze onverschrokken was,’ zegt Kaleni.

Hij wacht of er meer komt.

‘Dat is wat wij denken, Bennie. Dat ze haar verkracht hebben om haar tegen te houden. Om haar bang te maken. Om haar het zwijgen op te leggen.’

‘Wie?’

‘Daar kunnen we alleen over speculeren.’

‘Haar het zwijgen op te leggen waarover, kolonel?’

‘Het is geen eenvoudige kwestie, Bennie. We denken... Fernandez heeft haar dochter verteld dat het een paar jaar geleden begon. Weet je nog, tijdens het presidentschap van Zuma, dat Rosatom, dat Russische staatsbedrijf, het contract kreeg om een nieuwe kerncentrale voor ons te bouwen?’

Hij herinnert het zich vaag. ‘Ja...’

‘Aishah Fernandez was destijds adjunct-directeur-generaal van het ministerie van Minerale Hulpbronnen en Energie. Aan de energiekant. Ze wist vanaf het begin dat de deal staatskaping was, één grote poel van corruptie, smeergeld en nepotisme. Ze probeerde het met hand en tand te bestrijden, maar werd gewoonweg opzijgeschoven. Adjunct-directeuren hebben nu eenmaal slechts beperkte invloed. En dus werd ze klokkenluider voor de mensen die in deze kwestie juridische stappen tegen de regering ondernamen. In 2017 oordeelde het hooggerechtshof dat de deal illegaal en in strijd met de grondwet was. Dus ging de deal van tafel.’

‘En ze hebben haar daar acht jaar later voor verkracht?’

‘Nee. Maar het droeg wel bij aan wat er is gebeurd. Want ze had zichzelf op de kaart gezet als een integere vrouw, een onverschrokken vrouw die haar land diende en niet zichzelf. Ze werd verkracht om iets wat vorig jaar is gebeurd in de CAR. De Centraal-Afrikaanse Republiek. Je weet dat Fernandez drie jaar geleden is gepromoveerd tot directeur-generaal van Minerale Hulpbronnen?’

‘Ja.’

‘Oké.’

En dan vertelt Mbali hem het hele verhaal – langzaam, zoals altijd, systematisch zoals gewoonlijk. Hetzelfde verhaal dat Gabriella Petersen in augustus aan haar oude vriendin Annika Johnson had verteld in een werkgroepkamer van de Oppenheimer-bibliotheek. Kaleni praat samenzweerderig zacht met pauzes om te kijken en te luisteren of er iemand in de stille gangen buiten is.

Ze zegt dat een van de verantwoordelijkheden van Aishah Fernandez in haar nieuwe functie was om Zuid-Afrikaanse mijnbouw- en exploratiemaatschappijen te ondersteunen wanneer ze in een ander Afrikaans land wilden prospecteren of ontginnen.

Ruim een jaar geleden kwam een maatschappij met de naam Buffalo Exploration haar hulp vragen. Want Buffalo was, met toestemming van de regering van de Centraal-Afrikaanse Republiek, gestuit op een van de rijkste lithiumvoorraden ter wereld. In de tropische bossen van de CAR. Lithium is een schaars mineraal. De vraag is enorm en groeit bijna dagelijks, omdat het een kerncomponent is van lithiumionaccu's – het type dat in honderdduizenden elektrische auto's wereldwijd wordt gebruikt.

Buffalo verzocht Fernandez om hulp bij de onderhandelingen met de regering van de CAR over een licentie om lithium te mogen ontginnen. Ze wilden de mijn vestigen en exploiteren. Het bedrijf was natuurlijk alleszins bereid om de verwachte enorme winsten royaal te delen met de regering van de CAR. Ze wisten hoe het er in Afrika aan toegaat, en vooral in dit politiek instabiele, corrupte land.

Fernandez was sceptisch over de vooruitzichten. De belangrijkste reden hiervoor waren de Russen. De president van de CAR was in 2016 aan de macht gekomen met militaire hulp van Rusland, in de vorm van door Rusland gesteunde Wagner-huurlingen, die de oppositie onderdrukten en rebellenleiders vermoordden. Wagner-soldaten fungeren nog steeds als persoonlijke lijfwachten van de president; zij zijn de verzekering en bescherming van zijn regime. In ruil daarvoor gaf de CAR destijds Rusland een belastingvrije licentie om alle minerale rijkdommen te exploiteren.

‘Maar omdat ze nooit haar plicht verzaakte, ging ze mee met de mensen van Buffalo om met de regering van de CAR te onderhandelen,’ zegt Kaleni.

Tot ieders verrassing en vreugde wisten ze een overeenkomst te sluiten voor een licentie van tien jaar. Ondanks het feit dat Buffalo de precieze locatie van de lithiumafzetting geheim had gehouden. Om voor de hand liggende redenen.

In november vorig jaar vertrokken twee jonge Zuid-Afrikaanse ingenieurs, Marnus van der Merwe en Levi Silverman, naar de CAR met zes teamleiders en een paar vrachtwagens vol machinerie om een weg aan te leggen naar de geplande mijn.

Ze voltooiden de weg op 10 januari. Dezelfde dag werden de leden van de Buffalo-expeditie allemaal uitgemoord door een helikopter van de Wagner-huurlingen in Layangba.

Of liever gezegd, bijna allemaal. Een van de teamleiders, Joseph Moroka, en twee CAR-medewerkers wisten te ontsnappen. Moroka kwam een maand later aan in Kampala, Oeganda, en nam contact op met het hoofdkantoor van Buffalo in Johannesburg.

Aishah Fernandez zou op 7 juni in Moskou vertegenwoordigers van de Russische regering een ultimatum voorleggen: de nabestaanden van de overledenen worden schadeloos gesteld, de president van de CAR moet worden overgehaald om de mijnbouwlicentie van Buffalo Exploration te herstellen en de veiligheid van het bedrijf bij de winning van lithium volgens het oorspronkelijke contract te garanderen... of anders zou ze de details van het bloedbad van Layangba onthullen aan de internationale media en een klacht indienen bij het Internationaal Gerechtshof.

Maar die kans heeft ze nooit gekregen.

9.29 uur

De vrouw in de Soaring Hawk Spur ziet hoe de witte passagiersjet landt. Ze opent haar telefoon en kijkt naar de foto. Dan weer naar het vliegtuig.

Het is een Toepolev Tu-214. Er lopen dunne rode en blauwe strepen horizontaal over de romp. De Cyrillische letters vormen het woord *Россия*.
RUSLAND.

Ze kijkt het restaurant rond. Niemand let op haar.

Ze opent de Telegram-app en is verrast door haar kalmte, want ze had zich afgevraagd hoe ze zou reageren.

Ze stuurt het bericht: *Gearriveerd*.

De telefoon trilt. Ze ontvangt het antwoord: *Goed*.

Ze legt de telefoon neer.

Nu moet ze wachten. Tot het vliegtuig tot stilstand komt. Tot het konvooi daar stopt. Pas dan zal ze haar verrekijker tevoorschijn halen. Om te zien in welk voertuig Alexej Bakoetin stapt. Zodat ze ook die informatie kan doorgeven.

Ze vraagt zich af of haar handen zullen trillen als ze hem ziet. Zal ze haar kalmte kunnen bewaren?

9.32 uur

Bij Stellenbosch Books in de Andringastraat staat Vaughn Cupido voor de kast met populairwetenschappelijke boeken.

Er komt een vrouw naar hem toe. ‘Morgen, meneer, kan ik iets voor u doen?’ vraagt ze.

‘Jis, graag,’ zegt hij. ‘Vaughn is de naam.’

‘Danica,’ zegt ze en ze schudt zijn uitgestoken hand. ‘Ben je op zoek naar iets specifieks?’

‘Dat is een beetje een enigma,’ zegt Cupido. ‘Zijn er boeken voor als je alleen *sort of* je algemene wetenschappelijke kennis een boost wilt geven? Zeg maar, twintig jaar naschoolse roest afschudden. Een idee krijgen van de nieuwste *developments*?’

‘Algemene wetenschappelijke kennis?’ vraagt Danica.

‘Yebo. Een soort *crash course*, als je snapt wat ik bedoel. Een beginnetje. Een springplank naar grotere, betere dingen.’

‘Hm,’ zegt ze. ‘Even kijken. Heb je Jared Diamond al gelezen?’

‘Danica, ik heb nog niet eens Neil Diamond gelezen.’

Ze lacht en pakt een boek uit de kast.

9.40 uur

In de Soaring Hawk Spur zit de vrouw met de verrekijker voor haar ogen.

Ze moet met haar ellebogen op de tafel steunen, want nu trillen haar handen.

Is er hier iemand die haar in de gaten houdt?

Dan is alles voorbij.

Ze heeft de neiging om weer het restaurant rond te kijken, maar ze dwingt zich om zich te concentreren op de Toepolev. Er zijn vier auto's bij de trap gestopt. Allemaal zwart. Drie BMW-personenauto's en een bonkige Audi Q8.

Precies zoals Brandon Maarman al vermoedde. En waar hij met zijn leven voor heeft betaald.

De beveiligers komen de trap af. Eerst vier. Dan nog twee. Allemaal gewapend.

Een van hen wijst naar boven, naar binnen in het vliegtuig.

Zeven mensen. Vijf mannen, twee mooie, jonge blonde vrouwen. Ze stappen in de BMW's.

En dan, achteraan, in zijn eentje, als een koning, Alexej Bakoetin. Zijn uiterlijk staat in haar geheugen gebrand.

Hij loopt langzaam en statig naar de parkeerplaats. Een beveiligder houdt het portier van de Audi voor hem open. Hij kijkt over het

luchthavengebouw heen. Heel even heeft de vrouw het gevoel dat hij haar in de ogen kijkt.

Dan verdwijnt hij in de auto, de beveiliging doet het portier dicht, draaft om de auto heen en stapt naast de bestuurder in.

Het konvooi komt in beweging.

De vrouw doet de verrekijker terug in haar handtas. Ze pakt haar telefoon en stuurt een Telegram-bericht: *Audi Q8. Zwart. Nu.*

9.41 uur

Mbali Kaleni zegt dat ze op 22 augustus contact heeft opgenomen met de rechercheur van Dieprivier in een laatste poging om informatie in handen te krijgen.

Want toen de Kaapse directeur van het NVG, Annika Johnson, bij het hoofdkantoor van de SAPD in Pretoria navraag deed over het dossier-Fernandez, was de officiële reactie dat de zaak gesloten was en de mappen verzegeld waren in het belang van de nationale veiligheid.

‘Op dat moment realiseerde ik me dat de overheid precies wist wat er was gebeurd. En ze waren als de dood dat het zou uitlekken. Om allerlei redenen. Het zou onze morele positie ernstig hebben geschaad – we hebben Israël voor het Internationaal Gerechtshof gedaagd voor de genocide in Gaza, maar we veroordelen de Russen niet voor zo’n gruweldaad. Het zou onze relatie met Rusland hebben verwoest, een strategische en economisch vitale relatie. Het zou enorme schade hebben toegebracht aan onze BRICS-positie en de komende top. En je kunt je wel voorstellen dat het elke kans op vooruitgang in de gevoelige onderhandelingen over invoerrechten met de VS zou hebben verwoest.’

‘Wat hebt u toen gedaan?’ vraagt Griessel.

‘Niets, Bennie. We konden niets doen. Tot het telefoontje dat ik woensdagavond kreeg. Over de dood van Cheswill Kammies.’

9.44 uur

‘*Moji joenye droezja,*’ zegt Viktor Sokolov, zijn armen joviaal uitgestoken. Hij komt de imposante trap af, een dikke beer van een man, grijs-zwart haar tot op zijn schouders, een volle zilveren baard.

‘Dat betekent “mijn jonge vrienden”,’ zegt Kayla.

‘Ach, *malysjka*, je Russisch wordt steeds beter.’

Ze vindt het leuk dat hij haar ‘*malysjka*’ noemt. Hij heeft gezegd dat het zoiets betekent als ‘kleine meid’.

‘Je ziet er erg chic uit vandaag, Viktor,’ zegt Kyla, want hij draagt een donker double-breasted pak en heeft voor het eerst een das om.

‘Ja, *malysjka*. In Rusland hebben we respect voor het ambt en de persoon. En, Fritz, vind je het spannend dat je de grote Alexej Bakoetin gaat ontmoeten? Je weet toch dat hij de op één na machtigste man van Rusland is, *da?*’

‘Ik vind het heel erg spannend,’ zegt Fritz, die bezig is de twee grote rugzakken met camera’s achter de grote sofa op te bergen, zodat ze de orde in de grote salon niet verstoren.

‘Denk eraan, geen camera, *tovaritsj*. Alsjeblieft, geen camera.’

‘En als hij zegt dat het mag?’

Viktor Sokolov lacht. ‘Ach, *tovaritsj*, je bent een dappere jongeman. Toe maar, vraag het hem. Ik zou zijn gezicht wel willen zien.’

Fritz grinnikt. Hij haalt zijn telefoon uit het K-Way-tasje op zijn heup en zet het geluid op stil, want Viktor houdt niet van onderbrekingen als ze aan het praten zijn. ‘Denk eraan, babe,’ zegt hij tegen Kayla. ‘Foon op stil.’

‘Heb je dat gezien?’ vraagt Sokolov en hij wijst naar de vier muzikanten die stoelen en muziekstandaards langs de oprit opstellen. ‘We hebben een kwartetje. Zij gaan het volkslied spelen als Alexej arriveert.’

9.46 uur

Kaleni zegt dat ze drie dagen geleden, woensdag aan het eind van de middag, een telefoontje kreeg van Ruby Kammies uit Macassar.

Mevrouw Kammies was gebroken. Ze had net gehoord dat haar ex-man, Cheswill Kammies, de vader van hun dochter, gestorven was nadat hij de nacht ervoor van de zevende verdieping van zijn flatgebouw in Sunnyside, Pretoria, was gevallen. De politie ging aanvankelijk uit van zelfmoord. Tot

ze de pistoolkluis in zijn slaapkamer openmaakten en een envelop vonden. Op de envelop stond: *Onmiddellijk openen bij mijn overlijden.*

De rechercheur had de envelop geopend. In de brief stond dat degene die de brief vond het bijgeleverde telefoonnummer van mevrouw Kammies moest bellen en haar de volgende boodschap moest voorlezen: *Ruby, vergeef me mijn zonden. Ik heb mijn best gedaan, maar jij en Skye verdienen beter. Als je dit leest ben ik er geweest. Je moet weten dat ik het voor mijn twee meisjes heb gedaan. Bel Mbali Kaleni. Ze zit nu bij het NVG in de Kaap. Zeg tegen haar dat de Russen me hebben uitgeschakeld. En Skinny ook. Omdat we geholpen hebben om de dood van Aishah Fernandez te wreken. Dat had ze verdiend. We hebben een ereschuld afbetaald. Ik hou voor altijd van jou en van Skye. Cheswill.*

‘Hij kende Maarman?’ vraagt Griessel verbijsterd.

‘Ze dienden samen in de VIP Protection Unit. Ze kenden Fernandez allebei heel goed.’

Bennie onderdrukt de vloek die op zijn tong ligt. Want er beginnen in zijn hoofd connecties te ontstaan, er dringt iets, een onrust. ‘Kolonel, de Russen...’

‘Ja. Kammies was sectormanager voor het bedrijf dat de perimeterbeveiliging voor de Russische Federatie, Pakistan en Kenia beheerde. Die hebben allemaal hun ambassade aan de Brooksstraat in Pretoria. We weten alleen dat hij die ambassades elke dag bezocht.’

‘Nee, ik bedoel... de Russen. Dat zou betekenen... hun veiligheidsdienst...’

‘Ja, Bennie, de FSB. Dezelfde mensen die haar verkracht hebben.’

‘Jezus,’ zegt hij, want hij denkt aan Fritz en Kayla die vanochtend het hoofd van de FSB gaan ontmoeten. En hij denkt aan de brief van Cheswill Kammies – *om de dood van Aishah Fernandez te wreken*. Hij moet nu nadenken, hij moet het verwerken en begrijpen, hij is zich nauwelijks bewust van Kaleni’s afkeurende blik vanwege het woord dat hij net gebruikte.

‘Dus nu weet je wie waarschijnlijk ook Maarman heeft vermoord, Bennie. En je zult er heel weinig aan kunnen doen. Mijn advies zou zijn het los te laten. Breng je carrière niet opnieuw in gevaar. Probeer niet met de dochters te praten. Gabriella zal geen woord zeggen. En Noor Cassiem heeft Annika’s telefoontjes totaal genegeerd.’

‘Wie?’ vraagt hij.

‘De andere dochter. Noor.’

‘Haar achternaam is Cassiem?’

‘Ja. Ze is getrouwd met een docent aan de universiteit. Ze wonen in Stellenbosch, trouwens...’

9.49 uur

De vrouw heeft haar rekening bij de Soaring Hawk Spur op de internationale luchthaven van Kaapstad contant betaald.

Ze gaat naar buiten. Ze is zich bewust van haar versnelde hartslag en is licht in haar hoofd van de spanning. Ze weet dat ze verder niets meer kan doen.

Het is nu in Khalils handen.

Haar naam is Noor Cassiem.

9.50 uur

‘Fok,’ zegt Griessel.

‘Bennie!’ zegt Mbali Kaleni.

Hij hoort haar amper, want hij is versteend. Er gaat te veel in zijn hoofd om, te veel implicaties die hij probeert te begrijpen.

‘Bennie?’

De gedachten krioelen door zijn hoofd, als ratten in het donker. Hij probeert houvast te krijgen, alles te reconstrueren.

‘Wat is er mis?’ vraagt ze bezorgd.

‘Alles,’ zegt hij.

Dan springt hij overeind en rent naar de deur.

9.51 uur

Griessel is halverwege de gang en hij weet niet zeker of hij het goed onthouden heeft. Had Fritz nou gezegd dat het FSB-hoofd zaterdagochtend aankwam?

Hoe heet die Rus ook alweer? Hij is het even kwijt, in zijn haast, de namen van allebei die Russen, de handelaar en de spionnenbaas.

Zaterdagochtend. Dat weet hij nog. Fritz heeft gezegd dat de FSB-leider vanochtend aankwam.

Doet er niet toe, hij gaat bellen, ook naar Vaughn, hij gaat...

Hij blijft staan. Draait zich om en rent terug.

Mbali is overeind gekomen achter het bureau, ze kijkt bezorgd als hij terugkomt. 'Bennie, wat is er aan de hand?'

'Het adres, hebt u het adres van Noor Cassiem?'

'Nee. Ik kan proberen het te pakken te krijgen. Waarom? Waarom ben je...?'

'Geen tijd, kolonel, er is geen tijd. Ik zal het later uitleggen. Als u het adres hebt, wilt u me het dan whatsappen? Het is dringend.'

'Ja.'

'Dank u.' En dan is hij weer in de gang en probeert tijdens het hardlopen Fritz te bellen.

Dat is zijn eerste prioriteit. Hij moet zijn zoon te pakken krijgen.

9.52 uur

Viktor Sokolov beëindigt zijn telefoongesprek en zegt tegen Fritz en Kayla: 'Ze zijn onderweg.' Hij kijkt op zijn Rolex Submariner. 'Ze zijn hier om

halfelf. Hun manier van rijden kennende, misschien zelfs eerder.’

‘Hoe rijden ze dan?’ vraagt Fritz.

‘Heel hard, tovaritsj. Die FSB-agenten zijn de bekwaamste chauffeurs ter wereld. Ze zijn zeer goed getraind, voor alles. En het team van Alexej. Zij zijn het... hoe zeg je dat, het neusje van de zaak.’

‘Van de zalm,’ zegt Kayla.

‘O ja. De zalm.’

‘Waarom komen ze niet per helikopter?’ vraagt Fritz en hij wijst naar het landingsplatform achter het grote zwembad. ‘Dat is veel sneller.’

‘Goede vraag, vriend. Omdat er geen kogelvrije helikopters in jullie land zijn. De auto waarmee Alexej komt, die is kogelvrij. Ramen, deuren, dak, alles. Je zult zien.’

‘Awesome,’ zegt Fritz.

Hij voelt zijn telefoon in het heuptasje niet trillen, want die ligt knus tussen zijn portemonnee en zijn belichtingsmeter.

9.55 uur

Griessel doet de achterklep van de Corolla open, haalt het zwaailicht eruit, slaat de kofferbak dicht en draaft naar het voorportier. Stapt in, zet het zwaailicht aan, zet het op het dashboard. Start dan de motor van de Corolla.

Waarom neemt Fritz zijn fokking telefoon niet op?

Met piepende banden trekt de Corolla op. Het stoplicht op de kruising met de Buitengracht is rood, dus hij moet stoppen, kijken. Te veel verkeer om erdoorheen te jagen. Hij grijpt zijn telefoon. Cupido zit onder de sneltoets. Hij belt hem.

9.56 uur

Cupido zit te lezen op de bank voor het raam van Stellenbosch Books.

Hij moest kiezen tussen drie boeken die Danica hem aanraadde: *Een kleine geschiedenis van bijna alles* van Bill Bryson, *Sapiens: een kleine geschiedenis van de mensheid* van Yuval Noah Harari en *Zwaarden*,

paarden en ziektekiemen: de ongelijkheid in de wereld verklaard van Jared Diamond.

Hij heeft het laatste gekozen, want hij wil niet weten wat de geschiedenis van dingen is, hij wil weten wat er nú in de wetenschap gebeurt. Dat Harari-boek is een dik ding, en hij heeft bedacht dat één dik ding in deze relatie wel genoeg is.

Nu weet hij niet zeker of hij de goede keuze heeft gemaakt, want de titel van het voorwoord is *Waarom lijkt de geschiedenis van de wereld op een ui?* En de eerste zin luidt: ‘Dit boek probeert een overzicht te geven van onze geschiedenis gedurende de afgelopen 13.000 jaar.’

Maar de vriendelijke, behulpzame Danica had gezegd dat het briljant was, en ze staat daar achter de toonbank en kijkt af en toe naar hem. In de hoop dat hij het mooi zal vinden.

Hij moet maar doorzetten.

Zijn telefoon gaat. Zeker Desiree die zegt dat ze er is.

Het is Benna.

Hij neemt op: ‘Jis, partner, wist jij dat de geschiedenis van de wereld op een ui lijkt?’

‘Vaughn, jouw raketman is Cassiem. De docent.’

Cupido kent die stem, die dringendheid. Hij staat op van de bank als de betekenis van Griessels opmerking hem treft. ‘Fuck me,’ zegt hij, terwijl Jared Diamond op de grond valt en Danica bezorgd naar hem kijkt. ‘Hoe dan, Benna?’

‘Het gaat niet om BRICS, Vaughn, het gaat om de baas van de Federale Veiligheidsdienst van de Russen. De FSB. Die wil Cassiem uitschakelen. Want de FSB heeft zijn schoonmoeder vermoord. Aishah Fernandez.’

Cupido is de deur van de boekwinkel al uit en staat op de stoep. De adrenaline stroomt en hij begrijpt er niets van. ‘De doc is de schoonzoon van Fernandez?’

‘Ja, Vaughn. Het is ook de FSB die Brandon heeft laten vermoorden.’

‘Fuck me,’ zegt hij weer.

‘Zoek het adres van Cassiem, Vaughn. Het gaat nu gebeuren. Vanochtend. In Franschhoek.’

Te veel informatie, te snel, hij moet de vecht-of-vluchtimpuls onderdrukken: ‘Franschhoek?’

‘Ja, bij...’ Griessel kan de namen van die Russen nog steeds niet onthouden. ‘Fok. Bij een Rus, die heeft een kast van een huis daar...’

Vaughn, ik leg het later uit. Zoek eerst dat adres. Ga Cassiem tegenhouden.'

'De FSB-figuur die Brandon heeft gemold?'

'Vrijwel zeker.'

'Benna, dan ben ik het met de doc eens *on this one*. Laat hem die Russische motherfucker naar de maan blazen.'

'Fritz en Kayla, Vaughn. Die zijn in het huis waar de FSB naartoe op weg is. Ze zijn een documentaire aan het maken. En ik krijg Fritz niet te pakken. Ik zit op de fokking N2, ik ben nog minstens een halfuur onderweg.'

'Jirre.'

'Zoek het adres, Vaughn. Haal een team bij elkaar. Ga hem tegenhouden. Ik bel nu Witkop.'

'Komt voor de bakker,' zegt Cupido.

En dan beseft hij dat hij geen vervoer heeft. Desiree is nog in Jamestown, bij Woolies.

10.00 uur

Griessel belt Fritz nog een keer.

Geen antwoord.

Hij vloekt, zigzagt door het verkeer en scheurt zo hard als de Corolla en de omstandigheden het toelaten. Boos op Fritz, want die kinderen zitten permanent op hun fokking telefoon, tot je ze probeert te bereiken.

Hij moet Fritz een voicemail sturen. Dat is de enige optie.

Hij weet zijn telefoon met zijn linkerhand te pakken en probeert WhatsApp te openen. Kijkt op. Vrachtwagen voor hem, hij moet uitwijken. Dit gaat niet lukken.

Hij remt hard, net voor de afrit naar het vliegveld en blijft in de berm staan, links van de gele streep.

Zoekt het profiel van Fritz op WhatsApp. Drukt op het microfoon-icoontje. 'Fritz, jullie moeten wegwezen bij die Rus. Nú. Jullie moeten daar weg. Zeg niks, stap in je auto en ga daar weg. Alsjeblieft, vandaag moet je me vertrouwen. Alsjeblieft.'

Hij verstuurt het bericht. Ziet hoe het doorgestuurd wordt. Twee grijze vinkjes. Boodschap afgeleverd, maar ongelezen.

Hij wacht. De vinkjes blijven grijs.

Hij vloekt.

10.01 uur

Cupido staat als versteend voor Stellenbosch Books.

Hij moet het adres van Khalil Cassiem te pakken zien te krijgen. Er is maar één plek waar hij dat snel kan krijgen. De universiteit. Campusbeveiliging. Hij kent de mensen daar. Als ze tenminste dienst hebben.

Als hij belt, zal de een of andere dappere *weekend warrior* tegen hem zeggen, sorry, kom je badge maar laten zien.

Hij moet ernaartoe.

Maar Desiree en de auto zijn niet hier.

Hij moet Desiree bellen.

Dan ziet hij aan de overkant van de straat Boeta Prinsloo. Muscle Man. Uit Pretoria. Padelracketdief, de gozer die knockout ging in winkelcentrum Eikestad.

Boeta Prinsloo stapt in een kleine witte Hyundai Getz.

‘Boeta!’ schreeuwt hij en hij begint te rennen.

De student kijkt naar hem. Cupido ziet dat hij schrikt, de angst.

‘Het is oké, ik heb alleen een lift nodig!’ roept hij.

Danica van Stellenbosch Books komt de winkel uit met het boek van Jared Diamond in haar handen.

Ze ziet hoe Cupido in de Hyundai stapt.

Ze schudt haar hoofd. Hij vond het boek zeker niet goed.

10.01 uur

Hij moet Kayla bellen, tegen haar zeggen dat Fritz op zijn telefoon moet kijken. Hij heeft Kayla’s nummer niet.

Hij belt Alexa. Hij trekt op terwijl de telefoon overgaat.

‘Bennie, ben je onderweg?’ vraagt ze. ‘Ik had gedacht dat we naar de boerenmarkt in Oranjezicht zouden kunnen...’

Hij moet nu heel rustig praten, want hij wil niet dat Alexa zich zorgen maakt. Want dat zal ze doen. ‘Nee, ik moet eerst naar mijn werk. Ik probeer Fritz te bereiken, maar hij neemt niet op. Kun jij Kayla bellen? En het tegen haar zeggen?’

‘Wat is er aan de hand?’

Hij heeft geen leugentje om bestwil klaar. ‘Ik wilde hem alleen iets vragen...’

‘O?’

Hij herinnert zich het interview met de vrouw van *Vrye Weekblad*. ‘Ik wil hem vragen of hij echt geen bezwaar heeft tegen het interview morgen. Ik zal zeker ook over de echtscheiding moeten praten.’

‘Wat goed dat je daaraan denkt, Bennie. Zijn de kinderen niet bezig bij die Rus?’

‘Ja, daar zijn ze. Maar ik moet Fritz spreken. Voor morgen.’

‘Oké. Ik bel haar meteen. Hou van jou. Rij voorzichtig.’

‘Hou ook van jou.’

10.05 uur

Ze staan voor de dubbele voordeur van Viktor Sokolovs kast van een huis en kijken omhoog naar drie vlaggen die naast elkaar aan drie hoge vlaggenstokken hangen.

‘Ken je die, malysjka?’ Sokolov wijst naar de vlag aan de rechterkant, bloedrood, met een gouden ster, hamer en sikkel.

‘Is die van Rusland?’

‘Nee, *zayka*, van de oude USSR. Dat is de vlag waarmee Alexej en ik zijn opgegroeid. Dat is de vlag die we ooit weer terug willen brengen naar het Moederland.’ Hij wijst naar de middelste vlag, in wit, blauw en rood. ‘Dat is de vlag van de Russische Federatie. Die je tegenwoordig op het Rode Plein ziet.’

Kayla voelt haar telefoon in haar achterzak trillen. ‘O, oké,’ zegt ze en ze pakt de telefoon.

Ze ziet dat Alexa belt. Ze wil niet onbeleefd zijn tegen Viktor. Ze belt Alexa straks wel.

Ze drukt het gesprek weg en doet de telefoon weer in haar zak. Ze kijkt naar de vlag die links hangt. Die van Zuid-Afrika. Het is chill van Viktor om die ook hier uit te hangen.

10.06 uur

Griessel probeert zijn hoofd kalm te krijgen.

Hij moet kolonel Jansen bellen. Hem vragen om patrouilleauto's uit Franschhoek naar het landgoed van de Rus te sturen. Om Fritz en Kayla te

waarschuwen. Maar eerst moet hij de naam van die fokking wapenhandelaar... Hoe wás die ook weer?

En dan vindt hij hem, ergens tussen de warboel in zijn brein: Viktor met een k.

En dan komt de achternaam. Solokov of Sokolov, zoiets.

Zijn synapsen beginnen te knetteren, maken verbindingen, waardoor hij zich herinnert: het hoofd van de FSB is Alexej. Bijna hetzelfde als Alexa. De achternaam van die man ontglipt hem nog steeds. Maar dat doet er niet toe.

Hij houdt één oog op zijn telefoon om het nummer van Jansen goed in te toetsen terwijl hij zich door het verkeer op de N2 werkt. De derde poging slaagt.

‘Bennie.’ Hij klinkt verstoord, is zeker bezig met zijn geweerkolven.

‘Kolonel, het doelwit van de raketman is ene Alexej, het hoofd van de Russische Federale Veiligheidsdienst. Alexej komt vanochtend aan bij het landgoed in Franschhoek van ene Viktor Solokov of Sokolov. Die Viktor zit achter de moord op Maarman. Ik denk dat de raketman gaat proberen ze allebei uit te schakelen. Binnen de volgende twee uur.’

Jansen geeft geen antwoord.

Griessel heeft nu geen tijd om op reactie te wachten. Hij zegt: ‘Het probleem is dat mijn zoon op dit ogenblik op het landgoed van die Viktor is, en ik krijg hem niet te pakken. Ik weet ook niet precies waar het landgoed is, maar bureau Franschhoek zou dat moeten weten. Kunt u hun alstublieft vragen mensen te sturen. Om mijn zoon en zijn meisje daar weg te krijgen? Ik ben onderweg, maar ik denk niet dat ik op tijd ben.’

Stilte op de lijn.

‘Kolonel?’

‘Wacht even. Ik schrijf het op. Je zoon. Hoe heet hij?’

10.07 uur

Desiree Coetzee stapt Stellenbosch Books binnen.

Cupido is er niet.

Ze pakt haar telefoon en kijkt of hij een bericht heeft gestuurd.

Niks.

Bloody Vaughn. Het zal ook eens niet.

10.08 uur

In de Hyundai Getz zegt Boeta Prinsloo uit Pretoria: ‘Meneer, ik wil alleen zeggen, ik ben heel *dônkbôr* dat meneer me een tweede *kôns* heeft gegeven. Ik zal die niet verpesten.’

‘Boeta,’ zegt Cupido, ‘daai *attitude* bevalt me, ma’ ik moet nu denken en jij moet nu racen. Oké?’

‘Oké, meneer.’

Cupido doet zijn ogen dicht. Hij dwingt de teleurstelling en de woede over Cassiem uit zijn hoofd, die slimme brother die tegen hem gelogen heeft. En de voorbode van onheil die hij voelt – er staat iets vreselijks te gebeuren. Hij dwingt zich om zich te concentreren op het dilemma: Griessel zei dat het nú zou gebeuren. Vanochtend.

In Franschhoek.

Wat hebben Franschhoek en dat schaapherdershuisje op Paradijs en het caravannetje gemeen? Het is allemaal in de buurt van Stellenbosch. Eromheen. Als je een zichtlijn wilt hebben, dezelfde plek gebruiken om je drone en je raket te besturen, waar ga je dan staan?

Simonsberg.

Maar Cassiem is een sluwe brother, Cassiem heeft hem bespeeld als een jazzviool, misschien is die zichtlijn de zoveelste leugen. Toch kan hij niet ver zijn.

Maar waar?

Hij voelt de vecht-of-vluchtimpuls, hij moet iets doen, nú.

Hij haalt adem en doet zijn ogen open.

Laat hij eerst het adres vinden, zoals Benna had gezegd. En dan verder zien.

Boeta Prinsloo stopt voor de campusbeveiliging.

‘Boeta, jij bent nu mijn *hero*, dank je wel,’ zegt Cupido, en hij springt uit de auto.

‘Moet ik *wôchten*, meneer?’ vraagt Boeta.

Cupido’s telefoon gaat. Hij ziet dat het Desiree is. ‘Nee, het is oké, dank je.’ Hij neemt op. ‘Lovey, sorry, beetje crisis, levens in gevaar. Ben bij campusbeveiliging, ik drop een pin voor je.’

Dan hangt hij op en rent naar de voordeur.

10.12 uur

Op de N2. Griessel rijdt zo hard als hij kan, zijn aandacht verdeeld tussen het verkeer en de zorgen.

Dan legt zijn hoofd de verbindingen. Viktor met een k. En Cupido in het kantoor van Witkop Jansen, met zijn hele verhaal over Skorpio met een k.

Hij weet niet precies hoe het allemaal verband houdt, maar het is geen toeval.

Het schuldgevoel brandt door hem heen. Hij had dit donderdagavond al moeten zien. Toen Fritz en Kayla bij hem thuis waren. Maar toen zat zijn hoofd vol verwondering over de acceptatie en goedkeuring van zijn zoon. Daardoor heeft hij het gemist. Hij weet nog die avond in bed, het kleine vonkje in zijn brein dat meteen weer verdwenen was. Een vluchtige gedachte, een verdwenen associatie. En nu heeft hij het leven van zijn zoon in gevaar gebracht met al die emotionele bagage die zijn aandacht afgeleid heeft.

Er waren hem nog meer dingen ontgaan.

Fritz had gezegd dat Viktor met een k Griessel wilde ontmoeten. *O ja, ik heb over hem gelezen. Dat is die man die de dood van de privédetective onderzoekt.*

Een schatrijke Rus die in Franschoek woont heeft belangstelling voor een misdaad in een gekleurde buurt van Stellenbosch?

Onwaarschijnlijk.

Hoe heeft hij dit ook over het hoofd kunnen zien?

En hoe meer hij erover nadenkt, hoe meer hij alles past en meet, hoe groter zijn angst wordt en hoe meer hij teleurgesteld is in zichzelf: die zondag, twee weken geleden. Toen kreeg Fritz uit het niets een telefoontje van de persoonlijke assistent van Viktor, die zei dat Viktor met Fritz en Kayla wilde praten over de documentaire.

Zomaar opeens. Een dag nadat *Die Son* had geschreven over Griessel en het Maarman-onderzoek.

Dat is geen toeval.

Die man wilde informatie hebben, een bron dicht bij het onderzoek. Of een pressiemiddel. En de zoon van de rechercheur is de perfecte bron. En het perfecte pressiemiddel.

Marlon Farmers woorden: *foute mensen. Van daai schaduwfiguren.*

En: *Daai is niet van hier, meneer. Dit is geen tuig van de Vlake, geen Kaapstad-boefjes. Dit is groter. Staatskaping 2.0, next level shit. Daai is mijn gutfeeling.*

Farmer had gelijk. Dit is next level shit. En nu heeft Griessel de schaduwfiguren gevonden. De mensen die Brandon Maarman uitgeschakeld hebben. Viktor met een k. En de FSB.

Mensen die Fritz en Kayla vanochtend bij zich hebben.

Het is zijn schuld. Als hun iets overkomt, is het allemaal zijn schuld. Want hij is een fokking stomme politieagent.

Dan gaat zijn mobiel en hij ziet dat het Mbali Kaleni is.

10.14 uur

‘Het huisadres van doctor Cassiem is Grande Avenue nummer 11 in Nuweland,’ zegt de vrouw bij de campusbeveiliging.

Cupido reageert niet. Hij staart naar het computerscherm waar zij de informatie op heeft gevonden, en hij denkt: dit is totaal *fucked up*. Nuweland is een uur rijden, en Cassiem zal daar niet zijn.

Wat kan hij doen?

Zijn telefoon gaat.

Het is Griessel.

‘Benna?’ antwoordt hij.

‘Mbali heeft het adres gevonden, Vaughn.’

‘Ik ook, Benna. Nuweland. Duivels enigma, partner.’

‘Nee,’ zegt Griessel. ‘Dat is een oud adres. Banhoek. Ze zijn vier maanden geleden naar Banhoek verhuisd. Hoofweg nummer 2.’

‘Gotcha,’ zegt Cupido, want opeens klopt alles. ‘Da’ ga ik hem vinden.’

10.15 uur

Cupido voert het adres in op zijn telefoon in Google Maps en drukt dan met zijn vinger op 'Start'.

Volgens de app is het twaalf kilometer rijden, de reistijd is negentien minuten. Want Google snapt het frustrerende verkeer van Stellenbosch.

'Bedankt,' zegt hij tegen de beveiligingsbeambte van de campus en hij rent het kantoor uit.

Hij ziet Desiree in de Mini Cooper aankomen. Hij rent naar haar toe, zwaaiend met zijn armen.

Ze stopt recht voor hem.

'Vaughn Cupido, je bent me een uitleg verschuldigd,' zegt ze boos.

'Dezzie, schuif op, ik rij.'

'Nee, lovey, niet voordat je alsjeblieft zegt.'

10.18 uur

De verharde oprijlaan van Viktor Sokolovs landgoed loopt vanaf het versterkte, bewaakte hek aan de Robertsvleiweg kaarsrecht naar het grote landhuis. Daar maakt hij een cirkel, waarvan de symmetrie wordt doorbroken door het kleine parkeerterrein aan de linkerkant.

Het klassieke kwartet – twee violen, een altviool en een cello – zit op het gras naast het parkeerterrein, in de koelte van de jonge eikenbomen. Ze hebben hun instrumenten gestemd en maken zich nu op om het volkslied van de Russische Federatie nog een keer te spelen, als laatste repetitie, voordat de belangrijke eregast arriveert.

Zes gewapende bewakers staan nieuwsgierig te kijken op de oprijlaan. Ze hebben allemaal een leren riem om hun middel waaraan handwapens, munitie en portofoons hangen.

Op de trap die naar de dubbele voordeur van het grote huis leidt, staan Viktor Sokolov, Fritz en Kayla. En helemaal bovenaan, bij de voordeur, staan vier jonge vrouwen, allemaal slank, blond en aantrekkelijk. Dit is de eerste keer dat Fritz ze ziet, en hij kan alleen maar raden wat voor rol zij vandaag zullen vertolken.

Het kwartet begint te spelen.

Viktor staat met gesloten ogen, vol emotie, zijn hand op zijn borst.

Fritz staat een tree hoger dan Kayla. Ze leunt tegen hem aan, omdat ze het mooi vindt.

Hij luistert naar de muziek en trekt haar tegen zich aan.

Door de druk van Kayla's billen tegen het heuptasje dat Fritz draagt kan hij zijn telefoon voelen trillen.

Uit gewoonte en nieuwsgierigheid doet hij een stap achteruit, ritst het tasje open en kijkt naar het scherm.

Hij ziet dat zijn vader hem belt. Er zijn vier gemiste oproepen, ook van zijn vader, en een voicemail.

Fritz overweegt om de oproep te negeren, want dit is een gewijd ogenblik. Dan beseft hij hoe uitzonderlijk dit is. Zijn vader zou niet zo vaak bellen én een voicemail achterlaten als er niet iets mis was.

Hij kijkt naar Viktor Sokolov. De Rus staat nog steeds met zijn hand op zijn borst en zijn ogen dicht.

Fritz gaat verder de trap op. Kayla kijkt met verbaasde ogen om. Hij wijst naar zijn telefoon en maakt een gebaar van bezorgdheid. Hij loopt langs de vier blondines tot net buiten het zicht van Viktor. Hij neemt fluisterend de telefoon op.

10.20 uur

‘Pa, wat is er?’

Griessel hoort muziek op de achtergrond en vraagt zich af wat daar gebeurt. Hij is op de Baden Powellweg en stond op het punt de moed op te

geven. Zijn hart maakt een sprongetje. ‘Fritz! Waarom nam je niet op? Jullie moeten daar weg. Nú meteen!’

‘Pa? Hoe bedoel je?’

‘Fritz, ik kan het niet uitleggen. Je moet mij nu vertrouwen met je leven. Jij en Kayla moeten onmiddellijk wegwezen bij Viktors huis. Stap in je auto en rij weg. Het gaat om leven en dood, Fritz, alsjeblieft!’

‘Pa, sorry, de muziek... Ik hoor je niet goed. Leven en dood?’

‘Ga weg daar. Zeg dat je... Zeg dat je vader een hartaanval heeft gehad, jullie moeten naar het ziekenhuis.’

‘Jezus, pa, heb je een hartaanval gehad? Welk ziekenhuis?’

Griessel is radeloos. ‘MediClinic Stellenbosch. Maar jullie moeten racen. Nú Fritz. Rij nú weg, anders is het te laat.’

Een korte stilte. Griessels hartslag stijgt, want wat kan hij nog meer zeggen om zijn zoon te overtuigen?

‘Oké, pa. Hou vol, we komen eraan. Niet doodgaan, pa. Alsjeblieft, pa, je mag niet doodgaan.’

Hij hoort de angst in de stem van zijn zoon. Die resoneert in zijn eigen borst, de emotie en het schuldgevoel, maar hij zal later om vergiffenis vragen.

De lijn is dood.

Hij hoopt alleen dat hij op tijd was.

10.21 uur

Het volkslied van de Russische Federatie, in een volledige orkestrale uitvoering, duurt officieel drie minuten en vierendertig seconden.

Als Fritz Griessel de trap af rent, is het kwartet een halve minuut voor het einde.

Hij loopt op zijn tenen naar Kayla, fluistert in haar oor: ‘Mijn vader ligt in het ziekenhuis. We moeten racen.’

Kayla is volkomen overrompeld. Wanneer de betekenis van Fritz’ woorden tot haar doordringt en hij aan haar arm trekt, voelt ze aarzeling en innerlijke strijd. Is het zo dringend? Het is echt niet gepast om nu te vertrekken. Dat zou respectloos zijn tegenover hun galante, charmante gastheer.

‘Fritz...’ zegt ze gedempt. ‘Moeten we niet even...’

Viktor kijkt om.

‘Het spijt me vreselijk,’ zegt Fritz. ‘Mijn vader ligt in het ziekenhuis. Hij heeft een hartaanval gehad.’ Hij trekt aan Kayla, die tegenstribbelt.

‘Een hartaanval?’ vraagt Kayla. Nu begrijpt ze hoe dringend het is.

Sokolovs ogen vernauwen zich achterdochtig. ‘Weet je het zeker?’

‘Ja. Hij zei dat het een zaak was van... van leven en dood...’ Kayla en hij beginnen de trap af te lopen.

‘Dan moet je gaan,’ zegt Sokolov. ‘Je kunt naar Alexej zwaaien als hij langsrijdt. Ze zijn er over een paar minuten.’

Fritz pakt Kayla’s hand. Ze rennen naar de linkerkant van het huis, naar de ingang van de kelderverdieping, waar de Suzuki Swift staat.

Viktor kijkt ze na.

Een van de gewapende bewakers komt naar Viktor toe, radio in de hand.

10.22 uur

‘Er staat een politieauto bij het hek,’ zegt de bewaker tegen Sokolov.

‘Wat willen ze?’

‘Ze willen met de jongen praten.’ De wachter wijst naar Fritz en Kayla, die om de hoek verdwijnen.

‘Waarom?’

‘Dat hebben ze niet gezegd.’

Sokolov fronst, want hier is iets aan de hand. ‘Vraag ze waarom.’

10.23 uur

Door de Helshoogtepas. De banden van de Mini Cooper gieren in de bochten.

Hij heeft Desiree gevraagd om kapitein Rowen Geneke, de commandant van de recherche in Stellenbosch, te bellen, want haar mobiel is gekoppeld aan het bluetoothsysteem van de Mini.

Nu schreeuwt hij tegen Geneke: ‘Hoofweg, Rowen, Banhoekvallei, net onder Languedoc. Ik heb assistentie nodig. Stuur alles wat je hebt, want die

mofo heeft raketten en zo.'

'Roger, Vaughn. Groot-Drakenstein is het dichtstbijzijnde bureau. Ik stuur ze alvast. Heb je de Taskforce nodig?' Hij doelt op de tactische elite-eenheid van de SAPD die ingezet wordt als er gewapende tegenstand wordt verwacht.

De dichtstbijzijnde Taskforce zit in Paarl. Daarom zegt Cupido: 'Nee, daar is geen tijd voor, Rowen.' En omdat het SAPD-bureau Groot-Drakenstein klein is, zegt hij: 'Stuur ook maar de mensen van Stellenbosch. En zeg dat ze vlak voor Drakenstein bij het hek moeten wachten als ze er eerder zijn dan ik. Ik zit in een rode Mini Cooper.'

'Zijn meisje zit ook in de auto, Rowen,' zegt Desiree. 'Niks geen geschiet dus.'

10.23 uur

Fritz en Kayla komen in de Suzuki Swift uit de kelder rijden.

‘Je vader belde?’ vraagt Kayla.

‘Ja, babe.’

‘Terwijl hij een hartaanval krijgt?’

‘Ja.’

‘Waarom belde hij jóú?’

Ze rijden langs Viktor Sokolov, die druk in gesprek is met een van de beveiligers. Fritz steekt zijn hand op om Viktor te groeten. De Rus kijkt niet naar hen.

‘Ik denk omdat wij het dichtstbij zijn.’

‘Het dichtstbij?’

‘Hij is in Stellenbosch. MediClinic.’

‘Wat hectic, Fritz. Echt zo naar voor je.’

10.23 uur

De Suzuki rijdt honderd meter de laan af, op weg naar het hek.

De beveiligers zegt tegen Sokolov: ‘De politieagent zegt dat hij niet weet waarom. De vader van de jongen wil gewoon dat hij weggaat.’

Sokolov frons zijn wenkbrauwen. Hij weet wie de vader van de jongen is. En hij weet, als Bennie Griessel zijn zoon hier weg wil hebben, is er maar één mogelijkheid: de rechercheur weet het.

Van Brandon Maarman.

En dat is een verrassing. Want hij heeft Griessel de afgelopen week laten volgen. Er was geen enkel teken dat hij dicht bij een doorbraak was.

Er moet iets zijn gebeurd. Nu. Vlak voordat Alexej verscheen.
Moet hij Alexej laten weten dat hij niet moet komen?
Moet hij de zoon tegenhouden?
De radio van de beveiligder kraakt. Een stem vanaf het hek: 'Het konvooi nadert het hek.'
Alexej is er.
Het is te laat, denkt Viktor Sokolov. 'Laat de jongen maar gaan,' zegt hij.

10.24 uur

De bewakers bij het hek gaan opzij. Fritz en Kayla rijden naar buiten. Ze zien de vier auto's aankomen, twee BMW's, dan een grote zwarte Audi Q8, dan nog een BMW.

'Dat is Alexej,' zegt Kayla en ze zwaait.

Ze rijden langs het konvooi.

Alexej Bakoetin, het hoofd van de Federale Veiligheidsdienst van Rusland, zwaait niet terug.

Kayla draait zich om en kijkt hoe de auto's door het hek naar binnen rijden.

Het kwartet begint nu waarschijnlijk te spelen.

Fritz mindert vaart bij de oprit naar de Robertsvleiweg, maar hij gaat niet stoppen. Hij wil naar het ziekenhuis, naar zijn vader.

Kayla ziet iets in de lucht, ten zuiden van hen, heel hoog.

'Kijk,' zegt ze en ze wijst. 'Wauw. Een drone.'

'Hij is giga,' zegt Fritz.

Dan splitst het toestel zich in de lucht. Eén wordt twee.

Een vuurspoor door de blauwe lucht. Recht op hen af.

Fritz trapt op de rem. Ze kijken. Dan verliezen ze het ding uit het oog als het over het dak van de Suzuki verdwijnt.

'Rad,' zegt Fritz, want hij denkt dat het Viktor is die vuurwerk heeft georganiseerd, en er niets over heeft gezegd. Maar hij moet doorrijden, want zijn vader...

Dan horen ze de explosie. Hun hoofden schieten naar achteren.

'O, my word,' zegt Kayla.

Een vuurball voor het huis van Viktor Sokolov. En dan de zwartgrijze rook die als een paddenstoel oprijst.

OceanofPDF.com

Griessel racet langs het vliegveld van Stellenbosch en belt Fritz nog een keer, want hij wil weten of de kinderen veilig zijn... en hij wil die leugen om bestwil, over de hartaanval, rechtzetten. Hij wil voorkomen dat de kinderen Alexa gaan bellen om te vragen of ze weet dat haar man in het ziekenhuis ligt.

‘Pa!’ antwoordt Fritz. ‘Ben je oké?’

‘Fritz, ik heb geen hartaanval gehad. Waar zijn jullie?’

‘Pa?’

‘Waar zijn jullie, Fritz?’

‘Pa, wij zijn... Pa, er is hier een giga explosie geweest. Ik denk... Jissie, pa, het is erg, er zijn mensen dood, ik denk Viktor ook. En Alexej...’

‘Zijn jij en Kayla in orde?’

‘Ja, maar... Pa? Heb je geen hartaanval gehad?’

‘Ik moest jullie daar weg zien te krijgen, Fritz. Het spijt me.’

Hij hoort hoe Fritz alles probeert te begrijpen, hoe hij stottert en worstelt. Tot: ‘O! Oké! Je hebt... Hoe wist je het...?’

Cupido stopt voor het openstaande hek van Hoofweg 2. Het is een afgelegen boerderijtje. Een korte onverharde oprit. Het huis ligt achter uitbottende perzik- en abrikoosbomen, lang niet gesnoeid. Nog een paar bijgebouwen. Een bescheiden bezit. Niet wat hij had verwacht.

Hij beseft dat deze plek centraal gelegen is. Halverwege tussen Stellenbosch en Franschhoek. De Simonsberg staat nu achter zijn rug, als een wachter. Alle puzzelstukjes vallen op hun plek.

‘Lovey, rij nu alsjeblieft naar huis,’ zegt hij tegen Desiree.

‘Vaughn. Doe voorzichtig.’

‘Altijd.’

Hij ziet de patrouillewagen van de SAPD van Groot-Drakenstein aankomen. Hij wil uitstappen. Desiree trekt hem aan zijn arm naar zich toe en geeft hem een kus. ‘Ik hou van je.’

‘Hou ook van jou,’ zegt hij, hij stapt uit en neemt het Vektor SP1-pistool in zijn hand. Hij gebaart naar de patrouillewagen dat ze naast hem moeten stoppen.

Desiree is naar de bestuurderskant geschoven. Ze rijdt weg.

In de politie-pick-uptruck zitten een sergeant en een agent. ‘Jullie wachten hier. Niemand mag hier weg,’ zegt hij tegen ze.

Ze knikken.

Hij rent de oprit op, zijn pistool in de aanslag, blij dat de fruitbomen voorlopig genoeg dekking geven.

Alles is stil.

Het huis is recht voor hem. Een beetje verwaarloosd. Alledaags. Zo te zien drie slaapkamers, misschien, de praktische middenklassenarchitectuur van zo’n vijftig jaar geleden. Een ijzeren veiligheidshek voor de voordeur. Het is dicht.

Hij blijft achter een boom staan. Om te kijken, zijn hartslag te laten bedaren, de adrenaline te verwerken.

Links is een dubbele garage met houten deuren. Zo te zien is er achter het huis een schuur, die grotendeels aan het zicht onttrokken is.

Hij ziet de antenne die boven de schuur uittorent, vijftien meter hoog. Een dunne zwarte naald. Aan de bovenkant zitten twee kleine roosters en dwarsbalkjes, als de ruggengraat van een vis.

Bingo.

Achter het huis strekt zich een strook overwoekerd land uit, ooit een geploegde akker, in de richting van de Hottentots-Hollandbergen. Geen honden. Cupido houdt niet van honden, dus hij is dankbaar.

Ook geen kippen, schapen of melkkoeien. Khalil Cassiem zit hier niet voor het boerenleven. Je hoeft geen raketgeleerde te zijn om dat uit te plussen.

Hij hoort een deur dichtgaan.

Voetstappen op het grind. Cupido duikt achter de boom.

Khalil Cassiem komt de hoek om, gekleed in een zwart trainingspak. En zwarte On Cloud-schoenen. Raketman in volle, hippe uitdossing.

De doctor is ongewapend, onbekommerd.

De opgebouwde verwachting, de adrenaline, alles culmineert in een anticlimax. Cupido lacht.

Hij stapt achter de boom vandaan. 'Jis, doc, zo te zien heeft dat walvis spotten in Grootbos niet zo lekker uitgepakt.'

Cassiem blijft staan, er glijdt een schok over zijn gezicht.

'Jij hebt zoveel gelogen, ik schat dat daai deel van dat je geen Kaaps verstaat ook bullshit is,' zegt Cupido.

De man blijft staan, alleen zijn handen beginnen te trillen.

'Vrouw en kinderen hier?' vraagt Cupido. 'Cause why, we willen ze geen kwaad doen.'

Cassiem schudt zijn hoofd.

'Cool bananas. Laat nu het controlecentrum ma' zien, da' bij die antenne. En dan gaan we eens lekker babbelen.'

'Je kunt niets doen,' zegt Cassiem.

'Ik ga je pakken, doc. Voor de moord op Gerrie van Graan. Doe nu maar even langzaam die hoodie uit.' Want hij wil er zeker van zijn dat er niets onder zit.

'Dat was onfortuinlijk. Maar het is oorlog.'

'Onfortuinlijk? Zeg daai maar tegen zijn mammie. Hup, die hoodie uit, doc. Nú. Langzaam.'

Cassiem trekt het kledingstuk uit. Hij heeft er een wit T-shirt onder aan.

'T-shirt omhoog.'

Cassiem gehoorzaamt.

Cupido laat het pistool zakken.

'Ik heb twee uur geleden een mail gestuurd naar de minister van Minerale Hulpbronnen,' zegt Cassiem. 'Naar zijn persoonlijke account.'

'Kan me niet schelen. Kom, loop door, *show me what you've got*.'

Cassiem begint te lopen, om het huis heen, in de richting van de schuur. 'Het zal je wél kunnen schelen. Straks.'

'Hoezo, doc?'

'We hebben mijn schoonmoeder gefilmd. Op video. Voordat ze haar hebben vermoord.'

'Ze? Wie zijn "ze"?'

'De Russen. FSB. Ze hebben de apotheek in Constantia gehackt om het eruit te laten zien alsof ze medicijnen tegen epilepsie gebruikte. En toen hebben ze haar gedrogeerd en vermoord. En weet je waarom?'

‘Dat ga je me vast vertellen.’

‘Omdat ze op het punt stond alles openbaar te maken. Alles. Over wat de Russen hebben gedaan. Over haar eigen regering, die niets deed, die zei dat ze haar mond moest houden. Ik heb aan de minister geschreven dat we die opnames vandaag aan CNN en *The New York Times* geven. Als je mij vervolgt of mij of mijn familie op enigerlei wijze schade berokkent.’

‘Doc, je hebt tegen me gelogen als een tandentrekker. Je hebt me recht aangekeken, een bro, en je hebt me belazerd. *I don't believe a word.*’

De schuur is in duisternis gehuld. Cassiem doet het licht aan.

Het ‘controlecentrum’ bestaat uit een tafel, een stoel, vier grote computerschermen, vier computers en een kleine joystick. Er lopen kabels tussen de computers, en één kabel loopt naar buiten, vermoedelijk naar de antenne.

Tegen de achterwand van de schuur staan oude, verweerde houten rekken. Daarop liggen vreemde en bekende elektrische en handgereedschappen, een paar aluminium platen, geïntegreerde printplaten, elektrische kabels in rollen van verschillende diktes en iets wat lijkt op twee uit elkaar gehaalde raketmotoren. Gasflessen en lasapparatuur daar weer onder. Tegen de andere wand staan vaten met chemicaliën. Op een standaard staat een whiteboard met berekeningen in rode en zwarte inkt. In de rechterbovenhoek hangt een foto van een vrouw van in de zestig.

‘Is dat Fernandez?’ vraagt Cupido.

‘Ja,’ zegt Cassiem.

‘Ga zitten, doc.’ Cupido gebaart naar de stoel terwijl hij alles om hem heen in zich op probeert te nemen. Dan zegt hij: ‘De caravan. Daai plek is achter de berg. Geen zichtlijn van hieraf.’

‘Er is een steunzender op de Simonsberg. En daarboven nog een.’ Cassiem wijst naar de Hottentots-Hollandbergen.

Cupido schudt alleen verwonderd zijn hoofd. ‘Skorpio. Daai was om ons wijs te maken dat het om de BRICS-brigade ging.’

‘Ja, dat was het.’

‘Maar waarom de k in Skorpio?’

‘Misleiding. Verwarring. Ik dacht dat de onderzoekers wantrouwig zouden worden als ik het te overduidelijk maakte...’

‘Te overduidelijk dat de BRICS-bijeenkomst het doelwit was, terwijl het dat niet was?’

‘Ja.’

‘Gefeliciteerd, doc. Het was bijna gelukt.’

‘En er was ook een persoonlijke reden. De k was voor Brandon. Wraak. Voor de moord op hem.’

‘Brandon Maarman?’

‘Ja. Ken je de Orion-mythe? In de Griekse mythologie?’

‘Nee.’

‘Orion was de grote jager. Hij werd doodgestoken door een scorpioen. Dat is wat er is gebeurd met de grote jager Viktor Sokolov. De man die Brandon heeft laten vermoorden. Hij is Viktor met een k.’

OceanofPDF.com

In de schuur van het boerderijtje doet doctor Khalil Cassiem er meer dan twee uur over om alles aan Griessel, Cupido en kolonel Witkop Jansen te vertellen. Ze stellen om beurten vragen, met de opschrijfboekjes in de hand.

Cassiem zegt dat Aishah Fernandez in mei Brandon Maarman had gebeld en gevraagd om langs te komen.

Het ultrakorte telefoontje op 19 mei was toen Maarman de volgende dag bij haar huis aankwam en haar belde, zodat zij het hek voor hem open zou doen. Ze wilden namelijk niet dat bezoekers bij het hek moesten stilstaan. De FSB hield haar voortdurend in de gaten.

Cassiem en zijn vrouw Noor waren ook aanwezig tijdens de ontmoeting. De andere dochter, Gabriella, was er niet bij. Zij geloofde de ambtelijke kanalen van de regering, waarvoor haar moeder zich zo verdienstelijk had gemaakt.

Het was Noor, het heethoofd, de sterke, onverbiddelijke Noor, die Maarman de achtergronden gaf. Over het bloedbad in de Centraal-Afrikaanse Republiek, over hoe Aishah naar Moskou was gegaan om eisen te stellen: herstel de mijnlicentie en betaal vergoeding aan de families van de mensen die door de huurlingen van Wagner vermoord zijn of anders stapte ze naar het Internationaal Gerechtshof.

Toen verkrachtten ze haar. En zeiden dat ze hetzelfde zouden doen met haar dochters en haar kleindochters als ze haar mond niet hield.

Noor had tegen Maarman gezegd dat er vergelding moest komen. De Russen moesten boeten. En als hij ook maar enige waardering had voor alles wat haar moeder, Aishah, voor hem had gedaan, zou hij helpen.

Brandon Maarman had op dat moment naar Aishah gekeken. Om bevestiging te zoeken. Fernandez had geknikt. Dat was wat zij ook wilde.

‘Hoe?’ had Maarman gevraagd.

Noor had gezegd dat er tijdens de BRICS-bijeenkomst in oktober in Kaapstad ook een vergadering zou plaatsvinden van alle hoofden van de spionagediensten van de respectieve landen. Onder hen ook Alexej Bakoetin, het hoofd van de FSB. En haar man, Cassiem, had een plan om hem uit te schakelen. Een plan dat alle gebruikelijke veiligheidsmaatregelen zou omzeilen.

‘Brandon moest twee dingen doen. Het eerste was informatie verzamelen,’ zegt Cassiem. ‘We moesten weten wanneer Bakoetin zou komen, waar hij zou verblijven en in welke voertuigen zijn entourage zou rijden.’

Maarman had geprobeerd bij het Russische consulaat in Kaapstad en de ambassade in Pretoria contacten te werven. In Pretoria was dat makkelijk, want een van zijn vroegere collega’s werkte daar: Cheswill Kammies, ook een van Aishah Fernandez’ voormalige lijfwachten, die een ereschuld tegenover haar had.

Het Russische consulaat in Kaapstad was lastiger. ‘Een dag nadat Brandon de informatie kreeg over Bakoetins geplande bezoek aan Viktor Sokolov in Franschhoek, en het soort voertuigen dat ze zouden gebruiken om hem te vervoeren, verdween zijn consulaire contact in Kaapstad. Een week later vermoordden ze mijn schoonmoeder. Drie maanden later kregen ze Brandon te pakken. En toen hebben ze ook Cheswill Kammies vermoord.’

Griessel zegt tegen Cassiem dat zijn raket niet alleen Bakoetin en Sokolov heeft uitgeschakeld, maar ook vier onschuldige mensen: de leden van een strijkkwartet uit Stellenbosch.

‘Dat is verschrikkelijk,’ zegt de docent. ‘We zullen hun families schadevergoeding betalen.’

‘Waarmee?’ vraagt Cupido.

‘De nalatenschap van mijn schoonmoeder was aanzienlijk,’ zegt hij. ‘Ze had haar vaders fortuin geërfd.’

‘Is dat hoe je al die raketmotoren hebt betaald? En het 3D-printen en de hele mikmak?’ vraagt Cupido.

Cassiem knikt.

‘Wat Maarman ook moest doen,’ zegt Bennie Griessel, ‘was de C-4 loskrijgen van Gerardo Krige. De oud-militair.’

‘Dat was zijn tweede verantwoordelijkheid, ja. Maar ik weet niet waar hij die vandaan had,’ zegt Cassiem. ‘Dat heeft hij nooit verteld.’

Ze nemen Cassiem mee naar bureau Stellenbosch om zijn arrestatie officieel te maken.

Voordat ze klaar zijn, komen vier leden van de CATS-eenheid van de Valken binnenlopen. De bevelvoerend officier zegt dat ze daar zijn in opdracht van de landelijke korpschef. Om Cassiem mee te nemen voor verhoor.

‘Fok jullie,’ zegt Vaughn Cupido. ‘Hij is mijn arrestant.’

‘Jongens,’ zegt Witkop Jansen tegen de CATS-rechercheurs, ‘laten we eerst het papierwerk doen.’

De kapitein zegt: ‘Het spijt me, kolonel. Dat kunnen we niet toestaan. Een momentje...’ Hij pakt zijn telefoon en belt iemand. Hij geeft het toestel aan Jansen.

‘Wat een bullshit,’ zegt Cupido, terwijl de kolonel naar de stem aan de telefoon luistert. Hij zegt een paar keer ‘Yes, general’ met zijn zware Afrikaanse accent.

Hij hangt op en geeft de telefoon terug aan de kapitein. ‘We moeten hem laten gaan,’ zegt hij tegen Cupido en Griessel.

‘Kolonel, hij is een moordenaar,’ zegt Cupido.

‘Vaughn, het komt van het hoogste niveau. Laat de man gaan.’ Op dezelfde toon waarmee hij vraagt of zijn orders luid en duidelijk doorkomen.

Zondag 19 oktober

Het is middag. Alleen Bennie Griessel en de journaliste Marinda Ferreira zijn in de keuken.

Hij heeft zijn best gedaan, want ze is een vriendin van Alexa en ze is beleefd en professioneel, maar nu wil hij dat het klaar is. Hij heeft veel te veel gepraat, te veel dingen gezegd. Vaughn zal hem uitlachen als dat ding gepubliceerd wordt. En de bandleden van ROEST ook. Ze weten allemaal dat hij heel gewoon is. Iemand die zijn werk probeert te doen en veel fouten maakt.

Hij wou dat Alexa en Fritz en Kayla binnenkwamen om hem van dat hele gedoe te verlossen. Ze wachten in de woonkamer, soms hoort hij hun stemmen.

‘Laatste vraag,’ zegt Marinda. ‘De misdaadcijfers in Zuid-Afrika horen tot de hoogste ter wereld. Hoe komt dat? Waarom is het hier bij ons zo erg? Vooral geweldsmisdrijven.’

Hij onderdrukt een zucht. Dat is de vraag die alle burgers je stellen als ze horen dat je bij de politie zit. Hij heeft hem al zo vaak geprobeerd te beantwoorden, maar het is alsof mensen een andere verklaring zoeken, alsof ze willen dat hij erkent dat er iets mis is met de inwoners van dit land.

‘Ik denk dat het eerste probleem is dat onze statistieken de waarheid spreken,’ zegt hij.

‘Hoe bedoelt u?’

‘Ik denk dat er veel landen zijn die liegen over hun cijfers. Omdat het kan. Neem nou Syrië. Of Nigeria. Somalië of Zimbabwe. Of Rusland. Bij ons is het vrijwel onmogelijk om met de cijfers te knoeien. Er is toezicht, er

zijn commissies en systemen... Onze cijfers zijn accuraat. Dat is de waarheid.'

'Maar het valt toch niet te ontkennen. Onze zijn bijzonder hoog. Waarom?'

Ik zie dat hij worstelt met het antwoord. En dat is te begrijpen. De kwestie is ingewikkeld, zelfs voor sociologen en psychologen. 'Ik denk dat er drie factoren van invloed zijn,' zegt hij. 'Ik weet niet of de ene belangrijker is dan de andere, maar... De eerste is armoede. De meeste misdaden, ik zou zeggen tachtig procent, worden gepleegd in arme gebieden, en daar zijn drank en drugs bij betrokken, en het slachtoffer en de misdadiger kennen elkaar. De tweede is... Het is belangrijk om te begrijpen dat dit alleen is hoe ik ertegenaan kijk...'

'Ik begrijp het.'

'De tweede is het verschil tussen rijk en arm.'

'De ongelijkheid in het land?'

'Dat klopt.'

'En de derde?'

'Afwezige vaders.'

'Zijn die afwezige vaders niet juist een gevolg van armoede en ongelijkheid?' vraag ik hem.

'Zeker,' zegt hij.

Ik wil hem vragen of hij een afwezige vader is geweest. Gezien de posttraumatische stress, het alcoholisme en de werkdruk. Maar hij staat op. Ik vermoed dat het een teken is dat het interview afgelopen is. Een paar tellen later komt zijn zoon Fritz binnen. Vierentwintig jaar oud. Filmmaker. En ik zie met hoeveel liefde en bewondering hij naar zijn vader kijkt.

Dan weet ik het.

DETTIG JAAR MOORDZAKEN – DE OGEN DIE ALLES HEBBEN GEZIEN, door Marinda Ferreira, vryeweekblad.com (19 november)

Dankwoord

Een van mijn grootste professionele vreugden is de kans om tijdens het onderzoeks- en schrijfproces een heleboel zeer intelligente, genereuze mensen te ontmoeten. Aan iedereen die hieraan heeft meegewerkt: hartelijk dank voor jullie advies, steun, kennis, tijd, inzicht, geduld, verbeeldingskracht, vriendschap en liefde. De fouten, omissies en vele dichterlijke vrijheden in dit boek zijn uitsluitend van mij. De rest is te danken aan jullie onbaatzuchtigheid. Mijn oprechte dank gaat uit naar:

- Maygene de Wee, die het zaadje heeft geplant. Ik kan alleen maar hopen dat ik aan haar verwachtingen heb kunnen voldoen.
- De formidabele en briljante dr. Anet Potgieter, die mij de geheimen van raketten en drones heeft onthuld. Zij is een pionier en een wereldleider op haar gebied.
- John Alexander van Royal Investigations in Stellenbosch, de beste privédetective die ik ken.
- Luitenant-kolonel Elmarie Myburgh van de afdeling Onderzoekpsychologie van de Zuid-Afrikaanse politie, die altijd zonder aarzelen bereid is al mijn (soms netelige) vragen te beantwoorden en me te helpen mijn fouten te corrigeren.
- Jan Steytler, de avontuurlijke, onvermoeibare geoloog die zo geduldig en uitgebreid zijn kennis over de regenwouden van Afrika met mij heeft gedeeld.
- Joan Felix van de afdeling Gemeenschaps- en Beschermingsdiensten van de gemeente Stellenbosch.

- Dr. Johan Steytler, die er altijd voor zorgt dat de medische informatie in het boek geloofwaardig blijft.
- Mijn vrouw, Marianne, voor haar eindeloze aanmoediging, geduld, begrip, liefde, zorg en steun.
- Mijn agent Isobel Dixon en redacteur Etienne Bloemhof, de twee mensen zonder wie ik geen schrijfcarière zou hebben gehad. Hoe kan ik jullie ooit genoeg bedanken voor jullie vertrouwen, steun, onberispelijke professionaliteit en vriendschap?
- Eben Pienaar, marketingmanager, voor al het harde werk nadat het boek eindelijk het daglicht heeft gezien. Het blijft een genoegen om met hem samen te werken.
- Het hele team van de uitgeverij, met name Carolyn Meads, het administratief personeel en de proeflezers Liesl Roodt, Brenda Barrow en Cobus Nothnagel. Ook Mike Cruywagen en Nudge Studio voor het ontwerp van het omslag en Susan Bloemhof voor het typografisch ontwerp.
- Marette Vorster, die de taal (en de emoji's) van de jongeren in het boek op koers houdt, en Mart-Marié Schoeman, voor al het kleine juridische advies. Ik weet dat zondagse lunches nooit genoeg compensatie zullen zijn.
- Laura Seegers en al mijn andere vertalers, buitenlandse redacteuren en uitgevers, die ieder op hun eigen manier bijdragen aan mijn boeken.
- De distributeurs van boeken en het personeel van elke boekhandel die *Skorpio* in de schappen zal leggen. Zonder jullie kunnen schrijvers niet bestaan. Evenzo zijn ons brood en boter te danken aan iedere boekenkoper die zijn zuurverdiende geld betaalt en niet bezwijkt voor de verleiding van digitale piraterij.
- Dank ook aan alle mensen wier namen verloren zijn gegaan tussen aantekeningen, digitale notities en afgebroken telefoongesprekken.

HEB JE GENOTEN VAN DEZE THRILLER?

En wil je graag op de hoogte blijven van vergelijkbare boeken en auteurs?
Meld je dan nu aan voor onze [thrillernieuwsbrief](#) via de website van A.W.
Bruna Uitgevers.

Als abonnee van onze nieuwsbrief:

- Ontvang je als eerste nieuws over nieuwe en verwachte thrillers
- Blijf je op de hoogte van leuke prijsvragen en kortingsacties
- Ontvang je uitnodigingen voor speciale evenementen
- En nog veel meer...

OceanofPDF.com